שבועון ידיעות אחרונות

מס' 1220 כב' סיון תשמ"ז 19.6.87

השער — ניו יורק, אופנת בגדי הים הבאה. נורית בת יער: יפה לראות, לא בדיוק שימושי. תצלום: יעל רסקול

עמוס נבו על החייל יעקב יעקב ברדס ז"ל, 5 שנים למלחמה ● אדם ברוך על תצלום האחים הורביץ ● רונית ורדי על יעקב בן דוד, בן משפחת ג'עברי, איש־כהנא ● עדית נעמן עם לורן באקול ● יותם ראובני על הארוטיקה של פליני ● אריה אבנרי ומשה שיינמן על דוד לויאן, עסקים, ספורט, פוליטיקה ● נחמה דואק על מצוקת האימפוטנציה הגברית ● אריאלה הופמן על 'רכבת קסטנר', כנס ניצולים ראשון ● ענת טל־שיר על רפי אלול, כוח פוליטי ספרדי חדש ● יואב קוטנר על הפינק פלויד, פרק 2 בסידרה

השמפניה של הטבע

לשבוע בלבד! מ-19.6 עד 26.6

שבוע יריד היצרנים במחירים פחות ממחירי חנויות המפעל

חידש! המצפה והקפיטריה שעל גג מגדל שלום פתוחים להנאתכם בלילה.

אופנת נשים וצעירות

"אוללה ששון" 30% - 50% הנחה
מכנסי כותנה, מערכות 2 חלקים ואוברולים.
לדוגמא: אוברול כותנה, במקום 138 ש״ח רק 69 ש״ח
מכנסי כותנה, במקום 66.40 ש״ח רק 46.50 ש״ח.

"פררי"
גופיות טריקו ג׳ינס וכותנה רק 9.90 ש״ח

"ניבה + 16"
עודפי יצוא במחירי חצי חינם!
שמלות טריקו במקום 72 ש״ח רק 49.90 ש״ח
חולצות T אופנתיות עם הדפסים במקום 45 ש״ח רק 24.90 ש״ח.

"סטפס" 20% הנחה
על מבחר מכנסיים אופנתיים מכותנה.

"אקטואל ספורט"
20% הנחה על מבחר חולצות T מצרפת.
לדוגמא: במקום 20.70 ש״ח רק 16.60 ש״ח

עודפי יצוא ל"סקס פיפט אווניו" (ארה״ב)
עד 50% הנחה על חולצות, חצאיות ומערכות.

סריגי אמיר" 30% הנחה על כל סריגי הקייץ.

בגדי־ים לנשים

"לגוף" בגד ים מדליק רק 39.90 ש״ח
"דיווה" בגד־ים שלם במקום 82 ש״ח רק 49 ש״ח
בקיני במקום 69 ש״ח רק 39 ש״ח

לבני נשים - 20% הנחה

MADE IN THE USA

20% הנחה על כל פריטי הלבוש התחתון מארת״ב אוברולים, כותנות לילה, ביבי דולס ועוד.

תיקים וארנקים - 20% הנחה

"לרנית" תיק עור ספורטיבי במקום 216 169.90 ש״ח
תיק עור ספורטיבי גדול במקום 234 ש״ח 186.90 ש״ח
תיק מעטפה אלגנטי מעור במקום 180 ש״ח 139.90 ש״ח

"תיקי קרן"
תיק ערב מסקאי במקום 68.40 ש״ח רק 53.90 ש״ח
תיק ספורטיבי עם הטבעה במקום 68.40 ש״ח 53.90 ש״ח
תיק ספורטיבי בשחור/לבן במקום 72 ש״ח 56.90 ש״ח

נעלי ספורט

"אדידס"
דגם "סטנפורד" במקום 136.50 ש״ח רק 109 ש״ח.

"פומה" 30% הנחה
לדוגמא: דגם "ליסבון" במקום 92 ש״ח רק 64.40 ש״ח

חדיש! "HI-TEC" (תוצרת אנגליה) 25% הנחה
לדוגמא: נעלי נשים: במקום 132.85 ש״ח רק 99.60 ש״ח.
נעלי ילדים: במקום 70.73 ש״ח רק 52.90 ש״ח
ועוד מבחר נעלי ריצה לגברים ונעליים חצאיות לנשים.

"דיאדורה" עד 25% הנחה
לדוגמא: דגם "סטלה" לנשים במקום 129.40 109.90 ש״ח
ועוד מבחר נעלי ריצה וטניס במחירים מפתיעים.

הלבשת ספורט עד 25% הנחה

"ספולדינג" שיא האופנה: החולצות האוריגינליות של "הסלטיקס" וה"לייקרס", שכבשו את אמריקה, בעיצובי הכוכבים לארי בירד, מג׳יק ג׳ונסון וד״ר ג׳יי.
חולצה ומכנסי ספורט אופנתיים מידה 6-14
רק 29.90 ש״ח
מידות גדולות רק 34.90 ש״ח

NBA

"ספולדינג" 25% הנחה על חולצות T
במקום 25.90 ש״ח רק 19.50 ש״ח

חולצות עם צווארון רק 15 ש״ח

25% הנחה על חולצות פסים מבד "פיקה קוסטי"
במבחר צבעים במקום 39.60 ש״ח רק 29.70 ש״ח

עד 15% הנחה על מכנסי גלישה. מבחר גדול ומרהיב של מכנסי גלישה בהדפסים מיוחדים. לדוגמא:
מכנס "ספורטווין" במקום 35.90 ש״ח רק 29.90 ש״ח
"ספורטווין" חולצות בהדפס "קומיקס"
במקום 19.90 ש״ח רק 16.90 ש״ח.

אופנת גברים - עד 50% הנחה

"רייפל" מכנסיים בדגמים שונים במקום 59.90 ש״ח
רק 29.90 ש״ח
"TOPSVILLE" חולצות ½ שרוול, פסים במבחר צבעים
רק 36.90 ש״ח
חולצות הוואי 100% כותנה, מעודפי יצוא
רק 27.50 ש״ח

"ניבה" 50% הנחה על חולצות ½ שרוול
במספר גוונים. במקום 74.20 ש״ח רק 37 ש״ח.
חולצות ½ שרוול במבחר גוונים רק 29.90 ש״ח

אופנת ילדים - עד 50% הנחה

"לידו" 20% הנחה על בגדי־ים לילדות וילדים.

חולצות לבנים מעודפי יצוא במקום 32 ש״ח
רק 15.50 ש״ח

"בילי ג׳ון" חולצות ½ שרוול לבנים ולבנות
במקום 29.90 ש״ח רק 14.90 ש״ח
מכנסי ספורט מרהיבים ביופיים במקום 13.80 ש״ח
רק 10.90 ש״ח
מכנסי גלישה אופנתיים במקום 15.50 ש״ח
רק 11.90 ש״ח
גופיה תואמת גם למכנסי גלישה במקום 10.90 ש״ח
רק 8.60 ש״ח
חולצות בד "פיקה קוסטי" לפעוטות (מידות 2-5)
במקום 22.80 ש״ח רק 13.90 ש״ח
(מידות 6-16) במקום 25.90 ש״ח רק 18.90 ש״ח

"אבי חגורות" חגורות עור לבנות במקום 17.80 ש״ח
רק 8.90 ש״ח

לבני בית - עד 50% הנחה

50% הנחה על מפות שעוונית
מפת שעוונית 1.80 x 1.40 במקום 25.40 ש״ח
רק 12.70 ש״ח.

מפיוניות פלסטיק במקום 2.90 ש״ח רק 1.50 ש״ח
שמיכות פיקה במבחר צבעים ודוגמאות
ליחיד: במקום 26.60 ש״ח רק 20.90 ש״ח
לזוג: במקום 38.90 ש״ח רק 30.90 ש״ח.
כריות שינה במילוי פוך סינטטי במקום 16 ש״ח 11.50 ש״ח
מפות תחרה יפיפיות בשלל צבעים ובחמישה גדלים.
לדוגמא: מפת תחרה 2.00 x 1.50 מ׳ במקום 16.90 ש״ח
רק 11.90 ש״ח

נעליים - 20% הנחה

"אנטוניני" 20% הנחה על כל הנעליים האלגנטיות וספורט אלגנט, לנשים ולגברים.

תל־אביב: מגדל שלום, רח׳ הרצל 1, ■ חיפה: מרכז פנורמה, מרכז הכרמל, שד׳ הנשיא 109
חניה — לקונה ב־50 ש״ח שעת חניה חינם, ב־70 ש״ח שעתיים חניה חינם. המחירים כוללים מע״מ, עד גמר המלאי. אנו מכבדים כרטיסי אשראי ויזה.

VISA

ב- 333 ש״ח לחודש מרהטים דירה שלמה גם חדר ילדים בריהוט המלא של סקאנדיה

עד 50% חסכון אמיתי בהרכבת רהוט מלא לבית בתנאי קניה מדהימים. רהיטים יפים לא חייבים להיות יקרים. חברה ציבורית גדולה ואמינה כסקאנדיה הוכיחה זאת. כדאי להתרשם.

11 תשלומים של 333 ש״ח כל חודש וזאת לאחר תשלום מקדמה של 1233 ש״ח - חוויה של מחיר וחוויה של עשיה עצמית ברהוט כל הבית עם רהיטים מהרכה עץ טבעי לאוירה חמה ונעימה ורהיטים מודולריים באין סוף שילובים מקסימים. לא תמצאו הצעה מענינת וטובה יותר בתחום הרהיטים בארץ.

צבור הצרכנים הנבון, הבודק ומשווה מחירים יודע כי באמצעות שיטות ההרכבה וההברגה העצמית של סקאנדיה, ניתן לחסוך כ־50%-60% ממחיר רהיטים רגילים. שיטת ההרכבה העצמית היא שיטה קלה ופשוטה אשר בה אתה מרכיב את הרהיטים בעזרת מברג בלבד. ולאחר מכן מעניק להם ליטוש אחרון וצביעה לפי טעמך.

סדרת הרהוט המיוחד להרכבה עצמית של סקאנדיה מצטיינת בעיצובים מיוחדים שהפכו מקור לחיקוי על ידי יצרני רהיטים אחרים. עיצוב אשר הושם בו דגש על נוחות בשילוב עם מראה צעיר ורענן.
הרהיטים להרכבה עצמית של סקאנדיה עשויים מעץ אורן פיני משובח אשר נבחר בקפידה כדי לשמש כחומר גלם לייצור הרהיטים אשר עוצבו כך שהם מתאימים במיוחד לתכונות ולמראה עין משובח.

חדר נוער דגם שיר ברוחב 2.40 מ׳ הכולל: ארון, שולחן כתיבה וספריה ב-665 ש״ח ומיטה (ללא מזרון) ב-119 ש״ח.

כמה תחסוך אם "תבריג זאת בעצמך"

עד 50% חסכון אמיתי בהברגה חדר נוער מודולרי בעיצוב מיוחד של סקאנדיה, כדאי להתרשם.

חדר נוער דגם שיר שסקאנדיה הציגה לציבור הצרכנים בקודש... זכה להצלחה בלתי רגילה בקרב ציבור הצרכנים. ... שנמכרו בתקופה זו מעידים כי הצרכן הישראלי יודע איפה ... לקנות. חדר נוער דגם שיר בעיצוב מרשים ומיוחד בשיטת ... המיוחדת: "הברג זאת בעצמך" השיטה שציבור הצרכנים ... להתנסות בה. חדר הנוער בא ביחידות מבדלות, בעיצוב ... המשתלבות זו בזו באין סוף אפשרויות. אין ספק אפשרות ... לחדר הילדים או הנוער של ילדך, ויחידות כוללות ארונות, ... מגירות, ספריות, יחידות מגירות, ארוניות, שולחנות כתיבה ... והגילות, שידות, מיטות נוער ועוד עשרות יחידות לשילובים ... והכל בשילוב צבעים מקסים. שיטת ההברגה העצמית קלה ... החלקים מגיעים ארוזים בקרטון ונוחים להובלה, עקב ... המרובות, כדאי עכשיו לבוא ולהתרשם, לבחור בנות את ... המודולריות המתאימות לחדר ילדים או נוער בביתכם כדי ... שנת הלימודים הבאה יהנו ילדכם מחדר נוער חדיש ומיוחד.

מה כולל רהוט מלא לבית:

מגוון הרהיטים להרכבה והברגה עצמית של סקאנדיה מכסה את כל הבית. החל מחדרי שינה מהודרים, ארונות קיר במבחר דגמים, פינות אוכל, מערכות ישיבה, מזנונים חדרי ילדים ועוד ועוד.

מעצבות הפנים של סקאנדיה, חמי ודליה, בחרו שילוב מיוחד המותאם לכל הבית, ולשילוב זה "נתפרו" מחירי מבצע מיוחדים. הדגמים המלהיבים של סקאנדיה וודאי יתאימו לטעמך ולכיסך.

ראו מה שבחרו עבורכם המעצבות:

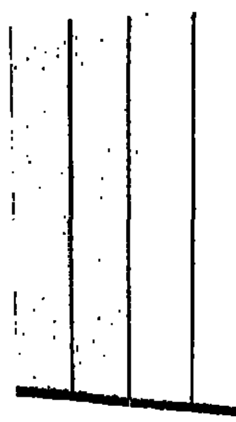

מחיר הארון 581 ש״ח בלבד. במזומן כולל מע״מ.

פינת ישיבה
פינת ישיבה מיוחדת צעירה באופיה 5 כורסאות מעץ טבעי דגם דניאלסון כולל כריות במגוון צבעים.

הכורסאות ב-560 ש״ח בלבד. לפינת הישיבה מתווסף שולחן מלבני תואם מעץ אורן מלא ב-154 ש״ח.
המחירים במזומן כולל מע״מ.

חדר ילדים ונוער
חדר נוער דגם שיר ברוחב 2.40 מ׳ הכולל: ארון, שולחן כתיבה וספריה ב-665 ש״ח ומיטה (ללא מזרון) ב-119 ש״ח.

פינת אוכל
שלחן עגול להגדלה מעץ אורן בעיצוב מיוחד. 4 כסאות דגם עודד בעיצוב תואם ומקסים.

השלחן ב- 332 ש״ח ו-4 כסאות ב-196 ש״ח בלבד. במזומן כולל מע״מ.

חדר שינה
חדר שינה מושלם דגם ונוס מעץ אורן טבעי.

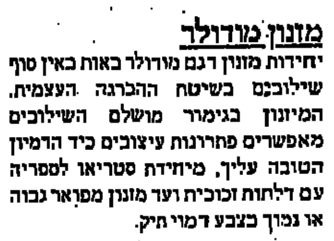

כולל מיטה וגית עם גב במחיר 209 ש״ח ושתי שידות האחת בודדת ב-91 ש״ח והשניה כפולה ב-154 ש״ח. בנוסף מזרון מסי בריאותי ב-280 ש״ח. המחירים במזומן כולל מע״מ.

מזנון מודולר
יחידות מזנון דגם מודולר באות באין סוף שילובים בשיטת ההברגה העצמית. המזנון בגימור מושלם השילובים מאפשרים פתרונות עיצובים כיד הדמיון הטובה עליך, מיחידת סטריאו לספריה עם דלתות זכוכית ועד מזנון מפואר גבוה או נמוך בצבע דמוי תיק.

המזנון ב-2 מ׳ אורך ב-297 ש״ח בלבד. במזומן כולל מע״מ.

ארון קיר
ארון קיר דגם לונג ליין בגודל 2.40×1.60 מ׳ הארון כולל בתוכו סידור פנים פונקציונלי. הארון בצבע לבן עם גימור מעוגל ונאה, הארון מגיע צבוע ומוכן להרכבה קלה.

אספקה תוך שעה בגוש דן פרט למוצ״ש

שלמו 2.8.87
מזומן ב-2.8.87 גם תשלום ראשון מתוך 12 תשלומים יחל בתאריך זה לבעלי כרטיסי אשראי בלבד.

סקאנדיה
רהוט להברגה עצמית

פתוח מוצ״ש ת״א • בוגרשוב 27 • אור יהודה: העמל 1 • ראשל״צ: ז׳בוטינסקי 59

חנויות המפעל:
ת״א: בוגרשוב 27 • מפרץ חיפה: כביש המפרץ פינת אי.פי. סי • ירושלים: דזקה, בנין האחים ישראל, שלומציון המלכה 18 • נתניה: סקאנדיה מרקט - אזור התעשיה הישן, הכדור 1 • ב״ש: טרומפלדור 24 • הרצליה: סוקולוב 80 • ראשל״צ: ז׳בוטינסקי 59 • חולון: סוקולוב 21 • אור יהודה: אזור התעשיה העמל 1

מבצע
לתקופה קצרה במחירי הכרות

מזיזים את המחירים לזדקה הזה

ארון קיר הזה אמיתי תפור למידה ניתן להעברה כולל גם דפנות, רצפה, תקרה בגימור ובאיכות הידועה של דזקה

פרזול בלעדי המבטיח החלקת הדלתות בקלילות לאורך שנים.

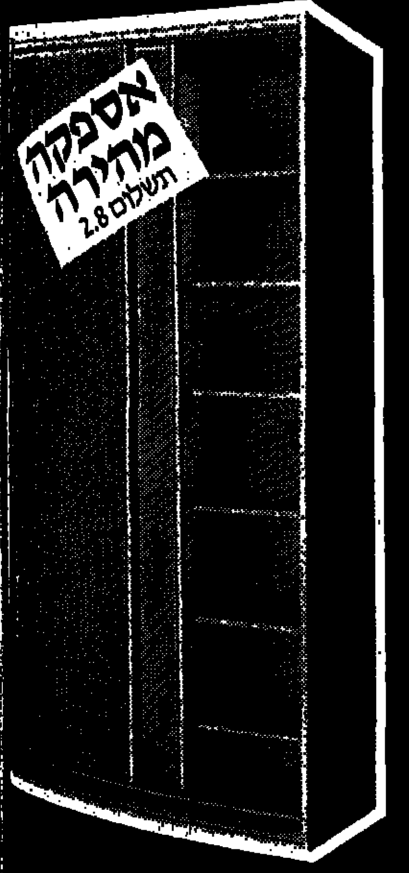

אספקה מהירה תשלום 2.8

לדוגמא ארון ברוחב עד 1.55 מ׳ כולל סידור פנים
682.- ש״ח
או ארון ברוחב עד 2.31 מ׳ כולל סידור פנים
980 ש״ח

פתוח מוצ״ש אור יהודה העמל 1 ראשל״צ הרצל 28

דזקה
טכנולוגיה בארונות קיר

חנויות המפעל ברחבי הארץ:
ת״א: דיזנגוף סנטר ת״א: בוגרשוב 40 • חיפה: הרצל 59 • מפרץ חיפה: סקאנדיה ... • ירושלים: בנין האחים ישראל שלומציון המלכה 18 • כרמיאל: הגליל 16/23 • ... סקאנדיה מרקט - אזור התעשיה הישן, הנדר 1 • חדרה: הגיבורים 88 • ב״ש: ... טרומפלדור 24 • פ״ת: מוהליבר 18 • הרצליה: סוקולוב 78 • חולון: סוקולוב 47 • ... הואל רוטשילד 48 • ראשל״צ: הרצל 28 • אור יהודה: עמל 1, אזור התעשיה.

קנה סודהסטרים משפחתי וקח

חינם:

ליטרים של משקאות - בלחיצת כפתור

סודהסטרים המשפחתי החדש הינו המכשיר היחידי בישראל המאפשר לך להכין בבית סודה ומשקאות תוססים בבקבוקים משפחתיים בני 1 ליטר.
לוחצים - מגישים לשולחן או שומרים במקרר להנאת המשפחה.
חיסכו כסף, חיסכו את סחיבת הבקבוקים מהמכולת.

1 ליטר משקה תוסס עולה רק ½ ש״ח.

עם "דלקלי" תוכלו להפוך כל ליטר סודה של סודהסטרים לבקבוק משקה משפחתי תוסס ומרווה בטעמי פירות נפלאים וגם לחסוך קלוריות. המשקאות החדשים של סודה סטרים מכילים רק שליש מכמות הסוכר.

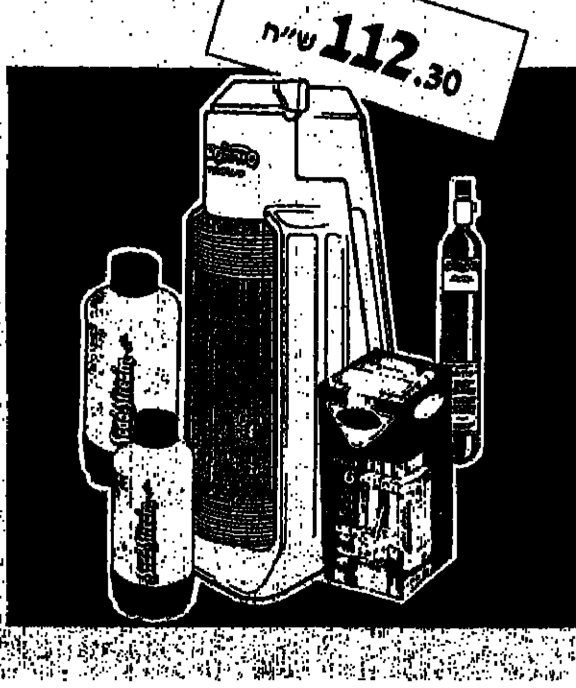

סודהסטרים®

להשיג ברשתות המשביר לצרכן, שקם, היפרכל, שופרסל, כלבו שלום ובחנויות המורשות הבאות:

הרזיה עם "מרזית"® תדהים אותך בתוצאותיה

בלעדי למרזי מורית

דורון, לאחר 50 ימי ההרזיה – 76 ק"ג: "נהניתי מהתכנית האישית בשילוב הכמוסות והמשקה ב"מרזית"® – שהותאמו לסדר יומי המיוחד."

דורון לפני ההרזיה – 103 ק"ג

דורון כהן
זמר בלהקת השחקים
הפחית 27 ק"ג ב־50 יום
בשיטת "מרזית"®
"והקהל – גם הוא נדהם –
לא מאמין שאני זה אני..."

"זה קרה כל כך מהר וקל – גם אני נדהמתי מהתוצאות. הכרס הירכיים וכל ריכוזי השומן נעלמו ב־50 יום. כמו חלום! היום, בהופעות על הבמה, אני נע בקלות – עם המון ביטחון... והקהל – גם הוא נדהם – לא מאמין שאני זה אני. "דורון! איפה הכרס?" הם שואלים... נהניתי מהתכנית האישית בשילוב עם הכמוסות והמשקה ב"מרזית"®, שהותאמה לסדר יומי המיוחד – בפיקוח רפואי. נהניתי מצוות היועצות המקצועי, והחשוב מכל, נהניתי להצליח – ללא תרופות – לאחר כל הניסיונות הרבים שנכשלו.
עכשיו, אין לי ספק! יש רק דרך אחת להרזיה בריאה וסילוק השומנים – מרזי מורית."

דורון כהן
רח' אוצר הצמחים 6 הרצליה

דורון כהן בן ה־45 הינו זמר מפורסם בלהקת השחקים. קולו המיוחד ושיריו הפכו כבר לשם דבר בישראל ובאירופה.
בחודש פברואר 87 הצטרף דורון לשיטת "מרזית"® של מרזי מורית במשקל 103 ק"ג, לאחר שכל ניסיונות ההרזיה שלו נכשלו. כעבור 50 ימי תכנית הרזיה אישית, הפחית בקלות 27 ק"ג, בהתאם לתכנית שהותאמה לסדר יומו המיוחד, הגדוש בהופעות ובהקלטות – ע"י הצוות הרפואי במרזי מורית.

אחרי 20 ימי הרזיה – 90 ק"ג

מ־103 ק"ג ל־76 ק"ג ב־50 יום – בפיקוח רפואי

"המעניין הוא" מדגיש דורון, היוצא בחודש הקרוב למסע הופעות באירופה וארה"ב, "שכל 27 הק"ג ירדו דווקא באיזורים הבעייתיים שלי – הכרס, הירכיים והסנטר "הכפול" – וזאת בזכות השילוב המיוחד של התכשירים לריכוזי השומן בתוך תכנית ההרזיה שלי." ומוסיף דורון "רזיתי בקלות, ללא רעב, ללא תרופות, ללא מפגשים המוניים, ללא "מכשירי פלא אלקטרוניים" – בשיטה הטבעית ביותר. אני מרגיש קל יותר, בריא יותר, צעיר יותר – עם המון בטחון וגאווה עצמית. היום, זהו הקיץ הנפלא הראשון שלי. לובש בגד ים אופנתי, מופיע בבגדים צמודים – ממש כמו דוגמן." מחייך דורון ומוסיף: "לראות את הקהל בהופעות – זוהי בהחלט חויה אמיתית, הם יושבים המומים, לא מאמינים שאני זה אותו דורון השמן ששר להם לפני חודשיים. אגב, בחודש האחרון, הצטרפו בעקבותי עוד 3 זמרות ידועות לשיטת "מרזית", גם הן כבר נדהמות מהתוצאות."

אחרי 30 ימי הרזיה – 85 ק"ג

הרזיה עם "מרזית"® בנוסחא בלעדית ללא תרופות

שיטת "מרזית"® – החידוש המהפכני בהרזיה, עם הוכחות מדהימות להצלחה – פותחה למענך ע"י הצוות הרפואי בחב' INTERNATURAL בניו־יורק, עם הצוות המקצועי בחב' PHARMACKON בשוויץ והצוות ב"מרזי מורית" – בלעדית עבור שיטת ההרזיה וסילוק השומנים שלך.
השיטה משלבת בתוכה משקה חדשני – בטעם מיוחד – עשיר בויטמינים ובמינרלים, ביחד עם הכמוסות המהפכניות – ללא תרופות – בנוסחא צמחית בלעדית לשיטת ההרזיה. הצוות הרפואי במרזי מורית משלב את מערכת המשקה והכמוסות ב"מרזית" – בתוך תכנית התזונה האישית שלך – בדרך מיוחדת בין הארוחות (ולא במקום הארוחות!) – מה שמבטיח לך שיטת הרזיה מהירה ובריאה ללא רעב וללא תרופות.
בנוסף מתאים עבורך הצוות הרפואי תכנית אישית להרזיה ולסילוק ריכוזי השומן המותאמת לנתוניך ואורח־חייך, בשילוב עם התכשירים הבלעדיים לריכוזי השומן – מה שמבטיח לך כי בכל 10 ימים יפחית גופך 3-10 ק"ג ודווקא באיזורים "הבעייתיים" שלך.
צוות יועצות מנוסה מעניק לך בכל זמן ייעוץ ועידוד אישי – בכל תקופת ההרזיה וגם לאחר מכן.
150,000 גברים ונשים שהצליחו, הם ההוכחה להצלחה שלך.

הרזיה עם "מרזית"® לגברים ולנשים ללא תרופות

תוכנית ההרזיה בביתך תוך 48 שעות

שירות מיוחד להרשמה מיידית
למענך, שירות מיוחד של "מרזי מורית". ניתן למסור פרטים אישיים, לצוות היועצות, לצורך מילוי שאלון ההרשמה, באמצעות הטלפון, בכל יום, בין השעות 08:00-16:00.
תוך 48 שעות, תגיע לביתך תכנית ההרזיה האישית שלך, ומיד תוכל להתחיל לרזות.

חינם – 24 שעות ביממה גם בלילות ובשבתות 02-663125, 02-630423 או בתלוש

עכשיו, כשההרזיה שלך בטוחה – כל שעליך לעשות הוא לחייג, כבר ברגע זה לטל: 02-663125, 02-663126, 02-630423 או לשלוח את התלוש המצורף ולהזמין ללא כל התחייבות: חומר הסבר לשיטה + הסבר לתכשירים לריכוזי השומן + הסבר לכמוסות המהפכניות ולמשקה החדשני ב"מרזית"® + הוכחות מצולמות להצלחה + שאלון הרשמה מדעי. גם בלילות ובשבתות.

מרזי מורית בע"מ
רח' אלפסי 30, ת.ד. 4456
ירושלים, 91043
נא שילחו לביתי – חינם: חומר הסבר מפורט לשיטה + הסבר לכמוסות ולמשקה ב"מרזית" + הסבר לתכשירים הבלעדיים לריכוזי השומן + הוכחות מצולמות + שאלון הרשמה מדעי – ללא כל התחייבות.
שם ______
כתובת ______

הורוסקופ.

מדורי ההורוסקופ הם מהנקראים ביותר בעתונים, כך שבים ומוכיחים הסקרים. רבים טוענים ש„אינם מאמינים" בכתוב בהם, אבל למרות זאת בולעים בשקיקה כל מלה. דווקא בתחומים אישיים חשובים, כגון הקמת משפחה, קל יותר לתלות את הקולר בכוכבים ובמזלות, מאשר לקחת יוזמה ולעשות צעד מעשי. בהלנה מציעים לפעול למען המטרה בדרך מקצועית, ולא לצפות לנס מן השמים וההורוסקופים. העתיד הוא תוצאה של מעשיך בהווה.

כתבה שניה בסדרה

מאת יוכבד גריפנברג

מה צפון לי העתיד ? האם אצליח בקריירה ? האם אמצא את נערת חלומותי ? האם בני יהיו הכי מוצלחים ?

הצורך הזה לדעת, להציץ אל מסתרי הגורל, מביא אנשים רבים לפנות אל מגלי העתידות: קלפים, קפה, רוחות ואפילו מחשב. ביום שישי פותחים את העתון, מדפדפים במהירות לעמוד ההורוסקופים. האצבע מחפשת את המזל שלך ואז פורצים החלומות. „השבוע תפגוש אשה כלבבך. יתפתח מזה קשר שיגרום לך הנאה רבה. קשור בזה גם טיול לחו"ל". מה יכול להיות יותר מוצלח ? אז מחכים.

אפשר לחכות ככה עד זקנה ושיבה, ובינתיים האשה כלבבך כבר נסעה לטיול המובטח עם מישהו אחר.

בשנים האחרונות השתנתה ההתנהגות האנושית בתחומים רבים. יותר ויותר בני־אדם מתכננים את מקצועם, את הקריירה שלהם ואת צורת המגורים שלהם.

ההישענות על אנשי מקצוע גוברת בשטחי חיים שבעבר לא נזקקו בהם למומחים. רבים פונים לייעוץ מקצועי כשהם מתלבטי בשאלות של בחירת כיוון בעבודה, בלימודים, בדיור, בהשקעה ואפילו בנסיעה לחו"ל.

למרות כל זאת מתמיה לגלות כי אצל רבים יש עדיין תחום אחד שבו אין לגישה המקצועית אחיזה, והוא נשלט על־ידי דחפים וחששות – התחום שבינו לבינה.

יש נערה בקפה שלי

בחברה המתועשת־ממוסחרת־ממהרת־מסוגרת שבה אנו חיים, יש קושי אובייקטיבי להכיר את בן־הזוג הנכון, לפתח מערכת יחסים שלמה, ולהקים משפחה. כדי שזה יקרה, צריך הזדמנות מתאימה. אם הזדמנות כזו אינה מזדמנת מאליה (מה שקורה רק לעתים רחוקות) – צריך ליצור אותה. הבעיה היא, כאמור, דווקא בתחום חשוב זה. תחת פנייה טבעית לסיועם של אנשי מקצוע, ממהרים לפנות למגידי עתידות ומנחשי גורלות.

כמו יוסי, שקראו לו בקפה ופתחו לו בקלפים וראו את נערת חלומותיו בכדור הבדולח. הוא המתין לה שנים. כנראה שבדרך מצאה מישהו אחר. אליו, בכל אופן, לא הגיעה. לבסוף נקט יוזמה ופנה להלנה. לפתע הבין את ההבדל. אמנם בזבז כמה שנים, אבל לבסוף לקח את העניינים לידיים. לא עוד ישיבה באפס־מעשה, רוויה בחלומות וציפיה. בהלנה נפגש עם צוות מומחים מקצועי. פתאום נמלא מרץ חדש, תחושה שהכל מתחיל לזוז.

הוא הכיר את דליה. כבר שנה הם ביחד ופשוט כיף להם.

הוא עשה זאת בשיטת הלנה. צוות של פסיכולוגים, סוציולוגים, גרפולוגים ויועצי נישואין מנתח את דפוסי ההתנהגות של הפונים ומכוון אותם בדרך להקמת משפחה. כי אצל הלנה מאמינים שלכל אדם מגיע להיות מאושר עם בן זוגו. זו זכות אנושית אלמנטרית.

הזוהר בדשא והאינטימיות במטבח

רפי היה רווק מבוקש. לא סתם מבוקש, אחד המבוקשים ביותר. תמיד צילמו אותו עם נערות זוהר במסעדות יוקרה ובמקומות הכי לוהטות בעיר.

[illegible]

בני הזוג המיועדים נבחרים ונבדקים בכל האספקטים של אישיותם. המטרה איננה לקיים בילוי טוב אחד, אלא לבנות את הבסיס לקשר טוב ואמיתי, שהנישואין יהיו תוצאה טבעית שלו.

מפצח הקודים

דווקא אנשים משכילים ומצליחים אינם יודעים כיצד לדלג מעל למשוכה של הקמת משפחה. המשימה הטבעית הזאת של יצירת קשר קבוע עם בן המין השני היא עבורם נעלם גדול. בגישת הלנה מעבירים אותך מעל למשוכה. כמו מאמן מקצועי את הספורטאי.

יגאל היה תמיד חובב מחשבים מושבע. כבר כנער ידע לפצח קודים של תוכניות מחשב מורכבות. כמובן שבחר בתחום זה גם כעיסוקו המקצועי והתקדם במהירות. כיום הוא מנהל מחלקה באחת מחברות המחשבים הגדולות ועכשיו הוא מפצח קודים סבוכים במיוחד. זהו אחד מאותם האנשים ה„נעולים" על העבודה. מעולם לא היה לו פנאי לבחורות. לא ממש. כשחבריו הולכים הביתה לדבר עם האשה והילדים, יגאל „משוחח" עם המחשב. אבל לאט לאט חלחלה בו תחושת החוסר. המחשב מרתק, אבל אין בו יותר ממה שמכניסים בו. לעולם לא יפתיע אותך בפרח, לא יניח יד מנחמת על הכתף.

אלא שיגאל לא ידע איפה מוצאים נשים, איך מחזרים אחריהן. את הקוד הזה לא הצליח לפצח. הוא החליט להשלים עם המצב. יום אחד, כשרוכב על קידומים לתפקידים בכירים בחברה, רמז לו הבוס שלו, שרווק בגיל מתקדם מעורר תמיהה ולא ששים להפקיד בידיו אחריות רבה מדי. יגאל רצה להתייעץ עם אשתו, אבל הרי לא היתה לו אשה. בפיק ברכיים התקשר להלנה. קולו היה חיוור מרוב בהלה. זה קרה לפני שנה וחצי. אתמול התארחו הבוס ורעייתו בביתם של יגאל וציפי לארוחת־ערב. אשת הבוס לקחה מציפי את המתכון של פאי הרוברבנים שהוגש עם הקפה.

„אל תספרי לאף אחד", יגאל אומר לי, „את המתכון הזה תכננתי על המחשב".

בפתח עומד שבוע הספר. שוק הספרים מוצף בספרי הורוסקופים ומזלות. לפעמים נגרמת הנאה רבה מקריאתם. אבל כמה אנשים מצאו את בן־זוגם דרך ספר הורוסקופ ?

משיח לא בא

המעניין הוא כי אנשים משכילים ומתקדמים, הממהרים לפנות לסיוע מקצועי בכל בעיה שהם מאתרים, נאלמים דום נוכח העכבות בדרך להקמת משפחה.

פגישה עם רופא, עם חשמלאי, אינסטלטור וארכיטקט אינה דורשת מהם מאמץ נפשי. זה פשוט עניין של קביעת תור. אבל ככל שמתקרבים לנקודה הרגישה של הבדידות וחוסר ההצלחה להבקיע אותה, כך נסגר האדם ומתכווץ.

הדבר מתמיה במיוחד לאור חשיבותו של התא המשפחתי, שגם הרווק־המחפש אינו מכחיש אותה. להיפך. מי שמתנסה בבדידות הזו יום יום ושעה שעה, מבין את הבעיה למלוא עומקה.

פנויים ופנויות רבים ממתינים לבוא הגואל.

הקשרים המקריים בחייהם מסתיימים בד"כ באופן דומה. יש אשה שמגלה תמיד כי היא איננה היחידה בחייו של המחזר הנלהב ויש גבר שמטיחים בפניו שוב ושוב כי הוא משעמם. תופעות אלו צריכות להדליק אור אדום. כנראה שהאדם שוב חוזר על אותה טעות במשך שנים. כנראה שאי־שם בדרך הוא לא בוחר את הבן־זוג הנכון.

מעגל הקסמים

כדי לשבור את מעגל הקסמים האינסופי צריך להסתייע באנשי מקצוע. כך גורסת שיטת הלנה. צוות של פסיכולוגים, סוציולוגים, גרפולוגים, ויועצי נישואין מנתח את דפוסי ההתנהגות של הפונים ומכוון אותם בדרך להקמת משפחה. כולם עושים למען מטרה אחת: עוד זוג מאושר.

כי אצל הלנה התא המשפחתי הוא חלק מוצק מהשקפת העולם. כאן מאמינים שלכל אדם מגיע להקים משפחה. זו זכות אנושית אלמנטרית.

בני־זוג מיועדים נבחנים ונבדקים בכל האספקטים של אישיותם. המטרה איננה לקיים מפגש מהנה אחד, בילוי טוב, אלא להניח את היסודות לקשר אמיתי ועמוק, שהנישואין יהיו תוצאה טבעית שלה.

בלי ידיעתם

לא רק צעדי העתידות שלך עומדים להשתנות. קשה גם לראות את האנשים היקרים לך טובלים לבד. הבן או הבת כבר גדלו, עבר מזמן הגיע לפרק. אחרים בגילם כבר בעלי בית, הקימו משפחה. והנכדים שאינם נולדים. כואב לראות את ההחמצה הגדולה הזאת.

בתקופה המודרנית שלנו, גם לא נעים להתערב. הילדים נפגעים וכועסים כשמנסים לעזור. עדיף לעשות זאת בלא ידיעתם. אצל הלנה הכל קורה בדיסקרטיות גמורה. תוכלו לשנות את גורל ילדיכם, והם לעולם לא יידעו. הכל יתרחש בדרך הטבעית והנכונה.

לעתים קרובות מתעורר הרצון לעזור גם אצל הילדים. קורה שאחד ההורים נשאר לבד. התאלמן או התגרש. חיים בלא בן־זוג, קשים למי שכל חייו עברו עליו במחיצת אדם נוסף וקרוב. אי־אפשר לעמוד מן הצד לאורך זמן. רוצים לעזור, אבל איך ? גם במקרה כזה עדיף שרק אתם והלנה תדעו. הגמול שלכם יהיה לראות את האב או האם מאושרים שוב.

הכתובת

חלון, רחוב בן־יהודה [illegible]

טלפונים: (03)204431, (03)204430

ניתן להתקשר במשך השבוע [illegible]

9.30 בבוקר עד 21.00 בערב

אפשר לטלפן גם בשבת [illegible]

[illegible] 16.00 ומוצ"ש עד 11.00

לחלנת סניפים נוספים ברחבי העולם:

NEW JERSSY
ADDRESS: N.J. 2139
SADDLE RIVER ROAD
FAIR LAWN,
TEL: 201-794-622-6

NEW YORK:
400 MADISON AVE

LONDON:
ADDRESS:
17 HILL ST. MAYFAIR
LONDON W1
TEL: 10-491-0216

אלקטרה קומפורט
אם הנוחות חשובה לך!

חברת אלקטרה מביאה לך עכשיו שני דגמים חדישים של מכונות כביסה קומפקטיות, פרי פיתוח אירופאי מתקדם - אלקטרה ג'ט ואלקטרה קינג.
שני הדגמים מעוצבים בקו אלגנטי ונאה ומצויידים במנגנונים מיוחדים, המאפשרים לך:
ביטחון מירבי בהפעלה, נוחות אמיתית וכביסה נקייה.

מגוון תוכניות הפעלה

מכונות הכביסה הקומפקטיות של אלקטרה יכולות לכבס עד 5 ק"ג כביסה ויש להן תוכניות הפעלה מגוונות לכביסה עדינה, כביסה ללא סחיטה, "רחץ ולבש" ותוכנית מיוחדת ל־1/2 כמות כביסה, המאפשרת חסכון ניכר באבקת כביסה, במים ובצריכת חשמל.

שנתיים אחריות

חברת אלקטרה נותנת שנתיים אחריות למכונות הכביסה ומבטיחה לך טיפול מהיר ופעולה תקינה של מוצריה - לשנים רבות.

אם הנוחות חשובה לך -
את צריכה אלקטרה קומפורט.

מבצע לחודש יוני בלבד
8 תשלומים ללא הצמדה*

שנתיים אחריות!

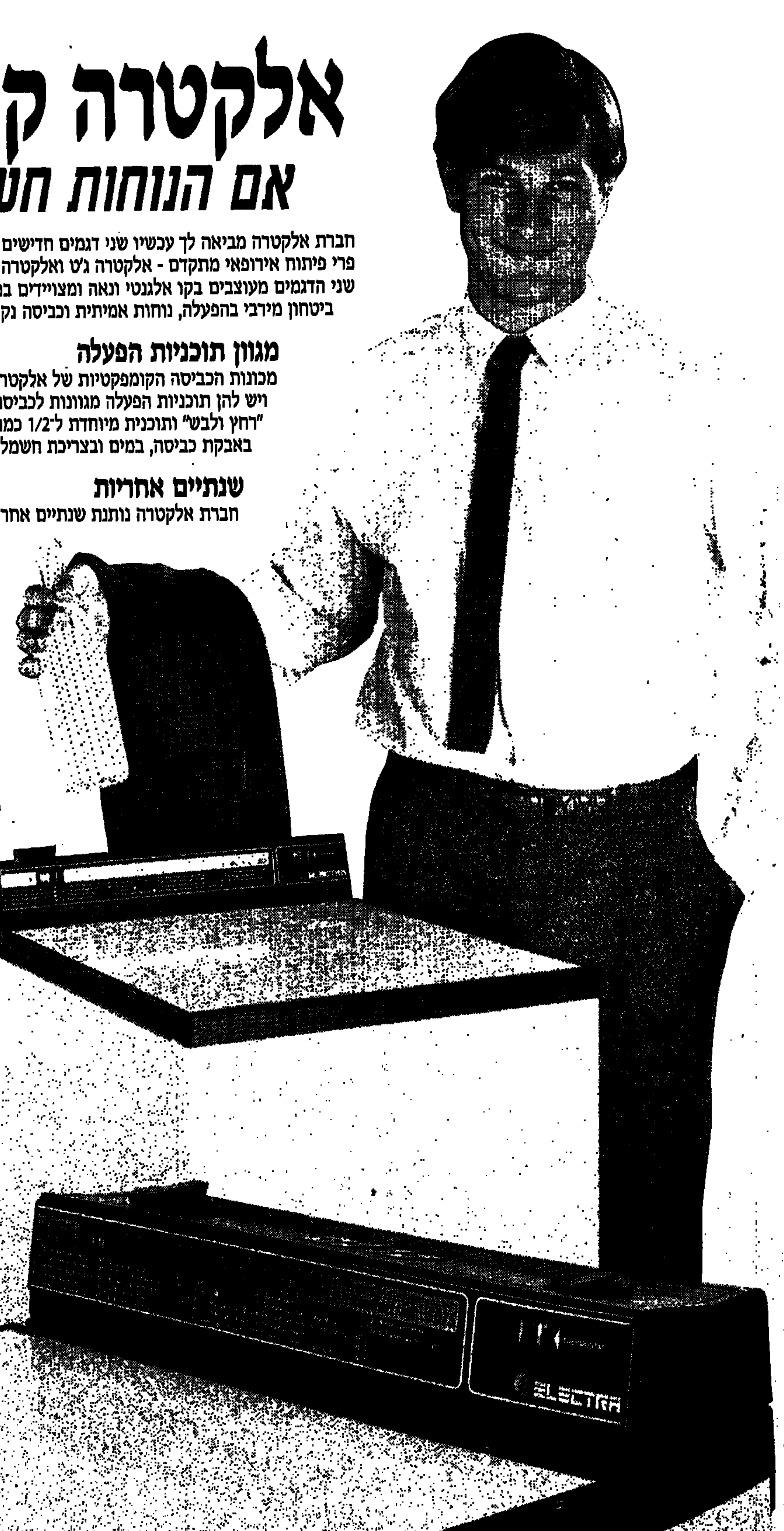

ועוד מוצרים מעולים מבית אלקטרה, שתוכלו להשיג בחנויות החשמל המובחרות:

- תנורי בישול ואפייה
- תנורי מיקרוגל White-Westinghouse
- מקררים
- מקפיאים
- מזגנים
- מדיחי כלים White-Westinghouse
- כיריים וקולטי אדים

* המבצע כולל מכונות כביסה בלבד.

אלקטרה
הנוחות שבך-האתגר שלנו

כיצד לרזות עד 5 ק"ג ב-10 ימים... עם תה BAI LIN *

הסוד הסיני להרזיה מזה 1500 שנה.

בעזרת התה שבידך תוכל מהיום בדרך קלה, בטוחה ונוחה לגמרי לרזות ולהוריד ממשקלך. לא עוד דיאטות הרעבה ויסורים כדי לשמור על הגיזרה.

פשוט לשתות לאחר כל ארוחה, משקה טבעי — תה BAI LIN.

* הנסיכה שרה פרגרסון — "שתיתי תה BAI LIN ורזיתי 5.5 ק"ג ב-10 ימים. זה ממש נס"... ("THE STAR" 15.1.87).

הדוכסית מיורק — "הורדתי 4 ק"ג... התה הזה הוא משגע... ("סנדיי פוסט" 25.1.87).

הדוגמנית סמנטה פוקס — "בעזרת תה BAI LIN אני שומרת על הגזרה"... ("THE SUN" 29.1.87).

• אנו שמחים להודיעכם, שהגיע לארץ המשלוח הראשון של התה המרזה BAI LIN.

• ניתן להשיגו בבתי מרקחת, חנויות למזון טבעי ובבתי העסק המובחרים. • הוראות שימוש ופרוספקט בנקודות המכירה.

תשקיף

עמוס ערד, מנכ"ל רשת התיכונים המצליחה „רון" ובעצמו מורה ברשת, איש מיוחד. אינו נוהג לחנך את תלמידיו לשביעות רצון עצמית. הוא מעריך ערכים כמו שקדנות, שאיפה מתמדת להתקדם, להיות עוד יותר טוב, להיאבק באתגרים חדשים. עם זה הגיעו הוא, הצוות שלו וגם התלמידים, רחוק. ובכל זאת, אובייקטיבית, יש לו סיבה טובה להיות מרוצה. רשת „רון", שבראשה הוא עומד, רשמה השנה לזכותה גידול של 50 אחוז במספר התלמידים. זהו גידול חסר תקדים בתחום זה.

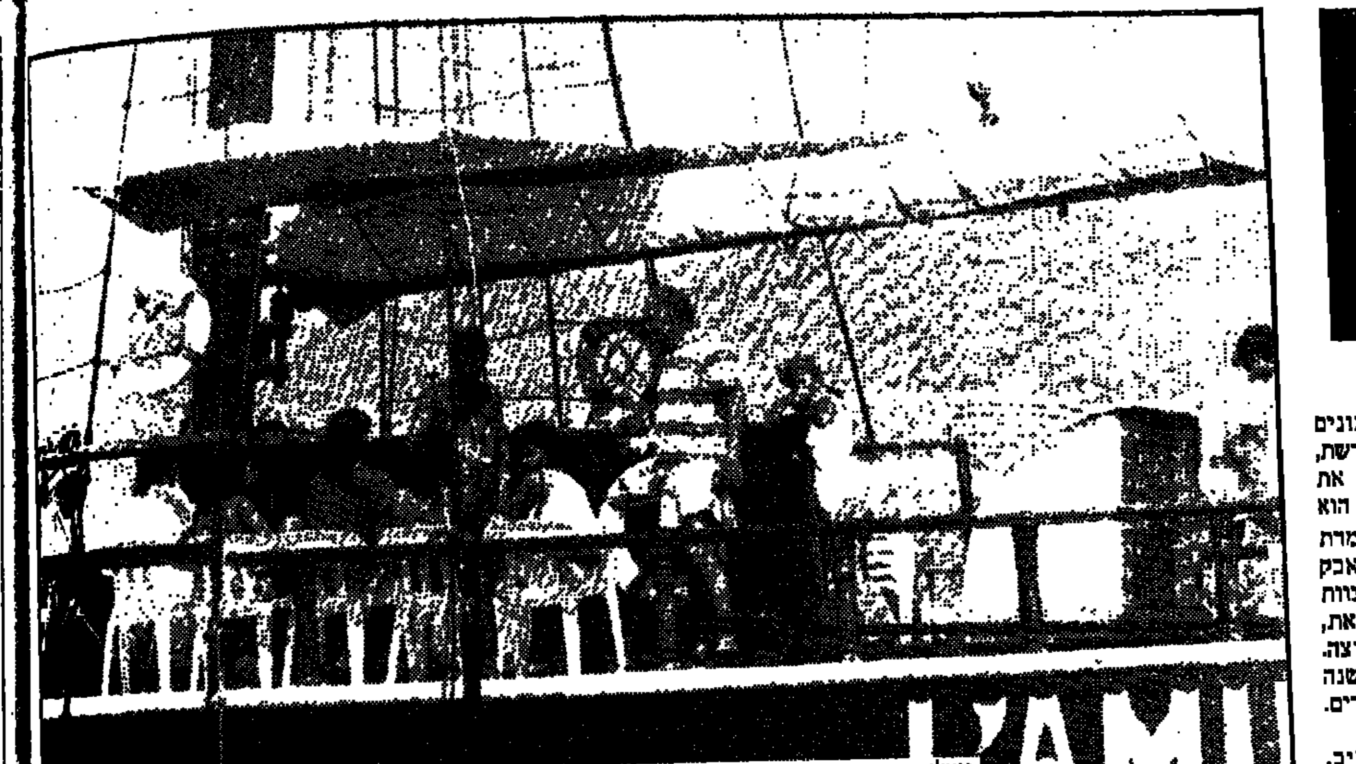

פעילות חברתית תוססת. כאן ביאכטה בטיול שנתי לאילת. מימין, בחולצת פסים, עמוס ערד, מנכ"ל רשת התיכונים „רון".

כבוד לתלמיד

מאת גד בירון / תדמית

אפשר? אי־אפשר אחרת, משוכנעים ברשת „רון", רשת התיכונים הפרטית הגדולה בארץ. תן לתלמיד יחס אישי, מורים מעולים, אווירה חמה ומעודדת. תן בו אמון. תן לו חופש בחירה. תראה לו שהוא יכול – והוא יעשה בגרות בכיף, ובציונים מפתיעים. 32 שנה, אלפי בוגרים בעמדות מפתח בחברה ובמשק, גידול מתמיד במספר התלמידים. השנה רשמו ב„רון" 50 אחוז גידול! זאת תעודת הבגרות של הרשת. כבר עכשיו נרשמים לשנה הבאה.

בשלושת תיכוני הרשת – תל־אביב, הרצליה ורחובות – מציעים לתלמידים מסגרות משולבות של לימודים אינטרניים ואקסטרניים – לימודי בוקר וערב, לימודים עיוניים ומקצועיים, מסלולי תעודות בגרות, תעודות גמר ממשלתיות. שילוב האופציות הזה, שהוא יחודי לרשת „רון", פותח בפני התלמידים כר נרחב של אפשרויות לבניית תכנית לימודים גמישה, שתתאים בדיוק למטרותיו האישיות של כל תלמיד.

■ ■ ■

דוגמא אופיינית לניצול מלא של האופציות מספקת ריקי דסקל מ„רון" הרצליה. אל הרשת הגיעה ריקי לאחר שלכאורה כל האופציות שלה כבר היו סגורות. שנה של כשלונות בכל המקצועות האפשריים בתיכון אחר. לא היא ולא הורים שלה חשבו שיש לה עוד סיכוי. ב„רון" החלה במסלול המקצועי, בהנהלת חשבונות.

„חשבנו לעצמנו", אומרת אימה, אורית דסקל, בעצמה מורה בישראל, „לפחות תגמור איכשהו עם מקצוע של פקידה". לאחר שנה ברשת, החלו האופציות להיפתח מחדש. ריקי החליטה מיוזמתה לעבור למסלול העיוני, ופסעה בו בהצלחה רבה. בשנה הנוכחית, עודד אותה הבטחון העצמי המחודש, להגדיל לעצמה – שוב מיוזמתה – את מספר „הבגרויות" שתעשה. לצורך כך נעזרה במסלול הערב, ועשתה בו משמרת שניה. כך שעתה, עם סיום השביעית, יש לה ביד כבר חמש בחינות מושלמות. והציונים – למה לעשות לה עין הרע? היא עוד צריכה לסיים י"ב. אורית דסקל אומרת: „זה עולם אחר. המורים, האווירה, לכולם איכפת. היא ממש אוהבת ללכת לבית הספר".

להראל פדר, עמית לתיכון של ריקי, יש תכניות ברורות לגבי עתידו. הוא רוצה להיות עורך־דין. לא פחות. זאת הסיבה שהוא פנה ל„רון". מדוע? האם בגרות של „רון" פותחת את שערי הפקולטה למשפטים? בעקיפין – כן. הראל: „חיפשתי תיכון אקסטרני טוב, כדי שאוכל להשקיע את המקסימום במקצועות הדרושים לי, כדי להוציא את תעודת הבגרות הטובה ביותר למימוש תכניותי". הראל בחר במתמטיקה ובאנגלית מורחבים, ולפי מצב העניינים עד כה – נראה שהוא יכול כבר להתחיל לתפור לו את הגלימה. הראל מציין את האווירה המיוחדת בבית־הספר.

ההנהלה וכל הצוות יוצרים, לדעתו, אווירה חמה ולבבית, עם תחושה מורגשת יש עם מי לדבר ויש גיבוי. „מובן שהמחוייבות היא שלי", אומר הראל. „אני הוא זה שצריך לעמוד במשימות שקבעתי לי, אבל יש מי שעוקב ויש מי שמזכיר".

לתיכון בהרצליה אופי ויחוד משלו. התיכון המנוהל בשנים האחרונות על־ידי רשת „רון" על־פי בקשת משרד החינוך, ובידיהם האמונות של מנהלו משה מאיר וסגנו, שמעון דוד, הפך לסיפור הצלחה, למסלולים האינטרניים והאקסטרניים ולמסלולי מסמ"ת של לימודי הנהח"ש ופקידות, הצטרף מסלול נוסף – יחיד במינו בארץ: שיווק וקידום מכירות.

הדוגמא צבעונית במיוחד מהווה „רון" שברחובות – בית ספר אינטרני, חטיבה עליונה, בהכרה מלאה של משרד החינוך והתרבות. שם מפותחות במיוחד מגמות האמנויות והתיאטרון. מנהל בית־הספר, סלג משה: „אנחנו שוקדים בבית־הספר על טיפוח אווירה אמנותית־יצירתית. מאמינים שאווירה של גירוי תסייע לכל המקצועות". התיכון ברחובות גיבש לעצמו תוך זמן קצר אופי מיוחד ביותר, המושך אליו תלמידים ממקומות מרוחקים, הבוחרים לעצמם שילובי מקצועות אקזוטיים כמו תיאטרון יחד עם ביולוגיה, או מחשבים יחד עם קולנוע.

■ ■ ■

כדאי לשים לב למוטו של רשת „רון": יחס והתחשבות בתלמיד. עדנה אשר, מנהלת פדגוגית ב„רון תל־אביב" ומורה בנשמתה, אינה חדלה מלהזכיר לתלמידיה: „אתם יכולים, אתם מסוגלים. אף אחד לא יעשה זאת בשבילכם".

אלא שב„רון" מבינים היטב שלא די בסיסמאות על מנת להתגבר על טראומות של שנים במערכת חינוכית לוחצת, הישגית, שלא לחינם זוכה בכל מקום לכינוי „בית חרושת לציונים". השיקום של הבטחון העצמי והחשק ללמוד כרוכים בהרבה מאמץ ובהשקעה של ידע מקצועי בשיטות חינוך ולימוד. הרשת מגייסת לעזרתה את מיטב האנשים במערכת. המורים ברשת ידועים כמסורים ודבקים במטרה, אשר רואים בהצלחתו של כל תלמיד אתגר אישי.

בראש המערך הפדגוגי עומד ד"ר משה לנדא, מי שהיה מקימו ומנהלו של התיכון התל־אביבי עירוני ה' היוקרתי במשך עשרות שנים. ד"ר לנדא הוזמן להצטרף לרשת בתפקיד שאינו מקובל בשום בית ספר אקסטרני אחר: מנהל פדגוגי. בתפקידו זה, מנצל ד"ר לנדא את נסיונו העשיר, איש חינוך, על מנת להתוות לרשת כולה תכנית חינוכית־לימודית אשר תשלב יעול שיטות לימוד בחיזוק תכנית חינוכיים.

נכון, תכנים חינוכיים. בניגוד לבתי־ספר אקסטרניים אחרים, רואה הרשת את עצמה גם כמוסד מחנך, ומקנה ערכים. מהסיבה הזו, בצד הפעילות הלימודית, מתקיימת גם פעילות חברתית־תרבותית תוססת ובדברי ימי הרשת כתובים כבר כמה וכמה טיולים שגעוניים ברחבי הארץ, ועוד כמה וכמה מסיבות „מרליקות" בדיסקוטקים הכי לוהטים בעיר. גם בנושא הספורט לא מזלזלים ברשת. כמו כל דבר – גם את זה עושים כאן ברצינות, משקיעים, ומגיעים להישגים. יגאל ווינוג רכז הספורט בתל־אביב, מטפח את תחום הטיפוח הגופני ואף הספיק לגרוף הישגים. מציג לראווה מספר נכבד של גביעים שנקטפו. קבוצת כדורסל של הבנות, זכתה לאחרונה בתואר סגנית אלופה, באליפות בתי־הספר בתל־אביב.

■ ■ ■

בכדורסל הם עוד מוכנים להסתפק בסגנות. במתמטיקה – לא. עמוס ערד, מנכ"ל הרשת וצוות מורי המתימטיקה, בעלי מוניטין, פיתחו שיטת לימוד ייחודית למתימטיקה, המבוססת על היגיון ולא על זכרון. השיטה הזו מופעלת ברשת ומחוללת נפלאות גם אצל תלמידים שהגיעו לרשת כאשר המתימטיקה היוותה מיכשול בדרכם.

כאשר תלמידים אלה, מגלים שהשד המתימטי אינו מאיים וניתן לנצחו – הדבר מהווה עבורם זריקת עידוד ומפיל עוד ועוד מחסומים בדרך לבגרות. להצלחתם יש מי שנמצא להעריך זאת. ב„רון" מכירים בחשיבות תמילה הטובה והיחס האישי, הקשר בין מורים ותלמידים הוא פתוח לגמרי ובלתי־אמצעי.

ישראל רביבו, שהחל את לימודיו ב„רון" בי"א וסיים כבר אז חלק מן הבחינות בהצלחה גבוהה (במתימטיקה – ציון 10), מסיים השנה י"ב וכבר מתחיל להתגעגע: „האווירה ממש משפחתית. יש תמיד עם מי לדבר. מוכנים לשמוע גם בעיות אישיות". אולם יש לו זכרוגנות לא פחות נעימים גם מהמקצועות ההומניים. עמית, המורה לתנ"ך ולספרות פתחה לו אשנב לעולם עשיר של תרבות ויופי, והעניקה לו מטען רוחני שילווה אותו גם במסלול הריאליסטי כל־כך של מקצוע הרפואה.

ישראל מסכם את השנתיים ב„רון" כחווית לימודים (כן, כך הוא בוחר לכנות את התקופה – חוויה): „זו היתה ממש חוויה, חוויה תורמת. עשיתי בגרות ממש בכיף". לשמוע משפט כזה מתלמיד תיכון בישראל – זהו די נדיר. ברשת „רון" לא מתרגשים מכך. בסך הכל – זו המטרה של הרשת. מטרה שהצליחו להגשים. חד ברור. על פחות מהצלחה הם לא מוכנים ללכת.

כבר נרשמים

רשת „רון" כבר ערוכה לקלוט את התלמידים החדשים שירצו להצטרף לחווית הלימודים אצלם בשנת הלימודים הבאה – תשמ"ח. ההרשמה החלה בימים אלה.

ב„רון" תל־אביב לחץ הנרשמים היום ללימודי־בוקר לבגרות מגיע מכל גוש דן ובחלקו מצפון תל־אביב.

מסלול הבגרות של תיכון „רון" תל־אביב לכיתות י"א–י"ב ניבנה בהתאם לתוכנית הלימודים של משרד החינוך. בית הספר מכין את תלמידיו לשני מועדי בגרות במשך שנת הלימודים: מועד קיץ ומועד חורף.

ב„רון" הרצליה ורחובות – מסלולים אינטרניים ואקסטרניים, לפי בחירה, מכיתות ט'–י"ב. בהרצליה מציעים לימודים אינטרניים, מסלול הנהלת חשבונות ומזכירות (כיתות י'–י"ב), מסלולים מקצועיים וכמובן מסלול אקסטרני. ברחובות לימודים אינטרניים המשלבים לימודי אמנות, מחשבים, צילום, תיאטרון.

בתובות: „רון תל־אביב", רח' תל־חי 5 (על־יד כיכר דיזנגוף), טלפונים: 03-288121, 03-288122. רחובות: רחוב הרצל 108, טלפונים: 08-455572, 08-457889. הרצליה: רחוב העצמאות 59, טלפון: 052-541262.

בוא נעשה ניתוח הגיוני

אם תזדקק חלילה לניתוח,
אתה עלול להמתין חודשים
ולהשקיע סכומי כסף נכבדים.
שלוה - החברה שהתמחתה בביטוח
בריאות, מגישה לך עכשיו רעיון חדש:

ניתוחית - ניתוח פרטי ללא תשלום

תמורת סכום חודשי נמוך תעניק לך ניתוחית כיסוי כספי מקיף לכל ניתוח שתזדקק לו. אתה תקבע מתי תעבור את הניתוח, מי יהיה הרופא שינתח אותך והיכן יבוצע הניתוח, ללא המתנה בתור וללא דחיות מתישות. ניתוחית מכסה ניתוחים, החל ב"פשוטים" שבהם וכלה בניתוחי לב פתוח וניתוחי ראש. ניתוחית תשלם עבורך את שכר המנתח, חדר ניתוח, רופא מרדים, אחות פרטית, בדיקות שונות ועוד.

הקדם ביטוח לניתוח

כל אדם עד גיל 55 זכאי להצטרף לניתוחית, ומרגע שהצטרפת הביטוח תקף עד גיל 120. ההצטרפות כרוכה במילוי הצהרת בריאות מקוצרת בלבד. כל שעליך לעשות הוא להתקשר לסוכן הביטוח שלך, או להתקשר למשרדי שלוה או הראל, ולהבטיח לעצמך שקט נפשי - גם מפני ניתוח פרטי.

משרדי שלוה

תל-אביב טל. 03-641414, ירושלים טל. 02-222341, חיפה טל. 04-672351, באר-שבע טל. 057-36111

משרדי הראל

תל-אביב טל. 03-280151, ירושלים טל. 02-245222, חיפה טל. 04-510226, באר-שבע טל. 057-70870.

הקדם ביטוח לניתוח
ניתוחית

הראל שלוה

7 ימים

12
יעקב יעקב
החלל ה־675 של מלחמת לבנון, שלהי המלחמה הלא־מסתיימת. דיוקן ● עמוס נבו

15
בני הורביץ
תצלום אחד לא שווה אלף מלים. הוא שווה אלפיים ● אדם ברוך

18
הגר מחברון
יעקב בן־דוד, גר, בן משפחת ג'עברי החברונית, איש גוש אמונים, נעצר בשל התפרעות־דהיישה. דיוקן ● רונית ורדי

22
לורן באקול
ביקורה הקצר של גברת מתבגרת, כוכבת מודעת לעצמה, לגילה, למגבלות מקצועה ● עדית נעמן

24
בגדי ים
אופנת ניו יורק: האביזרים הם עיקר הסיפור ● נורית בת־יער

27
פליני רישם
שעשועי הצד של גאון הקולנע פדריקו פליני: איורים, דמויות ושים מתוך סרטיו ● יותם ראובני

רפי אלול. תצלום: גדי דגון. ממזכרת בתיה הוא מסתכל לעבר ירושלים, לכנסת, למשרדי הממשלה

לורן באקול. תצלום: עדנה בר־רומי. הכוכבת מפרקת בשקט מעט מוסכמות בעניין כוכבי הוליווד

רוג'ר ווטרס. היום, מנהיג הפינק פלויד עסוק בתביעות משפטיות נגד חבריו ללהקה

עסקן מקומי
דוד לויאן, בית"ר תל אביב, חרות, עסקי אלקטרוניקה, מנסה להגיע רחוק ● אריה אבנרי ומשה שיינמן

34
אימפוטנציה
תחקיר: 50 אחוזים מהמקרים הם על רקע של לחצים נפשיים. למחצית השנייה זה קורה כתוצאה מפגם גופני. כמעט לכל מקרה יש פיתרון ● נחמה דואק

38
קסטנר אקספרס
חלק מניצולי הרכבת שיצאה מבודפשט ב־1944 יפגש בשבוע הבא. ברקע – הסיפור של קסטנר. משפט, רצח, זיכוי, סערה שלא שוכחת ● אריאלה רינגל־הופמן

42
עיירת פיתוח
רפי סוויסה היה החונך־הפוליטי שלו. מזכרת־בתיה היא בסיס הכוח. תרשמו את השם הבא: רפי אלול, כוח חדש ● ענת טל־שיר

44
פינק פלויד
הם 'הכריחו' את חברות התקליטים לשנות את יחסן למוסיקה ה'מתקדמת'. ● יואב קוטנר

46
בין השורות
השיטה של המקצוענים לקרוא במהירות. הנאה? זה כבר סיפור אחר ● כיופים, אודטה דנין

53
קיץ בגליל
הטיול השבועי: להר מירון, בין היתר, ביקור בבריכת לוטם ● דפנה מרוז

טוראי 4393346

סיפור פשוט על צעיר ישראלי פשוט, שרצה רק לחיות ומת פתאום, ממטען צד, בעיקול הדרך ליד טייבה בלבנון • יעקב יעקב ברדס ז"ל: החלל ה־18 מאז הנסיגה מלבנון, החלל ה־675, מאז תחילת המלחמה

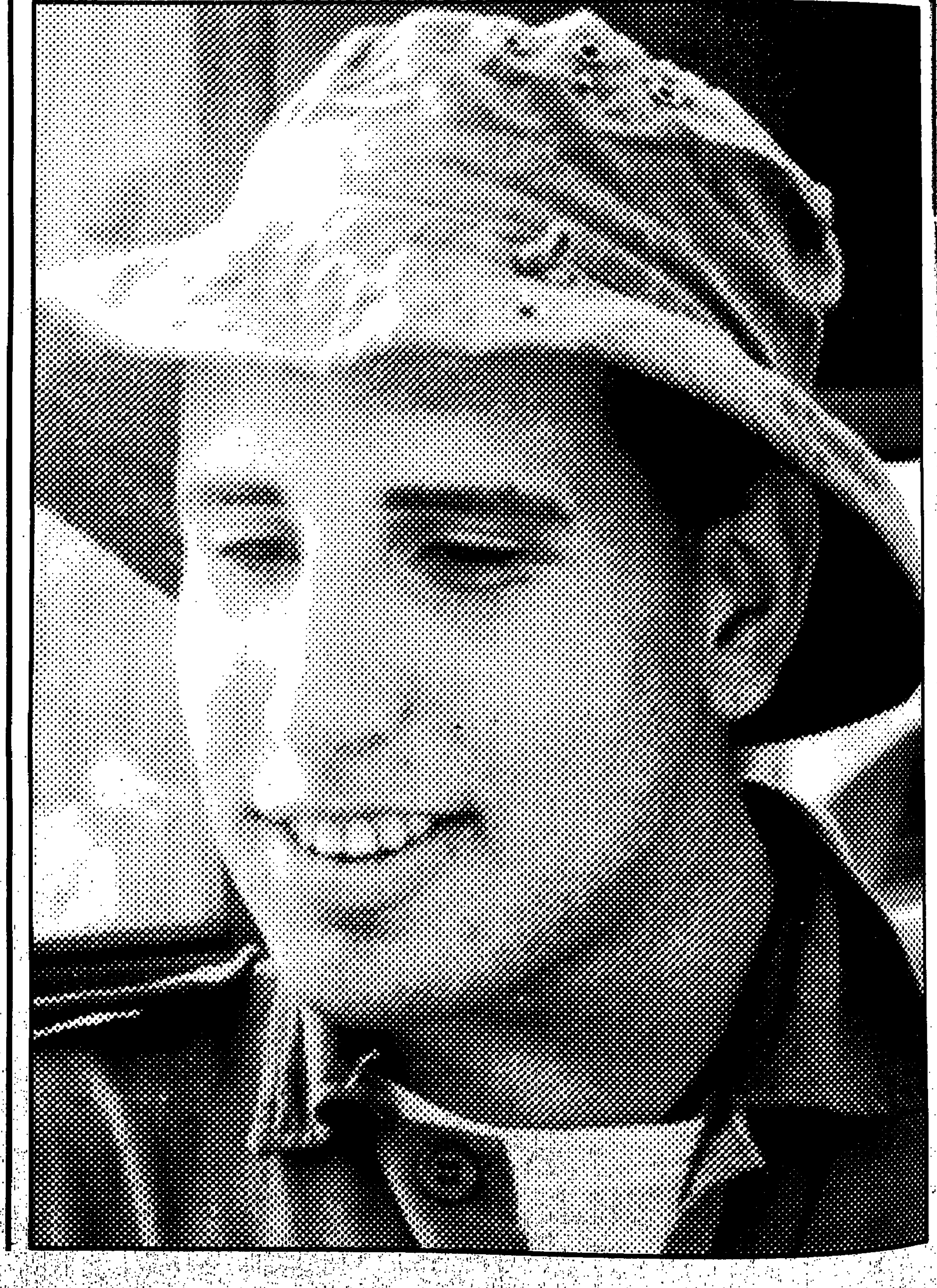

מאת עמוס נבו

פתאום, בתחילת יוני, מת הצ'יף, וכל השבט יושב שבעה. רוח קרירה עולה מן הים, טופחת בפנים, מייבשת את דמעות האבלים. ושם למטה, עמוק באדמה, שוכב הצ'יף. גדול, ענק. הים מעבר לכביש, והרכבת עוברת כל שעה.

בתחילת יוני, בעיקול הדרך ליד טייבה בלבנון, נהרג ממטען. חיפני שורף, שערו כצבע הדבש. נער ישראלי כמוך, כמו השכן ממול; תיק שכל, ווקמן באוזניים. יעקב יעקב ברדס. צ'יף כינויו, על שום מראהו.

כשמת, עשה כותרת. 30 שניות ב"מבט". חייל פשוט עם קצת צבע, כובע עבודה, חיוך מאושר. בן 19 במותו. שום שר לא בא להספידו. שום מברק תנחומים לא נשלח למשפחה. אטימות נוראה? דהיישה, חיטת השמיטה, ולשאר ענייני היום.

"למי איכפת? יובש כזה. יש תחושה בציבור, שהצבא כבר לא בלבנון. עוברים עלינו בעיניים, ארישות נוראה" – האח, יוסי, קולו נשבר. לפני חמש שנים, כשדהר עם הצנחנים אל כביש ביירות־דמשק, היה קובי בן 14. הלך ללמוד בבסמ"ת, מגמת בניין. יוסי חשב, שכל המלחמה הזו מיותרת. כששב לא האמין, שאחיו יצטרך לחזור לשם. באביב, השנה, עלה קובי לגבול הצפון. כבר נטה שמאלה, אל עבר תנועת רצ.

■ ■ ■

"אתה חושב שהייתי אחרת? גם אני הייתי אדיש. יושב מול הטלוויזיה, שומע שחייל נפל, ועובר לסדר היום. שום צביטה. שום הרהור. אז תמיד אמרתי: לי זה לא יקרה. בחלומות הכי גרועים. ופתאום זה קורה, ואתה נהיה חכם. רואה כמה המצב מחורבן".

אמא דבורה שותקת. יושבת על המזרון, בוכה. הנכדים רצים בין הרגליים, הבנות מסדרות אלכום. חברים באים לנחם, פוכרים ידיהם. אין מלים.

היה. מה נכתוב? ילד רגיל, פשוט, מופנם. נולד ביפו, גדל בחיפה, ליד מגדל המים של נווה שאנן. אמא דור שביעי בארץ למגורשי ספרד; אב מבולגריה. עממי "תל חי", עירוני ג', בסמ"ת, תנועת נוער המחנות העולים.

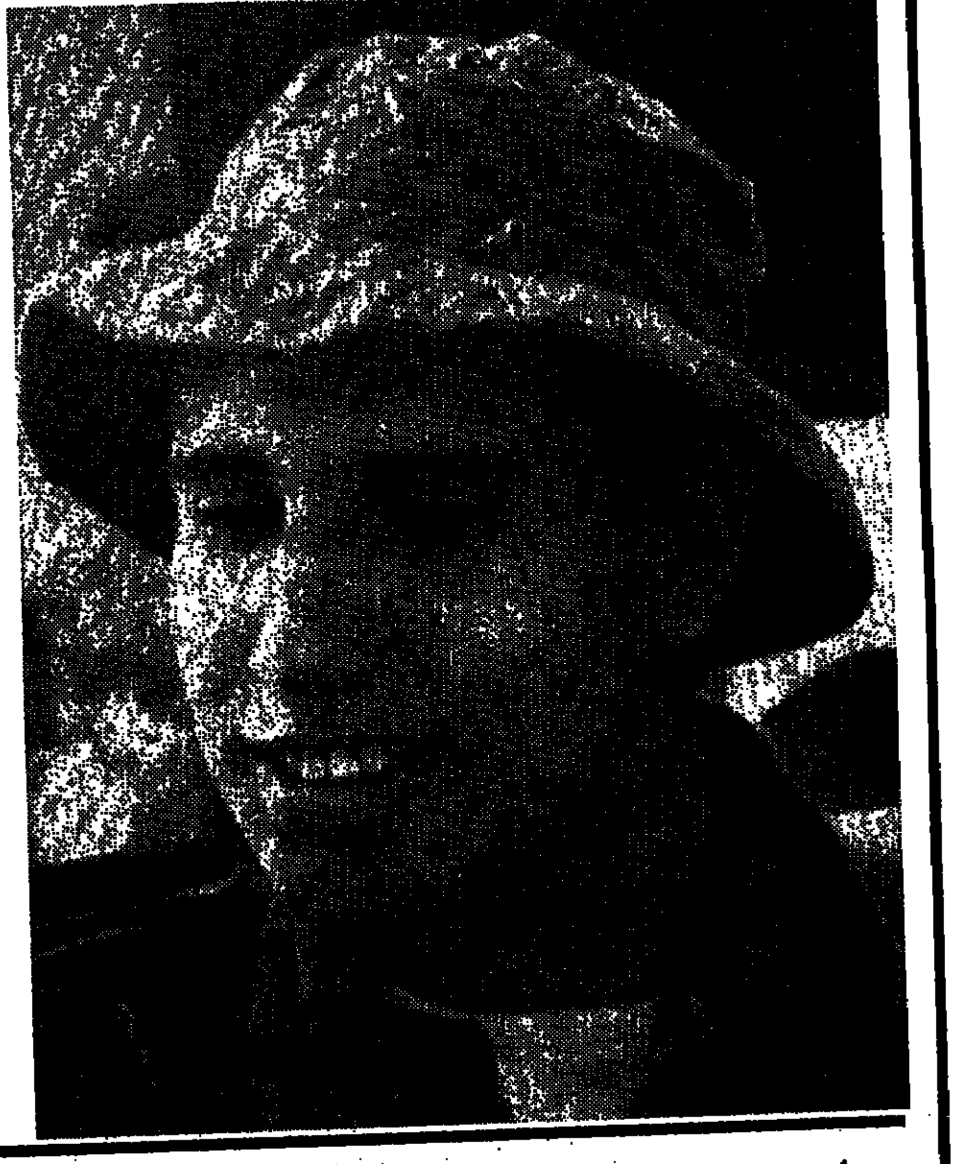

האח, יוסי: "גם אני הייתי אדיש. יושב מול הטלוויזיה, שומע שחייל נפל, ועובר לסדר היום. שום צביטה. שום הרהור. ופתאום זה קורה, ואתה נהיה חכם. רואה כמה המצב מחורבן"

גדל על בורות, העריץ את אליס קופר, שרק "פינק פלויד". לא אהב לקחת כסף; עבד לפרנסתו, חלם להיות מיליונר בגיל 30. דברים כאלה.

למר, כי היה צריך ללמוד, וחבריו לא יודעים אל־נכון מדוע הלך לבניין. אולי רצה להיות אדריכל? הכין תמיד פנקסים קטנים, להעתיק מהם בבחינה. פה ושם היה מתעכב ליד בניין, נמשך למסגרים. אתה רואה, היה אומר לגיל, חבר: בניינים יפים, כמה זה יפה. השירטוטים מגולגלים תמיד בתוך ידיו.

■ ■ ■

צמח פרא, אולי מטר תשעים. כתפיו התרחבו, קולו התעבה, השערות גלשו על כתפיו, כמו מנהיג שבט אינדיאני, קצת ברברי, מתארים חבריו. לא מנומס, לפעמים. מנהיג. הראש, היה מטיל אימה.

כשהשתכר, היה לפעמים מטיח ראשו בקיר. חי את הרגע. מה נשמע? "מעולה", "מעולה". ניגב חומוס אצל שימי, בלילה יורד לחוף עם מירה. בל־כך שנא את הסנובים התל־אביבים.

מי לא הכיר אותו בנוה שאנן? הילד של ברדס: הולך יחף, הנעליים על כתפיו. צוחק, משתולל, אף פעם לא עצוב, כל־כך אופטימי. ישן תמיד על יד ימין, יד שמאל מתחת לחזה. היה לו ספל ענק עם דגל המדינה; ממנו שתה. אהב קטשופ.

פתאום אובססיה לסגול: התחיל ללבוש סגול. אמא שלו לא אהבה את הסגנון; תמיד משופשף, קרוע. היא מתקנת, והוא קורע. קונה ג'ינס ומטליא טלאי על טלאי. את המכנסיים חיזק למותניו בשרשרת של אופניים.

כזה היה, אומרת סיגלית, החברה. זה הוא. כל דבר אחר לא היה מתאים לו. צ'יף. למד צלילה, אסף מדבקות. מאחורי הדמות החסונה הסתתרה נפש רגישה.

■ ■ ■

כשהגיע זמנו לצבא, נתקף פחד. האיש הגדול הזה, פתאום פוחד? לא האמנו, אומרת סיגלית. היתה לו אסטמה, פחד שיגלו אותה, ולא יהיה עוד צ'יף; התואר כל־כך חייב. הלך עם החבר'ה לנח"ל, לקיבוץ אייל.

"בלילה לפני הגיוס", מספרת סיגלית, "ערכנו מסיבה לבנים, גזזנו את שערם. צ'יף נכנס לדיכאון; השערות שכל־כך אהב. שמונה פעמים ביום היה חופף אותן, כל היום מתקלח. היה מוכן לשלם בשבילן הון. פתאום נהיה חרד, מתוח. זה לא הצ'יף שהכרנו".

דיבר על עריקה, על ישיבה בכלא. קשה היה לו להפרד מהפוך שאהב.

אחרי הטירונות לקחו אותם לפטרולים בעזה. ראה חיילים מכים ערבים, ביקש שיפסיקו. להכות ערבים, סתם? צ'יף לא נתן. המ"פ ביקש שלא יתערב. צילצל הביתה, ונפשו סוערת: "נורא פה, אמא", צעק לשפופרת. "עושים כאן מעשים נוראים".

הבנות היו משוגעות עליו, נתנו לו כבוד של מנהיג. אחת היתה מגלחת אותו, ושנייה שורכת את נעליו. "ואת שרה לי, ואת עושה לי אוכל", כבוד של צ'יף.

מפעם לפעם נתקף אסטמה; המפקדים לא ידעו. פחד שיגלו את המחלה, ועל כן התאשפז בשם בדוי; לקח פנקס חוגר מחבר בעל פרופיל נמוך, והתאשפז על שמו. שאלו איך קוראים לו, כמעט הסתבך. אמר שקוראים לו צ'יף. כל־כך פחד שלא יתנו לו לצנוח.

■ ■ ■

באביב לקחו את צ'יף ושלחו לצפון; לקח איתו תורת הבנייה של אינג' הראל. "השראה לבנונית' נפלה עליו. נו, מתי כבר אקשן, כתב לסיגלית. אמרתי לו, היא אומרת, שיפסיק לחשוב כך – זה ילדותי. בחופשה הלך לראות את "שתי אצבעות מצידון".

"ארץ יפה", כתב לסוזי דהלו, "חשבתי שיש פיצוצים בלגאן, איפה. כיף. אפשר לירות מתי שרוצים. עכשיו הלכתי למפקד, ביקשתי רשות לירות, יריתי כמה שרציתי. ארץ יפהפיה".

את המכתבים שלח על נייר טואלט; לפעמים על נייר שקצותיו שרופים. "פעם היה שבו"ן", זוכרת סוזי, "שבו"ן, כלומר מדוכא. ראה שזה לא טוב והחליט להיות 'מורעל', כלומר לעשות כל מה שצריך, לא להיות ראש קטן, כי כששבו"נים שוכבים כל היום במיטה, וכשאתה 'מורעל' אתה מרגיש טוב ולא מתכובב".

יצא לפטרולים, המקלע הכבד על כתפו. צחקנו, אומר גיל. לא באנו לשם כפטריוטים, כדי להגן על ישובי הצפון. באנו כי שלחו אותנו. שיהיה ברור.

■ ■ ■

"ואז אתה מחכה שיקרה משהו, כדי לשבור את השיגרה. פתאום אתה רוצה להגשים את מה שלמדת, מצפה שירו עליך, וזה לא מגיע, ואתה מאוכזב. לא פוחד. לא חושב על זה שהחיים שלך בסכנה. חושב רק איך לתפוס מחבלים".

במוצאי שבת הגיע תורו לשמור. כשהאיר הבוקר, עבר המפקד במקום, והעיר לו שאינו עירני. הוא איים להעבירו למקום שקט יותר.

בשביל צ'יף מקום כזה היה מכה; פעילות נטולת הילה. התנדב לצאת לפתיחת ציר במקום חבר, כדי להוכיח את עצמו. להוכיח עצמו. זו היתה מלת המפתח.

■ ■ ■

תל־אביב קמה ליום חדש. בגלי צה"ל דיברו על דהיישה. שמיר פיקפק בכראיות הלביא. גיתית איזראלוב חזרה לבית־משפט.

היה בוקר חם בלבנון. 30־31 מעלות. ב'קול המוסיקה' שידרו את היידן, צ'יף צעד עם המאג, עיניו באדמה. סטיב, עולה חדש, מאחוריו.

"הסתכלנו טוב, הגשש בדק, שום דבר. הגענו לנקודה, הרמנו ציוד על הרכב וחזרנו. אני ישבתי בנגמ"ש; קובי נסע אחרינו עם החיילים בקומנדקר. ישבו גב אל גב, העיניים מחפשות, וקובי דרוך עם המאג. התקרבנו לטייבה. כל־כך שליו היה. הפלחים עבדו בשדות, קצרו חיטה. פתאום, איך שהנגמ"ש עובר, אני שומע פיצוץ. מסתכל אחורה, ורואה את הקומנדקר של קובי. מהומה גדולה. צעקות. רץ אליהם. או גוד, קובי הרוג. הנהג פצוע קשה. לגשש רסיס ברגל.

"המנוולים שמו מטען והפעילו אותו מרחוק. רציתי לבכות, ולא יכולתי. פעם ראשונה שאני רואה דבר כזה. לא חלום – ממש מציאות. אי אפשר היה לבכות. צריך להיות ער. פינינו הכל".

גילי: "שמעתי בקשר שיש הרוג, לא ידעתי שמהכוח שלנו. שכבתי במיטה, אחרי חצי שעה באו והודיעו. נתתי קפיצה כזו דרך החלון, ורצתי להודיע למוטי. מוטי עזב את השמירה וחזר לחדר. נפלנו על המיטות ובהינו ככה בתיקרה, עד הצהריים. יאללה, הצ'יף מת. מה יהיה? רצינו לברוח הביתה, להיות עם הבנות של הגרעין, קרוב למשפחה".

סטיב: "הסתכלתי ככה על הבתים שליד הכביש, וחשבתי: יש שם בוודאי אנשים שלא אוהבים אותנו, וכאלה שבטח שלחו את הבנים שלהם לשים את המטען. היה בי רצון חזק לנקמה, אבל ידעתי שאסור לי לעשות את זה עכשיו, ויום יבוא וארפוק אותם.

"למחרת חזרנו לפתוח את הציר. כשהגענו למקום הלכתי לאט, וחשבתי: כמה חבל. איזה בחור היה. הכטנו זה בזה ושתקנו. אמרתי: אותי זה לא יעצור.

"אינני נאיבי. אני יודע שזה יכול לקרות גם לי. אבל אין לי ברירה, אני חייב להמשיך. חמישה קילומטרים מכאן הבית שלי, מגרש. אני רואה את הקיבוץ במשקפת. מחר יכולה ליפול קטיושה על החדר שלי, או בבית של האמא המאמצת שלי. אז אין ברירה, אני חייב להמשיך".

■ ■ ■

ביום שני קברו את צ'יף בחיפה. נחל של דמעות זרם אחריו. נכנסו ילדים למלחמה ומעולם לא נגעו במוות, ועכשיו קוברים חבר. עמדו דוממים, ידיהם שלובות זו בזו, פנים חלקים. הלם. הילדים של לבנון.

יוסי: "מה מרגישים? כעס. כעס על הפוליטיקאים, כעס על הצבא, רצון לנקמה".

הורידו אותם מהצפון, להיות לילה עם הבנות, להרגע. יום יום באים שני נחלאים להיות עם המשפחה. התמונות עוברות מיד אל יד. מבטים אילמים. שתיקות ארוכות.

מציצים לחדר שלו, לא נכנסים. חולקים על בהונות. נעלי ההתעמלות הלבנות שלו מתגוללות על הרצפה. ארגז מלא קסטות, רוכה צעצוע, דובי קטן. ספרים: "להצליח נולדת" של מיקיאל ג'ונסון, "לבנון המלחמה האחרת".

לא מסתדר לי, אומרת סוזי. אדם גבוה כזה. מת באמצע החיוך.

צ'יף שוכב למטה, ליד סגן שהיה ליד רסן נהוראי. ■

האחים הורביץ. מימין, יהודה הורביץ; משמאל, יוני הורביץ. צולם במשרדי „יריב הטפקה", תל אביב, לקראת ההודעה על בקשה למינוי כונס נכסים לעסקי האחים הורביץ

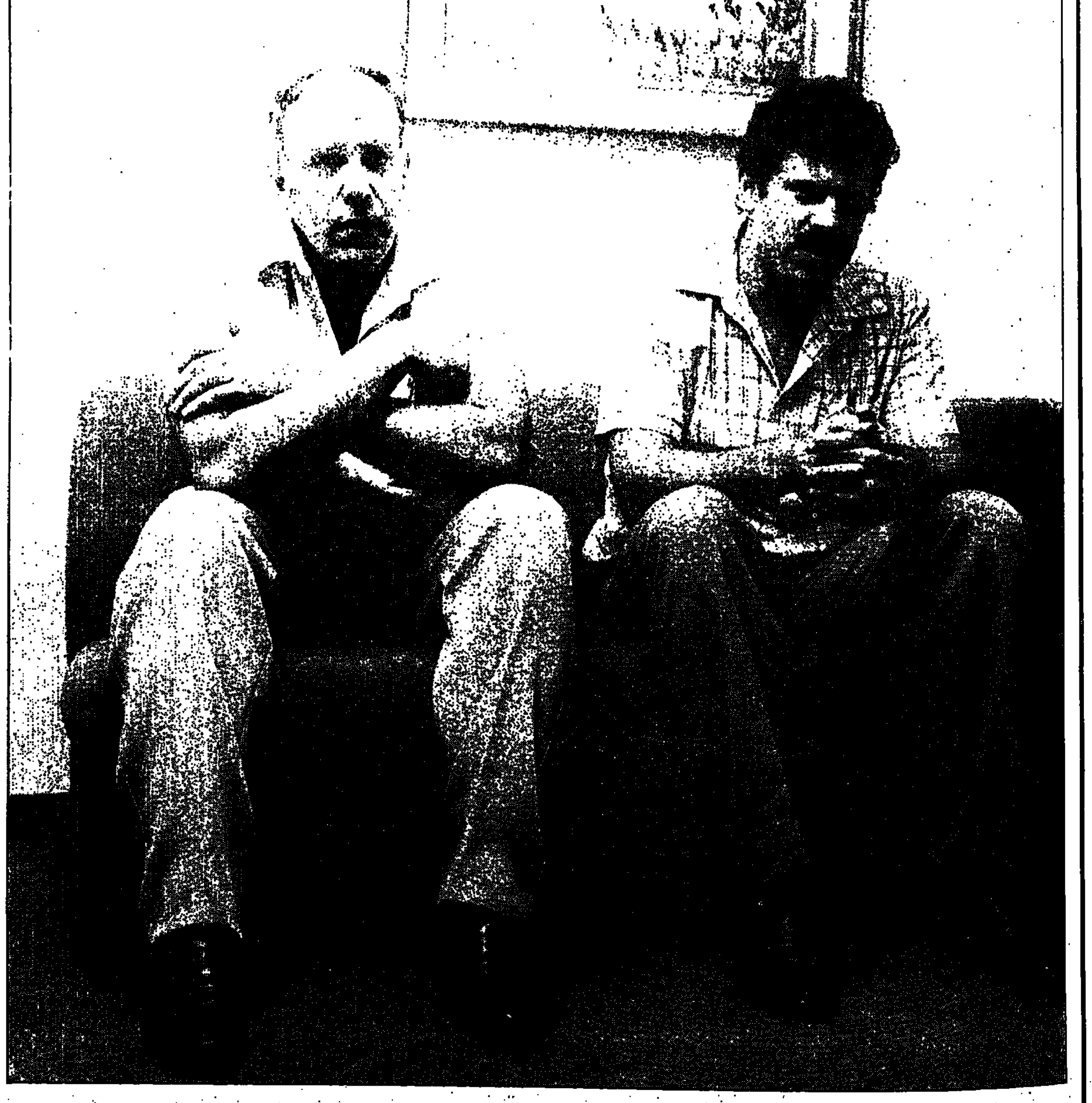

אדם ברוך

דיוקן משפחתי עם חוב

צלום: גדי דגון

כה יהודים צעירים נראים כשהם יושבים שבעה על יהודים מבוגרים. האחים הורביץ, בני השר יגאל הורביץ, יושבים לשתי דקות לפני צלם העיתון. בעוד שעה או שלוש שעות, הבנק הנושה יבקש מינוי כונס נכסים לעסקי האחים בגין חוב של כך וכך מיליוני דולרים. האחים מודעים היטב למצלמה, לעתונות, לדיוקן עצמם המצולם.

תוך 10 שנים של תקשורת אגרסיבית וחילונית ועובדתית, כמעט כל ישראלי נעשה מודע למצלמה, לתקשורת.

הכמעט כל ישראלי הזה יודע שיש לו סיכוי טוב להופיע כתצלום עיתון. או בתור מילואימניק בן 45 שנפל בלבנון. או בתור יבואן אלקטרוניקה, בן 19, שעשה 19 מיליון דולאר, ב־19 יום, ונעצר ל־19 יום בחשד להברחת מטבע. או בתוך 'האיש שברחוב' שלא מבין באמנות אבל חושב שיעקב אגם בסך הכל רוצה לעשות טוב ורק השמאלנים המלוכלכים שונאים אותו כי הוא היה באלטלנה והתחתן עם יהודיה.

הניסיון הישראלי המצטבר הזה, הכין את האחים הורביץ, הכנה נפשית וטכנית, לקראת תצלומם כ'אנשי עסקים כושלים'.

אחרי הסיפורים על חוות־הורביץ על הירח, בפנמה, או באלסקה – מגיע, כמעט באנלי, הסיפור המכריע על חוב תופח לבנק. חוב שנצבר ומתעצם בשל ההפרש בין המרד לבין הדולר. תמיד מזורגג. משהו בין השקל לבין הדולר, בין הקפאת שער לבין ריבית, בין אשראי לבין תקבולים, תמיד משהו כזה נמצא ביסוד ההצלחות או הכשלונות, או ההצלחות שמתבררות להיות כשלונות. לקחת בשקל וחשבת להחזיר בדולר, או להיפך, ואז הממשלה לא עשתה מה שציפית ממנה, תמיד הממשלה, תמיד הפער בין הציפיות שלך לבין ההתנהגות שלה.

תמיד החצי תמימות חצי ערמומיות הישראלית הזאת, העוברת דרך השוק האפור, התאים האפורים, האפור שבין הלבן והשחור; ותמיד המירוץ אחרי נקודה כלשהי בעתיד, המתרחק והקרב חליפות, שבה הדולר יהיה נמוך או גבוה או שווה לשקל שלקחת או שקיבלת.

ואז, כמו תמיד, מגיע הצלם, וכמו תמיד אתה יוצא פחות הירואי מכפי שביימת את עצמך, וביימת את עצמך על משכבך בלילות, כי כמעט כל ישראלי מביים עצמו לקראת המצלמה של העתון או הטלויזיה, או כתנור מת בן 45 או בתור אלקטרוניקה בן 19, מביים עצמו יפה, גברי, בוטח בערכיו, חיוני.

אבל, זה לא יוצא, כי זה אף פעם לא כמו שחושבים. זה פשוט לא יוצא, ואתה יוצא או מטושטש או מבוהל או טמבלולו כזה. וכך בסך הכל, מאותו תצלום, תזכור את עצמך.

האחים הורביץ לא המציאו שום דבר, בתחום זה, לא את ההצלחה המטאורית, לא את המפלה, לא את התצלום הקשה, החילוני, היומיומי, של מעין יושבי־שבעה, שקועים בספה משרדית, מכווצי גבינים, נעלי סירה שחורות, מכנסי טרילין, צווארונים רחבים, עטים בכיס החולצה, מעל לראשם תמונת נוף תיקנית, נותנים שתי דקות לצלם, זוכרים ימים אחרים, קרובים, המתרחקים במהירות לחיצה על הדק המצלמה, הדק קל, הרף עין.

...ועוד סיבה טובה לדניש

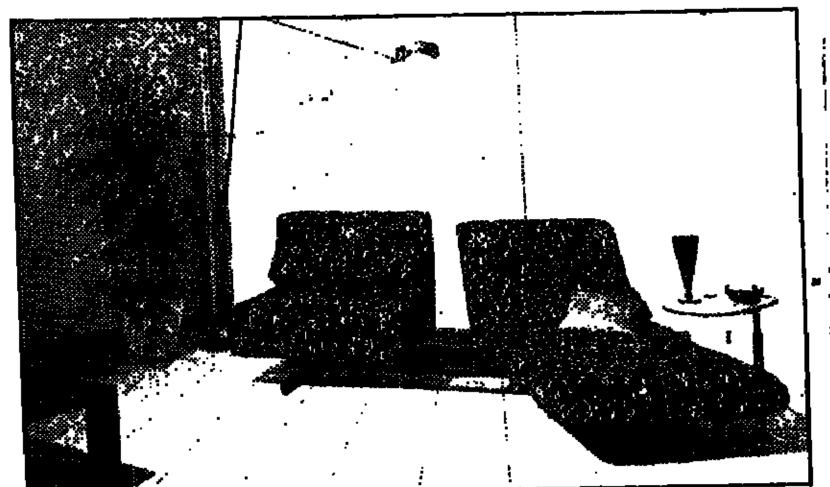

LE VELE

ארץ מוצא: איטליה. מעצב. ARUDU סגנון: ספורט אלגנט צעיר. תכונות מיוחדות. נפתח למיטה זוגית. מצבי ישיבה משתנים. העדפות: חברה בראש טוב.
מחיר רגיל לדו מושבי: 2,227 ש"ח. **מחיר מבצע לדו מושבי: 1,703 ש"ח.**
ניתן להשיג את LE VELE גם ככורסא בודדת בעלת תכונות דומות.

הנה יצרת דניש, החודש תהיה לך גם
אפשרות, כמו שמקובל במרכזי העיצוב
הנודעים באירופה, גם דניש מעניקה לך
מיטב חידושי ההזדמנות החד־פעמית לרכוש את
הטלויזיה מערכות הישיבה וכורסאות
אנו מביאים לפניך חלק ממבחר מיוחדים
שבמבצע.

25% הנחה
על כל מבחר מערכות הישיבה וכורסאות הטלויזיה.
ההנחה על השלום במזומן, כולל הובלה והרכבה.
אפשרות ל־13 תשלומים באמצעות ויזה, ישראכרט ודיינרס, בתוספת ריבית.
מוצ"ש סיום המבצע 26.6.87

PRINCE

ארץ מוצא. נורווגיה. מעצב: EKORNES כינוי: הרולס רויס של כורסאות הטלויזיה. ריפוד. עור. תכונות מיוחדות: ניתנת להטייה למצבי שכיבה שונים ומסתובבת ב־360 מעלות. מחיר רגיל: 3,305 ש"ח.
מחיר מבצע: 2,479 ש"ח, כולל הדום.

סיאסטה נורווגית, בדניש אתה נהנה גם מהמחיר

SIESTA

ארץ מוצא: נורווגיה. מעצב: WESTNOFA תארים: פרס האקדמיה הנורווגית לאמנויות. תכונות מיוחדות: עיצוב אורטופדי המעניק תמיכה מלאה לגב. ריפוד: עור במבחר צבעים עכשויים. העדפות מיוחדות: צפייה בטלויזיה, קריאה ותענוגות אחרים.
מחיר רגיל: 1,539 ש"ח; **מחיר מבצע: 1,154 ש"ח.** לנוחותך, סיאסטה עם מסעד גב גבוה או נמוך, עם ידיות או בלעדיהן.

MINUETTO

ארץ מוצא: איטליה. מעצב: QUATROESSE ריפוד: בד או עור. תכונות: נוחות מירבית, מתאים במיוחד במידותיו לסלון הישראלי. העדפות: אירוח בסלון.
מחירים רגילים: 4,705 ש"ח (בריפוד עור). 3,580 ש"ח (בריפוד בד).
מחירי מבצע: 3,529 ש"ח 1+2+3 (בריפוד עור)
2,685 ש"ח 1+2+3 (בריפוד בד).

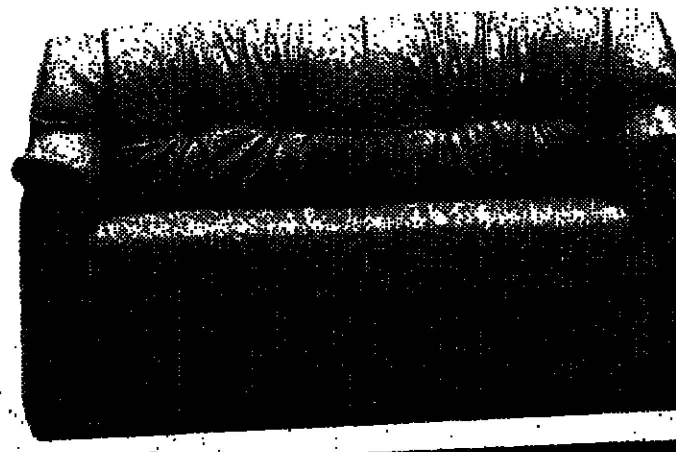

...והפלוס הנוסף

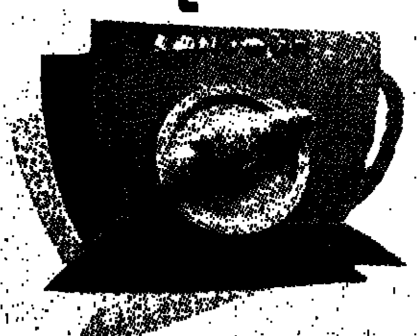

מצעיות (PLACE MAT)
תוצרת TAIR MERCIER - צרפת,
במגוון צבעי קיץ חמים
ובעיצוב "בונז'ור" (ספל) או "מנהטן".

מחיר ליחידה:
במקום 7.5 ש"ח – **5.60 ש"ח**

DANISH PLUS

חנויות דניש אינטריורס ודניש סטודיו תהיינה פתוחות במוצ"ש 20.6.87 עד השעה 11:00 בלילה.

בית דניש: רמת גן, דרך ז'בוטינסקי 104. **תל־אביב**, כיכר המדינה - ה' באייר 60 **חיפה**, רח' טשרניחובסקי 35 - סטלה מאריס. כרמל צרפתי **ירושלים**, רח' שמאי 16. **באר־שבע**, דרך חברון 4.
דניש פלוס: **תל־אביב**, כיכר המדינה - ה' באייר 62, לב דיזנגוף **חיפה**, מרכז פנורמה **ירושלים**, רח' שמאי 16 **באר־שבע**, דרך חברון 4. **רמת השרון**, רח' סוקולוב 60, רב מכר - צומת גלילות. **כפר שמריהו**, רח' הורש - מרכז מסחרי. **רעננה**, רח' אחוזה 110 **רמת־גן**, קניון איילון.
דניש סטודיו: **תל־אביב**, כיכר המדינה - ה' באייר 74 **רמת השרון**, רח' סוקולוב 60. **רעננה**, רח' אחוזה 117 **חיפה**, מרכז פנורמה.

דניש

הוליווד סטאר
גלידה מהסרטים
כוכב חדש
הופיע בשמים הלוהטים
של הקיץ הישראלי,
הוליווד סטאר.
כשחם בחוץ ונעים בבית,
מתחשק לך הוליווד סטאר.
לבחירתך: שוקו וניל,
שוקו בננה, שוקו שקדים,
וניל תות שדה, מוקה וניל.
גלידת שמנת
משובחת.
טנא נגה

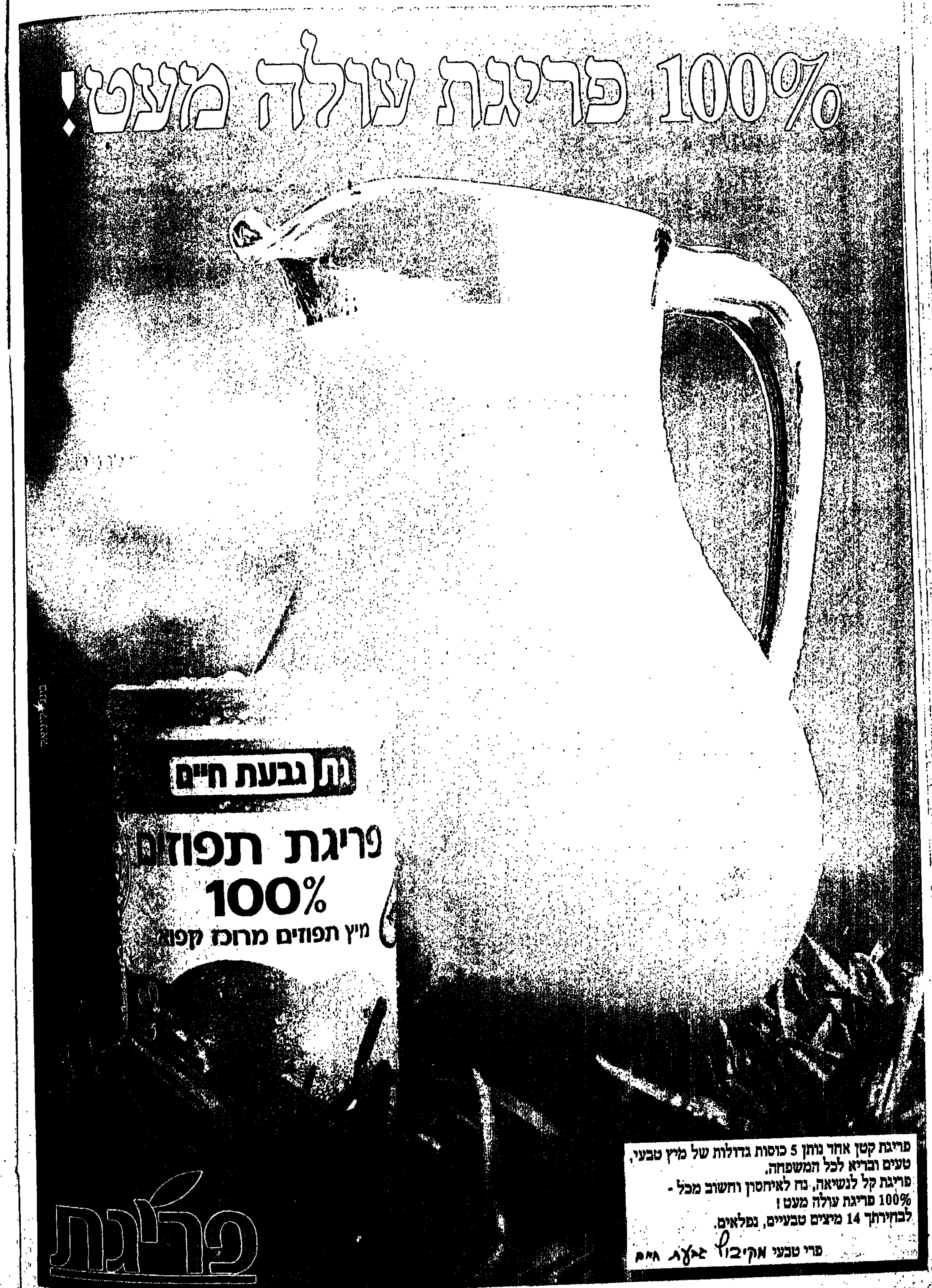
100% פריגת עולה מעט!
גת גבעת חיים
פריגת תפוזים
100%
מיץ תפוזים מרוכז קפוא
פריגת קטן אחד נותן 5 כוסות גדולות של מיץ טבעי,
טעים ובריא לכל המשפחה.
פריגת קל לנשיאה, נח לאיחסון וחשוב מכל -
100% פריגת עולה מעט!
לבחירתך 14 מיצים טבעיים, נפלאים.
פרי טבעי אקיבוץ גבעת חיים
פריגת

1982 בישיבה, בתהליך גיור. עדיין זר בקריית־ארבע

1987 עם מישע משכן ואהרן גרנות. לאחר התפרעות־דהיישה

אח יקר

מאת רונית ורדי

מה עובר בראשו של הגר יעקב־מחמוד בן דוד מקרית ארבע, לשעבר מחברון, כשהוא תוקף פליטים בדהיישה?

תצלומים: זום 77

[ד]היישה הורישה גם תצלום. שלושה גברים מחוייכים לאחור מעצרו. מי־שע מישכן שרצה בזמנו להצניח מיז־בח להר הבית. אהרון גרנות, עיתונ־אי. מחמוד ג'עברי, מוסלמי שהתגייר ועכשיו שמו יעקב בן דוד. משקפיים כסופים מרככים את תווי פניו. עצמות לחייו גבוהות. מקפיד על גילוח. חולצותיו בהירות. הימים האלה הם חג ליעקב בן דוד. בקריית ארבע הוא גיבור. הרב ליאור אולי ימריץ את הקהל לתרום למימון הגנתו. גאולה כהן עשוייה לקרוא לשחרורו.

יכול להיות שהמפתח להבנת מה שקרה בדהיישה מצוי אצל ג'עברי־בן דוד. בתא הגדול, בבית המעצר במגרש הרוסים בירושלים. במקום בו הוא חש השבוע שלמרות ההוכחות שסיפק לאיכות 'גיורו', עו"ד אלייקים העצני, איש קריית ארבע, מסרב להגן עליו. שם, בתא, אולי, הוא שואל את עצמו, מדוע היו שהגיעו לדהיישה במכוניות פרטיות בשעה שהוא נסחב לשם עם הנשק באוטובוס רגיל בקו חברון־ירושלים? ולמה הפקירו אותו מאחור, בדהיישה, והסתלקו הביתה במכוניות הפרטיות?

התשובה, שספק אם יודה בה, עשויה לתסכל מועמדים אחרים למסלול 'מוסלמי־יהודי' – ערבי, גם אם יניח תפילין, יקבל זכויות עולה מכוח חוק השבות ויערוך פרובוקציות בשוק של חברון, יישאר זר בקריית ארבע.

הסיפור שלהלן הוא סיפור חייו של מחמוד־יעקב. במובן מסויים, אפשר להתייחס אליו כאל סיפורו של נכה מלחמה מהר חברון. השפה פשוטה, הרגשות גדולים. מדובר כאן בדרמה הגדולה של המפגש בין הפלאח ליהודי החדש, זה הבונה מיקוואות במקום שפעם היה כרם.

■ ■ ■

מחמוד ג'עברי היה בן שלוש וחצי ב־1967, כאשר צה"ל נכנס לחברון. מה הוא זוכר מהמלחמה? שום דבר, כנראה. לא נורתה שם יריה אחת. אבל, המשפחה עברה מהבית הישן, שמאחורי מערת המכפלה, לבית הקטן ליד הכרם. בדיוק במקום שעליו עומדת היום קריית ארבע.

כעבור זמן, גירשו אותם משם והרסו את הבית. האב בנה אז את הבית הגדול על הגבעה ממול, מתחת למפקדה האזורית של צה"ל. איש פשוט, כפרי, לובש גלבייה כהה עם חגורת עור רחבה. יש לו שפם גדול ושיער שחור בעורב מתחת לכפייה לבנה. הוא לא הבן שלי, אמר בשבת האחרונה. מיד אחר כך תפס את נכדו הצעיר, קירבו אל פניו. נשיקה.

מחמוד אומר שהוא שונא את אביו. פעם, סיפר כי האב מבקש את נפשו. האב אמר השבוע: „הייתי מוותר על הכרמים, מקריב את הכבשים, את הבית ואת כל מה שיש לי כדי שמחמוד יחזור".

מה ראה מחמוד בילדותו? את ההר ואת הכרם ואת הכבשים שרעה בשדות. ילד מוזר, אמרו עליו, שתקן, קצת 'אהבל'. היהודים הקימו מחנה אוהלים על הגבעה ממול, במקום בו התחבאה המשפחה במלחמה. אמרו שזה מאהל של חיילים. אחר כך הסבירו שהיהודים מקימים ישוב. והלכו להפגין.

אבל הוא היה יושב בגבעה, (את בית הספר עזב לאחר שבע שנות לימוד), עיניו בוהות בברק הלבן של הבניינים החדשים על הגבעה ממול. מגדלים לבנים, צרים וארוכים, שפרצו מתוך ההר אל השמים. בפעם הראשונה שביקר שם, על הגבעה, נדהם. כל כך נקי, כל כך יפה. ילדים קטנים שיחקו על מדרכות מצוחצחות. נשים בהירות השגיחו עליהם בנועם, ברכות.

הוא מצא שם עבודה כבניין, הניח מלט בין אבני הכתים. מחמוד־יעקב בנה את קריית ארבע, לא פחות מהרב [illegible]. נער [illegible], ועיקשון שעמד על [illegible] [illegible] על [illegible] למקום החדש. הוא שאל לעצמו שם עברי והפך לקוריוז מקומי. יש פה איזה ילד ש'צמו' להיות יהודי, אמרו למבקרים.

לפעמים, היה קונה חצי מנה פלפל אצל אליצור, ממלא אותה בסלטים שמספיקים למנה וחצי. אחר כך, עבד בסופרמרקט שנפתח בקריה באינסטלציה ובשיפוצים. הוא המשיך לאמר לכל מי שהיה מוכן לשמוע, שהוא רוצה להיות כמו אלה שבאו לכאן מתל אביב. נקי, מסודר. עוד דברים, שלא הצליח לנסח.

הם מצאו עבורו את המלה: גיור. הסבירו לו כי הוא בעצם מבקש להיות „יהודי טוב", בן לעם נבחר.

„אולי זה הפתרון?", שאלתי את הרב מאיר כהנא. „למה לגרש אותם? גייר אותם! בקבוצות, בבודדים, תחת כל עץ רענן, בבתי ספר מיוחדים. יותר פשוט מטרנספורטים לביירות".

כהנא אמר שזו לא שיטה. שגיור הוא דבר רציני, ומה פתאום. הוא גם אמר כי יעקב־מחמוד בסדר, למרות המקורות שלו. „אולי אכניס אותו לרשימה שלי לכנסת הבאה".

כהנא כבר הבטיח את זה פעם ליעקב־מחמוד.

■ ■ ■

הוא התחיל להעדר מהבית. פעם, כשעבר בבניין, התמוטט פיגום והוא נפל מקומה שלישית אל הקרקע. מנהל העבודה פינה אותו לבית החולים „הדסה". אביו אומר שאושפז לחמישה ימים, והוא לא ידע איפה בנו. כולם היו חולים מדאגה.

מחמוד סיפר, שהמשפחה לא טרחה לבקרו בבית החולים. הוא זוכר רק אחיות דוברות עברית, סדינים לבנים. הנפילה מהפיגומים היא נקודת המוצא בתפיסה של ההורים את השינוי שחל בנער. מאז, הם מסבירים, השתבשה דעתו.

אחר כך ברח מהבית. התחילו הסיפורים שלו. במשך תקופה מסויימת, סיפר, התגורר במערות. וזה לא היה קשה, שהרי היה רגיל לכך מילדותו. אחר כך מצא לעצמו חושה קטנה. בסופו של דבר, הושיבו אותו בדירה זעירה בקריה.

פעם ישב אצל אליצור בקיוסק והתפלל בעברית המגוחכת שידע אז. אחת הבנות של משפחת נחליאל עברה במקום. היא נבהלה: הלא ערבי המתפלל בעברית הוא מחבל מתחזה. תיכף ומיד הזעיקה את המשטרה. חנניה בן דוד (שעובד במיקווה) סיפר אחר כך להוריה שמדובר בערבי הרוצה להתגייר. לנער, הוא הוסיף, אין אף אחד. האם הם מוכנים לקבל אותו? בשלב הזה נכנסה לתמונה גם רכזת הקליטה של המועצה.

שמחה נחליאל ענתה: „לאוכל ושבת, בסדר. שינה, את האמת, לא. כי בכל אופן יש לי עוד ילדה קטנה בבית". לישון הוא לא ירצה, אמרה לה רכזת הקליטה של המועצה המקומית. יש לו כבוד עצמי הוא לא יבקש. נחליאל: „ביום חול היה מסתדר לבד, בשבתות היה בא".

– גם זה? [illegible]

„לא היה [illegible], כל מה שעשיתי לו אהב". הילדים של נחליאל צירפו אותו לטיולים שערכו בארץ. פעם נסע איתם לצפון. כשהם אמרו: „יו... איזה יופי". אמר: „יו... איזה יופי". וכששתקו, שתק.

וכך נמשך ה'ייהוד' של מחמוד. הוא נסע עם בני נחליאל לקניות בירושלים. קנה משקפי ראייה מודרניים. למד מפיהם שצבע חזק זה מכוער ושכר מקושקש הוא 'ערבי', כלומר, מכוער. עוף, אמרו לו, אוכלים בעזרת מזלג, ובשבת אוכלים חמין.

■ ■ ■

בערך באותה תקופה הסתפח לגרעין של אנשי כהנא שהקימו את אל־נקם, היאחזות פרא ליד חברון, על שם אלי הזאב שנרצח בבית הדסה. הישוב הזה התחסל כעבור כשנה בלחץ הרב לוינגר והמימסד הותיק של קרית ארבע.

מחמוד־יעקב לא ישכח את אל־נקם. הייתה זו חבורה צבעונית שהתאפיינה בכל מיני גרים ועולים חדשים עם קשיי שפה ומנטאליות זרה במיקצת. הם ישנו באוהלים והייתה תחושה נפלאה של 'ביחד'. העברית שלו השתפרה שם, ותחושת הזרות כהתה במיקצת. הוא לקח אותם לטיולים באיזור, תירגם להם את הטבע, והתווכח – בנוכחותם – עם ערבים שפגשו בדרך.

„של מי האדמה הזאת?" היה שואל מחמוד־יעקב את הערבי החורש.

„כחיי, היא שלי מתקופת הטורקים".

„מה אתה מדברץ" היה עונה, „את האדמה הזו לא חרשו שנים על גבי שנים".

■ ■ ■

שמועות על מעשיו הגיעו לאוזני אביו, עבדול ג'עברי. האב ביקש להיפגש עמו. בן דוד של מחמוד, עובד בסופרמרקט, הסדיר את הפגישה, בקרייה.

יעקב הופיע מלווה בשלושה בחורים חמושים. הוא אחז בכף ידו של האב, נישק אותה.

„בוא הביתה", אמר עבדול ג'עברי. „אני מוכן לתת בשבילך את העיניים שלי, אבל רק כמוסלמי. כיהודי, אתה יכול ללכת לעזאזל עם שלושת החברים שלך".

„תהיה בשקט", אמר מחמוד־יעקב, „שהם לא יתעצבנו".

■ ■ ■

אולי מתוך שאיפה להשמע יהודי אותנטי, באו סיפורים שונים ומשונים. יעקב־מחמוד סיפר כי אימו נולדה בדמשק, והיו יהודים רבים במשפחתה. היא ברחה מדמשק לחברון, משום שהייתה מעורבת, כפי שסיפר לאשתו, בפרשת אלי כהן.

היא ספרה השבוע: „נולדתי בחברון. יצאתי ממנה פעם אחת בלבד, למכה".

ליעקב מחמוד יש הרבה סיפורים. את אשתו השביע שלא תגלה לאיש את עברו כאיש מודיעין ישראלי. לחבריו סיפר, כי הוא חוקר שבויים מומחה. „אני אחראי על הרבה אנשים וחוקרים" טען. רק הוא „יודע איך לדבר עם הערבים". כלומר, בכוח.

אימו הייתה מחכה לו בדרך למערת המכפלה. היא ידעה ששם הוא עתיד לעבור, בשבת, עטוף טלית ונשק בחגורה. אבל מחמוד־יעקב שלח חברים לברר את מיקומה בדרך והתחמק בריצה, על שביל צדדי. פעם הגיעה לקרייה, לבית משפחת נחליאל.

להלן תיאורה של שמחה נחליאל, שמחמוד־יעקב כינה אותה אז, אמא: „היא התחילה לנשק לי את הרגליים ואמרה, אני רוצה לראות אותו. לקחו אותה לדירה שלו, והוא לא רצה לראות אותה. זאת לא אמא שלי, הוא אמר. כל פעם היה דוחה אותה. אמרתי לו, תראה, אם היא באה, אתה יכול לדבר איתה. זה לא אסור. אמא שלך אפילו שהתגיירת, אתה בלב שלה. כשראתה שככה הוא דוחה אותה, הפסיקה לבוא".

שאלתי את שמחה נחליאל, האם המאמצת של גיבור דהיישה, מה הדבר הכי מרגש ביחסים ביניהם.

„הוא התגייר אצל רב בירושלים, אבל אז לא התרגשתי כמו אז כשקיבל את הצו שצריך להתייצב לצבא. עשינו לו פה מסיבה. זה היה יום רביעי. הוא הזמין חברים שלו מהישיבה והבנות שלי היו. עשינו אוכל, כורקס וסלטים, עוף ואורז ותוספות".

– זה הרבה כסף.

„טוב, אם רוצים לעשות, עושים. למחרת, ביום חמישי הוא התייצב. וביום ששי הוא בא עם המדים. התרגשנו קצת, לא רצינו להראות לו".

– נתת לו משהו לגיוס?

„רצינו, הוא אמר שלא. ברוך השם בצבא באמת הסתדר יפה. בהתחלה היה בחל השומר, אחר כך בכל מיני מקומות. בצבא גם למד עברית. קיבל תעודה יפה.

„אחר כך, ברוך השם, הכרנו לו בחורה. היא היתה רווקה, עולה חדשה מצרפת, והתארחה אצל זוג חברים שלנו בקרייה. פתאום הם אמרו לבעלי, 'אתה יודע אברהם, יש לנו בחורה. אולי היא באמת תהייה טובה בשביל יעקב. תשלח אותו אלינו לארוחת צהריים'.

„בעלי אמר, 'איך אשלח אותו? מה אני אגיד?'

„אמר לו שמוזמן. בדרך לשם, יעקב אמר 'אני לא הולך', כי הוא ביישן. בעלי אמר, 'תלך, מה איכפת לך?' באמת ישבו, אכלו צהריים, דיברו כולם, ככה. ירדו לטייל בחברון.

„אז הוא הביא אותה לפה אחרי הצהריים. בערב שאלתי, 'נו יעקב?' והוא אמר, 'נראה'. אחר כך נפגשו עוד פעם ואחר כך, פתאום אחרי פחות משלושה שבועות, הוא אמר לי, 'אולי נעשה אירוסין'.

„אמרתי לו, 'תראה יעקב, מה יש לך למהר? תראה קודם מי הבחורה, גם היא תראה מי אתה. זה לא פשוט, זה חתונה'.

„והוא אמר, 'אמרתי לה מי אני וגם היא אמרה. ונראה שאנחנו משתווים'.

„אמרתי בסדר. עבר חודש ועשינו אירוסין אצלה בירושלים. חברות שלה הכינו כבה קצת עוגות. אז התחילו להתכונן לחתונה. הזמינה את ההורים שלה, חיתנו אותם פה בישיבה, היה יפה מאוד, וברוך השם הם חיים בסדר".

■ ■ ■

ובעצם, לא כל כך בסדר. איש לא עזר לו בהכנות לחתונה, מלבד נחשון. לאשתו סיפר, כי הוא סידר לבד את השולחנות והכיסאות. בחופה היה סחוט. גם העזרה החומרית שהובטחה להם, הייתה מאכזבת. החושבים עשו מגבית, ואספו רק אלף ש"ח – עזרה לרכישת דירה.

כאשר נודע לאימו, שמעה ג'עברי, שבנה מחמוד־יעקב, רוצה להתחתן, אמרה לבן הדוד העובד בסופרמרקט, שהיא רוצה לבוא.

„לא כדאי לך", אמר בן־הדוד, הבקיא בענייני היהודים. „שלא יהיה בלאגן, נלך

באמצע תהליך הגיור, ביקש אביו להיפגש עמו. יעקב הופיע מלווה בשלושה בחורים חמושים • „בוא הביתה", אמר האב, „אבל רק כמוסלמי. כיהודי, אתה יכול ללכת לעזאזל עם החברים שלך" • „תהיה בשקט", אמר הבן, „שהם לא יתעצבנו"

טובה גרדרובה: 'אני ממשיכה לחסוך!'

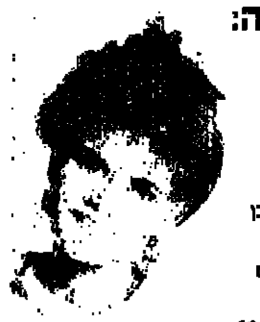

"בינינו, מי לא אוהבת להגדיל את המלתחה ולהקטין את ההוצאה? כל אחת אוהבת, ולכן אני אגלה לכם את הסוד: במחלקת הנשים יש תנינה של מציאות. מבחר עצום ומחירים שאסור להפסיד. לדוגמא, מבחר שמלות טריקו "יופיה" (בשלל צבעים) ב- 49.90 ש"ח בלבד! ומה דעתכן על חרולצה שאני לובשת? יפה, נכון? כותנה: גם יפה וגם ב"שיטת המחיר היורד". בקיצור, בואו כל המשפחה. זה נורא כדאי!

טובה ג.

נ.ב.
יקיבלתם החודש הזמנה לחתונה? ידעתי הביאו מתנה צבעונית: מצעים של כיתן עכשיו ב- 20% הנחה. תנו מה שאתם אוהבים לקבל!"

לפתע טתה

שבועון חידושי האופנה למשפחה ולבית

"שיטת המחיר היורד" - זה עובד!

טתה מרחיבה את מגוון המוצרים ב"שיטת המחיר היורד" ★ עכשיו לבחירתכם עשרות דגמי בגדים אפנתיים מכל הסוגים ★ ממכנסי ברמודה ועד ספורט אלגנט ★ הכל בצבעי האופנה ובמחיר יורד!

יש פוסטר Levi's חינם

עם כל קנית מכנסי ג'ינס לוים.

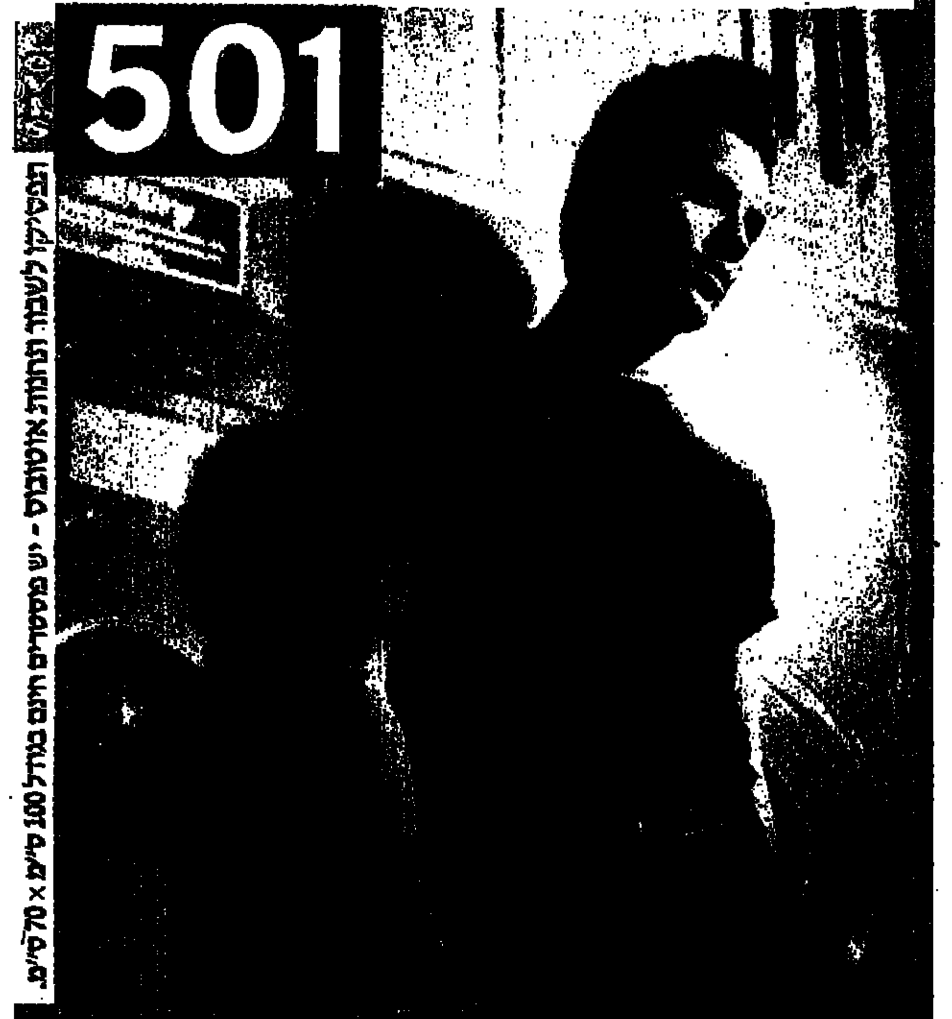

רק בטתה תמצאו את קולקצית הקיץ המשגעת של "גולף" ב"שיטת המחיר היורד": הנחה ניכרת בקנית כל פריט נוסף מאותה סידרה. במבחר: חולצות מסוג פולו בשלל צבעים, מכנסי כותנה אפנתיים, חולצות T חלקות ועם הדפסים, מכנסיים קצרים וספורט, ועוד. הכל לגברים, נשים, ילדים וילדות. מהכי קטן ועד הכי גדול בצבעים האפנתיים של הקיץ.

עסקי ואלגנטי ובמחיר יורד!

חולצות Manhattan ו"גולף" שרוול קצר

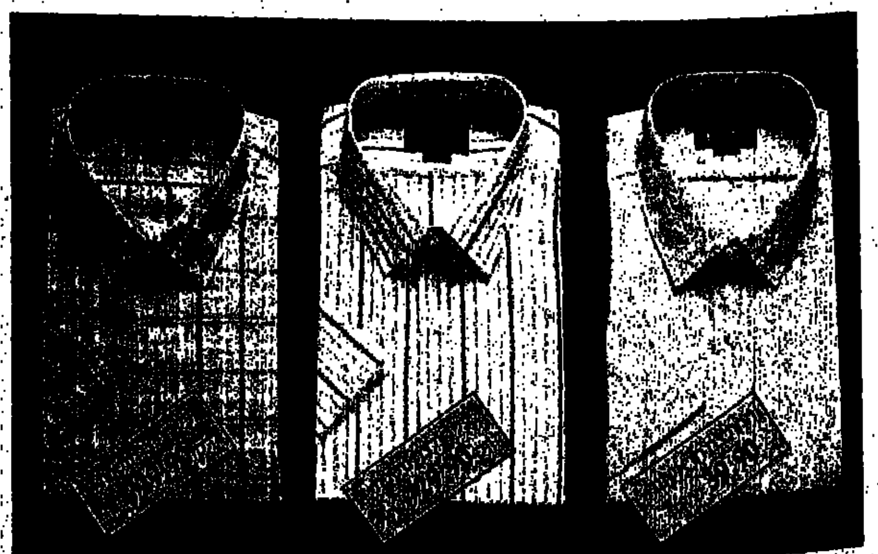

הכינו את בעלך לקיץ. לבחירתכם מבחר אדיר של חולצות קלאסיות ואלגנטיות באיכות חו"ל של "גולף" ושל "מנהטן" בשיטת המחיר היורד: חולצה ראשונה במחיר רגיל (גם הוא נמוך במיוחד), וכל חולצה נוספת ב-10 ש"ח פחות! חולצות באיכות משובחת, ובדים המובאים יפהפיים, ומגוון שכל גבר אוהב וצריך יותר מחולצה אחת - זה הזמן לקנות מספר חולצות ביחד ולחסוך עשרות שקלים. מגודל S (קטן) ועד XXL אקסטרא אקסטרא לרג'.

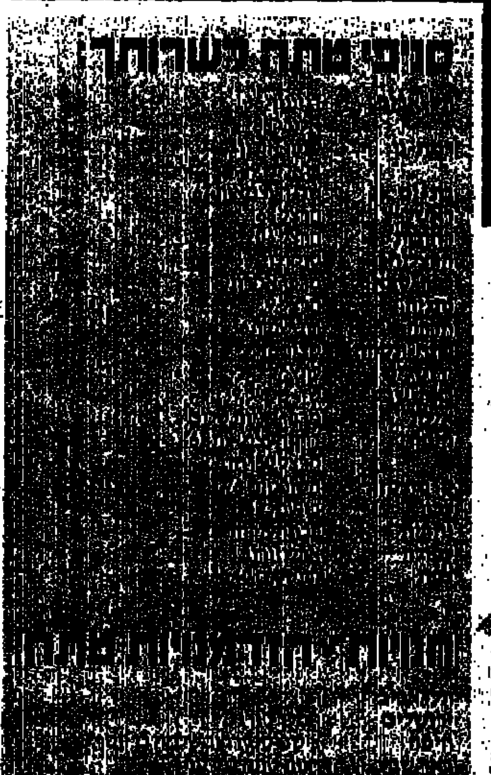

טתה
אופנה למשפחה ולבית.

שרה, אי... עגלגלה, נזהרה ואופטימית. את דומה לאמא שלי, הוא אמר לה. אבל אמא שלו נראית היום רזה, שיערה האפיר.

שרה גדלה בפרבר סמוך לפאריז. אימה, יהודיה ילידת טוניס, מסרה אותה לאומנת כשהיתה בת שלושה חודשים. מאוחר יותר, גם אחותה הובאה לאותו בית. החיים עד גיל 13 היו שקטים, סבירים. אבל אז החזירה האם את הבנות הביתה, לאביהן הנוצרי. שרה כעסה, היה לה רע. העתיד היה בעיניה "חור שחור".

כשהיתה בת 18 רצתה לבוא לביקור בארץ. הוריה סירבו. ואז החליטה לעזוב, לתמיד. באה כעולה חדשה. בארץ התחילה ללמוד במכינה של המכללה הטכנולוגית בבאר שבע, שהתה בקיבוץ וחזרה בתשובה במכון מאיר בירושלים.

"אם הייתי חוזרת בתשובה אצל רבנים אחרים, אולי הייתי מגיעה למקום אחר".

דמות האב

ד"ר חנה אולמן, פסיכולוגית, האוניברסיטה העברית, מתארת את התהליך שעוברים אנשים המבצעים המרת דת נוסח זו המתוארת כאן, בספר שהיא עומדת לפרסם בניו יורק, הוצאת פלינום.

לפי ד"ר אולמן, ניתן לאתר שלוש קבוצות של גורמים המובילים לתהליך בחלק גדול של המקרים. ניתן לדבר רק על משקלם היחסי של גורמים.

א. גורמים אידאולוגיים, בעיות של הכרה עצמית: שאלות קיומיות, חיפוש אמת, מוסר – מופיע בחלק נדיר של המקרים.

ב. גורמים קבוצתיים: לחץ קבוצתי, קונפורמיות, שימוש בשליח קבוצה, שטיפת מוח – קיים בחלק מהמקרים, ובעיקר בכתות קצוניות.

ג. גורמים אמוציונליים: חיי הנפש של האדם, ההסטוריה האישית שלו.

לפי כל המחקרים, אנשים שעברו המרת דת עברו משבר אישי. כשמדובר במעבר בין דתות נוסח המתואר כאן, מדובר ככל הנראה באירוע ספציפי טראומטי.

בכ־80 אחוזים מהמקרים שד"ר אולמן בדקה בעבודת הדוקטורט שלה (מעבר לקתוליות, גיור, חזרה בתשובה, הארי קרישנה, באהיים) – נכחה 'בעיית אב'.

מדובר באנשים שגדלו בלי אב מגיל ארבע־חמש. המתארים את אביהם כדוחה, בקורתי, תוקפני.

לפי ד"ר אולמן, דמות סמכותית בחברה־הקולטת מחליפה את דמות האב המקורי. לעיתים, 'התאהבות' בדמות הזו היא הסיבה להמרת הדת.

כשהודיעה להוריה על החתונה ענתה אימה, שאין דבר כזה שערבי יתגייר. "היא מכירה אותם מטוניס, ככה אמרה". החברים אמרו לה, "השתגעת? בשביל מה את צריכה את זה?"

■■■

תמונות מחיי נישואין. יעקב מבשל דגים בטחינה ואומר לשרה, זה כמו שאמא שלי עושה. אבל שרה לא אוהבת את הטחינה. היא רוצה להכין אוכל צרפתי. הטעם הצרפתי מחליא אותו. הוא התרגל למרוקאי של נחליאל. היא מכינה לו מרוקאי.

הוא מספר לשרה שאביו היה עורך את הקניות בבית ומתנדב להיות אחראי על הקניות שלהם. מכולת ושוק. לעשות כלים, לא. שרה מוותרת לו "כי זה בלאו־הכי לוקח לו שעות". הוא אוהב נקיון, אבל אף פעם לא אומר: "למה לא ניקית?" הם משקים את העציצים ביחד או שפעם הוא, פעם היא.

הם שוקלים אם להקפיד על קנייה אצל יהודים, כפי שדורש כהנא. אבל החיסכון מכתיב את החיים. הוא עושה קניות בשוק בחברון. שם, הוא גם קצת 'מתעסק' עם הערבים. לפני חודש, ליד הדוכנים, נגעה בו יד של אשה. זו היתה אחותו, שנים שלא ראה אותה, בקושי הכיר אותה.

מרכלים עליהם והם נעלבים ומנתקים קשרים עם הרבה אנשים, בעצם גם עם משפחות בנחליאל. יש להם מבקרים מעטים, הם אוהבים לשבת לבד בבית. כשהיא מדברת בצרפתית עם חברות הוא אומר לה, תדברי עברית. הוא מלמד אותה ערבית, היא מלמדת אותו מלים בצרפתית. אבל אין לה סבלנות ללימודים מסודרים. במשך השבוע הוא לומד אינסטלציה על חשבון הצבא, בירושלים, והיא עובדת כעוזרת לגננת באחד הישובים בסביבה.

בשבתות קמים מאוחר, אוכלים צ'ולנט, גם בקיץ. "מטיילים בטבע כשיוצא, נחל ערוגות או פהרים הגבוהים". הוא מראה לה את האדמות השייכות להוריו. אחיו בונה בית חדש, רואים את זה מרחוק. אולי גם הם "יבנו פעם בית על האדמות האלה שנמסרו לעבנים כפקדון, ובעצם הם שלנו".

קשה להם כמו לכל זוג צעיר, אולי יותר. בכל ערב, הם מזכירים אחד לשני ש"הם לבד בעולם". אבל, הם יעשו מאמץ, יחסכו פרוטה לפרוטה, יקנו סטריאו, יעברו לישוב חדש. יבנו בית. חדר לכל ילד, והיא תרקום גובלנים גדולים לחדר האורחים.

עשרות גברים מקריית ארבע נקראו להשתתף בפעולת הדיישה. אחדים סירבו. שרה ביקשה להצטרף אליו לפעולה. זה לא בשבילך, הוא אמר לה. את רוצה שאני אשאר?

"אמרתי שלא, ידעתי שהוא רוצה ללכת. אז אני יכולה לעמוד בדרכו?" מחמוד־יעקב חשוד בירי על בתי אזרחים, ידוי אבנים, התנגשות עם חיילים, הכאת קצין צה"ל.

אשתו שרה אומרת, כי היא היחידה מבין נשות העצורים, שלא הורשתה לבקר את בעלה. ההסבר שלו: "יש לו הוא? שלום ואף אמר לה, לטענתה, שבלבתו העצורים יש פושעים שצריכים לתת את הדין עליהם. היא פיהשה, אלייקים העצני מסוס להגן. האף אומר שהיא לא הבינה אותו, שהוא יסביר לה בצרפתית למה התכוון.

העוכרה היא ששרה בן דור, אשתו של מחמוד יעקב חשה השבוע נזנחת. להרגשתה קריית ארבע לא שוכחת מאין בא מחמוד יעקב. כהנא שלא שוכח, תמך בו בשבוע החולף.

■■■

תסתכל על יעקב בן דור, הכחור עם המשקפיים בתצלום. תראה את השיער שנזוו במדוייק, את הכיפה הכחירה. תסתכל עליו שוב. הפעם, אולי, כעל נכה מלחמה. אולי כמו גידול פרא בהר חברון. לא ישראלי, בקושי יהודי. ועכשיו תחשוב עליו בכלא, או בבית הכנסת בקריה, במקום שבו אין מקום לחריגים, והוא לעולם יהיה מחמוד־יעקב שאומרים שהוא הנכד של ג'עברי הזקן, או אין זה נכון. אביו, עבדול מונעם אחמד ג'עברי, אמר עליו השבוע: "הילד מפחד" ■

יעקב מבשל דגים בטחינה, שרה רוצה להכין אוכל צרפתי ● מרכלים עליהם בקרית ארבע. הם נעלבים ומנתקים קשרים עם הרבה אנשים ● יש להם מבקרים מעטים, הם אוהבים לשבת לבד בבית ● תמונות מחיי הנישואין

מבט אחר

מאת עדית נעמן

מהבוקר חיכיתי בעמדת המתנה לשעת הפסקה בצילומי הסרט של ג.ג "פגישה עם המוות", לפי ספרה של אגאתה כריסטי, כי זה היה התנאי של כוכבת הסרט, לורן באקול. מוכנה להיפגש עם העיתונאית רק באחת ההמתנות שבין צילומי הסרט, אבל לא תבזבז עליה ערב חופשי או יום פנוי מעבודה.

בשלוש אחה"צ מהבהב האור הירוק: מיס באקול גמורה להצטלם בינתיים, והיא מחכה במלון בהרצליה, שם מצלמים כמה סצינות מהסרט. במלון עדיין אקשן, מצלמים סצינה המונית של נשף מנדטורי. סטאטיסטים מפוחלצים בתליפות ערב וגברות נשפכות ממחשופים הדוקים מדי.

במסעדה, שכולה עטורה בפריחת־נצח של בוגנביליה סגולה, על טהרת הכר והפלסטיק, יושבת ליידי ווסטהולם, הלוא היא לורן באקול. כבר לא בצילומים, אבל עדיין מהסרט. לובשת שמלת ערב שחורה ארוכה וחשופה ומעליה חלוק־מגבת לבן, נוצה שחורה שזורה בשיער הדבש שאסוף בתסרוקת תקופתית של סוף שנות ה־30. עם רגליים מורמות אופקית על כסא סמוך ומשקפי קריאה קטנים על החוטם היא קוראת רומן סתמי, מנסה להרוג את הזמן שוחל.

תסתכלי עליה טוב, אמרו חברות, ותרוויחי על הקמטים. בת 62, שחיה את החיים עד הסוף יומיום, כולל שבתות וחגים, שני בעלים, כמה אהבות באמצע, שלושה ילדים, אלמנות אחת. כל זה לא משאיר אחריו לוח חלק, ובכל זאת היא נראית נפלא. האיפור הקולנועי לא מסתיר אי אילו קמטים שטבעי שיהיו, והעפעפיים קצת שמוטים על העיניים הירוקות הנהדרות של זו, שקראו לה פעם "המבט". אבל החיוך עירני וסימפטי, הפיקחות מרצדת בזווית העין, וקומתה וגיזרתה של הבאקול מעוררות התפעלות.

היא נאבקת בקלוריות, כמו כולן. כשאחת מעוזרות ההפקה באה אליה עם בקבוק מים מינרליים ומגש של עוגות שמרים, היא לוקחת את המים ואומרת לא לעוגות. אחרי הרהור נוסף היא נאנחת ואומרת: טוב, תני לי חצי עוגה. אין לי אופי. הייתי צריכה להוריד 5 קילו מהמשקל ובסוף אני אוכלת עוגה. מרימה כתפיים וצוחקת מעצמה.

■■■

בהתחלה מרבדת המון באנגליה. כל כך שמחה לחזור שוב לסרטים, אחרי 7 שנים ששיחקה רק בתיאטרון, בקצב של 8 הצגות לשבוע. היו לה שתי הצלחות יפות עם "אשת השנה" ו"תשואות", שהביאו לה פעמיים את פרס "טוני", אבל נמאס לה מהקצב של התיאטרון. נכון שהתיאטרון הוא המדיום של השחקן, והקולנוע של הבמאי, אבל היא כבר רצתה לחזור לקולנוע, להיכנס לקצב השונה, להשתמש בשרירים אחרים. בקולנוע יש יותר כסף, אבל ההמתנות איומות, והיא אף פעם לא ספרה כמה סרטים עשתה. אולי 20, אולי 30. הלוואי היתה עושה יותר.

הסרטים עשו אותה מפורסמת, אבל היא לא חושבת שעשתה קריירה מזהירה בקולנוע. נורא שמחה לשחק שוב בסרט מתח של אגאתה כריסטי. שיחקה בסרט אחר שלה "הרצח באוריינט אכספרס"; ומוכנה רק לומר שהיא לא נרצחת בסרט.

זו הנסיעה הראשונה שלה לישראל. "מאוד מרגש". תמיד רצתה לבקר בארץ, אבל מרוב עבודה לא מצאה את ההזדמנות.

איך זה שבטי ויינשטיין באקול מברוקלין, דור שני למהגרים יהודים מרומניה, רצתה ולא הגיעה לישראל.

"אני לא אחת שנוסעת רק בשביל לנסוע. צריכה סיבה טובה לנסוע, מלבד זה שרוצה לנסוע ולראות מקום. סרט הוא אמתלה טובה. בינתיים הסתובבתי רק ביפו, בקיסריה. אבל בירושלים יהיו לי ימים חופשיים ואראה מה שרק אפשר. בינתיים קצת מאוכזבת ממה שראיתי. דמיינתי לעצמי ארץ מיוחדת במינה, מולדת ליהודי העולם, עם פתיחות ושמחת חיים. זו ארץ יותר מחוספסת וקיצונית ממה שחשבתי, גם לא חשבתי לרדת מהמטוס ולראות מול האף שלטים של הרץ, אוויס ובארג'ט להשכרת מכוניות. חשבתי על ישראל במושגים אידיאליים, לא מסחריים. האשמה כנראה בי, לא בכם".

■■■

להיות יהודיה, בעיני באקול, היא עובדת־חיים שלא עושים הרבה למענה או נגדה. היא גדלה בבית ללא אב (ההורים התגרשו והוא עזב את הבית כשהיתה בת 6), עם אמא אוהבת, סבתא, דודים. הסבא והסבתא היו אלה שלחצו עליה בכיוון היהודי, כולל ביקור קבוע בסאנדיי־סקול. מזה לא נשאר לה הרבה. לבית כנסת היא לא הלכה ולא הולכת. לבעליה הלא־יהודים, האמפרי ("בוגי") בוגארט וג'ייסון רובארדס, נישאה בנישואים אזרחיים.

"בית כנסת לא חסר לי. גם בוגי שהיה נוצרי אפיסקופאלי אף פעם לא ביקר בכנסייה. הוא חי לפי עשרת הדיברות, וזה יפה מאד".

בספר האוטוביוגראפי שכתבה ללא סיוע של סופר־רפאים, היא מספרת על תקרית מביכה שקרתה לה בצעירותה במיאמי. סירבו להשכיר חדר לה ולאמה כששמעו שהן יהודיות. "הייתי אולי בת 15 כשזה קרה, והרגשתי נורא. הייתי במבוכה איומה וגם כעסתי, בין השאר על עצמי, שלא עמדתי על זכויותי כארם. אבל, לא היה לי בטחון עצמי. גם היום זה לא הצד החזק שלי. כל מה שרציתי הוא להיות כמו כולם. במקום זה עשו תמיד עניין מיהדותי, ועוד בנוסח החביב של 'את בכלל לא נראית כמו יהודיה'. כשהתחלתי לעבור בהצלחת כדוגמנית, הרגשתי כאילו יש לי 4 רגליים ו־8 ידיים, סלף־קונשס כל הזמן. הוואדר הוקס, שהיה המפרן שלי בהוליווד, לא חסך ממני כל מיני אמירות קטנות ומגעילות על יהודים. ישבנו פעם במסעדה של האולפן כשניכנסה חבורה גדולה ורועשת והמשיכה להרעיש ליד השולחן. אמר הוקס: מי כבר יכול להרעיש ככה? יהודים כמובן. אני שתקתי ולא אמרתי מלה, כי הייתי בסך הכל מבוהלת. לא התגאתי בעצמי, אבל לא עשיתי דבר. גם היום, אם מצביעים עלי באצבע, ואפילו כדי לומר משהו ניפלא, אני מתכווצת בפנים, פוחדת שיפול עלי משהו רע".

■■■

סיפור האהבה של חייה הוא הרומן עם האמפרי בוגארט המהולל. סיפור מתוקמרץ, אלמנטים של רומן משרתות. הם הכירו בסרטם המשותף "להחזיק ולאבד" עפ"י המינגווי, הסרט הראשון של לורן האלמונית בהוליווד. היא היתה פרגית צחת עור בת 19 והוא כוכב משומש קשוח בן 44. נשוי פעם שלישית לאשה חולת נפש ואלכוהוליסטית. רוצה, אבל לא מסוגל להינתק ממנה, בגלל מצבה. האהבה הגדולה ביניהם פרחה במחתרת, עם הרבה ניתוקים כפויים. עד שבאו הנישואים, שני ילדים והמוות שלו, מסרטן. למרות שאחרי מותו היה לה רומן מפורסם עם סינאטרה, שנגמר בלא־כלום ("בסוף הוא התנהג כמו חרא") ונישואים שניים לרובארדס, עם ילד וגירושין – הדימיון הקולקטיבי אוהב לזכור אותה כ"האלמנה של בוגי".

בספרה היא משחזרת את תקופת החיזור שלהם, את הפרידות וקריאות הטלפון הנואשות שלו בלילה עם מיפגשים שיכורים שלו במכונית, באמצע כביש בינעירוני. את רוע הלב של אשתו האומללה, שנכנסה פעם לשיחת טלפון שלו אליה וצעקה: זונה יהודייה, את תכבסי לו את הגרביים המלוכלכות?! וגם את חיי הנישואים המאושרים שלהם, והשנה האחרונה בחייו עם הסרטן.

"...את רוע הלב של אשתו האומללה שניכנסה פעם לשיחת טלפון שלו אליה וצעקה: זונה יהודייה, את תכבסי לו את הגרביים המלוכלכות?!"

היום אומרת האלמנה של בוגי: "כשסיפרתי עליו לאמי זה היה פשוט נורא. היא שנאה את הרעיון מהבסיס. העובדה שלא היה יהודי לא הפריעה לה בכלל. אולי לסבי. אבל בוגי היה בן דורה, זקן מדי, נשוי מדי, ולמה שאני המתחילה את חיי, אתחיל אותם דווקא לצידו של אחד כזה? בסוף כשהם הכירו באמת, הפכו לידידים נפלאים, כי אי־אפשר היה אחרת. הוא היה איש כל כך מיוחד, ומה אמא שלי רצתה בסך הכל? שאהיה מאושרת. זה מה שהיה חשוב לה. והיא ראתה שאיתו אני מאושרת. היו לנו 12 שנים ביחד. זה לא הרבה זמן, אבל היה לנו נורא שמח ביחד. הוא היה איש בוגר אמיתי, וזה די נדיר לפגוש אדם מבוגר שהוא גם בוגר. שחקנים כל כך ילדותיים בדרך כלל.

"בסרט אמרתי לו את המשפט המפורסם: 'אם תרצה אותי – רק תשרוק'. בחיים בוגי אף פעם לא שרק לי, הוא פינק אותי המון. כששמעתי מהרופא על הסרטן שלו, התגובה שלי לא היתה מציאותית. חשבתי שינתחו אותו והוא יישאר בחיים. לא חשבתי על משהו סופי. במחלות כאלה מי שנותן את הטון להתנהגות סביבו הוא החולה עצמו, ובוגי התייחס לסרטן כמו אל וירוס או דלקת בגרון. גם המלים האחרונות שאמר לי לפני מותו היו שיגרתיות לגמרי. אמרתי לו שאני ממהרת לקחת את הילדים מביה"ס, נשקתי לו והוא אמר: 'גודביי קיד'. (שלום ילדה). כשחזרתי הביתה הוא כבר לא חיה. רק העיתונות ייחסה למלים שלו משקל דרמטי. אצלנו זו היתה שיגרה".

לורן באקול בהרצליה, הפסקה בין הצילומים. תצלום: עדנה בר־רומי. "מאמינה בעבודה"

הכוכבת לורן באקול על האמפרי בוגארט, ישראל, ניתוחים פלסטיים והסיכוי להחליף את רונלד רייגן ● האם היא מאושרת? "לא יודעת. אפילו לא מבינה את המלה הזו. אני מרוצה מהחיים שלי, כמו שהם, ואין דבר מושלם. אני חיה בהומור, ולא חושבת בכלל על עצמי" ● סמול־טאק בין צילומי סרט בישראל

בחברת ג'ון גילגוד, בישראל. תצלום: מיכאל קרמר. "אני מתעבת עתונות שמחפשת רק סנסציות וסקס"

היא חיה בלב מנהטן, שני בנים בוגרים גרים בניו־יורק, הבת נשואה בקליפורניה. "בניו־יורק אני חיה כבר 26 שנה, ואלה השורשים שלי. קליפורניה איטית יותר ולא ממריצה ומעוררת אותי. ניו־יורק היא עיר חזקה, פעילה, רעשנית. אני אוהבת אותה לחיים הבסיסיים שלי, אבל אין מקום בעולם שבו אני יכולה לחיות 12 חודשים בשנה. הכל תלוי בעבודה שלי. לאן שהעבודה לוקחת אותי, לשם אני הולכת. שחקנים הם צוענים, אורזים ונוסעים. כשחייתי עם בוגי, נסעתי אחריו וכמעט לא עבדתי. היום אני אשה עובדת. לא יכולה להרשות לעצמי לא לעבוד.

"יש לך טעות ביחס לכוכבים אמריקניים. לא כולם עשירים. אני לא יכולה לחיות מהחסכונות שלי. אולי זו סיבת ההצלחה שלי בשנים האחרונות. אני פשוט עובדת, מאמינה בעבודה והעבודה מולידה עבודה. אי אפשר לשבת בבית ולבחור, כי פשוט שוכחים אותך. אם בסרטים לא עשיתי קריירה מזהירה, חושבת שהרווחתי לעצמי קריירה יפה בתיאטרון. עכשיו שאני חוזרת לסרטים, יש לי פשוט מזל, כי אני רוצה לעבוד ואין הרבה עבודה לנשים בגילי".

■■■

האם הגברת היפהפיה הזו מאמינה בניתוחים פלסטיים כמלחמת בני־קידמה כויקנה? "לא בשבילי ניתוחים פלסטיים. אנשים צריכים ללמוד לחיות עם מה שהם באמת ואני עייפה מלראות סביבי אנשים שנראים כמו פלסטיקה טרייה. אני לא בת 40, בטח שלא רוצה ולא יכולה להתחרות בבנות 20 ולא מעניין אותי להתחזות למה שאני לא".

מה עושה גברת יהודיה נחמדה כמוה בביזנס המטורף הזה ששמו בידור? היא עושה העווייה מצחיקה, תנועה גדולה ואומרת: "אני בשואו־ביזנס כי אני משוגעת כמו כולם, כי זה מה שתמיד רציתי לעשות ואף פעם בחיים לא חשבתי על משהו אחר. סופרת? גם זה בא בחשבון, הייתי רוצה לכתוב עוד ספר מחיים, על מה שאני יודעת, אבל עוד לא יודעת על מה. בינתיים אני רושמת לעצמי רשימות, לא יומן אישי, אבל רישום חוויות אישיות".

האם היא היום אדם מאושר? "לא יודעת. אפילו לא מבינה את המלה הזו. אני מרוצה מהחיים שלי, כמו שהם, ואין דבר מושלם. אני חיה בהומור, וזה העיקר. בחיי היומיום אני לא חושבת על עצמי בכלל. מתעניינת יותר באמנות, מוסיקה והאסון הזה שקוראים לו העולם. אם אני מאמינה במישהו שיביא תועלת לעולם, אני עוזרת לו כמיטב יכולתי. כמו שעשיתי בזמנו למועמד הדמוקרטים לנשיאות עדליי סטיבנסון, ואחר־כך לשני האחים ג'והן ורוברט קנדי, אחרי רצח בוב קנדי פגה ההתלהבות לעזור".

גארי הארט? "אני חושבת שעשו לו עוול איום. אולי הוא לא טיפל נכון בבעייה שלו, אבל העתונות פשוט רצחה אותו וחבל לאבד אדם שהוא חכם וקונסטרוקטיבי ויכול להביא תועלת לארה"ב ולעולם.

"אני בעד חופש הביטוי והעתונות, אבל יש גבול גם לחוצפה ותחיבת־אף. אני מתעבת עתונות שמחפשת רק סנסציות וסקס וקובעת מה חשוב ומה לא חשוב לאנושות. סקס זה לא הפוקוס של החיים. מה זה עיסקו של מישהו מה שמישהו עושה במיטה או במכונית? זה העסק שלו ושל אשתו. נקודה. גם לי התערבה העתונות בחיים הפרטיים לא פעם. גברים ניסו לחזור אחרי, וברגע שהעתונות קבעה שזה הולך לכיוון נישואים, הם פשוט הרימו עוגן. לא מאשימה אותם. מעולם לא חתמתי על פיסת נייר שבה אני מוותרת על פרטיותי מרגע שאני שחקנית. למה שלא יכבדו את פרטיותי כמו כל אזרח? מצד שני לא תבעתי מעולם עיתונים על מה שפירסמו, גם כשהיה שקר מוחלט, כי זה מקרה אבוד וחבל על הזמן".

האם היא מתכוונת לרוץ פעם לנשיאות, להיות האשה הראשונה והיהודיה הראשונה בבית הלבן? היא זורקת את הראש אחורה בתנופה ובצחוק גדול משיבה: "את צוחקת, לא? בטח שלא ארצה להיות כמו רונלד רייגן" ■

למה אף אחת לא תיראה על החוף כמו שהדוגמניות של „שארל ג'ורדן" נראות על המסלול? ● בגלל שאף אחת לא תלך לים עם כובע, כפפות ומעיל גשם

בגלל הכובע

מאת נורית בת־יער

תצלומים: יעל רסקול, ניו יורק

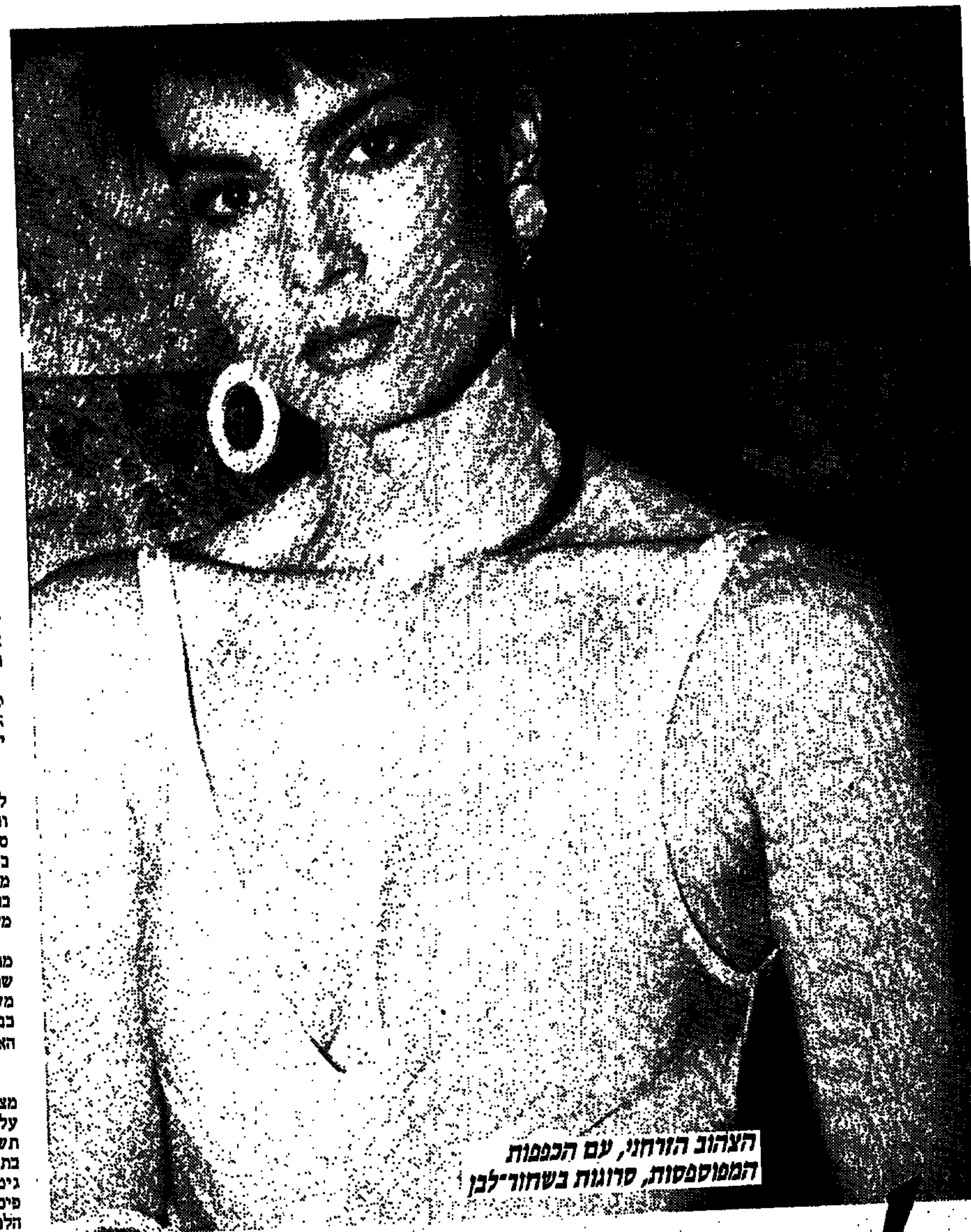

הצהוב הזרחני, עם הכפפות המפוספסות, סרוגות בשחור־לבן

ללכת לחוף הים זה לחפש שלווה. גרגרי החול הצהבהב נענים לגוף, נכנעים למשקלו, מפנים לו מקום. יוצרים לכבודו מצע רך וחם, תפור לפי מידותיו האישיות. השלווה מגיעה מהאינסוף שמתחיל במקום בו הים נגמר, מקו האופק שמנטרל אותך מכל ההו־הא של הכלי העולם. אם יש לכם מי שימרח אתכם, בטן וגב, בתחליב שיזוף עם מקדם הגנה גבוה – אתם מוכנים להתמכרות. מוגנים היטב, אפשר לרכב על כנפי השלווה.

אבל ללכת לים זה גם להתרגש, להסעיר, לנער את הסובבים משלוותם. בעיקר מבחינתת של מי שהולכת לשם לדוג דגים אמפיביים. כאן נכנסים מעצבי האופנה לתמונה. יש להם כל מיני שיטות לעשות את זה, לעזור לך לסחרר את ראשי המעריצים. מירקמים בוהקים, הדפסים חושניים, חיתוכים חצופים, צבעים. השחור שמעורר אסוציאציות ארוטיות של בגדים תחתוניים. הלבן שמבליט את גוון השיזוף. הצהוב שקורא „בוא אלי". הגוונים התוססים שמסעירים, המעולפים – שמשדרים אינטימיות.

כבית „שארל ג'ורדן" משתמשים בכל אחד מהם. כדרך כלל לחוד, לפעמים גם ביחד. הבית הפריזאי התפרסם בעבר בעיקר בתחום ההנעלה. באחרונה הראה לניו־יורק שיש לו מה להציע גם לנערת החוף. מה שבטוח, אף נערת חוף לא תיראה בבגדי־הים של „שארל ג'ורדן" כמו שדוגמניות הבית נראו בתצוגה.

■ ■ ■

למה? לאו לא בגלל שהן היו כל כך נהדרות, כחושות, בלתי מושגות.

כבר שמענו על דוגמנית בעלת מראה מרוחק, שמיימי. מישהי שכמו כתוב עליה „לא לשימוש", אבל בפועל יש לה עבר תשמישי ביותר.

גם על אצילת מראה, כזו שההמוניות קולחת ממנה ברגע שהיא פוצה את פיה.

מדוע אף אחת לא תיראה בחוף כמו שהדוגמניות של „שארל ג'ורדן" נראות על המסלול?

בגלל האביזרים. כדי ליצור את הריחוק, כדי שדגמי הבית ייבדלו ממאות דגמים דומים הנלחמים על טעמן, כיסן, והסנוב־אפיל של הלקוחות הפוטנציאליות – מוכנסים למשחק האביזרים.

הללו מקרינים אוירת הידור, אצילות, ייחודיות, אמנותיות. מרמזים על סגנון חיים מבוקש, רצוי, חלומי.

על שפת הים – לעולם לא תכרכי סביב צווארך צעיף אורגנזה. גם בלעדיו את עשויה להתעלף מחום. על המסלול ההדור והאוורירי, הפריכות והשקיפות של הצעיף הוורוד, הצהוב, או התכול – ישכיחו ממך את העובדה שבגד־הים השחור, כבר ראית רבים כמותו.

מגבעת הקש הזהובה עם הכתובת „פאריז", הזוהר בהתגלמותו, תורמת לסנוב־אפיל.

כפפות ארוכות סרוגות, מפוספסות, בוודאי שלא תלבשי עם בגד ים. דבר לא יפריד בין אצבעותייך וזרועותייך לבין המגע החם והחושני של החול, וקצף הגלים.

בתצוגה, לעומת זאת, הכפפות הארוכות מרגשות. אלמנט לא צפוי, משהו שירהים אותך. יזכיר לך שאין מדובר בעוד יצרן בגדי ים מן השורה.

■ ■ ■

על מה עוד אינך חושבת כשפנייך מופנים לים? על מעיל גשם. אמנם באירופה ובארה"ב, ובאזורים הטרופיים, יורד גשם סוחף גם בקיץ, אבל בתצוגת בגדי ים הוא בכל זאת אורח מוזר. כשהוא אפור, שקוף, מוצג מעל חזייה לבנה בוהקת, ומכנסי גוב בהדפס צמחי דמוי ציור מים – המוזרות של מעיל הגשם נוגעת בארוטי.

לעומת זאת, כשהוא בצבע ארוס־עכור, מוצג מעל בגד ים בהדפס פסטלי צונן, עם שמשייה פסטלית ורדרדה – מוזרותו של מעיל הגשם גובלת באלימות. זו מעוגנת בניגוד הצורמני, המטריד, בין דרגות האינטנסיביות של הצבעים.

■ ■ ■

חיתוכים. בית „שארל ג'ורדן", פאריז, מציג מיפתחי־ירכיים טבעי. צנוע. לא פוסח גם על המיפתח השואף למותן. זה הממקד את תשומת הלב, וחושף את צידי המפשעה. בתצוגה, מוצג בגד־הים הנועז כלבן, עם סרט גימור שחור, אלגנטי. עם מגבעת לבנה פיסולית, ייחודית. משהו־משהו. מעילי התחרה הלבנים שמוטים בנונשלאנטיות מתוכננת על כתפי הדוגמניות.

הלגימות הקטנות מתוך גביעי היין האדום הן חלק מהסצנה. החבורה כמו מנהלת „סמול־טוק" במסיבת קוקטייל הדורה. הכל נראה יותר מהוגן ממהוגן.

במציאות – בגד־ים כזה מתאים לחוף פרטי סגור בלבד. מחייב מריטת שיער באיזור אסטרטגי, רגיש. שיער שלא למריטה נועד ועל כן מתמרד נגדה, צומח מחדש מתחת לעור. ממאן לפרוץ את מחסום העור, יוצר מתחתיו אדמומית. רק פציעת העור משחררת את הצמיחה החדשה מכילאה.

האלטרנטיבה: גילוח שמקשיח את השיער ומעניק למירקם העור מראה של עור מרוט.

מה עושים בגד אופנה כזאת? משאירים אותה בחנויות. הולכים על דגמים פחות מתגרים, שמאפשרים לדלג על שלב העינויים.

אתם הבנתם את זה שם, ב„שארל ג'ורדן". אני מקווה שגם אתם, יצרני האופנה הישראלי...

הלבן־הנועז, עם מיפתח ירך המגיע עד המותן, מעוטר בסרט גימור שחור, אלגנטי

פליני רואה אשה

מאת יותם ראובני

אני מאזין עכשיו למוסיקה שכתב נינו רוטה לסרטים של פליני. צלילים יוצרים מיד אצל השומע את מצב הרוח הנשאף. במהירות שיא. הכתיבה והציור מגיעים לכך יותר לאט. מול ציור ועם ספר, צריך לחשוב. הצלילים ישירים, מיידים.

אחרי יכולת הכישוף של הצלילים באה זו של הציור. והמלים, כן, במקום השלישי. לפעמים יש הרגשה שהן לא מספיקות. קפקא מצייר דמות ארוכה ומיוסרת, שרשרור הצרק הסמוי מעין, מנסה להוציא אותה מדימיונו. מנסה להשתחרר.

פליני מצייר את הדמויות שאחר כך ימלאו את המסך ואת הדימיון של הצופה. ז'אן קוקטו כתב שירים וזה לא הספיק. עשה סרטים וזה לא הספיק. הוא צייר, ואולי גם זה לא הספיק. הכל תמרונים כדי לעקוף את המחסום של המלים. החברות בין יוסל ברגנר ונסים אלוני איפשרה לברגנר לצייר את הדמויות של אלוני על קו ההזיה, על קו ההתהוות. כמעט במקום שבו אלוני יכול היה לצייר אותן בעצמו, אם לא היה מכיר את ברגנר.

פליני. לא מדובר בציור מקצועי, בצייר מקצועי. מדובר בציור של אדם שלא רוצה להיות צייר. על כן הוא פטור מכל תחרות, מוגבלות וטכניקה של הציור המקצועני. מדובר במקצוען ללא עוררין בתחומיו, המתפתה להאמין, כי פלישה חובבנית אל תחום אחר, תקל עליו קצת. לפרוק מועקה, שאי אפשר היה לפרוק אותה חרף השליטה הגמורה במדיום שלו.

ואולי, באמת, הציירים הגדולים של התקופה שלנו לא יכלו להסתפק במה שיכלו להשיג בתחום הציור. הרי זה הולך ונעשה עניין צר של אמנים וגלריות וקהל של יודעי סוד בבירות עולם. כסף, פתיחות, אוצרים שמכירים זה את זה מסעודה קודמת. בקולנוע אפשר לעבוד על אלפי כרים, בסרט אחר.

■■■

גלריית פייר מאטיס, ניו יורק, הציגה תערוכה מיוחדת במינה. 63 עבודות של הבימאי פדריקו פליני („ג'ינג'ר ופרד"). ציורים של פליני לסרטים 'דולצ'ה ויטה' (1960); 'ג'ולייטה של הרוחות' (1965); 'סאטיריקון' (1968); 'הליצנים' (1970); 'אמרקורד' (זכרונות, 1974); 'קזנובה' (1977); 'חזרת התזמורת' (1979); 'עיר הנשים' (1980); 'והספינה שטה' (1982).

„כאשר אני מכין סרט", מסביר פליני, „אני כותב מעט מאוד. אני מעדיף לצייר את הדמויות ואת התפאורה. התרגלתי לעשות את זה בתקופה שבה עבדתי בהפקות מוסיקליות בערי־שדה באיטליה. מאז ועד היום, אני מעדיף את הדרך הזאת, לתרגם כל רעיון לתמונה. יש רעיונות, שמן ההתחלה באים לי בתור ציור. אחר כך אני חוזר וקורא את הרישומים האלה. הציורים מאפשרים לי להתרכז טוב יותר בבעיות של הסרט".

פליני אינו מתייחס לכך, אבל יתכן שציורים קטנים אלה, הם הדבר היחיד שבימאי סרטים יכול לעשות לגמרי במו ידיו, בלי צוות ובלי שחקנים. המכשף הזקן יודע היטב, כי אמנות גדולה, כל אמנות גדולה, היא משהו שאמן עושה, לבד, במו ידיו.

„הציורים קשורים לעבודה שלי כבימאי. התסריט כולל את הצד המילולי של הסרט, ולצידו אני מכין סקיצות, רישומים וציורי דמויות, כדי להבהיר מצב או תפאורה או תחושה. אני מצייר על פיסות נייר, מפיות, מעטפות. אני מעביר אותם לעוזרים שלי – מעצב התפאורה, מעצב התלבושות, המאפר וכדומה".

אם כן, טעות. ההשערה בדבר הצורך של האמן לעשות, בכל אופן, דברים במו ידיו, מוטעית. הוא לא צריך הבעה אישית, גם אם קטנה, בתוך השטניות של ההפקה. שוב ראינו מהרהורי לבנו והציורים אינם אלא הוראות גרפיות לעוזרים. אבל פליני, אשר לא זו בלבד שהוא יודע כי לכל דבר יש כמה צדדים, טורח להציג את כולם, לנוחיות המעיין.

„הציורים, השייכים לסרט אחד, אינם מתפתחים בצורה שיטתית, כמו התסריט. יש סרטים שבהם אני עושה ציורים רבים יותר לעומת אחרים. הכל תלוי בסרט. מעולם לא עלה בדעתי לצייר בהשראת סצינות שכבר צילמתי. זה נראה לי חסר טעם. בשבילי, הציור והרישום, הנובעים מאינסטינקט טבעי ביותר, אינם שלמות אסתטית בפני עצמם. זה רק מכשיר, אמצעי, חוליה בשרשרת המחברת בין הדמיון ובין התוצאה הקולנועית.

„וכאשר אני מצייר דברים שאין להם שום קשר לסרטים – קריקטורה של ידיד, רישום כפייתי של פריט אנטומי בעת המתנה בטלפון, הבעות פנים וכל מיני רמזים גרפיים בעת שיחות משעממות – במקרים אלה פועל רק צורך דחוף, לתת ביטוי גרפי מיידי לדמות עוברת, למשהו שחולף".

■■■

הצורך הדחוף לתת ביטוי למשהו שחולף. פליני שוב הגדיר בצורה מדוייקת דבר שהוא מסרב לכאורה להגדירו. דבר שלכאורה אין לו הגדרה. „באים אלי אנשים עם שאלות קשות ומתוחכמות", קבל פעם, „ורוצים שאני אתן הסברים. אבל אין לי שום הסברים. הבעיה טמונה בשואלים, שאיבדו את יכולת ההשתאות שלהם, ועכשיו הם לא יכולים בלי שאלות מתוחכמות".

ואולי משום שהוא יודע לעשות את הדברים עצמם, ואינו מתמחה במסירת הסברים שאין להם שחר, כל כך קשה לו לתת הגדרות. ושבים אליו ושואלים אותו.

כי הרי לא יתכן שגם קוסם זקן ומופלא זה חג באותה בערות כמונו כמו כולנו. לא יתכן, שהוא איננו יודע את מלת הקסם. הוא יודע, אלא שהוא לא רוצה להגיד אותה. אם יגיד אותה, אולי לא כל השומעים יהיו בימאי סרטים גאונים, אבל אולי יהיה להם קל יותר.

אין לי שום מלה, שב ואומר הבימאי, יש לי רק סרטים. תלכו אצל הסרטים, לא, לא, אומרים לו. יש לך מלה. יש לך הסבר. אם לא הולך בצורה פשוטה, מנסים לסחוט ממנו את מלת הקסם בשאלות מתוחכמות.

ואז הוא מנסה להסביר. מרוב נימוס. אז מה הסיבה לכל הסרטים והציורים והרעש וכל זה? „זה רק לפעמים צורך דחוף לתת ביטוי למשהו שחולף". ■

זה עם מוזר

דוד לויאן, התפרעות ואיומים, שלהי עונת הכדורגל. „קבוצת כדורגל? מכולת הוא לא יכול לנהל". תצלום: יוסי רוט

דוד לויאן שייך לעם המוזר של עסקני ספורט, פוליטיקה ועסקים ● לויאן ירש את גניש בבית"ר ת"א, הלך לפוליטיקה בתנועת החרות, נשען על הצלחת סלון־טוקיו, אלקטרוניקה, הודח מבית"ר ת"א ● היית קונה ממנו טוסטר־אובן, ופעם אולי תקבל אותו בתור ח"כ

מאת אריה אבנרי, משה שיינמן

דוד לויאן מוצר אופייני של הספורט הישראלי: לא רק ביזנס, גם יומרה פוליטית. עסקנות פוליטית נמוכה, בגובה העיניים, קימעונאית. דגם־ה־היקף, מבחינתה: עו"ד רובי ריבלין, ירושלים, חרות, האיש החזק של בית"ר ירושלים. המרחק בינו לבין ריבלין, לפי שעה, כמרחק בין ריבלין לטדי קולק.

העונה, במשחק נגד מכבי תל אביב, במחזור לפני האחרון, דוד לויאן עשה כותרות מכוערות. במשחק זה הפסידה קבוצתו בית"ר תל אביב 2:1. הפער בינה לבין הקבוצה שדלקה אחריה, מכבי יבנה, הצטמצם לשתי נקודות ליגה. סכנת הירידה לליגה הארצית היתה מוחשית. לויאן טעם כבר את הטעם המר של הירידה, כאשר כיהן בעונת '82 כיו"ר קבוצת בית"ר תל אביב.

זמן קצר לאחר הירידה, שוחרר לויאן מתפקידו כיו"ר – מתוסכל, ממורמר ונושא על מצחו את 'אות הקלון' של הירידה. במקומו בא קבלן ואיש עסקים, שלום גניש.

מבנה־נפשי מסויים, ארוגנטיות של אדם פשוט, והחשש שההיסטוריה תחזור על עצמה (הקבוצה תרד לליגה הארצית) גרמו ללויאן להגיב באגרסיביות, לאיים על השופט ולהשמיע ביטויים בעלי אופי עדתי.

במשחק הליגה במחזור האחרון, נגד מכבי נתניה, לויאן התרוצץ על פני המגרש, כשהוא משמיע קריאות עידוד לשחקניו. בתום המשחק בו ניצחה בית"ר 0:2, ונשארה בליגה הלאומית, נישא לויאן על כתפי עשרות אוהדים, ששרו סחופי־אקסטזה „דוד מלך ישראל".

ואז, שיכור נצחון, שבוי במיגבלותיו הברורות, שכח לרגע את עצמו ושיגר תנועת־אצבע מגונה כלפי אחד הצופים במגרש: ח"כ מיכה רייסר, ראש אגף הארגון של תנועת החרות.

רייסר, המורגל בגסות עסקנית, לקח את הכדור של לויאן. הוא מחכה לו מזומן בפינה. רייסר הבטיח לעסקני בית"ר שהיו בסביבה: „הוא לא יהיה עוד עסקן בכיר בבית"ר. אני ארחיק אותו מכל פעילות".

דוד לויאן: „אני מניח שח"כ רייסר, מראשי מחנה דוד לוי, שאליו השתייכתי, כועס עלי מאז שהתקרבתי למחנה שרון והענקתי את החסות לבית־ריארה, שהתקיימה בחודש פברואר האחרון, לראש הממשלה יצחק שמיר. מאז הפכתי בעיניו לעריק מהמחנה שלו. אחרי שהיתה לי התקרית עם השופט, צוטט מפיו באחד העיתונים כי אני לא מתאים להיות ראש קבוצת כדורגל. עשיתי אולי טעות בתנועה שלי, אבל היא באה לבטא את הרגשתי באותה שעה".

■ ■ ■

„אני ידוע כאדם רגוע, שקט, בעל לב־טוב המוכן לעזור לכל אחד לצאת מהצרות שלו. התדמית השלילית שנוצרה לי בגלל התקרית שהיתה לי עם השופט עובדיה צבי גרמה לי עוול כבד. לא איימתי על השופט עובדיה צבי ברצח, אלא אמרתי לו שהוא רוצח את הקבוצה בהחלטה שלו, שלא לפסוק פנדל שתי דקות לפני סיום המשחק הגורלי נגד מכבי תל אביב. עובדה שהשופט חזר בו מהתלונה שהגיש נגדי במשטרה. חבל רק שוועדת המשמעת של ההתאחדות לכדורגל לא קיבלה את גירסתי בעניין זה, והרחיקה אותי מגוכחות במשחקי כדורגל למשך ארבעה משחקים. אכלתי אותה" – דברי איש העסקים דוד לויאן, המסיים בימים אלה את תפקידו כיו"ר קבוצת הכדורגל בית"ר תל אביב.

בשלב זה, נראה שפסק הדין של ועדת המשמעת לא יהיה אופרטיבי לגבי לויאן. בעונת הכדורגל החדשה הוא לא יכהן כיו"ר מחלקת הכדורגל של בית"ר. את מקומו ימלא איש העסקים יוסי הדרי, מנהלה של חברת התעופה „שחף", שיעניק את חסות חברתו, שסימלה יודפס על חולצות שחקני הקבוצה.

יתכן שהדרי לוקח בחשבון ששך

הזמנה

חברת ברנוביץ מזמינה אותך להתרשם מ"מרום בזל" – פרוייקט מגורים בצפון השקט של תל־אביב. מגורים מהיפים, האלגנטיים והיוקרתיים של העיר תל־אביב. הפרוייקט ממוקם ברח' בזל בת"א, נושק לרח' דיזנגוף ומצטלב ברח' אבן גבירול. ק"מ אחד ואתה בכביש המהיר תל־אביב־חיפה. במרחק הליכה משפת הים ומרכזי הבידור של העיר. מרום בזל – שני מגדלים בני 17 קומות מצופים בשיש. 13 קומות בהן דירות בנות 4 חדרים, 4 קומות אחרונות המיועדות לפנטהאוזים ולדופלקסים. לובי גבוה ורחב ידיים, מרוהט במיטב המסורת של בתי היוקרה המערביים.

בבניינים שומר־סף 24 שעות ביממה, שולט על טלוויזיה במעגל סגור לבקרת הכניסות לבנין. בריכת שחיה, חדר כושר, סאונה, ג'אקוזי, אנטנת טלוויזיה מרכזית וצלחת לקליטת שידורי לווין.

בנק הפועלים מלווה את את הפרוייקט בשיטת מימון חדשנית המבוצעת לראשונה בישראל. רוכשי הדירות יקבלו ערבויות בנקאיות צמודות לפי חוק המכר.

חברתנו תקים ותנהל בחסותה חברת אחזקה לתפקוד יעיל וברמה גבוהה של הבניין ועל חלקיו הציבוריים.

הכניסה לדירות תוך 30 חודש.

בוא והכר אותנו – חברת בניה פרטית מהוותיקות בארץ ומהגדולות בענף ואת פרוייקט היוקרה "מרום בזל", שהינו פרק חדש במושג המגורים של תל־אביב.

לתאום פגישה אנא פנה למשרדנו הראשי תל־אביב רחוב החשמונאים 105־107 טלפון: 03־265294

בניה וביצוע:
א.צ. ברנוביץ ובניו קבלנות ובניה בע"מ
מקבוצת חברות הבניה א.צ. ברנוביץ

ליווי פיננסי:
בנק הפועלים בע"מ
הבנק המוביל בענף הבניה במדינת ישראל

מרום בזל

א.צ. ברנוביץ ובניו
קבלנות ובניה בע"מ
מקבוצת חברות הבניה
א.צ. ברנוביץ

יש גם אלמנט בולט של גימיקים ראוותניים, האגרסיה, הניהול הקולני, השואו־אוף, היומרה הפוליטית ● רוצה להיבחר לעיריית ת"א. הבטיחו לו שיהיה בסדר

[illegible]
מה שגילו ותמכו בו.

הדרי: „לא לויאן ויננו אותי כיורשו אלא אישים במרכז בית"ר המאמינים, כנראה, שאוכל לשמש יו"ר אידיאלי לקבוצה. לא היו לי שיקולים אישיים או מסחריים בקבלת התפקיד".

על לויאן לא יגיד הדרי אפילו מלה אחת. לא טובה ולא רעה. ההכרות ביניהם קצרה ושטחית.

לויאן מצפה לקבל מינוי של רכז ארצי של קבוצות הכדורגל של בית"ר. הדרך לכך נסללה, לדבריו, משעה שהרכז הקודם, אריה קרמר, עומד לפנות את מקומו ולעבור לכהן כיו"ר מרכז הספורט של בית"ר – תפקיד שנשא בעבר ממלא מקום ראש עיריית תל אביב, יגאל גריפל.

יודעי דבר טוענים כי לויאן משלה את עצמו כי יקבל תפקיד זה. „לויאן אינו תופש כי למעשה נבעט למעלה בדומה לכדור הנבעט מהמגרש לעבר היציעים ללא מטרה מוגדרת".

התפקיד שיקבל: ריכוז קבוצות הכדורגל של בית"ר בליגות הנמוכות. בליגות אלה, לויאן כשסיגר יקר בפיו וקולו הרועם מדריך את השחקנים בטון אחר גבוה יותר מקולו של המאמן – יראה מגוחך אף מכפי שנראה בלאומית.

■■■

דוד לויאן קיווה שעסקנות הספורט תביא לו קהל אוהדים בקרב חברי מרכז תרות, המרכיב את רשימת המועמדים לכנסת הבאה – גם מבלי שיהיה צמוד למחנה מסויים בתנועה.

ימים אחרים אחרי פיצוץ המושב הקודם של תרות, בראשית 86', הזמין את כל ראשי המחנות ושורה של חברי כנסת לטקס המוני של ברית המילה של בנו, שנערך בגן אורנים. הוא ביקש לנצל את הטקס כדי לערוך סולחה בין מ"מ ראש הממשלה שמיר לבין דוד לוי ואריק שרון.

לקראת הסולחה הצפויה הזמין לויאן גלריה של זמרים: ג'קי מקייטן, חיים משה, דודו טופז, חיים משה וצביקה פיק. יצחק שמיר קילקל לו את התסריט. שמיר לא הופיע. יועציו אמרו לו שמברק ברכה ללויאן יספיק בהחלט. דוד לוי ואריק שרון שימשו במשותף סנדקים של הבן.

דוד לוי יסביר אחר כך, בשיחה עם מקורביו, כי לא אהב את התרפסותו של לויאן כלפי אריק שרון, אחרי פעילות רצופה של חמש שנים במחנהו. גם לא את ההערה הפומבית בדברי תשובתו למברכיו שהוא מייחל לכך שהבן הרך, אורן, יהיה גנרל.

לאחר מכן, בתקופה שבין שני מושבי הועידה, כאשר הקרע הפנימי בתנועה העמיק, ואישים שונים בחרות עסקו בתיווכים פנימיים – האמין לויאן כי זו שעתו הגדולה.

לויאן החליט להיות ציר־על במרכז החרש, והגדיר עצמו כ'ציר בלתי תלוי', המצביע בכל נושא לגופו של עניין. לשם כך, הפך משרתם של כל האדונים ופיזר בעת ובעונה אחת הצהרות לכל הכיוונים. ולא נמנע משיחרור הצהרות בדבר תכונותיהם הפוליטיות של ה"ה שמיר, שרון, לוי, ארנס, קצב.

איכשהו, כעבור זמן קצר, הבין לויאן שהוא מעורר גיחוך – והחליט לרדת לליגה נמוכה יותר, מוניציפאלית, ולהכשיר עצמו לקראת הבחירות הבאות למועצת עיריית תל אביב.

„קיבלתי כבר הבטחה שאכלל במקום ריאלי ברשימת הליכוד למועצת עיריית תל אביב. לשם כך אצטרך לעבור דירה מרמת גן לתל אביב. אני כבר מתחיל לטפל בענין".

בשבוע שעבר, חגג ברית מילה נוספת. הפעם, לא השתתפו בטקס שרים, חברי כנסת ואישים פוליטיים. לויאן בגורל טבעי.

לויאן: „אין זה נכון שהפסקתי להיות אטרקציה פוליטית. הקריירה שלי נמצאת עתה בעמדת זינוק טובה. אני עדיין צעיר ועוד ישמעו עלי רבות בשנים הקרובות. בפעם הקודמת רציתי לפעול למען שלום בית בתנועה ולכן הזמנתי את הגדולים. הפעם, אחרי המושב השני של הועידה, נוצר בצמרת תרות מצב רגיש ביותר ויש קרע בין דוד לוי ואריק שרון. לא רציתי לפגוע באף אחד מהם והחלטתי לא להזמין לברית אף אישיות פוליטית. אני רוצה להיות עכשיו בסדר עם כולם".

■■■

כיצד צומח במפלגת שלטון הטיפוס של לויאן? בטבעיות רבה הוא צומח.

דוד לויאן, 34, הופעה ספורטיבית, תלקלק, עקשן, קשוח, חנף – הכל לפי הנסיבות והאנשים. יליד איראן, עלה עם הוריו, ששת אחיו ואחותו ב־68', בן 7, עבר לגור במעברת אור עקיבא. אביו היה פעיל בית"ר בטאהרן. כל ילדיו משתייכים או מזוהים עם תנועת החרות.

התפטרות בגין מראשות הממשלה

לויאן וספורטאים. למעלה, עם משה סיני, כדורגלן הפועל ת"א. תצלום: יוסי רוט. למטה, עם דני נוימן, מאמן. תצלום: אברהם חסון

עושים הנחות לפונקציונרים, לאוהדים, למקורבים. „בסוף זה משתלם". לבריח של הבן השני 'הגדולים' לא הגיעו

[illegible]
לוינסון, ועזרו עמו. אחד מחבריו לכפר הלימודים: „דוד לויאן היקה את בניו, בית לוגימנות לו".

בחופשות בית הספר, עסק לויאן במכירת שלגונים בחוף ימה של קיסריה. בראשית שנות ה־70, עברה המשפחה לרמת גן. זו היתה הזדמנות עבור לויאן, בן ה־14, להתקרב לעולם הספורט. הוא התקבל ככתב בעתון ספורט. אחר כך, השתתף בעריכת עתון ספורט, של איש העסקים אורי שלגי.

„הייתי כתב הספורט הצעיר ביותר במדינה והחזקתי מעמד בזכות העובדה שגיליתי הבנה בענפי הספורט השונים, בעיקר בכדורגל. לא היה לי עניין להמשיך ולעסוק בכתיבת ספורט כל ימי. גם השר משה קצב היה פעם עתונאי איזורי ב'ידיעות אחרונות' ותראה לאן הוא הגיע. מטבעי אני איש מעשה, האוהב לעשות ולפעול ולא בטי לספר מה שעושים אחרים. אבל זו היתה תקופה יפה וחשובה בחיי. למדתי כל מיני דברים על אופי עבודתם של כתבי הספורט. כאשר קראתי באחרונה כל מיני פירסומים מגמתיים ושקרים אודותי בעתונים שונים ידעתי מראש את הפרינציפ ולא הייתי מופתע".

אחרי השחרור, הצטרף כשותף לחנות קטנה לשיווק מוצרי אלקטרוניקה, שהקים אחיו הבכור, אהרון, ברחוב אלנבי, ת"א, וצירף אליו את אחיו. חנות זו תהיה היתד הראשון שתתקע משפחת לויאן בענף האלקטרוניקה.

■■■

בענף האלקטרוניקה פגש לויאן הצעיר את נציג בית"ר לשעבר, פתחיה שמיר, שניסה לתקוע יתר בעיסקי אלקטרוניקה, לא תולל גדולות, ופרש. לויאן שמר אתו על קשר. שם המשחק של לויאן: קשרים.

לפני זמן קצר, נסגר המעגל. יו"ר המזכירות החדש של תנועת החרות השר משה ארנס מינה את פתחיה שמיר למנהל הארגוני של התנועה. לויאן חונה לפתחו. פרט לזכרונות על עסקי האלקטרוניקה יהיו להם נושאים נוספים. לויאן: „לפתחיה שמיר כל הנתונים להצליח בענייני התנועה".

דוד לויאן 'מתמחה' במועדוני יוקרה, במסעדות טובות ובביגוד אופנתי. „ישנה סטיגמה על כל הפרסים שהם קמצנים חולניים. אני חושב שאני משקף את הפרסי הלארג' שלא חוסך כסף ונותן ביד רחבה למטרות צדקה, עוזר לנזקקים ולפעמים גם לחברים".

אחרי החנות הקטנה, בא לפני שבע שנים: „סלון טוקיו". שיטת שיווק חדשנית בישראל – ניתן לרכוש במקום מרכזי אחד שורה של מוצרים אלקטרוניים של חברות מתחרות. המבחר הגדול ותנאי התשלום הנוחים הפכו סלון זה, ואלה שנפתחו במקביל לו, אטרקטיביים.

גאוות המשפחה היתה על סלון זה. הוא הוציא אותה למרחב המחיה הכלכלי. דוד לויאן העניק לסלון את השם הבינלאומי שלו.

הקפיצה העיסקית הגדולה באה לפני שלוש שנים, על חורבות שני יבואני האלקטרוניקה הגדולים במדינה: יורם גיל ומשה פרוסמן. כיום, נחשבת משפחת לויאן למובילה בענף ייבוא מוצרי האלקטרוניקה. עפ"י הערכה סבירה היא חולשת על כ־35 אחוזים מהיקף השוק. מחזור המכירות השנתי של החברה? דוד לויאן: „אני לא מתמצא בעניינים כספיים. זו המומחיות של אחי הבכור, אהרון".

האחים לויאן חילקו ביניהם את הממלכה האלקטרונית. האחריות על הייבוא. ניהול הסלון. הטיפול במעברה. הפעלת רשת השיווק. דוד לויאן, שניהל בעבר את הסלון, האחראי על השייווק בקרב ועדי עובדים במקומות עבודה גדולים.

לפני זמן קצר, לויאן פגש בצירייך את יורם גיל. „הוא התעניין אצלי באפשרות לחדור מחדש לשוק הישראלי בשותפות סמויה עם כל מיני חנויות: הרי הוא הוכרז באחרונה כפושט רגל. אמרתי לו שהימים שבהם הרווחיות בענף האלקטרוניקה היתה בשיאה עברו. שיעור הרווח נע בסביבות 15־20 אחוז ברוטו, וצריך להתחלק עם סוכני המשנה. נרמה לי ששכנעתי אותו".

– מדוע אתם נותנים הנחות לכל מיני מקורבים וידידים?

לויאן: „אין מה לעשות. זה חלק מאופי העבודה. אם יבואו אלי פקידי מס הכנסה ויבקשו הנחה לא ניתן להם? אני נותן הנחות גם לספורטאים ולפעמים גם לאוהדים. זה משתלם בחשבון הסופי".

לאחרונה, נעצר ושוחרר בערבות האח משה לויאן, ממנהלי הסלון, שהוחשד במתן שוחד לגצל אייזנברג, רכז חוליה במחלקת החקירות של מס הכנסה. נציג המשטרה טען כי החשוד נתן לאיש מס ההכנסה במתנה תנור בישול „סאוטר" ששויו 1,100 ש"ח.

דוד לויאן: „נפלה אי הבנה. אחי לא יועמד לדין בעניין הזה".

■■■

הגידול בעסקים איפשר לדוד לויאן כבר ב־81', בגיל 29, להקדיש זמן לעסקנות ספורט ברמה הגבוהה של עסקנים בעלי ותק. הנסיון הראשון שלו בבית"ר תל אביב לא עלה, כאמור, יפה. אחר כך „הושאל" לקבוצת הכדורגל מכבי פתח תקווה, כמנהל.

לויאן: „כל הכבוד לגניש, שהיה בבית"ר ת"א לפני. אני מעריך שהוא השקיע מיליון דולר בעונה, כדי לרכוש שחקנים טובים ולהעסיק מאמן כמוטל'ה שפיגלר. אבל לא היה לו מזל. הקבוצה עלתה, אמנם, לליגה הלאומית אבל אחר כך ירדה פעם נוספת. אחריו בא איש הביטוח דני לאופר. אני ישבתי בשקט בגלות של פתח תקווה. היתה לי הרגשה, שיום אחד יהיו זקוקים לי, וצדקתי. לא השקעתי בקבוצה כספים בסדר גודל של גניש, אבל הוצאתי סכומים יפים מכיסי. הקבוצה גם חייבת לי כסף (100 אלף ש"ח)".

מי שהיה מנהלה המקצועי של בית"ר, מיכאל גרשוביץ: „לדעתי, לויאן לא מסוגל אפילו לנהל חנות מכולת. בטח לא קבוצת כדורגל. תוך שבועיים למדתי להכיר אותו. הידע שלו בכדורגל שואף לאפס. הוא אינו מוכן לשמוע את דעתם של אנשי מקצוע, מתערב בשיקולים מקצועיים, מבטל את דעת בקיאים ממנו, תוך התייחסות של אני ואפסי עוד".

לויאן: „אין לי רצון לרדת לרמה של גרשוביץ".

שחקני הקבוצה נחלקים לשני מחנות. האחד, מסתייג ממנו כאיש מקצוע, לא מצטער על הליכתו.

במחנה האחר, שחקנים שלא ישכחו לו את שעשה עבורם, בעיקר בתחום האישי או הפיננסי. לדידם לא חשוב הידע המקצועי שלו אלא רוחב הלב, הכיס הפתוח, המילים היפות. הוא יחסר להם. ■

עדות נגדי משטרה גינג

דוד לויאן קבע, כאילו במקרה, במהלך הפגישה שלנו שהתקיימה באחד מבתי הקפה התל אביביים, פגישה מקבילה עם מפקד משטרת מסובים, סגן ניצב אבי יהב, שבתחום שיפוטו מצוי „וינטר", מגרשה הרמת גני הביתי של בית"ר תל אביב.

לויאן: „אתה יכול לספר לו על ההתנהגות שלי במגרש. לא במקרה קיבלה הקבוצה מגן על התנהגות ספורטיבית למופת. תגיד לו".

קצין המשטרה הבכיר היה מנוע מלמסור מידע לעתונאי, ללא אישורם של הגורמים המוסמכים. אבל, הוא לא הכחיש את דבריו של לויאן.

לויאן מול גניש

עתונאי הספורט הוותיק, יהושע שגיא, ערך באחרונה השוואה בין הקבלן שלום גניש, שירש בשעתו את לויאן כיו"ר בית"ר תל אביב: „כולם באו אל בית"ר עם כיסים מפוצצים. שלום גניש, הקבלן, השקיע בבית"ר תל אביב כסף רב שעזר לקבוצה שעלתה ללאומית וירדה ממנה כעבור שנה. בא דוד לויאן, פרסי, גזעי, נותן נשיקות על המצח, מחכה להכתרת בנו של השאה בטאהרן אחרי חומייני, לשון מתוספסת, חיוך מתמיד, פרסי גזעי שיודע רק לתת. לא קיבל מבית"ר שום טובת הנאה, לא רצה טובת הנאה אבל עשה מה שלא עשו האחרים. הוא השאיר את בית"ר בליגה. נכון אין מה למות על צורת הניהול שלו. מתערב בעבודת המאמן. זורק מאמן. לא מכובד. לא ראוי לחיקוי אבל, אם תסלחו לי, הוא לא הגרוע ביותר בכדורגל הישראלי. אני מכיר כמה גרועים הרבה ממנו. את ההצלחה שלו בהשארת בית"ר תל אביב בליגה אי אפשר יהיה לקחת ממנו. אתם מכירים עוד מישהו בבית"ר שהשחקנים מוכנים לתת בשבילו את הנשמה?"

בלי ריבית

לפני כארבע שנים, בעקבות סכסוך עם משפחתו, פתח דוד לויאן, חנות למימכר מכשירי אלקטרוניקה ברחוב דיזנגוף. הוא מכר טלוויזיות, מקררים, מכשירי וידיאו, מדיחי כלים ומה לא. הכל, במחירים נמוכים להפליא. במהרה, קנה לו המקום שם כמקום הזול בעיר ורבים נהרו אליו.

לקוחות רכשו אצלו מכשירי טלוויזיה צבעונית מתוצרת סניו, במחיר נמוך בכמה מאות דולרים ממחיר השוק הרגיל. לויאן נהג לטעות בשינוי שער החליפין, ורבים ניצלו זאת. כמו כן, למרות תנאי האינפלציה של אותם ימים, נתן אשראי ללא ריבית לשלושה ואף ארבעה חודשים.

אחיו של לויאן 'הכריחו' אותו לסגור את החנות ולחזור לחיק המשפחה בסלון טוקיו.

קרואי־לויאן. הברית של הבן הראשון. סנדקים: שרון ולוי. למטה: דודו טופז, בדרן, ואלי לנדאו, ראש העיר הרצליה. תצלומים: ציפי מנשה

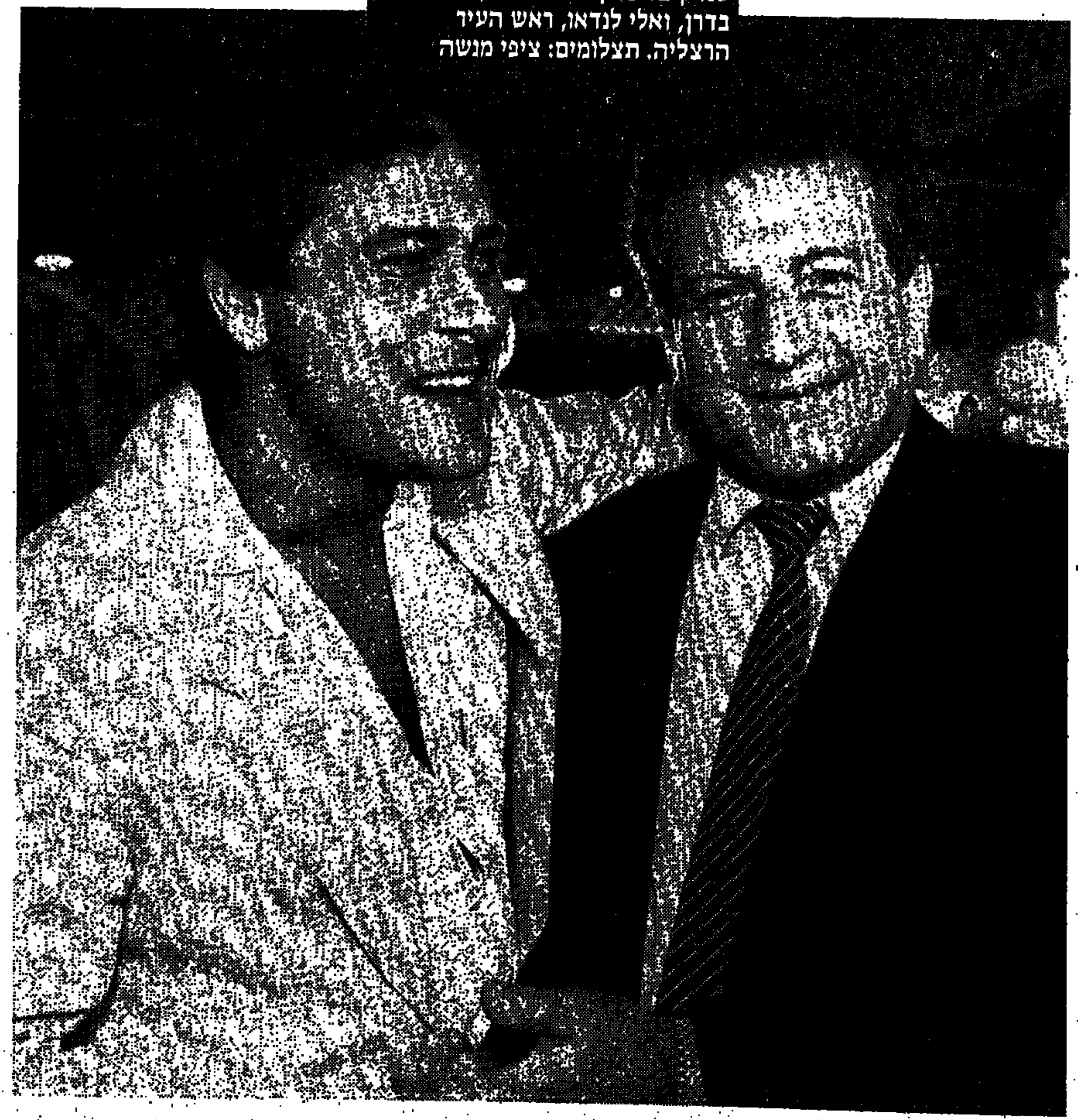

פיסגה
אבקת הכביסה המנצחת
ב"מבחן האמריקני"
1.
בקבוק קטשופ נשפך לתוך
תא האבקה של מכונת כביסה
שהכיל 4 ק"ג כבסים לבנים.
2.
2 כוסות מידה של אבקת
הכביסה "פיסגה" הוכנסו
לתא המיועד, והחל תהליך
כביסה רגיל.
3.
תוצאות המבחן האמריקני
לנגד עיניכם!
בדיקה קפדנית לא גילתה
שיירי קטשופ על הבד!
חדש!
פיסגה
3 ק"ג אבקת כביסה קלה לכביסה במכונה
מיוצרת בטכנולוגיה חדשנית בשיטת ה-SPRAY DRYING
האמריקניות אינן מגיעות לכאלה תוצאות!
מומחי התעשיה הישראלית פיתחו את אבקת
הכביסה הקלה "פיסגה", המיוצרת בשיטת
"SPRAY DRYING" המבטיחה תוצאות מרביות. היא
מתמוססת היטב במים בזכות מבנהו והרכבו
המיוחד של כל גרגיר - שהוא חלול ודק דפנות.
"פיסגה" מסירה כתמים ביעילות גם בטמפרטורות
נמוכות. האבקה מכילה מרכיבים מיוחדים להגנה
על הבד, לשמירה על רעננות הצבעים ולהגנה על
מכונת-הכביסה מפני קורוזיה. "פיסגה" מכילה
בושם עדין הנותן ניחוח רענן לכביסה.
בנוסף לאבקת הכביסה, גאה חברת "פיסגה"
להציג את: "קאראטי" - אבקה למדיח כלים,
"קאראטי" - נוזל הברקה למדיח,
"קאראטי" - מלח למדיח,
"פורמולה 40" - נוזל מרוכז לשטיפת כלים,
"בד-גארד שמפו" - נוזל לכביסת יד עדינה
ואת "קטיפה" - מרכך הכביסה המרוכז.
כל המוצרים עמדו במבחני ביצוע קפדניים.
פיסגה
תוצאות
בדוקות
קאראטי
פורמולה 40
קטיפה
ייצור: דליה תשלובת כימיקלים. עיבוד אריזה ושיווק: חוגלה כימיקלים (1986) בע"מ.

החוקר: אפשר [illegible] באימפוטנציה

עד ארבע שעות לקופנהגן. כשעגום קל הביטה מבעד לחלון הקרון. הנוף עבר במהירות – בתים, עצים, מכוניות, אגם. מבטה חלף על פני שותפיה לקרון, התעכב על צעיר בעל פנים חטובים, חזקים. מכנסי ג'ינס, חולצת טי שחורה, סניקרס כחולים. עקבה אחר תנועותיו. הוא הכניס ידו לתיק שהיה מונח לצדו ושלף עתון. עתון בעברית. חודשים אחדים לא קראה עתון בעברית. כמוצאת שלל רב פנתה אליו, בעברית כמובן, הציגה עצמה וביקשה חלק מהעתון. בקופנהגן ירדו יחד. מכרים ותיקים כמו שרק פגישה בארץ זרה יכולה לעשות.

„למה שלא נשכור חדר יחד במלון ונחסוך כסף", שאלה. לא היתה זרות. עידן המתירנות. השעה היתה מוקדמת והם יצאו לאכול במסעדה על גדות הנהר. בדרך למלון כרך זרועו סביב כתפה. ליד העץ עמדו והתנשקו ארוכות.

התפשטו בחצי אור. הוא נכנס למיטה ומשך את הסדין עד גובה החזה. היא, בחולצת טריקו אדומה, הניפה את הסדין באוויר והתכרבלה בזרועותיו. גיפופים, גישושים. הוא הוריד את חולצתה וליטף את שדיה. האוויר נפלט מריאותיו בשריקה קלה. הוא חיכך את גופו בגופה, נאנח קלות. ואז אמר: „אני לא יכול. אני מצטער".

מאוחר יותר סיפר שהוא סובל מאימפוטנציה. שחשב שהפעם יהיה אחרת.

■■■

מידה רבה של בורות אופפת את הנושא. יש אפשרות לטפל בבעיה, אך גברים רבים מתביישים לספר על כך אפילו לפסיכולוג שלהם. מקווים שהבעיה זמנית, תיפתר מאליה. אחרים מתייאשים לאחר הביקור הראשון אצל רופא המשפחה. א.פ. בן 38, נשוי, החל להבחין באובדן הזיקפה התקינה לפני מספר חודשים. התגבר על הבושה ופנה לרופא המשפחה. התשובה שקיבל, תערובת של משפטי ארגעה – מזרקן; אל תדאג זה יחזור חזרה; הכל בראש שלך ואין מה לעשות. הוא לא התייאש והמשיך לחפש עזרה. בדרך מקיף העלה שהוא סובל מסכרת סמויה, שעלולה לגרום אימפוטנציה. טיפול מתאים פתר את הבעיה.

עד לפני שנים אחדות, נטו לחשוב ש־90 אחוזים ממקרי האימפוטנציה הם על רקע פסיכולוגי. בשנים האחרונות, חלה התקדמות בנושא ויודעים ש־45 עד 50 אחוז מהמקרים נגרמים על רקע אורגני – פגם גופני.

„אחד האתגרים של המטפל הקליני – אבחנה מבדלת של בעיית הזיקפה", אומר ד"ר שקד, „בשנים האחרונות חל מפנה משמעותי בתחום האבחנתי. פותחו מכשירים שונים כמו בודק זיקפת לילה – מוניטור מיוחד שבודק אם לגבר יש זיקפה ספונטאנית בשנתו. הבדיקה נעשית בבית חולים או בעזרת מוניטור שמסופק לבית החולה. המכשיר אינו בודק רק את הזיקפה, אלא גם את קשיותה. כמו כן יש מכשיר אולטרה־סאונד שמגלים חסימות בכלי דם, או הצרויות של כלי הדם

מאת נחמה דואק

תירגע, בן אדם, תירגע

כ־60 עד 100 אלף גברים ישראלים סובלים מאימפוטנציה: החל בזיקפה קצרה מדי וגמור בהעדר זיקפה מוחלט ● ד"ר עמי שקד, סקסולוג: „אם השגת זיקפה, במהלך יחסי מין, היא דבר טבעי, גם 'אובדנה' טבעי ● יש יותר מסיבה אחת לאימפוטנציה. עצה טובה לכל מקרה: „גבר רגוע, זיקפה חוזרת"

בישראל כמה עשרות אלפי גברים סובלים מאימפוטנציה. אין נתון מדויק. מניחים שהמספר נע בין 60 ל־100 אלף גברים, בגילים שונים. חלקם סובל מאימפוטנציה על רקעה אורגני – פגם באיברי המין ובמנגנון הגורם זיקפה, ואחרים סובלים מבעיות על רקע נפשי. לאו דווקא עקב פגם נפשי, אלא כתוצאה מלחצים ומתחים. בארצות הברית, מדווח הניו־יורק מגאזין, אומדים את מספר הגברים שסובלים מליקוי זה, בכ־10 מיליון.

ד"ר עמי שקד, מנהל המרפאה הסקסולוגית בתל־השומר, מספק הגדרה מדויקת לאימפוטנציה. גבר שמרגיש כי ב־50 אחוזים או יותר מההזדמנויות המיניות שיש לו, קיימת הפרעה זיקפתית – ניכנס להגדרה של 'הפרעות בתפקודו המיני'. המקרה הקל יאובחן בקיום זיקפה, שאינה ממושכת דיה, כדי להשלים את מעגל התגובה המינית – חדירה ופליטה, והמקרה הקשה – העדר מוחלט של זיקפה. בין שני הקצוות קיימים סוגים שונים של הפרעות בזיקפה, בהם העלמות זיקפה במהלך המגע המיני – תופעה נורמלית שאין מייחסים לה חשיבות, אלא אם היא שיטתית ומפריעה למהלך התקין של החיים המיניים של הגבר.

„אנשים לא מודעים לעובדה שמה שמזדקר גם נופל", אומר ד"ר שקד, המשמש גם כמרצה בבית הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב. „אם קבלת זיקפה, במהלך יחסי מין, היא דבר טבעי, גם 'אובדנה' טבעי. הגברים נכנסים לחרדות, שוודאי לא יאפשרו קבלת זיקפה נוספת באותו אירוע. אם הגבר ישאר רגוע, הזיקפה תשוב".

זיקפה – זרימה של דם אל אבר המין, שגורמת להזדקרות איבר המין הגברי ולהתקשותו. אגב, אין בהכרח קשר בין זקפה לבין אורגזמה. גבר יכול להגיע לאורגזמה מבלי שתהיה לו זיקפה. גבר יכול להיות פורה ומנגנון יצירת הזרע שלו יהיה תקין בעוד הוא סובל מאימפוטנציה. גבר אימפוטנט יכול לחוש משיכה מינית, אך ימנע מליישם אותה.

שהינן סיבה נפוצה לאימפוטנציה".

בשנים האחרונות יש בישראל פתיחות רבה יותר לנושא. יעידו על כך מספרם הרב של הפונים למרפאות המתמחות בנושא. גדלה המודעות בקרב רופאי המשפחה לעובדה שברוב המקרים יש אפשרות לעזור. הבעיה המינית קיבלה את הלגיטימציה שחסרה לה, היתה לבעלת חשיבות בתחום בריאות הפרט, כמו כל בעיה רפואית אחרת. עלה גם מספר הפניות של בני זוג, הבאים לפתור ביחד את הבעיה. מתייחסים אליה כמשותפת.

מיכל ואורי נישאו לאחר היכרות של חודשים אחדים, במהלכה לא קיימו יחסי מין מלאים. החתונה נחוגה באחד מאולמות רחוב המסגר. את ערב הכלולות בילו במלון יוקרתי. כאשר ביקשו לקיים יחסי מין, לא הצליח אורי לבצע חדירה מלאה, ולמעשה הסתיים הנסיון בהעדר זקפה. כך קרה בכל הפעמים הבאות בהן ניסו לקיים יחסים. אגב, אורי היה בעל נסיון מיני קודם. כעבור חודשיים פנו לקבל עזרה. הבדיקות של אורי העידו שהוא בריא. הבדיקות של מיכל גילו שהיא סובלת מווגיניסמוס, כיווץ לא רצוני של שרירי פתח הנרתיק הנובעים מפחדיה של האשה מחדירה. סוג ה'אימפוטנציה' במקרה זה נגרם לאורי, מכיוון שלא הצליח לקיים את תשמיש המיטה בפעם הראשונה, ונכנס לחרדה ביצועית שגרמה להעדר זיקפה. טיפול נכון פתר את בעיתם.

■■■

ישנם כמה גורמים ש„הורגים" זיקפה.

את'רוסקלרוזיס – הצרות כלי דם עקב עודף קולסטרול. הדבר מעכב או מונע זיקפה מאחר וכלי הדם המובילים לאבר המין, סתומים. „כאשר הלב לא מקבל זרימת דם תקינה נגרמים כאבים בחזה; כאשר הדם אינו זורם לפין, נגרמת אימפוטנציה", אומר ד"ר עמי שקד.

תרופות – כדורים מסוימים שניתנים לטיפול ביתר לחץ דם ולטיפול במחלות לב, עלולים לגרום לפגיעה בזיקפה. חלק מהרופאים

איורים של תום ווסלמן, מתוך ספר בהוצאת 'אבאוויל', ניו יורק. ווסלמן, אמריקני, בן המעגל השני של הפופ־ארט האמריקני, עוסק בהגדלה 'מיתולוגית' של עצמים יומיומיים; אירוניה על מיניות סטריאוטיפית

אינם מדווחים על האפשרות הזו לחוליהם, מחשש שהידיעה תביא עליהם את האימפוטנציה ולא הכדורים. במקרה שהכדורים משפיעים, ניתן להחליפם. אין להפסיק לקחת אותם ללא התייעצות עם רופא, שכן בכך יכולה להיגרם סכנת חיים.

סכרת – מחקרים הראו שבכ־40 עד 50 אחוז מחולי הסכרת, קיימות הפרעות זקפתיות. ישנם מקרים שהחולה סובל מסכרת קלה, בלתי מורגשת. הסימן הראשון למחלה יהיה הפרעה בזיקפה.

עישון – הניו־יורק מגאזין מדווח כי עישון גורם להפרעה במטבוליזם של הורמוני המין בכבד. ניקוטין עלול לגרום להצרות כלי הדם, גם באבר המין. יחד עם זאת, מדובר בעישון כבד במיוחד.

שתיה – שתיה מרובה של אלכוהול תשפיע לרעה על התפקוד המיני של הגבר. אלכוהוליזם ממושך יגרום לנזק בכבד ובמערכת העצבים. גברים רבים יבחינו שאחרי ליל שתיה, יקשה עליהם להגיע לזיקפה וגם לשפיכה.

תרופות הרגעה – תרופות רבות להרגעה, נגד כאבים, לטיפול במחלת הסרטן ואפילו כדורים נגד נזלת והתקררות, שנמכרים ללא מרשם רפואי, עלולות לגרום להפרעה בתפקוד המיני. גם זאת על פי הניו־יורק מגאזין.

סמים – מריחואנה גורמת להעלאת רמת ההורמונים הנשיים אצל הגבר, ויכולה לגרום לאימפוטנציה ולגדילת השדיים. קוקאין גורם לגירויים חריפים ולזיקפה, אך לעתים קרובות מונע אורגזמה ושפיכה. גם כאן מדובר בצריכה מאסיבית של שני הסמים.

פרוסטטה – אחרי גיל 50, במקרים רבים, יחוש הגבר כי בלוטת הערמונית גדלה. לא בהכרח יביא הדבר להפרעה בזיקפה. דלקת כרונית בערמונית עלולה לגרום לבעיה. ניתוח להסרת גידול מהערמונית לא יגרום לבעיה, אך הסרת הערמונית כולה עלולה להביא לאימפוטנציה.

עמוד שדרה – פגיעות בחוט השדרה או באיזור האגן, הקרנות לאיזור האגן לאחר גילוי סרטן בו וכן מחלת מלטיפל־סקלרוזיס (טרשת נפוצה), עלולות לגרום לאימפוטנציה.

כלי דם ורידיים – פגם שגורם לנזילה מכלי הדם הורידיים באבר המין. הדבר מחריף עם הגיל וגורם לזיקפה רפה.

הורמונים – שינויים ברמת ההורמונים בגוף הנגרמים עקב מחלות אינדוקריניות ואחרות, כמו השמנת יתר. צריכה גדולה של סמים עלולה לגרום להפרעה בפוטנציות.

מחלת לב – לעתים קורה שגבר שעבר התקף לב, יסבול מחוסר כח גברא. בדרך כלל גורם הדבר מחרדה. הוא חושש מהתקף נוסף, עקב המאמץ. הרופאים ממליצים לחולים לחזור לפעילות מינית מלאה. חלקם אומר את המשפט הבא, שיצרום לאוזני נשים רבות – „תעשה את זה עם אשתך, כי אסור לך להתרגש". מחקר יפני שנעשה על 5,000 מקרים של מוות פתאומי, העלה שרק כ־30 מקרים אירעו במהלך קיום יחסי מין, ורובם ככולם היו כאלה שקיימו יחסי מין רחוק מהבית, עם אשה צעירה שאינה אשת חיקם הנצחית, ולאחר שאכלו ארוחה כבדה ושתו אלכוהול.

■■■

זיקפה מופיעה כבר אצל עוברים. זיקפה ספונטאנית תופיע גם אצל ילדים. בגיל ההתבגרות יכול נער בריא לחוש זיקפה כל כמה דקות, והיא כבר תשוייך גם להתרגשות מינית. באופן נורמאלי, לכל גבר יש זיקפה ספונטאנית מספר פעמים בלילה, המנגנון פועל רק במהלך שינה.

גברים צעירים יכולים, במהלך פעילות מינית, להגיע לזיקפה מספר פעמים ביממה. ככל שמתבגרים הולך וגדל המרווח בין זיקפה אחת לשניה, ומעל גיל 60 יכול המרווח להגיע ל־24 ואף 48 שעות. עוד סימן של הזדקנות, שחלק גדול מבנות הזוג מקבל בברכה – משך הזיקפה ארוך יותר עד לרגע השפיכה. כמו כן אצל גברים מבוגרים יותר, אבר המין יגיע לקשיות מועטה יותר מאשר בבחרותם. ידוע שככל שהגבר מתבגר, הוא דורש יותר גירויים מידיים באבר המין

עובדה: אין הוכחה קשר בין זיקפה לבין אורגזמה ● עובדה נוספת: גבר יכול להיות פורה, והמנגנון יצירת הזרע שלו יהיה תקין, בעודו סובל מאימפוטנציה ● אימפוטנט יכול לחוש משיכה מינית, אך ימנע מליישם אותה

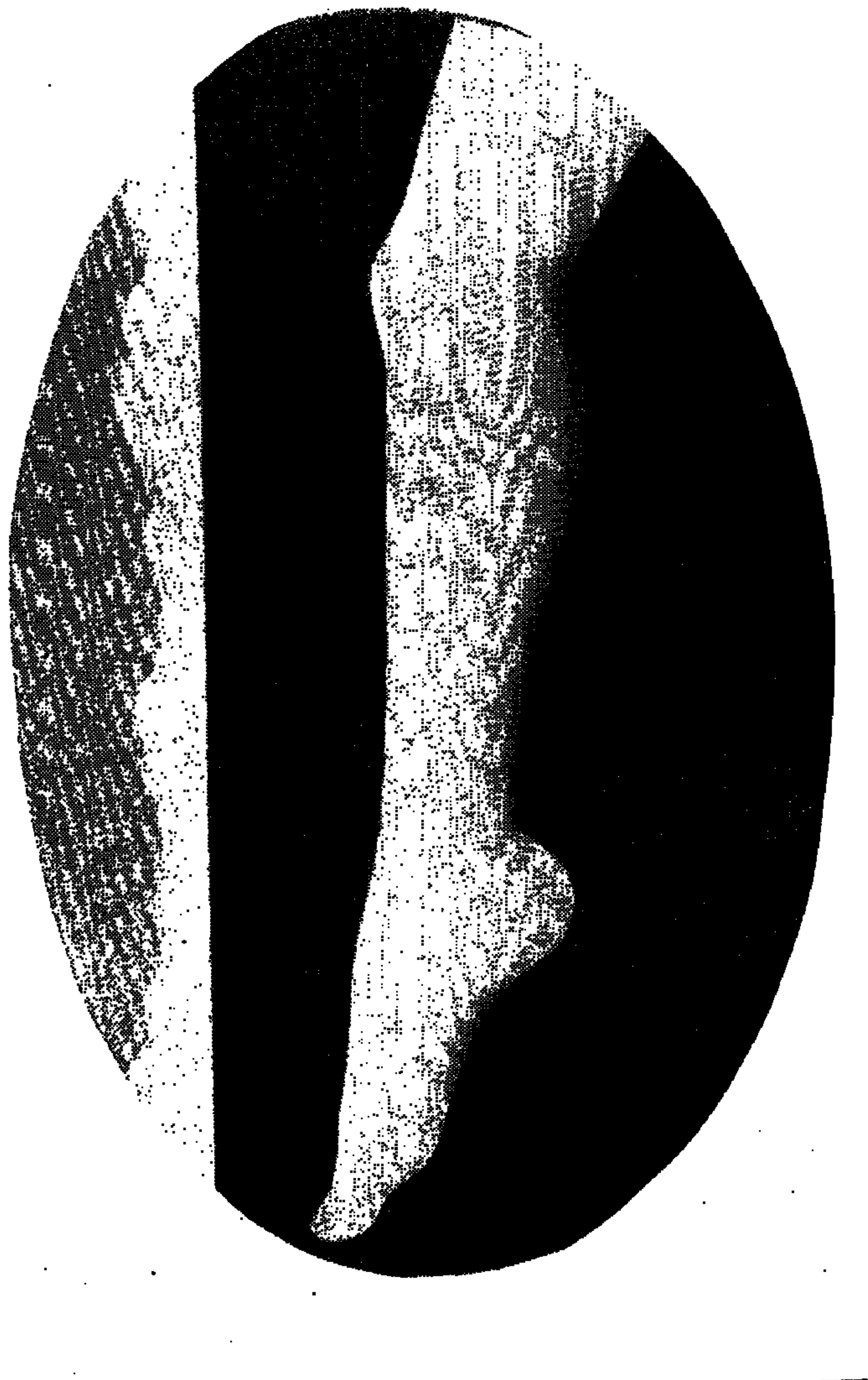

עצמו. אם בגיל צעיר מספיק היה לו להביט בתמונת עירום, כדי לקבל זיקפה, הרי בגיל מבוגר יותר יזדקק לגירויים אינטנסיביים יותר.

"חלק גדול מבעיות האימפוטנציה בגיל מבוגר, מתגלות על רקע בין זוגי, כאשר בני הזוג שומרים עדיין על מסורת משחקי המין שאפיינו את ראשית דרכם, ולא עשו את השינוי הדרוש", אומר ד"ר שקד. "המדובר ביחידה זוגית, שמקיימת יחסי מין על פי דפוסי ההתנהגות של שנות ה־20 שלהם. הגבר, שנזקק לגירויים יותר אינטנסיביים, אינו מקבל אותם והזיקפה אינה מגיעה לפוטנציאל. עם ההתבגרות, צריכים יותר גירויים ירניים מקומיים. במקרה כזה יקבלו בני הזוג תדרוך שיביא לשינוי בדפוסי ההתנהגות".

■ ■ ■

היהדות מייחסת חשיבות ראשונה במעלה לקיום תקין של יחסי מין. ספר שמות, פרק כ"א, 10: "שארה, כסותה ועונתה לא יגרע". בני דון יחיא, משפטן, מומחה לדיני אישות שהוציא ספר בנושא, מסביר: "המפרשים מסבירים את הפסוק שחובתו של הגבר, בזמן הנישואין, כלפי אשתו הוא סיפוק בגדיה, מזונה וקיום יחסי מין תקינים. זו מצווה מהתורה שמוטלת על הגבר. לעומת זאת, זכותו של הגבר ליחסי מין עם אשתו היא מכוח תקנות חכמים ומכוח העובדה שהוא נותן מזונות, ואין זכותו לחיי אישות, תובתו כלפיה חזקה מתובתה כלפיו".

במאה ה־12 נדרש הרמב"ם לנושא ובספרו "משנה תורה" (היד החזקה) הלכות אישות, פרק י"ד, הוא מפרט את המינימום ההכרחי לחיי מין תקינים – "עונה האמורה בתורה – לכל איש ואיש כפי כוחו וכפי מלאכתו. כיצד? בני אדם הבריאים והרכים והענוגים, שאין להם מלאכה שמכלשת כוחם, אלא אוכלין ושותין ויושבין בבתיהם – עונתם בכל לילה. הפועלין, כגון החייטים והאורגין והבונים וכיוצא בהם, אם היתה מלאכתם בעיר – עונתם פעמיים בשבת (שבת במובן שבוע), ואם מלאכתם בעיר אחרת – עונתם פעם אחת בשבת. והחמרים – פעם אחת בשבת. והגמלים – אחת לשלושים יום. והמלחים – אחת לששה

וזוטים. תלמידי חכמים – עונתם פעם אחת בשבת, לפני ... תורה מתיש כוחם, ודרך תלמידי חכמים לשמש מיטתם מלילי ... ללילי שבת... המוריד את אשתו מתשמיש המטה שבת אחת – ... לו. יתר על כן – יוציא ויתן כתובה... אסור לאדם למנוע ... מעונתה, ואם עבר ומנע כדי לצערה – עבר בלא תעשה ... שנאמר: שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואם חלה או תשש כוחו ... יכול לבעל – ימתין ששה חודשים שמא יבריא, שאין לך עונה ... מזו".

גם היום משמשים "היד החזקה" ו"שולחן ערוך" של הרב קר... כאורים ותומים של דייני בתי הדין הרבניים, בכל הנוגע לענייני ... אישי.

דוגמא – תיק גירושין תשל"ו/37: ערעור בפני בית הדין ה... הגדול והנשיא, הרב שלמה גורן.

"האשה טוענת שאין לבעלה כח גברא נאמנת, ואף לדברי האומ... בזמן הזה שיש נשים חצופות אינה נאמנת, אבל במקום שיש אומ... ואומדנות שאומרת אמת, נאמנת. רוב הפוסקים סבורים שאף כ... נאמנת, אין למהר בגירושין ושהבעל יעסוק ברפואות, אולי יש ... סיכויים שיבריא. אולם אם אין הבעל מוכן לעסוק ברפואות כופין אות... מיד לגרש".

"אם אין חיי אישות מחוסר כוח גברא, נשמט הבסיס לנישואין והאשה יכולה לדרוש גט", אומר דון־יחיא, "בדרך כלל יבקשו הדיינים להוכיח את הטענה, ואם יתברר שבני הזוג מקיימים יחסי מין אחת ל... חודשים לא יתנו גט. יבקשו גם מבני הזוג להתאזר בסבלנות ולקב... טיפול. אולם, ברגע שיתברר שאכן הגבר אימפוטנט, גט ינתן".

בבתי הדין הרבנים מופיעות מדי פעם תביעות בגין חוסר גברא של הבעל. הגבר, בדרך כלל, נלחם. קשה להוכיח חוסר כוח גברא והבעל מכחיש. רק אם הדבר מגיע בהסכמה או באישור של מסמכים רפואיים, העילה לגט מוצקה. "הדין קובע שאם מדובר במניעה או פגם שניתן לריפוי, או חולשה זמנית או במעצור פסיכולוגי עקב מתיחות בין בני הזוג, או בעיות נפשיות של הבעל – אומרים לאשה המתיני", אומר דון־יחיא. במקרה של פציעה שגרמה לאין אונות מוחלטת, גט ניתן.

לא על הסלרי לבדו

הרפואה העממית נדרשה לנושא האימפוטנציה. ישנן מרקחות ותרופות שהועברו מאב לבנו ומידעונית אחת לשנייה. ד"ר פליס שלמר, מרפאה הוליסטית, חיפשה עבורנו בספרים ומצאה את המרקחות הדרושות.

גבר שסובל מאין אונות ירחץ את אברי המין במים קרים, מיד לאחר מקלחת או אמבטיה חמה. לאחר מכן יעסה קלות את אברי המין. בימים קדומים נהגו להביא מים קרירים מהנהר. זרם המים הקרים חייב להיות חזק ולמשך דקה שלמה. בדרך כלל עוזר הטיפול אחרי מספר ימים, ולעתים יש צורך להמשיכו מספר שבועות.

גם גרעינים שונים פותרים בעית אימפוטנציה. בראשם – גרעיני דלעת. אחריהם – גרעיני חמניות, בוטנים ושומשום. יש לאכול אותם לא קלויים, לאט ובעזרת כפית. הגרעינים, ובעיקר גרעיני דלעת, מכילים הרבה אבץ שחסרונו גורם לאימפוטנציה.

מרקחת שרקח פאוו ארולה, ידעוני דרום אמריקני, מופיעה בספרו – "איך להיות בריא".

צריך:

- 2 כוסות חלב טרי, לא מפוסטר
- 2 חלמונים
- 1 כף שמן חיטה
- 2 כפיות גרעיני חיטה
- 1 כפית שומשום
- 1 כפית גרעיני דלעת
- 2 כפיות לציטין
- 1 כפית דבש טהור
- 1 כפית קרח כתוש.

מערבבים את הגרעינים במעבד מזון ומוסיפים את שאר החומרים. הכמות מספיקה לשתי כוסות והיא מרשם בדוק, כך לפחות כותב המחבר.

ויטמין "אי" גם הוא יחולל את הנס. הכמות המומלצת היא 400 מיליגרם. ד"ר שלמר מייעצת להתחיל בכמות קטנה יותר ולהגיע למכסימום ורק באישור רופא.

באפריקה, אזורים סוב־טרופיים ובטקסס, אפשר להשיג תמצית של צמח, הדאמיאינה ובשמו הבוטאני – טורנרה דיפווה. לעלי הצמח יש תכונות אפרודיזיות – מעוררי חשק. מהתמצית יש לקחת 5־10 גרם ביום בלבד.

מעורר חשק אחר נמצא בכל מטבח תקני – הסלרי. לירק זה מייחסים תכונות מדהימות ומומלץ לאוכלו בכל צורה – טרי, בשילוב ירקות אחרים, לסחוט ממנו מיץ ולבשלו. הסלרי מועיל גם במצבים ריאומטיים.

אם הסיבה פסיכולוגית, ממליצה הסבתא לשים קורט מלח בליטר מים קרים ולשפשף את אזור החלציים בוקר וערב. אחר כך לייבש בעזרת מגבת נוקשה. בנוסף לטיפול זה שצריך להימשך חודש, יש לאכול ביצים, צדפות ובשר חי של שור.

לאחר שהמצב חוזר למוטב, יש להכין את המרקחת הבאה, שתפקידה לשמור על האונות שהוחזרה בעמל רב:

חצי אונקיה של אבקת גרעיני וניל
רבע ליטר מים רותחים
לערבב את השניים ולשתות 3 כפיות, שלוש פעמים ביום.

רשימת מרפאות סקסולוגיות:

בית החולים בלינסון, פתח תקוה.
בית חולים השרון, פתח תקוה.
המרכז הרפואי על שם שיבא, תל־השומר.
בית חולים קפלן, רחובות.
בית חולים מאיר, כפר־סבא.
בית חולים משגב לדך, ירושלים.
בית חולים רמב"ם, חיפה.
מרפאת לין בחיפה, השייכת לקופת־חולים.

ההפניה למרפאה תעשה דרך רופא המשפחה. לאחרונה הוקמה אגודה ישראלית לטיפול מיני – אית"ם. האגודה נמצאת עדיין בשלבי רישום כאגודה עותומנית. באופן זמני, ממוקם משרדה במרפאה הסקסולוגית בתל־השומר. ניתן לפנות, טלפונית, לקבלת מידע.

סכרת סמויה, עישון כבד, השמנת־יתר, אלכוהול, מתח נפשי, תרופות הרגעה, שימוש בסמים, בעיות בבלוטת הערמונית, בעיות בעמוד השדרה, גירוי מיני לא־מספק – רשימה חלקית של סיבות לאימפוטנציה

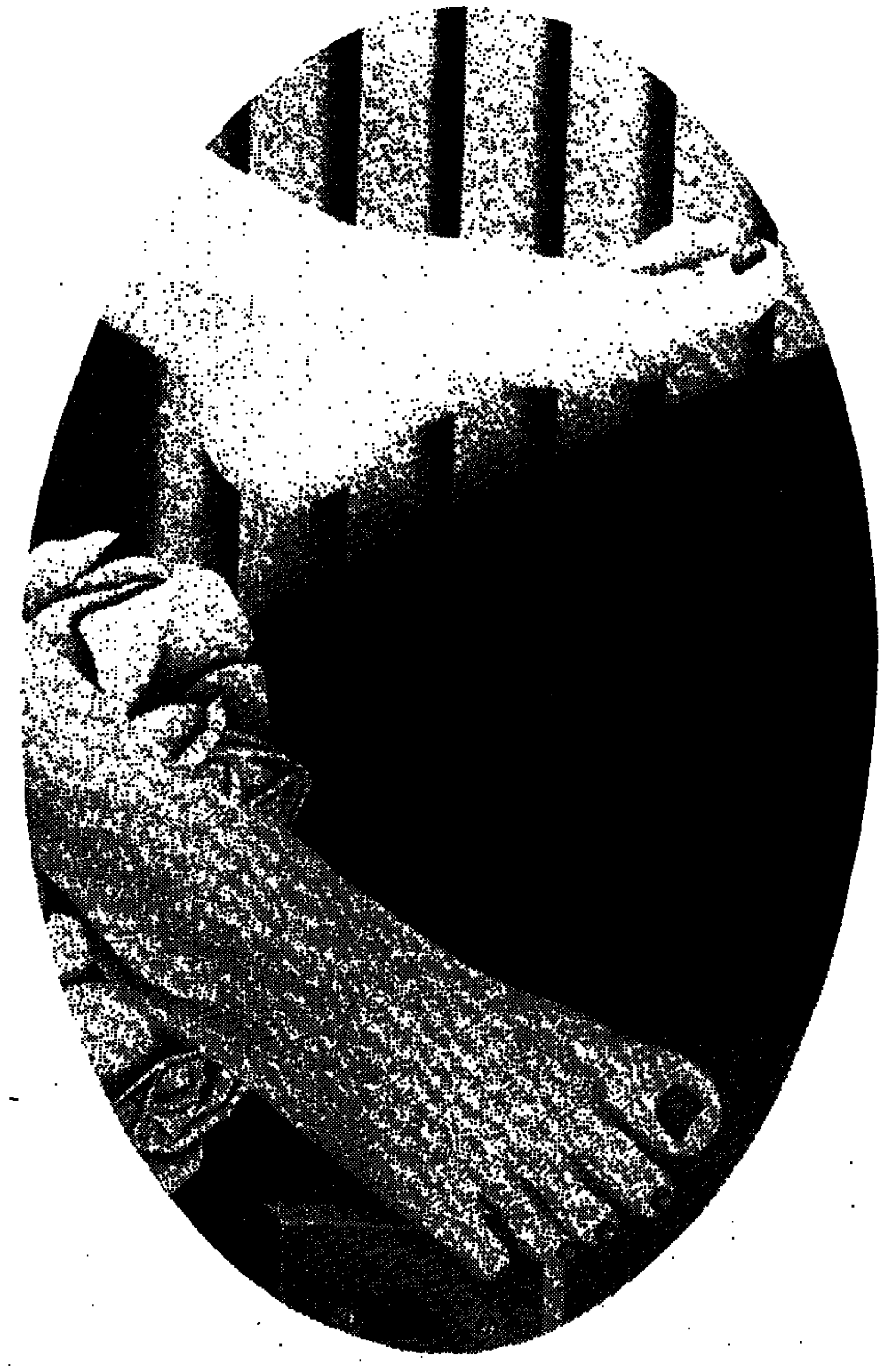

...י הדין הרבניים מתייחסים בחומרה לגבר שלא גילה אוזן אשתו ...שה, שקודם נישואיהם סבל מהבעיה, כתוצאה מניתוחים או פגמים ...יים. כאן גם נכנס גורם המירמה – עשה שלא כהוגן.

גם האשה טוענת שבעלה חסר כוח גברא, אך יתברר שהיא מבקשת ...גרש ממנו, כי נתנה עינה באחר – לא יחייבו אותו להתגרש. ...כה זאת, אם הבעל אומר שהם נשואים שנים רבות והיא לא תבעה ...חשין למרות שהיו בעיות זיקפה, לא נענים לו, מאחר ואומרים ...שבה שהתרגל, אך לא הצליחה או שהתביישה לתבוע אותו.

"הטניאות בבתי הדין היא שגברים מכחישים. נוטים להאמין לאשה, ...יש כלל בהלכה שבדברים שבינו לבינה האשה נאמנת על דבריה – ...להבי אומרת אמת. מניחים, שלא תעז פניה בפני בעלה כאשר הוא ...ין אם היא אכן דוברת אמת ובעיקר בפני כבוד הדיינים. אולם, ...ים המודרניים שינו גם זאת ובפסק דין שיצא לא מכבר אומר הדיין ...יום לא צריך להאמין לאשה שכן בזמן הזה יש נשים חצופות".

גם תקבל אשה שתוכיח שלמרות נישואיה היא עדיין בבתוליה. בית דין ייעתר לבקשת הבעל שהאשה תיבדק על ידי רופא ניטראלי.

באחד המקרים טען הבעל שיש לו בעיות, אך אם האשה תעזור לו, ...יקל. בפסק הדין הוחלט שהאשה אינה חייבת לעזור לו להתגבר על ...חלשתו ואישרו את מתן הגט.

מילון מקרי מן ההלכה:
אי גבורת אנשים – אימפוטנציה.
תש כוחו – אימפוטנט.
כמכחול בשפופרת – קיום יחסי מין מלאים כולל חדירה.
תשמיש מיטה – קיום יחסי מין.
ערכה לו שולחן – הכינה עצמה לקיום יחסי מין.
ערכה לו שולחן והוא הפכו – יחסי מין שלא כדרך הטבע.
עונה – זכות האישה ליחסי מין.
מורדת – אשה המסרבת לקיים יחסי מין עם בעלה.
ישען על ביתו ויעמוד ויפרוץ הגדר ונכנס – תיאור של קיום יחסי מין כולל חדירה.
כח גברא – אונות.

■ ■ ■

קיימות דרכים שונות לטיפול רפואי באימפוטנציה.

תרופות – אלה ניתנות רק כאשר הוברר בבדיקה מקפת שיש בעיה הורמונלית שמונעת זיקפה. מתן התרופות יעשה תחת מעקב אחר הפעילות המינית.

פאפאורין – במהלך ניתוח שגרתי בארה"ב, הוזרק החומר הנקרא פאפאורין לאבר המין הגברי ותוך מספר דקות גרם לזיקפה תקינה. לאחר מכן החלו לנסות אותו על חולים שסבלו מאימפוטנציה ונמצא שבמקרים בהם אין הפרעה בכלי הדם, זוהי אלטרנטיבה טיפולית טובה. ד"ר שקד אומר שטיפול זה פופולארי מאוד בארה"ב, אך הוא מעריך זהירות בשימוש בו מאחר ועדיין לא הצטבר מספיק נסיון. אגב, לחולי סכרת מומלץ טיפול זה, מאחר והם רגילים בהזרקה עצמית של אינסולין.

תותבות – בשנים האחרונות חלה התפתחות מהירה בתחום השתלת תותבות באבר המין. כיום יש שני הליכים עיקריים. באחד משתילים לתוך אבר המין שני מוטות סיליקון גמישים־למחצה. אלה מאפשרים מידה משמעותית של קשיות וזיקפה וקיום יחסי מין מלאים כולל חדירה. השיטה השנייה מתוחכמת ומסובכת יותר. משתילים מערכת הידרומכאנית, הכוללת שני צילינדרים שמושתלים באבר המין וכן משאבה ומאגר עם חומר נוזלי. המשאבה מושתלת בשק האשכים והמאגר הנוזלי בשיפולי הבטן. לחיצה על המשאבה מעבירה את החומר הנוזלי לצילינדרים שפועלים כאילו הוזרם דם לכלי הדם שבאבר המין. הדבר גורם לזיקפה מלאה. בתום הפעילות המינית לוחץ הגבר על שסתום שמחזיר את הנוזל למאגר.

המערכת יקרה ומחירה כ־2,000 עד 2,500 דולר, לא כולל אשפוז. בארץ, המטופל משלם עבור המערכת. ד"ר שקד אומר שהיום מקבלים את כדרך טיפול טובה ומומלצת. יחד עם זאת, הוא מדגיש שהמלצה להשתלה תינתן רק לאחר עבודה אבחנתית מקיפה שתשלול רקע אחר לבעיה, מלבד זה האורגני; וכן לאחר שנעשתה הערכה של היחידה הזוגית כולל הערכה פסיכיאטרית. "אורולוג מבצע את הניתוח. התוצאות מצוינות, מביאות להקלה ולחדוות חיים", אומר ד"ר שקד.

■ ■ ■

את המקרים בהם ההפרעה אינה אורגאנית, מחלק ד"ר שקד לשתי קבוצות. הגבר המגיע לבד לטיפול, ההופך קשה יותר, ויחידה זוגית, שקל יותר לטפל בה. לדבריו, זוג שמקבל את הבשורה שאין פגם אורגאני, יוצא מהמרפאה זקוף קומה תרתי־משמע, ולעתים יזדקקו לטיפול אחד או שניים, בעיקר הדרכתי. אצל חלק מהבודדים שמגיעים לטיפול, מגלים בעיות רגשיות בקשירת קשר, וישנה הטבה בעקבות פסיכותראפיה.

בחלק מהמקרים אין הפרעה ברמה הבינאישית. הגבר לחוץ וחרד מתפקודו המיני. הוא לוקח על עצמו את תפקיד החולה – "אני אשם" וזאת בעקבות מספר כשלונות. ככל שהוא חרד יותר הבעיה מונצחת. שיחה עם בני הזוג פותרת, בדרך כלל, את הבעיה.

יש קשר למבנה האישיות הבסיסי. אדם חזק יצא בקלות מאירוע כושל, יותר מאדם בעל אישיות חלשה יותר.

יש תקופות בחיי גבר, בהן הוא מוטרד בענייני עבודה, כספים וכיוצא באלו, ואז הליבידו (היצר המיני) שלו יורד. רצוי, במקרה כזה, לשוחח עם בת הזוג. נסיון לקיים יחסי מין בתקופה זו יגרום לתסכולים ויכול להביא לאימפוטנציה עקב חרדה ביצועית.

יחסי מין הינם הדבר היחיד שאדם עושה עם שותף. יש חשיבות רבה להיסטוריה המינית של כל אחד מבני הזוג. במהלך טיפול זוגי יבורר בדקדקנות את ההיסטוריה המינית שלהם. פתיחות בנושא תקל על מציאת פיתרון.

חרדה ביצועית נגרמת לאחר מספר כשלונות, היכולים להיגרם על רקע שונה. במהלך הטיפול הזוגי מנסים לצמצם את רמת החרדה שנבנתה במערכת הזו. אחרי הכל, לאחר כישלון אחד או שניים, גם בת הזוג בודקת את בן זוגה למיטה בשבע עיניים וידיים. "עומד לין האם הוא קשה כמו פעם? האם עוד פעם יפול?", נוצר מצב שבמקום תפקוד ספונטאני של היחידה הזוגית, יש יחידה נוספת, דמיונית, שצופה על עצמה.

"זה המצב הגרוע ביותר, כי בעצם ארבעה אנשים מקיימים יחסי מין", אומר ד"ר שקד. במהלך הטיפול מנסים להחזיר ליחידה את הספונטאניות שתביא לזרימה חופשית של תחושות מיניות. היטיב לשרטט תמונה של מביט מהצד על עצמו וודי אלן, בסרטו "הרומן שלי עם אנני", כן, במהלך נסיון לקיום יחסי מין עם חברתו, דיאן קיטון, הוא יוצא מגופו, נשען על הקיר, ומביט.

לעתים נשים מגיעות לבד למרפאה ומספרות על בעיה. לרוב יבקשו שהבעל יבוא גם הוא, כי יתכן שהאישה מפרשת לא נכון את האירועים שקרו. "בכלל, אני שמח שמדי פעם גם לגבר לא מתחשק. זו אינה פריבילגיה של נשים, שיש להן לפתע כאב ראש או גב", אומר ד"ר שקד.

בגיל צעיר, כמוזכר לעיל, יופנו שני בני הזוג לבדיקה. לעתים קרובות, יתגלה שהאשה פוחדת מהחדירה ומתכווצת. אחרי מספר נסיונות כושלים, יפתח הגבר אימפוטנציה שנובעת מתפישתו, בעיני עצמו, ככישלון.

בין הגילים 35 ל־40 מופיעים מקרים של פערים בחשקים המיניים. בגיל זה נשים מגיעות לשיאן המיני בעוד הגברים מתחילים בנסיגה קלה. כמו כן באים לידי ביטוי חוסר שביעות רצון מהיחידה המינית וחוסר חיזור הדדי.

בארצות הברית יש טיפול שבאחרונה הפך פופולארי במיוחד, "יוהמבין" – חומר שמופק מעץ באפריקה. הוא מגביר ומגרה את הדחף המיני מאחר והוא עובר על מערכת העצבים המרכזית. "איני ממליץ עליו, כי הוא לא מביא הקלה מתמשכת לבעיות משמעותיות", אומר ד"ר שקד.

אימפוטנציה, כך אומרים, היא חלק מהמהפיכה המינית של המאה ה־20. "גילוי" הרגרגן והעובדה שנשים רבות יותר עומדות על זכותן לספוק מיני, מכניסות גברים רבים ללחץ שעלול להביא בעקבותיו 'נפילה'. הבעיה חורגת מגבולות גילים, מעמדות, השכלה ומבנה גופני. צעירים כמבוגרים, והכל כמובן יחסי. לדוגמא נביא את י.ש. בן 80, שהגיע למרפאה וביקש שיחזירו לו את התפקוד המיני. לאחר שנות אלמנות רבות, הכיר אשה צעירה והיא רוצה סקס.

בין אם הפיתרון לבעיה הוא פסיכיאטרי או רפואי, אף גבר עם בעיות זיקפה אינו חייב לסבול, אלא אם הוא עושה זאת מתוך בחירה. הפיתרון בהישג יד, הנס יכול להתרחש. ■

רכבת קסטנר

בשבוע הבא, יתכנסו בשפיים ניצולי 'רכבת קסטנר', קבוצת היהודים שהצליחו לצאת מהונגריה לאחר הכיבוש הנאצי ● מי שירד מן הרכבת הזו יודע שהיא עדיין נוסעת

מאת אריאלה רינגל־הופמן

דצמבר 1944. ילדי „בני־עקיבא" מרכבת קסטנר מגיעים לשוויץ

רכבת קסטנר. 1684 איש שעולים בבודפסט, ביוני 1944, על הרכבת ויורדים ממנה בדצמבר אותה שנה, בשוויץ. רכבת הפרומיננטים – המיוחסים, קראו לה. 'הרכבת של השוויצרים'. את כרטיסי הנסיעה קיבלו מאדולף אייכמן. ישראל־רז'ו קסטנר תיווך. מי שירד בשוויץ והגיע לארץ, יודע שהרכבת עדיין נוסעת. יודע שהוא עדיין עושה את הדרך משם לכאן, שמשפט קסטנר תקע אותו בשדות הפתוחים של אירופה הבוערת, כשמאחוריו צועקים מאות האלפים שלא הצליחו לעלות עליה. הוא יודע שסיפור הרכבת לא ייגמר גם כשהדור הזה ילך לעולמו, כי הכעס והטינה והעלבון עוברים בירושה, אולי אפילו בתורשה. ויש ניצולים שגם היום, בארץ ישראל של שנת 87', מרגישים כמי שנכבו אל הקיר, והוא חייב להתנצל. ומעל לכל מרחפת חידת דמותו של קסטנר. מי שהוציא את הרכבת לדרך. מי שנאמר עליו „מכר את נפשו לשטן". קסטנר, שבעקבות אותו משפט נרצח, ולא זכה לשמוע את בית המשפט העליון מטהר אותו.

בעוד שלושה ימים יתקיים בשפיים הכנס הראשון של ניצולי רכבת קסטנר. 43 שנים בדיוק אחרי היציאה, 32 שנים בדיוק אחרי מתן פסק הדין בבית המשפט המחוזי, אותו פסק דין שכלל את המשפט „מכר את נפשו לשטן".

את הכנס מארגנת תנועת 'לפיד' – התנועה להנחלת לקחי השואה, והיא גם חתומה על ההזמנות שנשלחו לניצולים. לא כולם יגיעו לכנס. חלק נשר בשוויץ, ב־44', חלק נפטר עם השנים. חלק לא רוצה לזכור, לא רוצה להזכיר, לא רוצה להיות מזוהה.

■■■

הונגריה, בשנים 1940־1944. 800 אלף יהודים חיים בביטחה יחסית. קולטים פליטים יהודים הנמלטים ממחנות המוות. מיודעים ברמה כזו או אחרת למה שקורה ליהודי אירופה, מאמינים כי השואה, ואז עדיין לא השתמשו במושג הזה, תדלג עליהם.

בקהילה היהודית שתי קבוצות בולטות: הניאולוגים, קבוצה חילונית המושכת לכיוון של יתר־מעורבות במה שקורה בהונגריה, והאורתודוכסים. בשוליים, קבוצה קטנה – 'סטטוס קוו', הממוקמת מבחינת השקפת עולמה בין השתיים הגדולות, וקבוצה נוספת המונה משהו כמו 1,500 יהודים – הקבוצה הציונית. מיעוט קטן וקולני. בראש המועצה היהודית, הפועלת בהונגריה באותן שנים, עומד ראש הקהילה הניאולוגית, שמואל שטרן, מי שמאוחר יותר יהיה ראש ה'יודנראט' היהודי. ובסמוך למועצה, בלחץ הציונים, מוקמת ועדה הנקראת 'ועדת עזרה והצלה' שבראשה עומד ראש ההסתדרות הציונית בהונגריה – נתן קומוי. קסטנר משמש בה כסגנו. פועלים בה גם יואל והנזי ברנט, ושניים נוספים.

עיקר פעילותה של הוועדה מתרכז בטיפול בפליטים היהודים המגיעים להונגריה: זיוף תעודות עבורם, מציאת בתים, עבודה, טיפול ביתומים. באותן שנים מגיעים להונגריה כ־10 אלפים פליטים, אפשר יותר מזה. הפליטים המגיעים מפולין, צ'כוסלובקיה, ומגרמניה המורחבת, מביאים עמם את סיפורי האימה. גיטאות עולים באש, רכבות המוות, מחנות ההשמדה, מכונה גרמנית משומנת היטב הפועלת לחיסולו של העם היהודי.

חיזוק נוסף לעדותם של הפליטים מביאים הגברים היהודים המגוייסים לפלוגות העבודה ששולחת הונגריה לרייך השלישי. אלו מהם שחוזרים מאיזור רוסיה הקרפטית מספרים על המתות שיטתיות ביריה.

המידע מתנקז בראש ובראשונה למועצה היהודית ולוועדת־ההצלה שפועלת לצידה. הוא מגיע גם לאנשי בודפסט, נעשה פחות ופחות זמין כשמתקרבים לערי השדה ההונגריות.

בחורף 44', כשמצבו של הצבא הגרמני הולך ומחמיר, מחליט היטלר על פלישה להונגריה, וב־19 במרץ, אותה שנה, הונגריה מאבדת את מעמדה כבת ברית, הופכת לארץ כיבוש. יחד עם הצבא מגיע לבודפסט גם אדולף אייכמן.

■■■

זו הפעם הראשונה שאייכמן עוזב את גרמניה, מתמקם פיזית בארץ כיבוש ומנהל משם, אישית, את משלוחי היהודים להשמדה. הימלר, מפקד הגסטאפו, ששולח את אייכמן להונגריה יודע מה הוא עושה. בהונגריה יושבים 800 אלף יהודים, מבוססים יחסית,

שרת: „בן־גוריון לא ירשה"

ז.ג., ילידת הונגריה, עלתה לארץ לפני המלחמה. בעלה הוא בן דוד של קסטנר. „מכל המפאיניקים, בלוויה של קסטנר היה רק משה שרת, שבא ללוות אותו. בלוויה עצמה השתתף גם יוסף ימבור, מי שהיה עורך 'אויקלט' בהונגריה, חבר קרוב של קסטנר ואחר כך בארץ, חבר מועצת העיר תל־אביב, כתב ב'על המשמר', איש שהיה אוטוריטה ליוצאי הונגריה.

„על הקבר של קסטנר ימבור בכה. אני אנקה אותו, הוא אמר, אני נשבע שאני אנקה אותו. ומשה שרת עמד לידו, שמע ושתק. שבוע או שבועיים אחרי הלוויה ימבור בא אלינו. היינו קרובים מאוד. לא היו לו ילדים והוא היה 'משאיל' לפינוק את הילדים שלי. וכשהוא בא הוא סיפר לי כך. בתקופה שקסטנר ניהל את המו"מ עם אייכמן, הוא הגיע לשוויץ לפגישה עם שרת. ימבור ואשתו הצטרפו לפגישה. אשתו של ימבור, בודיוקה, כתבה פרוטוקול. ובפגישה הזו קסטנר בכה ואמר לשרת, אייכמן מרמה אותי, אני רוצה להפסיק את המו"מ איתו ולארגן מרד גדול של יהודי הונגריה. שרת, סיפר לי ימבור, התנגד בכל תוקף. בן גוריון לא ירשה, הוא אמר לו, כי תהיה בהלה ויפלו קורבנות רבים.

„ימבור לא עזב את הסיפור הזה, תפסיק עם זה, הייתי אומרת לו, כי יום אחד יגמרו גם אותך.

„איפה הפרוטוקולים? ימבור אמר לי, הטמנתי אותם בארכיון השומר הצעיר".

כדי לבדוק את הסיפור, מפנה אותי ז.ג. ליצחק פטיש מכפר מסריק. פטיש אומר שמעולם לא שמע סיפור כזה ולמיטב זכרונו ימבור הגיע לארץ ב־41'. תבדקי, הוא מציע לי עם מנחם שמעון מקיבוץ דליה, הוא היה חבר קרוב של ימבור.

שמעון אומר שהסיפור נשמע לו פנטסטי. חלה כאן טעות, הוא אומר, ימבור הגיע לארץ ב־41', חזר להונגריה רק אחרי המלחמה, ב־46'.

גם רב דינור, החוקר את פרשיית קסטנר כבר שנים, אומר שמעולם לא שמע על פגישת קסטנר־שרת בשוויץ.

אבל ז.ג. מתעקשת. „את הסיפור הזה שמעתי מימבור הרבה מאוד פעמים".

הנאצים זמן מועט ומשאבים מוגבלים.
אייכמן אוסף סביבו מספר אנשים, אלה שמציגים רקורד מפואר. דיטר ויסלצני שטיפל בחיסול קהילת סלוניקי, הרמן קרומאי וקורט בכר – אותו קורט בכר, שכמה שנים אחר־כך קסטנר ימצא את עצמו מעיד לטובתו, ששמו יחזור ויעלה במשפט של קסטנר עצמו, ויטע בתודעה הציבורית כמין חיבור גרוטסקי בין הנאצי הכלונדיני וגבה הקומה לקסטנר היהודי.
אייכמן לא מאבד זמן. הצוות שבפיקודו מתחיל באיסוף נתונים, איסוף יהודים, במאי יתחילו קרונות המשא לפנות את יהודי הונגריה לאושוויץ.
עם הקרונות הנוסעים יואץ גם קצב המשא ומתן, סחורה תמורת דם. יהודים תמורת משאיות.

■■■

הרעיון של כסף תמורת דם מתבשל למעשה שנתיים קודם לכן. ב־42', ויסלצני היושב בסלובקיה מקיים מגעים עם שלושה מנהיגים יהודיים מקומיים. תמורת כסף, הוא אומר להם, אני מוכן להפסיק את המשלוחים. אין לנו כסף, אומרים היהודים. תשיגו, אומר ויסלצני. המנהיגים מגייסים משהו כמו 50 אלף דולר והמשלוחים נפסקים. שנים אחר־כך, יגלו המסמכים הגרמניים שהמשלוחים, אותה תקופה, נפסקו משום שאייכמן גייס את הרכבות לצרכים אחרים.
כשויסלצני עובר להונגריה, הוא מגיע מצוייד במכתב אותו כותב הרב החרדי של סלובקיה, מיכאל־דב ווייסמנדל. ווייסמנדל כותב למנהיגי יהדות הונגריה, מציע לנהל משא ומתן על אותו בסיס – כסף תמורת יהודים.
בהונגריה מזמן אליו ווייסלצני את ראש הקהילה האורתודוכסית – הרב פיליפ פון פרוידיגר, ואת קסטנר. קסטנר באותם ימים, עו"ד, עיתונאי, פעיל ציוני, בן 38. צעיר מאייכמן בחודש. נמרץ, שאפתן, ידוע כאורגניזטור מעולה.
ויסלצני שמזמין את קסטנר לפגישה מתייחס בעיקר לעובדה האחרונה. קסטנר, המתברג ב־44' לראשות הקהילה, היה עד לפני שנתיים עסקן ציוני קטן מהפרובינציה, המתפרנס מאיסוף תרומות.
ויסלצני מציג לפני השניים את מכתבו של ווייסמנדל. קסטנר מנסה ללכת על כל הקופה. אנחנו נגייס את הכסף, הוא אומר, ומציג תנאים: שמענו שבפולין היו גיטאות, שכאן לא יהיו. שברוסיה הוציאו להורג יהודים בירויות, שכאן לא. שמסלובקיה יצאו רכבות למוות בפולין, שמכאן לא יצאו.
ויסלצני מוכן להבטיח הבטחות שהוא יודע שלא יתקיימו. הסעיף האחרון שעליו הם מדברים דן בהגירת יהודי הונגריה. הודיעו לנו מהסוכנות היהודית, אומר קסטנר, שיש להם בשבילנו 600 רשיונות עלייה לארץ. אנחנו מבקשים אישור ליציאתם. 600 הסרטיפיקטים שעליהם מדבר קסטנר הם שהולידו, בסופו של דבר, את הרכבת.

■■■

בשלב הזה פון פרוידיגר יוצא מהתמונה. אחרי שנים יאמר שקסטנר דחק אותו החוצה. פרוידיגר יוצא מהתמונה, קסטנר ממלא את הפריים. את ויסלצני מחליף אייכמן. מכאן והלאה מתנהלים המגעים בין השניים. במקביל מתחילים מנהיגי הוועד לעזרה והצלה לנסות ולהרכיב את רשימת ה־600.
אייכמן מציע לקסטנר שמחצית היוצאים יבואו מקלוז'. קלוז' – עיר הולדתו של ישראל קסטנר. קסטנר נוסע לקלוז', פעמיים במהלך אותם החודשים, מטפל בהרכבת הרשימה, יחד עמו עוסק בזה ראש קהילת העיירה – ד"ר יוסף פישר, חתנו של קסטנר. רשימת קלוז' כללה 388 יהודים.
ביוני 44', רשימת היהודים מכל הונגריה נסגרת. מופיעים בה 1,350 יהודים. ביום יציאת הרכבת, ב־30 ביוני, יופיעו 334 יהודים נוספים שיידחקו פנימה.
נכנסים לרכבת עשירי העיר, אלו שמסוגלים לשלם, ושהכסף הנאסף מהם, כ־1.6 מיליון דולר, מימן את יציאת הרכבת.
נכנסים פרנסי הקהילה, אנשי שם, מחזאים, מרצים, פסיכיאטר בעל שם עולמי, הרבי מסאטמר, רבי יואל משה טייטלבאום, האיש שאסר על חסידיו לעלות לארץ בטרם יגיעו ימות המשיח והם נשארו לחכות.
נכנסים אנשי קלוז', כולל בני משפחתו של קסטנר.
נכנסו כמה עשרות פליטים, כולל קבוצת יתומים פולניים.
נכנסו יהודים על פי מפתחות פוליטיים וגיאוגרפיים.
קודם שהרכבת יוצאת לדרך, נפגש אייכמן עם יואל ברנט. עוד מקרה של עסקן זוטר, סוחר סריגים שבנעוריו היה בגרמניה. סע ליהודים שבמערב, אומר אייכמן לברנט, וחזור משם עם 10 אלפים משאיות, מוכנות למלחמה בחורף הרוסי, טעונות תה, קפה, סוכר וסבון. בתמורה מוכן אייכמן לוותר על חיסול יהדות הונגריה, לאפשר את יציאתם של מיליון יהודים מאירופה. אייכמן מקציב לברנט שבועיים למילוי המשימה.
ברנט יוצא לקושטא, יחד עם יהודי נוסף, בונדי גרוס. בקושטא יושבת נציגות של הסוכנות היהודית המנהלת קשרי מכתבים רצופים עם ועד ההצלה היהודי בהונגריה.
ברנט יוצא לגייס משאיות, גרוס יוצא לתווך בין הימלר, המבין שמפלתה של גרמניה קרבה, לבין בנות הברית. הימלר מנסה להשיג שלום נפרד עם מדינות המערב על חשבון הרוסים.
ב־17 במאי מוריד מטוס־בלדרים של משרד החוץ הגרמני את השניים בקושטא. המסר של ברנט מוצא דרכו לדוד בן גוריון. בן גוריון מעביר אותו לנציב הבריטי, המתקשר עם לונדון ומבטיח תשובה. משה שרת יוצא לחלב שבסוריה, לשם מגיע גם ברנט. בחלב עוצר האינטליג'נס הבריטי את ברנט. הוא מועבר למצריים ונכלא עד סוף המלחמה.
עובדה זו, אגב, תעמוד לזכותו כשיחל משפט קסטנר. ברנט לא יואשם בשיתוף פעולה עם הגרמנים.
המסר ששולח הימלר עם גרוס לא מגיע לתעודתו.
ברנט לא חוזר, קסטנר שאינו יודע מה עלה בגורלו מרווח לאייכמן שהנושא בטיפול. הרכבת יוצאת לדרך.

■■■

שוש חסון היתה בת 8 כשעלתה על הרכבת. יחד עמה עלו הוריה. אביה, אויגן קולב היה ממנהיגי השומר הצעיר בבודפסט, ושנים אחר־כך, בארץ, מנהל מוזיאון תל־אביב כשזה עוד ישב בשדרות רוטשילד. בבית, קודם שעלו על הרכבת, דיברו על הרכבות הבאות שתצאנה.
חסון זוכרת את המפגש בבית הכנסת. את הצפיפות, את אי השקט, את האנשים הצמודים למזוודות. מבית הכנסת הלכו ברגל לתחנת הרכבת. ברציף עמדה רכבת בהמות סגורה לגמרי, בלי ספסלים, בלי חלונות. היוצאים נדחקו פנימה והדלתות נסגרו.
על גבול אוסטריה נעצרה הרכבת. "האנשים הוצאו מהקרונות, התפרסו בשדה הפתוח. אנשים שזמן קצר קודם לכן, יצאו מבתים שבהם כמעט לכל ילד היתה משרתת אישית, ה'פרוליין' של העשירים. ופתאום מצאו עצמם בלי בית לחזור אליו, בלי בית לנסוע אליו, בלי קורת גג מעל הראש, כשבשבילי המקום היחיד, הבטוח, זה המעיל של אבא שמונח לי על הכתפיים".
כשתעצום את עיניה תראה את הפתילות הקטנות שהודלקו בשדה, אולי בשביל לחמם את האוכל, אולי לא היה אוכל, קשה לזכור.
בלינץ, אוסטריה, עצרו שוב. הגיע[...] חייבים לעבור חיטוי אמרו להם. [...] הנשים העירומות הרחוסות בחדרים סגו[...] את האימה.
"אף פעם לא ניסיתי לברר למה [...] עצרו אותנו שם, ומה היו המקלחות [...] הדרך היחידה להיפטר ממה שעבר עלי [...] לשכוח. בבת אחת, במכה".
מלינץ הובלו לברגן־בלזן. הגיעו [...] בלילה. הורדו מהרכבת והובלו ברגל [...] עברו מתחת לבתים, ראו את החלונות המוארים באור רך, חצו את הרחובות [...] מהירה, שקטה.
במחנה נתקעו. ספירה כל בוקר. [...] גרולים עם מרק. המבוגרים אספו את הילדים [...] לימדו אותם את האלף־בית על החול. [...] תנה ברנט, אחותו של יואל ברנט [...] זמרת אופרה, שרה להם.
אבא שלה היה הולך איתה לאורך [...] המחנה, מלמד אותה לשיר "שחקי, שחקי [על ה]חלומות". בברגן־בלזן שהו מספר חודשים. פתאום, כמו אש בקוצים, עברה הידיעה שיוצאים. אנשים ארזו את עצמם במהירות, וקבוצה ראשונה יצאה לדרך. שוב המסע הרגלי עד לתחנת הרכבת, זוכרת את עצמה נגררת אחר האם, רואה מתחת לחצאית [...] הרגליים הנפוחות שלה. הפעם הועלו [...] רכבות נוסעים, עם ספסלים, עם חלונות. הרכבת היתה חשוכה, החימום לא עבד, [...] כבר חודש דצמבר והקור מקפיא עצמות.
כשעברו את הגבול לשוויץ הודלקו האורות. בבת אחת הוצף הכל באור גדול, מסמא. כך נראה החופש. אחר כך, חייל שוויצרי העמיס אותה על כתפיו והביא אותה למלון שבו התאכסנו עד שיצאה לארץ.

■■■

צבי הרמן, עורך דין, חבר קרוב של קסטנר, היום בן 78. "מה אני זוכר מהמחנה ברגן בלזן? אני זוכר שלוש טרגדיות. את משפחת קסוביץ שברגע האחרון הוציאו מתוך הקבוצה משום שבשאלון שמילאו כתבו נתינות רומנית ולא הונגרית. אני זוכר שני עורכי דין מקלוז', ד"ר ווייס וד"ר קרטס, שעלו על הרכבת עם נשותיהם, ופתאום במקלחת בברגן בלזן גולו רשימת שמות על הקיר, וביניהם את שמות הבנות שלהן. הבנות שנשלחו ברכבות הראשונות שאייכמן אירגן, הם נכנסו להיסטריה, ניסו ליצור קשר עם הבנות ששהו בחלק אחר של המחנה, מה שנחשב אז לעבירה חמורה ביותר. אני זוכר איך הם נתפסו, הוצאו מהקבוצה ונשלחו למחנה השמדה. והבנות שלהן, בסופו של דבר, ניצלו.
"ועוד אני זוכר כמה פליטים מפולין, שלא היתה להם נתינות, שהוצאו גם הם. להיות כל כך קרוב לחופש ולא להגיע אליו".

■■■

הרכבת כאמור הגיעה לשוויץ. קסטנר נשאר בהונגריה, המשיך לנהל משא ומתן עם הרוצחים. הצעת הגרמנים להחליף יהודים במשאיות נענתה בבוז. בנות הברית סרבו להתייחס אליה. והמשלוחים מהונגריה לאושוויץ נמשכו. במשך חודשיים וחצי הוציא אייכמן 450 אלף יהודים להשמדה. הפרשה הבא למאמציו של קסטנר הוא בכר, אותו בכר המשמש תחת פיקודו של אייכמן, ושלטובתו יעיד קסטנר מאוחר יותר.
ב־1953, מפרסם מלכיאל גרינוולד, יליד הונגריה, מאמר בגנותו של קסטנר, מאשים אותו כי תמורת מקורביו שהציל הפקיר מאות אלפים; כי מנע מיהודי הונגריה מידע על ההשמדה המתקרבת, ועל כן מנע מהם להתארגן בהתאם; כי העיד לטובת שותפי הנאצים.
קסטנר תובע את גרינוולד למשפט על הוצאת דיבה. המחוזי מוצא את גרינוולד דובר אמת. קסטנר מסתבך במהלך המשפט בשקר ביחס לעדותו לטובת בכר, נמצא על ידי המחוזי "כמשתף פעולה עם השטן". קסטנר נרצח. העליון מזכה אותו, לאחר מותו. הסיפור שרץ כבר 32 שנה ומן הסתם ירוץ הלאה.
חסון: "הייתי בת 18 כשהמשפט התחיל. היו שאלות שלא היו לי עליהן תשובות. אם כולם היו בטוחים שתצאנה רכבות נוספות, איך זה שכל הקברניטים לא היו האחרונים לנטוש?
"באותם ימים, להיות ילדה מהגולה היה קשה מאוד. להיות ילדה מהגולה שניצלה על חשבון אחרים כביכול, היה בלתי אפשרי. יכול להיות שאין לי תשובות, אבל גם לי יש שאלות שעליהן לא קיבלתי תשובה. איפה היתה המנהיגות המקומית? מה הם עשו חוץ מלשלוח את הצנחנים הנאיביים למות באירופה ולהכשיל את ברנט. לא קונים אנשים בכסף אמרו לי, אבל כן שורפים אותם בגז? שלוש פעמים ביום היו ניצולי הרכבת צריכים להתנצל על כך שנשארו בחיים. על הגב של כולנו הונח הצלב, ומאז כל אחד מאיתנו סוחב אותו אחריו". ■

יוני 1987. צבי הרמן. היו טרגדיות. תצלום: מיכל רותם

„באותם ימים, להיות ילדה מהגולה היה קשה מאוד. להיות ילדה מהגולה שניצלה על חשבון אחרים כביכול – היה בלתי אפשרי"

יוני 1987. שוש חסון. „שחקי, שחקי". תצלום: מיכל רותם

הרשימה המקורית

במהלך הכנת הכנס על ידי אנשי 'לפיד', החל יו"ר התנועה, אריה ברנע, לחפש רשימות של מי שהיו ברכבת. ברנע ידע שהיתה רשימה מסודרת של הנוסעים. בדיקה עם חוקרי הפרשה ועם בתו של קסטנר העלתה חרס. אף אחד לא ידע איפה הרשימה.
במהלך החיפושים הועלו שמות של אנשים נוספים שאפשר ומצוי בידם מידע כלשהו באשר לרשימה. בין השאר הגיעו לפסח רודיק, גיסו של קסטנר. רודיק אמר שיש אצלו כמה ניירות, אבל לא רשימה. ברנע הגיע אליו ותוך כדי חיטוט הם מגלים רשימת שמות כתובה בגרמנית. בדיקה נוספת מעלה כי זו הרשימה המקורית. שכה היו 1350 שמות היוצאים. השוואה בין השמות שהופיעו ברשימה לנתונים על חלק מהיוצאים שהיתה בידיהם הוכיחה כי מה שנמצא בעליית הגג של רודיק, זו אמנם אותה רשימה מקורית.

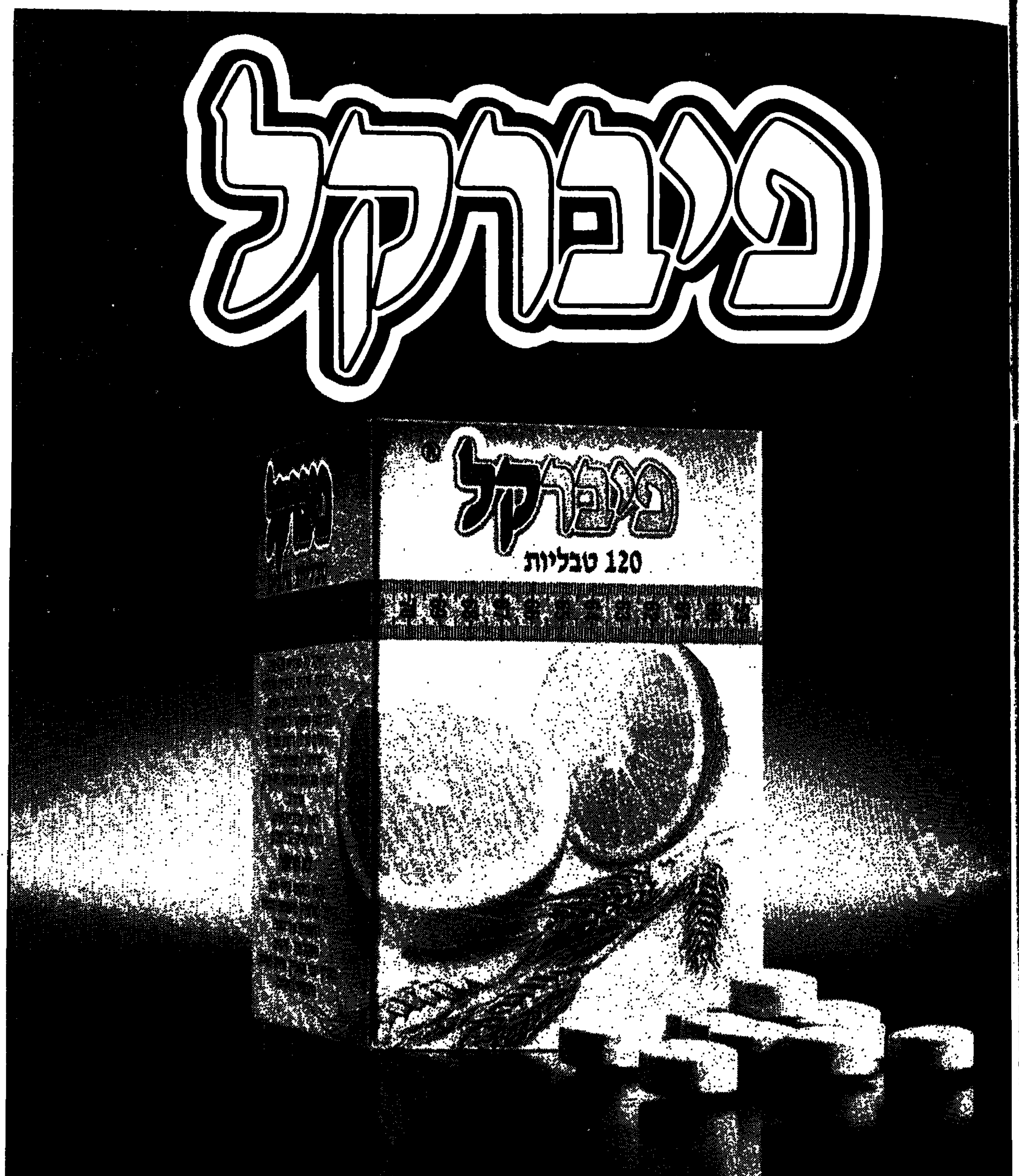

ועכשיו... פִיבֶּרְקָל מעצב את הגזרה הישראלית

בכל רחבי ישראל, האנשים מגלים כעת את מה שיודעים האמריקאים זה מכבר.
הדרך הטובה ביותר לרזות היא הדרך הבריאה, ההגיונית וההדרגתית.
בארה"ב, בקנדה ובאירופה - פיברקל הוכח כאמצעי נוח, הגיוני וטבעי לעזרה בהפחתת משקל. כעת מצב הדיאטה מספר 1 בארה"ב הוא מוצר הדיאטה המבוקש ביותר בישראל.

לרזות ולהנות מעוד הרבה יתרונות עם פִיבֶּרְקָל

שלא כמו מוצרי דיאטה אחרים פיברקל הוא אמצעי עזר לדיאטה - טבעי לחלוטין המיוצר מסיבי הדרים ודגנים בלבד.

כשלוקחים פיברקל עם מים לפני הארוחות, חשים בהרגשת מלאות נעימה בקיבה. תחושה נעימה זו מאפשרת לך להנות מן המאכלים החביבים עליך ולהרגיש סיפוק עמוק בו בזמן שאתה אוכל פחות. בנוסף לכך, מספק פיברקל את הסיבים הדרושים לך שרופאים רבים, תזונאים ומדענים טוענים שחסרים בתזונתנו. פרושו של דבר הוא שבזמן שאנו יורדים במשקל אנו מוסיפים למזוננו את מנת הסיבים החסרה.

איך יורדים במשקל עם פִיבֶּרְקָל!

פיברקל אינה נוסחת קסמים, אך זהו אמצעי הגיוני והדרגתי להורדת משקל.
אם תקח פיברקל לפני הארוחות, תאכל בצורה סדירה וסבירה ותגביר את הפעילות הגופנית, תתחיל להרגיש בתוצאות.
פיברקל עוזר לך להלחם ברעב המציק בין הארוחות, כך שלא תתפתה לזלילה מיותרת.
ע"י חיסול תחושת הרעב המציק, יהיה לך הרבה יותר קל להגשים את תוכנית ההרזיה שלך.

פִיבֶּרְקָל איזון מיוחד של סיבים שאי אפשר להשתוות לו

כל מוצרי הסיבים אינם דומים, פיברקל היא נוסחה יחודית של 4 סוגי סיבים תזונתיים שפותחה במיוחד להורדה במשקל, ואינה מכילה סוכר, נתרן, צבעי מאכל, אננס ותפוחים. הערך הקלורי של טבלית פיברקל אחת הוא פחות מ-1 קלוריה.

רזה היום - רזה מחר - רזה לתמיד

פיברקל מציע לך דרך להרזיה שאפשר לחיות איתה עד שכל המשקל הלא רצוי יעלם.
פיברקל מאפשר לך לרזות בהדרגה ולחוש סיפוק מלא ללא חרידות החדות במשקל ולאחריהן העליות המהירות האופייניות לדיאטות "רצח".

פרושו של דבר הוא שהמשקל שירד ממך, קרוב לודאי לא יחזור, במיוחד עם תקפיד להמשיך לקחת פיברקל ותשמור על פעילות גופנית סדירה.
לאחר שהגעת למשקל הרצוי, אתה יכול לקחת מעט טבליות פיברקל, במינון המתאים לך, לפני הארוחות וכך תוכל לשלוט טוב יותר בתאבון שלך ולשמור על משקל גוף רצוי.
לכן, אם רצונך לרדת במשקל ללא דיאטות פלא או נוסחאות קסמים המבטיחות לפעמים תוצאות זמניות, יש לך את פיברקל - דרך הגיונית, בטוחה וטבעית המעצבת מחדש את הגזרה הישראלית.

להשיג בכל בתי המרקחת ובתי הטבע המובחרים.

כל כך קל לרדת במשקל עם פִיבֶּרְקָל

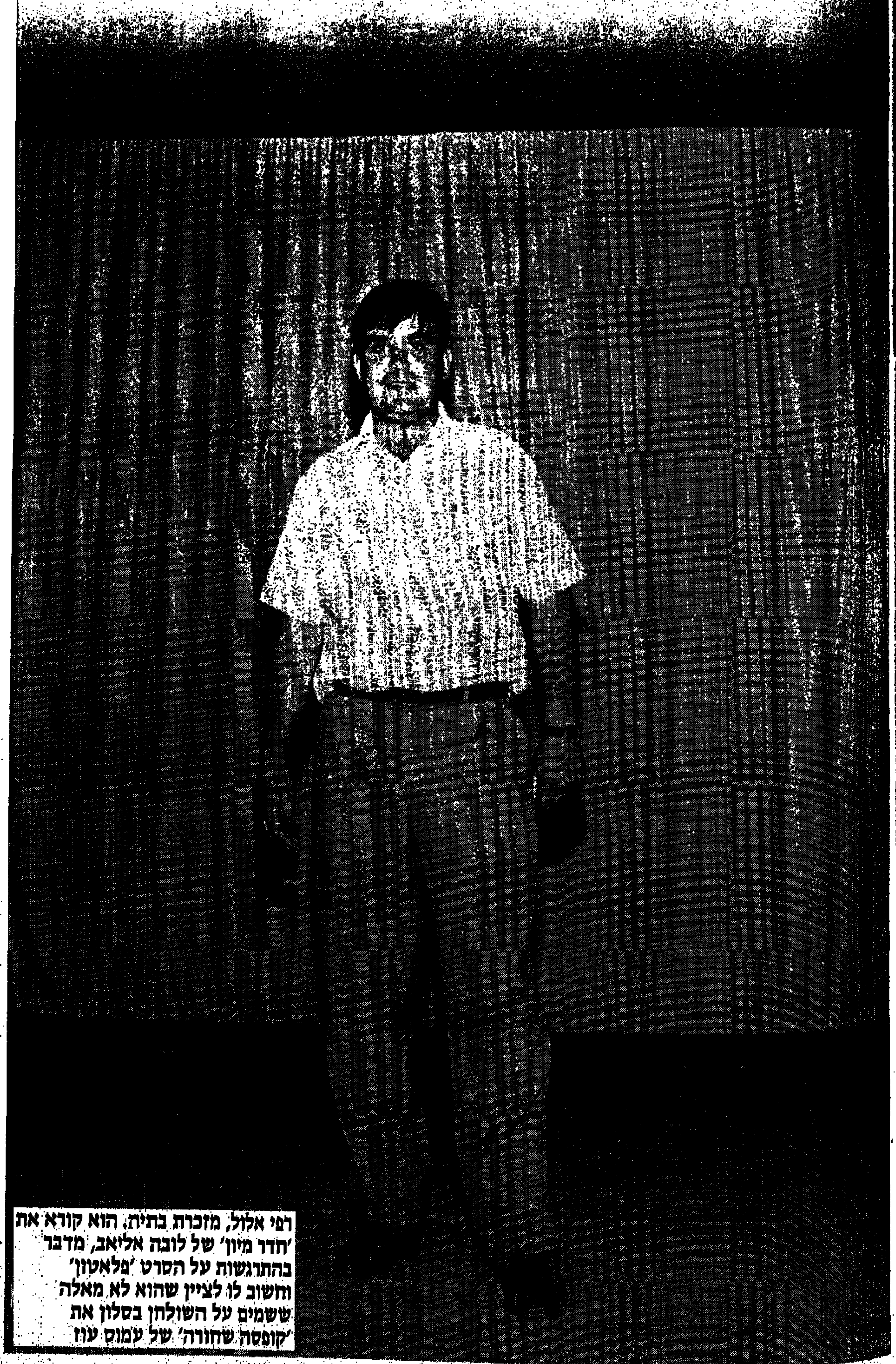

רפי אלול, מזכרת בתיה. הוא קורא את 'חדר מיון' של לובה אליאב, מדבר בהתרגשות על הסרט 'פלאטון' וחושב לו לציין שהוא לא מאלה ששמים על השולחן בסלון את 'קופסה שחורה' של עמוס עוז

אלול יגיע

רפי אלול, 30, ראש מועצת מזכרת־בתיה, הוא תשובה נוספת של המערך למנהיגות המקומית־ספרדית החדשה של הליכוד: קצב, שטרית, מגן ועלי • אלול, חניך של רפי סוויסה, בעד עונש־מוות, בעד שמעון פרס

מאת ענת טל־שיר

צלום: גדי דגון

ב מזכרת בתיה צומח 'מאיר שטרית' של המערך. שמו רפי אלול ועוד מעט הוא בן 30. ראש המועצה הצעיר בארץ. נתוני היסוד שלו אטרקטיביים למערך: צעיר, יליד קזבלנקה, בן למשפחה ברוכת ילדים, גדל במזכרת בתיה, רכש השכלה אקדמאית, 9 שנים בפוליטיקה, בולדוזר מקומי. מזכרת בתיה איננה עיירת פיתוח, אבל יש בה מידה לא מעטה של נחשלות. מדובר במושבה שציינה כבר 100 שנים ליסודה, נקודה בין רמלה לרחובות, 40 דקות מירושלים, 40 דקות מתל־אביב.

אלול, שנתיים וחצי בתפקיד, דוהר במושבה העלומה הזו. מה שהוא עושה בתוכה משול בעיני המתבונן מהצד לניתוח מתיחת פנים. הוא נמרץ וכוחני, והוא מבקש להפוך את המושבה מישישה נשכחת לישוב שוקק ומרובה אוכלוסין. בדרך, הוא מנפנף הצידה מכשולים. האופוזיציה שמה רגליו? ילך לקואליציה עם הליכוד. אין כסף? ישכנע נדבנים קנדים להזרים 2.5 מיליון דולר. כי, בסופו של דבר, זו הדרך המובילה לירושלים. בשנים האחרונות התברר שאין מסלול מקוצר יותר לפיסגת הפוליטיקה הארצית, מאשר הנסיעה בנתיב הפוליטיקה המקומית.

■■■

המערך בונה את רפי אלול כך שבבוא היום, בעוד 10־20 שנה, יעמוד עם מנהיגים מקומיים אחרים במערך מול הסוללה שהצמיח הליכוד. ביולי הקרוב יכנס, קרוב לוודאי, כחבר הועד המנהל של רשות השידור. שמעון פרס הגיע לחתונתו ברמלה לפני למעלה משנתיים. יהיה מעניין לראות מי מבין הצעירים ישרוד, מי ישעט קדימה, מי מהם ישב בממשלה, מי ימחק.

נבחרת הליכוד נמצאת עכשיו ביתרון: הבחורים שלהם התחילו לרוץ לפני הבחורים של המערך. מקירבם יצא כבר שר אחד (משה קצב) וגם חברי כנסת (שטרית, דוד מגן ועובדיה עלי).

צעירי המערך, והכוונה למנהיגי עיירות פיתוח וערי שדה, יוצאי עדות המזרח, רחוקים מהכנסת מרחק קדנציה או שתיים. יש שלוש דרכים לטפס במערך. לצמוח מלמטה, מהשטח, לחולל מהפך מקומי בעבודה מאומצת ושקדנית כמו זו של עמיר פרץ משדרות.

אפשרות שניה: להגיע לבשלות ולמעמד בישוב שלך ואז לזנק למערך דוגמת המסלול שעשו שלמה בוחבוט (מעלות), אלי דיין (אשקלון) ויעשה בקרוב אלי הללי (דימונה). אלה שצמחו במפלגה מלמטה לא מאושרים משחקני היבוא החדשים. אלול אומר שהם מאוד נחמדים אבל יש בזה משהו לא הוגן.

אפשרות שלישית: המודל של אלול. הצטרף למפלגת העבודה בהיותו עלם בן 20 אבל מעולם לא עמד למבחן אמיתי של בחירה.

■■■

בבחירות האחרונות, רפי סויסה, מועמד המערך, נבחר לתקופת כהונה נוספת כראש המועצה. בראשית '85, נתמנה סויסה לנציב שירות בתי הסוהר ונאלץ להתפטר מתפקידו. לפני שעזב, לימד את ותיקי המושבה וצעיריה עוד תרגיל בפוליטיקה מקומית. תרגיל שהציב את היורש שטיפח, רפי אלול, בראש המועצה.

התרגיל, שיפורט בהמשך, סבוך במקצת, תמוה ומעורר שאלות – אבל, יש לזכור את השורה האחרונה שלו: אלול עדיין לא עבר את המבחן האלמנטרי של השריף המקומי. הוא מכהן כראש מועצה 29 חודשים; אולם הוא לא נבחר על־ידי 3,500 תושבי מזכרת בתיה. בבחירות הבאות לרשויות המקומיות, בנובמבר '88, ירוץ אלול לראשונה לראשות המועצה.

בחורף '85 ישבו במועצת מזכרת בתיה 6 חברי מערך, כולל רפי סויסה, אז ראש המועצה. רפי אלול, אותה עת, שימש גיזבר ומזכיר המועצה, עובד רשות מקומית. סויסה התעקש שיורשו יהיה אלול. התלמיד ורבו הלכו למשפטנים, נועצו באשפי פוליטיקה ומצאו מוצא שלדבריהם הוא חוקי. אנשי רשימת המערך הסכימו להתפטר כדי לאפשר ביצוע התחבולה. מאחר שכך, סניף המפלגה היה צריך לבחור במועמדם לראשות המועצה. אלול נבחר בסניף, נבחר גם במועצה. קדם לזה מסע תעמולה במושבה והחתמה על עצומה.

משרד הפנים אישר את מינויו של אלול לראש מועצה. היה נדמה שכולם, גם אלה שנתנו ידם לתרגיל, שבעי רצון. עד שהתחילו לבצבץ תככים, מחלוקות, מדנים, השמצות והאשמות. פתאום התעוררו עסקני מזכרת בתיה. רוצים לבדוק את חוקיות המהלך, זוממים להדיח את אלול בהצבעה במועצה, מערימים קשיים בדרכו.

יש שאומרים שהתלמיד עלה על המורה בערמומיות ובתמרונים. תומכיו של אלול אומרים שהקנאה בהישגיו מעבירה את העסקנים על דעתם.

זה חודשים אחדים שמזכרת בתיה רוחשת כאילו היתה אחת מ־50 מדינות ארה"ב שהמועמד לנשיאות מתעתד לכבוש. קואליציה קמה ומתפרקת, חברי מועצה מתפטרים וחוזרים בהם, התושבים חשים בקרע ההולך ומתעמק.

עד הבחירות הבאות הפוליטיקאים המקומיים ימררו לאלול את החיים. אחד מוציא עלון לתושבים ובו דברי ביקורת חריפים נגד אלול. אחר מפגין עם שלט על רמפה של ירק שביקש אלול להקים בכניסה לישוב. מישהו אומר: מה לעשות, אבל הוא מתגרד ממני בלילות. אחד ממתנגדיו אמר השבוע: עברו הימים של סלאח שבתי. אנחנו לא כפר של נתינים כושים, שיבוא מישהו במגבעת קש ויגיד לנו מה לעשות.

■■■

בקיץ '57 נולד בקזבלנקה, מרוקו, רפי אלול. אביו היה סוחר עורות ובדים אמיד, שלא הסכים לקבל לעבודה פועלים ערביים.

ב־'59, הציתו את בית העסק שלו והוא ירד מנכסיו. כעבור שנתיים הגיע לישראל עם אשתו ו־7 ילדיו. כשירדו מהאניה שאלו אותם: לאן? הסוחר המרושש התכוון לבקש להתיישב בבת־ים אבל התבלבל והובן שלא כהלכה. שלחו אותם למזכרת בתיה, כנראה בגלל הדימיון המילולי לבת־ים.

מזכרת בתיה של ראשית שנות ה־60 היתה כמו במערכונים, חול וחול וחול. היו בה בעיקר הותיקים, יוצאי רוסיה, 160 איש. ליד בית אלול התגוררו ברואים. אבא אלול מת בגיל צעיר. אמא אלול היתה כובסת בבתי הותיקים. לימים, היה בנה, רפי, מנהל המתנ"ס במושבה והיא עובדת נקיון במתנ"ס. היתה, לדברי רפי אלול, באה לנקות ב־5 בבוקר כדי לא להביך את הבן.

מגיל 6 התחיל לעבוד. כקציר, באיסוף תפוחי אדמה, בדילול ירקות ובגינות פרטיות. מרגע שהצטרף לתנועת הנוער העובד ניתב את עצמו למקום שבו הוא נמצא היום. בתיכון היה תלמיד מבוקר, מזכיר המועצה הדתית אחר הצהריים, מדריך בתנועה בערב ופועל

מאפייה בלילה. למד מכונאות רכב, עשה בגרות והלך לצבא להדריך בבית־ספר לחימוש. מגיל 10 הסתובב במועצה, במתנ"ס, בין הרגליים של הפוליטיקאים. רפי סויסה אמר לו: תלמד את העבודה, תעזור לי, יום אחד תהיה ראש המועצה.

■■■

"לא ליקקתי דבש", אומר אלול כשהוא משחזר את סיפור נעוריו. היה מרכז קן הנוער העובד, מדריך חבורות רחוב בלוד, מנקה וצובע את פחי האשפה של קיבוץ גבעת ברנר. באוניברסיטה למד סוציולוגיה ומדע המדינה והוא בדרך לתואר שני במינהל ציבורי. כשניהל את המתנ"ס והוא בתחילת שנות ה־20 שלו, מינה אותו רפי סויסה, אז ראש המועצה, לגיזבר ומזכיר המועצה. 7 שנים עבדו יחד סויסה ואלול.

סויסה, כך נראה, נמצא עתה בנסיגה. מבחינת מעמדו הפוליטי והציבורי. פרישתו השערורייתית מנציבות שירות בתי הסוהר, דו"ח מבקר המשטרה – כל אלה לא היטיבו עם הקריירה שלו. עכשיו, הוא מנכ"ל חברת הנסיעות "מלחי". מעבר חד ומהיר מבתי הסוהר העלובים למשרד בתל־אביב, לעיסוק

בתיירות, בשייט תענוגות, בהנאות שמעניק הכסף. סויסה עדיין מתגורר במזכרת בתיה. אמנם חדל לשמש ראש המועצה אבל עודנו על תקן רבי שתלמידיו עולים אליו לרגל לשמוע את דעתו, לנהוג בעצתו.

השבוע אמר סויסה על אלול: "אני מכיר אותו כילד בגן. גדל ממש מול עיני. מגיל צעיר התחיל לגלות מנהיגות, נחישות ונכונות לעבוד ולהשקיע מאמץ. מפקד טוב צריך להכין לו יורשים. רפי היה הבולט מכולם, מכל אלה שחשבו שהם יכולים להנהיג את המקום. משה רבנו הלך, בא יהושע. אגב, לא רק אני רציתי שימשיך את דרכי. כשעמדתי לפרוש, כל המפלגות נתנו לי הסכמתן לתמוך בו כממשיכי.

"אני שומע שיש סכסוכים פוליטיים במושבה. אני לא רוצה להתערב ולא להפריע, אבל לא מקובלת עלי דריכה על גופות. אני לא מבין מדוע יורדים לחייו. שמעתי על נסיונות הפיכה, נסיונות עריקה – לא הייתי רוצה לראות את זה אצלנו במושבה.

"מה שחסר לנו בישוב זה קצת שלווה ופחות יריבויות ותככים, ואז נהיה לשוויץ הקטנה". גם בזמני היו מריבות כאלה, ואלה זה את 4 קדנציות אבל אני כבר משופשף. אני חושש שלא נותנים לאלול לעבוד, שהוא שלו טרוד בענינים האלה".

■■■

לאלול פני ילד עגלגלות. הולך מהר, מדבר מהר, לפעמים בולע חצאי מלים, קול צרוד, חיוך נעים שעולה על פניו פעם הרבה. "כשאתה ראש המועצה הצעיר כאן בארץ, דלתות רבות נפתחות בפניך. אנשים אומרים: ניתן לילד הזה צ'אנס. אני מכיר את כולם. יש לי דלת פתוחה אצל משה שחל, אצל גד יעקבי ועוזי ברעם. בשנה אני מצלצל לפרס הביתה. לנבון אני יכול לטלפן בכל עת. אני מקווה שפרס זוכר שהוא גילה כבר היה מנכ"ל משרד הבטחון, ויקרב את הצעירים מהשטח. מחנה במפלגה יש לי נטיה לפרס. חשוב לי מה הוא אומר ואני מעריך אותו מאוד.

"בהשקפת עולמי המדינית אני לא יונה ולא נץ. הייתי אומר מרכז עם נטיה לנץ. יש לי בעיה כשמדברים על החזרת שטחים. אני בעד גבולות בטוחים ודו קיום בשלום, ואני מאמין שבשביל שלום צריך לוותר. אבל, אני מהגולן לא אזוז אפילו מילימטר אחד.

"על ירושלים אסור לוותר ועצם המחשבה על זה גובלת בעיני באסון. תן לשכנים לחיות לידך בשלום, אל תיכנס להם לעצמות אבל אל תתן להם להקים צבא. זה נותן לי שקט שהצבא נמצא בשטחים. ברור שכואב לי כשיהודים פוגעים בערבים אבל יותר כואב לי כשערבים פוגעים ביהודים.

"למשל, יותר כואב לי לשמוע על רצח הילד היהודי (חבה) מאשר על הנער הערבי שנורה. בנוגע לעונש מוות למחבלים, הנטיה שלי היא בעד. תלוי מתי שואלים אותי, אם זה סמוך לאיזה מקרה מזעזע או הרגש פורץ ואני תומך בעונש הזה".

– גם את המתנחל שרצח את האשה בשכם צריך להוציא להורג?

"בוודאי. הוא הרי הרג אותה בזדון. אגב, אני משוכנע שגם הערבים המתונים בעד עונש מוות למחבלים".

■■■

עכשיו הוא משחק על זמן. כמו כדורסלן שקבוצתו מובילה בנקודה, 2 דקות לסיום. כנראה שיחזיק מעמד עד הבחירות הבאות, ואז יתמודד, ולפי התחזיות, גם ינצח ויזכה בקדנציה בכוחות עצמו. יש בו דבקות, שקדנות, עקשנות. את הנאיביות איבד כשקיבל שיעורים פרטיים אצל סויסה. שיפץ את אולם התרבות במושבה. הקבלן דרש 60 דולר לכסא. אלול נסע ליפו, אחד עשה לו שלד, שני ניגר את העץ, שלישי ריפד. כל כסא 17 דולר.

רצה תאורה בצומת הכניסה לישוב, הלך לשר האנרגיה, משה שחל, שיכנע אותו. במחסנים של משרד התקשורת מצא תאי טלפון ישנים אפורים, קיבל אותם לשיפוץ פני הישוב. רצה מזגנים מפוצלים בספריה. "הלכתי לנבון, קצת בכיתי לו, קיבלתי". שתל צמחי נוי ליד השיכונים, 12 פעמים עקרו, 12 פעמים חזר ושתל. קיבל השבוע את פרס איכות הסביבה. הצליח לשכנע את ראש עיריית מדון בצרפת (60 אלף נפש) לכרות ברית ערים תאומות עם המושבה הנידחת.

■■■

אלול ידע שהמלחמה על עתידו הפוליטי הכרוך בהתפתחות מזכרת בתיה, הוא מאבק על משאבים. הלך לדולצ'ין לבקש סיוע ונדחה. ביקש מדוד לוי תקציב שיקום שכונות ונדחה. ארב לעקיבא לוינסקי (גיזבר הסוכנות), גרר אותו לבקר בישוב, ואז החל העסק לתפוס תאוצה. הגיעה משלחת מגבית יהודי קנדה.

אלול, לפי לוינסקי, הדביק אותם בהתלהבות שלו והם שלפו 2.5 מיליון דולר תרומה להקמת קרית חינוך במושבה. אלול: "בכיתי. לא היה מאושר ממני. אני עובד קשה, לא מפסיק לטרטר לכל העולם, לכל פקיד".

עכשיו הוא קורא את 'חדר מיון' של לובה אליאב, מדבר בהתרגשות על הסרט 'פלאטון' וחשוב לו לציין שהוא לא מאלה ששמים על השולחן בסלון את 'קופסה שחורה' של עמוס עוז.

המודל שלו בחיים זה טדי קולק. כי הוא פועל, מארח את התורמים אצלו בבית, עשה רעייתו והובת השיער ובהירת העיניים מבשלת ומגישה, לוקח אותם לסיבוב במושבה.

זה האיש שעושה עכשיו את הפריצה מהשורה המקומי לארצי. נוסע בסובארו עם מזגן של המועצה. טווה קשרים עם מיניסטרים ופונקציונרים בסוכנות, משפץ את בית הכנסת ב־100 אלף דולר. ■

סדרת פופ

20 שנה ל"פינק פלויד"

בשבוע הבא: "אקדחי המין"

"פינק פלויד" — ניתוח פסיכולוגי של יחסי אמן־הרוק והקהל

המתקדמת

מאת יואב קוטנר

הסיפור של "פינק פלויד" הוא גם הסיפור של מה שכונה בסוף שנות ה־60 ותחילת שנות ה־70 "מוסיקה מתקדמת": מעבר מ"קאלט" מחתרתי, צנוע בהיקפו, חובבני מעט, נסיוני ופורץ־דרך – אל יצירות ענק מורכבות, מרתקות מבחינה מוסיקלית, מעולות מבחינת הביצוע הטכני וגם מצליחות מאוד מבחינה מסחרית. בשלב מאוחר יותר; דווקא ההצלחה היתה המכשלה בעיני עיתונות הפופ "הצעירה" של ימי הפאנק. הסגנון המתקדם נראהמגוון, אנכרוניסטי, לא מעניין.

הזינוק הגדול של להקות המוסיקה המתקדמת היה בראשית שנות ה־70. לקראת סוף העשור, "התקדמו" בקצב איטי יותר. בבחינה לאחור, נראה כי למרות הפאנק, היתה להן השפעה גדולה על הצליל של ה־80'.

המריה וחברות התקליטים שינו את יחסם למוסיקה המתקדמת. אותן חברות, שכה היטיבו לראות בסוף שנות ה־60 את הפוטנציאל המסחרי הגלום במוסיקה ה"נסיונית", היום, עשרים שנה אחרי, פוחדים ממנה פחד מוות. אין היום מוסיקה מתקדמת בין הלהקות והאמנים המצליחים במצעדי המכירות. היום הדברים המעניינים באמת נסתרים מהעין, אי שם בין אמני חברות התקליטים העצמאיות.

■■■

"פינק פלויד" יכולים להיחשב ילדיו של הסרג'נט פפר. ג'ורג' מרטין, המנהל המוסיקלי של החיפושיות, כותב בספרו על אותה תקופה, איך עמדו חברי הלהקה בתא הטכנאי באולפן הקלטה, והביטו בעיניים מעריצות על הביטלס. אחר כך, כמו להקות אחרות, נתפסו לקו מסויים אחרי מהפיצוץ של 1967 והלכו איתו עד הסוף, כשהם מפתחים אותו בדרך המקורית שלהם.

ההתחלה של הפינק פלויד לא סימנה את הסוף. איש לא היה יכול לתאר לאן יגיעו. אפשר לשמוע את זה בשם שבחרו לעצמם, "פינק פלויד". בהחלט לא "פלויד ורוד" אלא הצדעה של סיד בארט, מייסד הלהקה, לשני נגני ריתם אנד בלוז אמריקנים שחורים שהעריץ: פינק אנדרסון ופלויד קאונסיל. בארט, אז תלמיד אמנות צעיר בן 19, קרא ללהקה "הצליל של פינק פלויד" והתרכז בנגינת מוסיקת ריתם אנד בלוז אמריקנית. רק ב־67', אחרי שנתיים של נגינה משותפת, החל להיווצר הצליל "הפסיכודלי" של הלהקה: יצירות ארוכות ומורכבות, המשלבות בתוכן מוסיקה אלקטרונית, בלוז, פולק, רוק כבד ומוסיקה קלאסית.

ההשראה למוסיקה שלו באה לבארט ברובה משימוש באל.אס.די., והוא ניסה להמחיש את החזיות שבראשו. גם בדרך חזותית: "פינק פלויד" היו בין הראשונים שיצרו על הבמה "תאורה" ולא סתם אורות. קראו לזה "פסיכדליה".

■■■

כמו בסיפורים של אל.אס.די ויוצרים, יש תמיד טריפ אחד יותר מדי. בארט החל משתגע. בהופעות היה ניצב ללא תנועה, בוהה ומנגן אקורד אחד במשך שעתיים. לבסוף נאלצו להוציא אותו מהלהקה, והפינק פלויד סיימו למעשה את התקופה הפסיכודלית שלהם אחרי אלבום "וחצי. "המחלל בשערי השחר", שהיה עשוי בהתאמה לראש המטורף של בארט, ו"מלוא התופן סודות" שבו כבר התחיל להתגבש הצליל של שאר חברי הלהקה: ניק מייסון המתופף, ריק רייט הקלידן, דייב גילמור הגיטריסט שצורף תחילה כמחליף זמני לבארט, ובעיקר בגן הבאס, הזמר וכותב המלים רוג'ר ווטרס, שהפך להיות "מיסטר פינק פלויד".

בלי בארט החלה תקופה חדשה של יצירה. בהתחלה קראו לזה רוק "חללי", ובהמשך התברר שהמסע אינו רק לחלל אלא לתוך הצד האפל של הנשמה.

החל מ־68', יצרה הלהקה פסקולי סרטים (ביניהם "הוועידה", "עור", "נקודת זבריצקי" ו"לה וואלה"); החלה ליצור יצירות ארוכות יותר ("אמא לב האטום", "הרים") ופיתחה את הצדדים הטכניים של הופעתה, כמו שימוש במערכות הגברה של 360 מעלות.

השיא הגיע ב־72', במופע "הצד האפל של הירח" ושנה לאחר מכן עם הופעת התקליט של היצירה. זו היתה הפריצה האמיתית של הלהקה לתודעת הקהל. השירים של ווטרס בצד האפל של הירח עסקו בזרות, פארנויה, סכיזופרניה, צביעות אישית וחברתית. המוסיקה הקודרת הופקה בסאונד ובשילוב אפקטים כה מעולים, עד שהתקליט שימש במשך שנים כנקודת התייחסות לבדיקת מערכות סטריאו.

■■■

רוג'ר ווטרס הפך קודר יותר ומריר באלבומים הבאים של הלהקה. ב־75', ב"הלוואי והיית כאן", שהוקדש לסיד בארט, וב־77' ב"חיות". ההצלחה של הלהקה היתה טוטאלית כמעט, המופעים הפכו עמוסים ובומבסטיים, ובתוך הלהקה הלכו היחסים והדרדרו.

ב־78', הוציאו גילמור ורייט תקליטי סולו, מייסון התרכז בהפקת אמנים אחרים, אבנגרדיים יותר מהלהקה שלו (רוברט וייט, גונג, קרלה בליי).

אבל עוד לא הגיעה שעתם של הפינק פלויד להיפרד. ב־79', הוציאו את ההפקה השאפתנית והגדולה ביותר שלהם: "החומה". יצירה שסיכמה את המוסיקה של "פינק פלויד" ואת המוסיקה המתקדמת בכלל מאז 67'. למי שרוצה, החומה סיכמה את כל החיים. את הילדות, ההורים, בית הספר, הכאב, ההרס, הנישואים, האהבה, הסמים, היאוש, האובדן. היצירה: הזו הצליחה, מעבר לנושאים האישיים והחברתיים שעלו בה, לטפל בצורה נוקבת בקשר שבין אמן הרוק והקהל.

הרעיון להקמת החומה הממשית בין הקהל ללהקה נולד בסיבוב הופעות של "פינק פלויד" ב־1977. רוג'ר ווטרס חש שהקהל לא ממש מקשיב למה שיש לו לומר, ומגיב בהיסטריה אוטומטית, מהסוג המקובל אצל חובבי רוק בהופעות. ווטרס חש שאינו יכול לשאת יותר את התנהגות הקהל. באחת ההופעות ירק על אחד הילדים הצורחים שעמדו למרגלות הבמה.

"זה היה דבר איום", אמר ווטרס, "הפחיד אותי מאוד שעשיתי זאת. אבל ידעתי וכו' לפני כן שמשהו הולך מאוד לא נכון. ... את סיבובי ההופעות, לא חשתי שום קשר ... הקהל.

"הם כבר לא היו אנשים, אלא ... ל'דבר', למפלצת. הרגשתי מחסום ענק ... ובין מה שאני ניסיתי לעשות. מחסום ש... אפשר לעבור אותו".

כל מי שהיה בהופעות ענק, במאקס ... איצטדיונים, יודע כמה אמת יש בדברי ... ווטרס. על הסרט "החומה", שבא ... ההפקה הבימתית, אמר, "רציתי שהסרט יהיה אגרוף בפרצוף. פשרה בין קונצרט רוק ובין מלחמה. נראה שאנשים שנמצאים בתוך התקפה של אחד משני הדברים האלה, נהנים מכך שמתייחסים אליהם רע. נהנים מכך ש... רועש וצורם עד כאב".

האלבום "החומה" והמופעים שנלוו לו סגרו תקופה בעולם הרוק. "פינק פלויד" אמנם המשיכו אחר כך, בתקליט ... ("החיתוך הסופי" ב־83'), אך זה כבר נשמע כהמשך חיוור של "החומה". ארבעת חברי הלהקה הוציאו תקליטי סולו שלא ... בהצלחה דומה לזו של להקת האם.

היום "פינק פלויד" לא קיימים, אם כי מעולם לא התפרקו רשמית. רוג'ר ווטרס, שהוציא לאחרונה פסקול סרט עם להקה ... "מועדון הלבבות שותתי הדם" מנסה למנוע בבית המשפט משלושת חבריו לשעבר, להשתמש בשם "פינק פלויד" להרכב המוסיקלי החדש שלהם.

עכשיו עברו לדבר 'ביזנס', ואת השפה המוסיקלית החליפה השפה המשפטית. ... סמלי למה שעובר על עולם הפופ ב־20 השנים האחרונות. ■

"החומה", פברואר־אוגוסט, 1980

מעריצים מאושרים בארבע ערים, ניו יורק, לוס אנג'לס, לונדון וקולון, גרמניה – זכו להיות נוכחים בהפקה הבימתית של אלבום "החומה" של "פינק פלויד". עם אביזרים מיוחדים במיליון דולר, כולל חומה בגובה עשרה מטרים, עשויה לבנים צבועות לבן, שנבנתה מדי לילה לרוחב הבמה. לא, זה לא היה מופע שקל לנדוד איתו. הלהקה ואנשי הצוות, כ־80 איש, שהו שבועות אחדים בלוס אנג'לס רק כדי לערוך חזרות לקראת המופע, שהבכורה שלו התקיימה בהיכל הספורט של העיר, ב־7 בפברואר 1980.

"פינק פלויד" הופיעו כ־30 פעם במופע הראוותני הזה. התצוגה התלת מימדית של המסע הבמאי־אוטוביוגרפי ללב החשיכה, שכתב המלחין והבאסיסט רוג'ר ווטרס – הפכה לסטנדרט, שעל פיו יישפטו כל מופעי הרוק התיאטרלי. די היה באפקטים המיוחדים בלבד כדי להטיל צל על ההצגות בסגנון סרטי האימים של אליס קופר, ועל המופעים המורכבים של להקת "קיס". מטוס ענק טס מעל הקהל והתרסק לתוך החומה; חדר שלם במלון, עם ווטרס בכיסא צופה בטלוויזיה נפתח מתוך לבנה ענקית בקיר. הטיפוסים המרושעים בקריקטורות של ג'רלד סקרף הפכו חיים ממש באנימציה מסוייטת, שהוקרנה על הקיר, ולבסוף, בליווי של תזמורת מוקלטת הגיע המופע לשיא כשווטרס צורח! "הפילו את החומה" וכל העסק מתמוטט ברעש עצום על הבמה.

עם מופעי "החומה" הביאו "פינק פלויד" את הפוטנציאל התיאטרלי של מופעי הרוק לקיצוניות חדשה. הלהקה ביטאה היטב, בדרך ציורית, את האגומאניה השולטת ברוב מופעי הרוק. אף כי האלבום "החומה", כפי שניסח זאת ה"טיים", היה "ליברטו לנרקיסיזם של דור האני", ההצגה הבימתית היתה ניצחון של האמנות על האגו.

במשך החלק השני של המופע, חברי הלהקה ניגנו מאחורי הבמה, והקהל לא יכול היה לראותם. וכאשר היו ניתנים לראייה, הנגנים נראו קטנטנים בהשוואה לבובות הענק, למטוס המתרסק ולחומה עצמה. היתה אפילו רביעיית נגנים נוספת, ביניהם הגיטריסט סנואי ווייט, והבאסיסט אנדי באון, שניגנה לעתים קרובות עם או במקום חברי "הפינק פלויד".

"ההעמדה היתה חשובה הרבה יותר מהמוסיקאים", אומר המתופף ניק מייסון, "רוב המופעים, בסופו של דבר, מציגים את הלהקה. ב"חומה" זה במתכוון לא קרה".

"זו לא היתה להקת רוקנ'רול היוצאת ומנגנת שירים לאנשים", אומר הגיטריסט דייב גילמור, "זה היה שואו".

פינק פלויד אף פעם לא קימצו באמצעים חיצוניים בומבסטיים. המטוס בא עוד בשנת 79', והכוכב במופע "החיות" בשנת 77', היה חזיר ענק שריחף מעל הקהל, כשעיניו הצהובות בורקות בקרני אור מסנוורות. (החזיר הופיע שוב במופע "החומה"). "אלה אביזרים יקרים" אומר גילמור, "רצינו לנצל אותם שוב..."

■■■

היצירה "החומה", שיצאה לראשונה כאלבום כפול בסוף 79', תוכננה כהפקה תיאטרונית מלכתחילה. "במקור רצה רוג'ר שהחומה תעמוד לרוחב הבמה במשך כל החצי השני של המופע", אומר גילמור, "אף אחד מאתנו לא התלהב במיוחד מהרעיון. חשבנו שזה יהיה קיצוני מדי שהקהל בכלל לא יראה את הלהקה אחרי החצי הראשון, והעלנו כל מיני רעיונות איך לשמור על החומה אבל עדיין ליצור חצי שני אפקטיבי".

חדר המלון יצא מתוך החומה בשיר "אף אחד בבית". גילמור ניגן את סולו הגיטרה הארוך שלו ב"חסר תחושה לחלוטין", כשהוא מציץ מעל הבמה, עומד על מעלית מיוחדת.

במידה מסויימת, היתה הפקת "החומה" במלים של גילמור, "אוסף טריקים וליס השאו־ביזנס". כשהגיע זמנה של החומה להתמוטט, חשבו מהנדסי ההפקה על דרך לגרום לשתיים־שלוש לבנים מתוך החומה ליפול ארצה בקידמת הבמה, לפני שהחומה מתמוטטת אחורה, אל תוך ... "הלבנים הראשונות שיבהילו אנשים ... הראשונות", אומר גילמור בקיוו, ... יחשוב שהוא הולך למות".

האסון הגדול ביותר התרחש ב... הראשונות של ליל הפתיחה בלוס אנג'לס ... זיקוק שנדלק מוקדם מדי, הצית את המסך ... הבמה. הלהקה הפסיקה את המופע, הורידה את המסך כדי שמכבי האש יכבו אותו, והתחילו מחדש.

מעריצי "פינק פלויד" שלא הצליחו לראות את המופע אולי ימצאו נחמה בכך שגם חברי הלהקה לא זכו לראות אותו בשלמותו. הם היו מאחורי החומה ... סרט שצולם במופע בלונדון לא יצא ... ובמקום התיעוד הדוקומנטרי של ... נוצרה גירסה קולנועית בכיכובו של ... גלדוף.

ניק מייסון: "אולי בעצם זה לא כל כך נורא. בעוד 20 שנה יראו מופעי "החומה" ... פאתטיים..."

עמ' [illegible] חשבם עם ה"רולינג סטונז"

מתוך הסרט "החומה", במאי: אלן פארקר. רוג'ר ווטרס: "רציתי שהסרט יהיה אגרוף בפרצוף. פשרה בין קונצרט רוק ובין מלחמה. נראה שאנשים שנמצאים בתוך התקפה של אחד משני הדברים האלה, נהנים מכך שמתייחסים אליהם רע. נהנים מכך שזה רועש וצורם עד כאב"

ביופים
אודטה א דנין

פטנטים
ספרים, רבותי, ספרים

בגלל שבוע הספר, הבכחנלייה השנתית הקצרה־מדי של כל הרפוסומנים – הלכתי לחקר פעם אחת ולתמיד את אורי סלע, עורך מדור „ממכבש הדפוס" בעיתון זה.

מדי סופשבוע, הוא נותן לקוראים סקירה עדכנית על עשרות ספרים חדשים בשוק. כמו תפריט מאורגן בצורה נוחה להפליא של כל המנות החדשות במסעדה, עם תאור המרכיבים. תמיד קורקטי, אף פעם לא מטעה, ולמרות הידע העצום והתפקיד הכאילו־מבקש זאת, לא תמצא אצלו גם עם זכוכית מגדלת אף טיפת ביקורתיות. שיא נקיטת העמדה מבחינתו, זה פה ושם שבח להוצאה זו או אחרת שטרחה על מוצר מסויים שראוי בעיני העורך. לא יותר.

אנשים רבים נוהגים לקרוע פתקים מתוך המדור שלו ולהניח אותם בתיק. שיהיו שם. כשהם מזדמנים לחנות ספרים, הם מוציאים את ערימת הקרעים הפרועה, ומתחילים להזמין, כמו רשימה למכולת. חלק מהרשימה, את כל הרשימה – תלוי, לפי הכיס. דברים שבאמת רוצים לקרוא ואינם מונחים על הדוכן בהשג עין ויד, ולכן עם הזמן ששוטף את הכל הם אופציה אבודה לנצח. ספרים, שלולא הפתקים לא היו אפילו בגדר רצון רכישה לא ממומש. את הרצון היו שוכחים. זו באמת שיטה יעילה לקנית ספרים.

לגרגרן הספרים המצוי, מדור כזה, הוא כמו מפה בסיסית לטיילן.

בתור מיואש שצולח בגבורה המון דפים, ולמרות זאת הערימות ליד מיטתו אף פעם לא מתקצרות, אני עומדת משתאה, איך אפשר כל שבוע לסקר כל כך הרבה ספרים. אולי צוות קוראים חרוצים עושים עבור הצדיק את העבודה? אולי הוא למד בקורס קריאה מהירה? הרי אין כזו חיה, אמרתי לעצמי והזיגתי אליו.

הוא צחק, צחק. איזה צוות, מה פתאום קריאה מהירה. הכל בעצמו, ולצערו הרב בשעות הפנאי הבודדות שלו, בשבת בבוקר, כי הוא מתפרנס מדברים אחרים.

וככה אמר המומחה:

תראי, כמות החומר המודפס הניתך על ראשו של האדם המודרני, פשוט לא אנושית. אין שום יכולת פיזית להתגבר על הכמויות האלה.

אדם שעבודתו מצריכה עיון בחומר מודפס, מוכרח לסגל לעצמו את „אמנות הדיפדוף". האמנות הזו אינה בהכרח קריאה שיטחית, אלא הכושר והאינטואיטיבי לפתוח את העמודים ככה, שאפשר יהיה לקרוא ולדלות מתוך החומר המודפס את העיקר. את לב הדברים ונישמתם.

את שואלת אם אני יכול בדיעבד לנסח איך האינסטינקט הזה פועל?

לא יודע. אולי, כמו האוזן. אלוהים נתן לנו עפעפיים על העיניים כדי שנוכל לסגור אותן, ולחסום בכך מידע שמגיע דרכן. באוזן אין לנו עפעף, וכל רעש נקלט. ובכל זאת, עובדה היא שיש במוח איזה מנגנון פנימי, מן עפעף פנימי כזה עבור האוזן, שמאפשר לנו לקלוט מתוך כל הרעשים רק את הדברים הרלבנטיים עבורנו.

אולי על אותו עיקרון פעולה מתפתח הכושר הזה לדפדף – והעין שתצלם רק את מה שהכי נחוץ. תחילה מתכוונים במחשבה שזה יהיה ככה, ולאט לאט מנגנון נפשי מתאפס ותופס פוקוס על הכוונה הזו, והיא יוצאת לפועל. כמו שריר נפשי מסויים שמתאמן ומתפתח ונענה לנו.

את רוצה את זה מסודר ובקיצור? או.קיי.

כדי לכתוב סקירה כזו צריך שלושה דברים: אינטליגנציה קודמת, כושר התמצאות וספריית עזר טובה.

ספריית עזר טובה? האנציקלופדיה הכללית העברית שהיא מצויינת, שתי מהדורות של הבריטניקה, החדשה והישנה, האנציקלופדיה האמריקנית „ניו וורלד" ושפע ספרים במדעי החברה, נושאי ספרות, לכסיקונים לביולוגיה, זואולוגיה, בוטניקה וכל נושא שניתן להעלות על הדעת.
אינטליגנציה, זו בעיקר היכולת לעבד מתוך מעט אינפורמציה הרבה נתונים נכונים. כדי להשתמש בהם, וכושר התמצאות פרושו לתייק בתוך המוח מידע, באופן כזה, שלא תצטרך להעמיס את הידע הזה על המוח. ברגע שתזדקק לו, תדע במדוייק היכן לפתוח, מאיזה מקורות תדלה אותו, והוא יחכה לך שם. זהו.

והפנן, אני שואלת, איפה הפנן מהספרים?

בשביל פנן, הוא אומר, צריך לקרוא לאט. אין בקיצור.

טוב, הבנתי. יש הו–הור בדלי–חי תגידי נא יונה, יש הו־הור בדלי־הי תגידי־נא איך!

איור: עמיר חס

סקס
עולם הולך ונעלם

זו, צחק האיש שלי יום אחד. יש לי סיפור פולקלוריסטי על סקס, שאף פעם לא סיפרתי לך אותו. אמר – והתחיל לרוץ בכל הבית די מבוהל. לאו קרא באי אמון. את לא תעשי את זה! גם לא תכננתי, אבל זה עבר. באתי אליו בשקט, ותפסתי אותו כמו פרי בשל. בתחבולות תעשה לך מלחמה.

תתביישי לך, ככה הוא אמר. מה 'כפת לי היה להתבייש. יותר קל מלרוץ. התביישתי דקה ושמעתי את הסיפור.

באירופה של ילדותו היו באים הכפריים למכור את תוצרתם בעיר, ביום מסויים בשבוע. זאת היתה כבר מסורת אצל הכפריות להעלם מעיני הבעל, ובצחוק מתפקע מאושר והתרגשות לרוץ אל מתחת לגשרים של הרגובה, שם חיכו להן עלמי חן תוססים באותה טמפרטורה.

בזמן ההוא, ילדים יקרים, עוד לא המציאו את האיידס, וגם על הרפס לא כל כך שמעו. לכן בלי גינוני נימוס והתוודעות מיותרים, חוץ מכרטיס הביקור הממש נראה לעין – היו מתחילים הבחורים לחפור מתחת לשיפעת החצאיות, ולחבק להן את הגב בתרגיל כישוף מקובל.

כל נשף סופו להסתיים. לכן לפני הפגישה המחודשת עם הבעל – שכל אותה עת מכר בלחט עוד ראש כרוב טרי, היו שולפות בידיעה ברורה שארוץ אחריו לתפסו. זה היה לפני שהתוודעתי אל מדעי התחווקה והכושר, בימים שהייתי נוסעת במכונית אפילו עד פח האשפה בחצר – וזה היה אכזרי מצידו ככה לעמל אותי על חינם.

מתי מסקרנות, וכעסתי על הפעילות המיותרת. אני זוכרת איך צווחתי אחרי גבו: ממזר! ממזר! והוא עצר בחריקה, הפך פניו, אמר: נכון צוציק, וטס לי מתוך היד.

אני גם זוכרת איך ניטעתי באמצע הסלון, והכרזתי שאם הוא לא בא תיכף ומיד, אני מתחילה להפעיל את הסירנה בגרון, וכל השכנים יחשבו שהוא מרביץ לאישתו. מתוך אחד הפתחים תיכף הבליח ראשו של הבחור,

המרוגנות את „האבן החמוצה", מרטיבות אותה, ומשפשפות בעזרתה את כל הסעון מחיקה. אחרי „ריספשן" מרתוני שכזה רפיסות מסויימת באתרים מסויימים היתה בלתי נמנעת. אבל הנס תמיד היה קם ומתרחש. תוך דקות הכל היה חוזר למצב הראשוני. אל הבעל היו חוזרות העלמות תמות הרס בעפעפיים שמוטות מרוב צניעות. הוא, שהכיר את הסחורה שלו, יכול היה לבדוק עד קץ הדורות. אדמה יבשה כמטאפורה הכי קרובה, זה מה שהיה מוצא.

כל מכר בלקני עבר תחקירים מפרכים מה זה בעברית „האבן החמוצה". יגעת ומצאת – תאמין. את האקזוטיקה הזו ניתן להשיג בכל בית מרקחת. זו פשוט האבן העוצרת דם. הגביש הלבנבן ההוא, שטעמו אכן חמוץ.

אין. אין שום תכלס לסיפור. עור רפוי של ציצקעס ופנים זה לא מכוון!

בריאות

לבנון הכרוב המצוי חובט ראשו על שפע אינפורמציה בנושא. מצד אחד ישנה הטלוויזיה שמזהירה לא להשתזף אחרי השעה 11 בבוקר ולפני 4 אחרי הצהריים. (5, בגלל שעון הקיץ) מצד שני יש קונגרסים של רופאי עור שמביאים לנו נתונים על שיכבת האוזון באטמוספרה, שנפגמה בגלל זיהום האוויר העולמי ואיבדה מיכולתה לסנן את קרינת קרני השמש המזיקות, עובדה שכבר גרמה לעליה של 100 אחוזים בתחלואת סרטן העור, ומדברים על עליה משמעותית נוספת. מצד שלישי – לא חבל להרוג ככה את מראה קליפורניה השזוף, חושני, חתיכי – ומצד רביעי יש את כל המכונים החדשים שמבטיחים הוקוס פוקוס לשכב על המיטה לבן, ולצאת מהם אחרי חצי שעה הרי בלפונטה. טוב, נו, בערך.

תראו, אני, אף פעם לא הייתי בעניין שיזוף. לי יש פטור. אבל בשביל 8,000 צולי הבשר פר מטר מרובע (זה מה שספרתי על החול) הבאתי מצד חמישי את ד"ר עמי צדנוב, רופא עור, שיגיד גם הוא את דברו.

הוא הביא את צפירת הארגעה. משוגעים, אפשר לרדת מהגג. מותר להיות לבנים. גם אלה שנולדו יותר כהים. ממש בריא יותר. והרי החדשות ועיקרן תחילה. הקטע מהטלוויזיה של שיזוף בריא עד 11 בבוקר ומ־4 אחר הצהריים, הוא לגמרי פאסה. כבר שנתיים הגישה היא שקרינה היא קרינה, ולא משנה באיזו שעה. ונא לא להפריד בין שמש של ריזנגוף לשמש של שפת הים. אנשים אומרים לו, „אני בכלל לא משתזף בים", וכל היום בעצם הם מסתובבים בשמש. אותה שמש. רק בים המלח, בגלל שזה 400 מטר מתחת לפני הים – השיזוף בטוח יחסית, כי שכבות האוויר הרבות, וזווית הקרינה המיוחדת מסננות את מירב הקרינה. בקשר למיטות, צריך להסתכל בפרוספקטים. מיטות שיזוף שכתוב עליהן בהטבעה שהן מדגם U.V.B הן דגם ישן עם אורכי גל שבין 280־320, ולכן מסוכנות מבחינת הקרינה. זה כאילו לשבת מול 5־6 שמשות ביחד, כשאת – זה כבר יותר מדי. מיטות מדגם U.V.A בעלות אורך גלים 320־400, הן בטוחות יותר ביחס, למרות שגם מהן הוא לא מאושר, כי קרינה זו קרינה, והיום הגישה היא שכל הקרינות מסוכנות. אגב, יש להקפיד באותו חמור על חבישת משקפיים אדומים רווי קרינה בכל סוגי המיטות כדי למנוע פגיעה חמורה ברשתית. אפילו מישחות ההגנה ל„שיזוף הדרגתי" מיוצרות היום עם מסננים נגד גלים קצרים וארוכים גם יחד. למרות שאין דבר כזה „קרינה בטוחה". כשכתוב על השפופרת „פקטור 15" פרושו שכתוה כל 15 דקות חשיפה לקרינה, העור המרוח מקבל קרינה של דקה אחת.

טאץ׳ טאץ׳ (לקרוא את זה ברוסית) חמור מה? יותר טוב לא הייתי שואלת.

תכשיר שיזוף רגיל
סן-דאון עמיד במים
SUNDOWN®
מסנן השמש שלא יורד במים.
SUNDOWN SUNBLOCK 15
SUNDOWN SUNSCREEN 8
SUNDOWN SUNSCREEN 6
SUNDOWN SUNSCREEN 4

מבצע
הרובוט הענק
טולי טמפולי
20,000 פרסים! כל יום הגרלה!
פרס ראשון:
הרובוט הענק "טולי טמפולי"
במבצע "טולי טמפולי" אתה יכול לזכות כל יום בפרסים נהדרים: 5 רובוטים חכמים, 5 צלחות ריגול להאזנה מרחוק, 5 אורגנים, 10 ווקי-טוקי עם רצועת יד, 75 מכוניות רובוט, 200 מצלמות ובסיום המבצע הפרס הגדול מכולם - הרובוט הענק "טולי טמפולי".
כן! טולי טמפולי, רובוט מדבר שגובהו מטר וחצי, יכול להיות שלך!
רוצה לזכות?
גזור, הדבק ושלח.
במבצע "טולי טמפולי" אתה יכול לזכות בקלי קלות. קנה שקיות טמפולי בטעמים שאתה הכי אוהב, ולאחר שתסיים לשתות, גזור מעל האריזות את אותיות טמפולי והרכב מהן את המשפט:
ט-ו-ל-י ט-מ-פ-ו-ל-י ו-י-ו-פ-י ל-י
כעת, הדבק את האותיות על דף נייר, כתוב את פרטיך האישיים בתלוש המופיע בחלקה התחתון של המודעה, גזור, הכנס למעטפה ושלח למבצע "טולי טמפולי", ת.ד. 510 נתניה 42104.
זכור! ככל שתשלח יותר מעטפות יגדלו סיכוייך לזכות.
ההשתתפות אסורה על עובדי חברת טמפו תעשיות בירה בע"מ וניתם מערכות תדמית, ובני משפחותיהם.
לכבוד מבצע "טולי טמפולי" ת.ד. 510, נתניה 42104
רצ"ב האותיות המרכיבות את הסיסמא: "טולי טמפולי ויופי לי".
שם משפחה ______ שם פרטי ______
כתובת ______ מיקוד ______
טמפו
טמפולי - משקה שלי

כל מי שבא לבית מרס, יכול לזכות!

הצעה כזאת עוד לא היתה!
הכנס לסניף מרס הקרוב אליך, פגוש את הרהיטים היפים שהבאנו במיוחד מאירופה בשבילך וגש לדוכן ההגרלה.
תקבל שם כרטיס פרס: מלא בו את פרטיך ושלשל אותו לקלפי.
ביום ההגרלה יפתחו הקלפיות ו־4 מבקרים מאושרים יזכו, גם אם לא קנו דבר, באחד מהפרסים הבאים:

- **מערכת ישיבה מעור תוצרת איטליה 3+2+1.**
- **שולחן אוכל + 6 כסאות.**
- **חדר שינה כולל מיטה זוגית, 2 ארוניות לילה, שידה ומראה.**
- **חדר נוער הכולל מיטה, ארון 2 דלתות ומכתביה.**

זכור, בכל ביקור תוכל לקבל כרטיס פרס 1, כל ביקור מגדיל סיכוייך לזכות! אם קנית בתקופת המבצע פריטי ריהוט בבית מרס, תכנס להגרלה נוספת, הגרלה לקונים בלבד:

- **סכום הקניה בלבד יוחזר לאחד הקונים ולא יותר מ־3,000 ש"ח.**

דרוש כרטיס הגרלה בעת הקניה.
כפי שאמרנו - הצעה כזאת עוד לא היתה!
בוא נפגש בבית מרס - להתראות!
המבצע יערך בתאריכים: 19.6.87 - 4.7.87.
ההגרלה תערך ב־12.7.87 בשעה 17.00 בבית מרס תל אביב, בפיקוח רואת חשבון של החברה.

ישראכרט "ויזה עדיף"

ההשתתפות אסורה לעובדי בית מרס ולעובדי משרד הפרסום ומשפחותיהם.
כפוף לתקנון המבצע

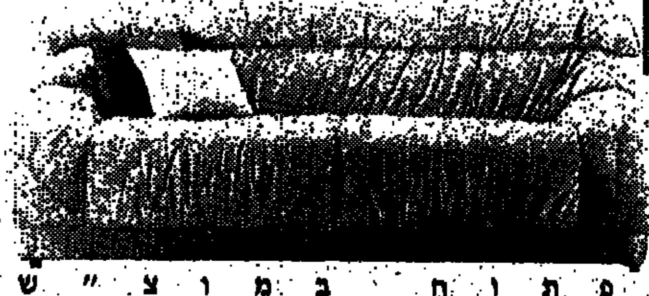

פתוח במוצ"ש

בית מרס
מפגש הריהוט האירופאי הגדול בישראל

תל אביב, רח' הרצל 158, חיפה, רח' הרצל 52, באר שבע, דרך חברון 4, ירושלים, הרצוג 61, תמן, אזור התעשיה מעלות.

הורוסקופ
מאת האסטרולוג אילן ...

לשבוע המתחיל ב־12.6.87 והמסתיים ב־18.6.87

האירועים הצפויים השבוע ובשבוע הבא:

- **מתפתח משבר נוסף ביחסים עם ארה"ב.**
- **שביתות ושיבושים באמצעי התקשורת.**

מפת השמיים השבוע – השמש מסיימת את מהלכה במזל תאומים, ובסופו של יום א', לקראת חצות הלילה, עוברת היא למזל סרטן. באותה עת ממש מתחיל כוכב חמה בהילוך נסיגתי במזל סרטן עד לאמצע חודש יולי; כוכב המאדים גם הוא נמצא במזל סרטן בהיבט שלילי לכוכב צדק (בטלה); כוכב צדק עצמו נמצא בהיבט חיובי לכוכב אורנוס (בקשת); כוכב נוגה נמצא במזל תאומים בהיבט מקוטב לכוכב שבתאי.
מצב כוכבים זה מצביע על נטייה לרגשנות על חשבון הגישה השכלתנית. שיבושים בהערכות מצב עלולים לגרור הפסדים כספיים. אין זה הזמן לחתימה על הסכמים או להתחלות רומנטיות.
הירח פותח את השבוע כשהוא במזל טלה (יוזמות חדשות) ומסיים אותו במזל תאומים (התלבטויות בין כיוונים מנוגדים).

תאומים (21.5–21.6) העניינים הכספיים שלכם דורשים תשומת לב מיוחדת. ההוצאות גדולות מהרגיל. אתם עלולים להגרר להפסדים משמעותיים באם לא תזהרו. אין זה הזמן המתאים לרווחים ספקולטיביים ועדיף לחפש נתיבי השקעה סולידיים. עליכם לנקוט כל צעד אפשרי מפני טעויות בשיקול דעת או מפני גניבה. בתחום המקצועי או העסקי עליכם להמנע מלהסתכסך עם בעלי סמכות. ויכוחים חריפים מדי עלולים לגרור אתכם לצרות.

סרטן (22.6–22.7) בתחום הקריירה אתם צפויים להתפתחות חיובית. זה הזמן לקבל החלטות ולא לחכות זמן רב מדי. עם זאת אתם צפויים להכנס למצבי לחץ או מתח רב. עליכם לשלוט בעצמכם ולהמנע מתגובות תוקפניות. הרגשות הרומנטיים סוערים במיוחד אך גם אינם מעניקים שקט נפשי. בעייה בריאותית של בני משפחה דורשת התייחסות דחופה.

אריה (22.7–22.8) על אף אכזבה מידיד קרוב, חיי החברה חוזרים להיות נעימים ומרתקים. זה הזמן לנקות את השולחן, להשלים פיגורים ולסגור חשבונות כדי להיות פנויים לפעילות חדשה בקרוב. בעייה בריאותית דורשת טיפול דחוף. הזהרו מתגובות רגשיות העלולות לגרור אתכם להפסד הזדמנויות. צעירים במשפחה שוב מדאיגים אתכם.

בתולה (23.8–23.9) עליכם להזהר מאוד בתחום הכספי ולא לחרוג מהתקציב. קרובי משפחה דורשים מכם תשומת לב דווקא בעת שאתם לחוצים ונדרשים להקדיש זמן רב יותר לענייני עבודה. אין זה הזמן לחתימה על הסכמים. שותפויות עומדות בפני סימן שאלה. חיי החברה חוזרים בהדרגה להיות חלק חשוב בחייכם. אין זה הזמן המתאים לרומנטיקה מישהו עלול לפגוע באמון שאתם נותנים בו.

מאזניים (23.9–23.10) בתחום הקריירה אתם זוכים לתקופת פריחה. הפופולריות שלכם בשיאה. זה הזמן לבצע שינויים במקום עבודה או בתפקיד. מאידך, תכניות קריירסטיות עלולות להתנגש באינטרסים משפחתיים ולהשאיר אתכם ללא החלטות. במישור הרומנטי אתם הופכים לרגישים מאד ונקלעים, שלא לצורך, למצבים עדינים ומביכים. שיתוף פעולה מצדכם דורש יותר מאמץ. הזהרו מתאונות ומביקורים במקומות בלתי מוכרים.

עקרב (23.10–22.11) ענייני עבודה ממשיכים לקבל עדיפות. בעיות כספיות דורשות טיפול זהיר וסבלני בעיקר בכל הקשור עם שותפויות. מכתב חשוב מתעכב בדרך. נסיעות עשויות לקדם לכם את האינטרסים המקצועיים. אך הזהרו משיבושים של הרגע האחרון וכן מאבדן מסמכים. קשרים עם צעירים במשפחה ממשיכים להעיק. אין זה הזמן המתאים לרומנטיקה ומוטב לא לצפות להפתעות במישור זה.

קשת (23.11–21.12) אתם צפויים לאכזבה בתחום הרומנטי, באם לא תקפידו להאיט את הקצב ולהוריד ציפיות במישור זה. בעיות כספיות ממשיכות להטריד ולגרום לכם מצב רוח מדוכדך. שינויים בתחום המגורים או מקום העבודה הופכים לצורך דחוף. אכזבה משותפים אינה צריכה להוציא אתכם משיווי המשקל. האזרו בסבלנות והשליטה במצב תחזור אליכם.

גדי (21.12–19.1) הזהרו מחתימה על הסכמים ללא בדיקה מדוקדקת וייעוץ מקצועי. נראה כי אתם עומדים ליפול קורבן לתמרון המבוצע נגדכם על ידי יריב אישי או עסקי. אל תאמינו לאינפורמציה המוצגת בפניכם ללא בדיקה יסודית. בעיות בריאות עדיין מציקות ודורשות תשומת לב מירבית. סכסוך עם שותפים או חברים לעבודה הופך לבלתי נמנע.

דלי (20.1–19.2) הרגשות הרומנטיים נקלעים למבוי סתום ועליכם לשנות גישה או טקטיקה כדי לא להפסיד. נראה כי התנאים הנוכחיים אינם מאפשרים לכם לממש חלום אישי. הזהרו מנסיונות של חברים לעבודה לפגוע באינטרסים שלכם. ענייני בריאות שלכם או של בני משפחה דורשים תשומת לב גדולה מהרגיל. שינויים בהרכב התזונה ובהרגלי החיים עשויים לעזור. טיולים ונסיעות דורשים זהירות מירבית והקפדה על לוח זמנים. עדיין קיימים עיכובים בקשר למימוש זכויות פיננסיות או רכישות.

דגים (19.2–20.3) על אף שיפור משמעותי במצבכם הפיננסי הנוכחי טרם באו על פתרונם בעיות כספיות מן העבר. הקריירה והעבודה היצירתית מביאים לכם סיפוק והצלחה, גם אם הם מושגים על חשבון ענייני הבית והמשפחה. זה הזמן לקחת חופשה ולצאת לבילויים או למקומות בידור. עם זאת, הזהרו מפני נוכלים ורמאים המנסים להוליך אתכם שולל. הרגשות סוערים מאד.

טלה (21.3–20.4) ענייני הבית והמשפחה מקבלים עדיפות. זה הזמן להחליף ריהוט או לרכוש ציוד לבית או אף להחליף מכונית. עבודות שיפוץ. בבית או מעבר מגורים מקבלים גם הם תאוצה. עם זאת, עליכם להתכונן לשיבושים בתחום זה או לסכסוך עם בן משפחה על רקע דעות מנוגדות. הזהרו מתאונות או מנסיעות באיזור בלתי מוכר.

שור (21.4–20.5) השבוע אתם נקלעים למצב רוח מדוכדך ועצוב, ללא הצדקה. אין זה הזמן המתאים לרומנטיקה. מוטב להתפנות לפתרונות מעשיים גם אם קצב הארועים איטי מהרגיל. הזהרו מלהגרר לסכסוך או לתגובות כעס כלפי קרובים או בני זוג. נסיעות וביקורים תופסים חלק גדול מזמנכם אך קחו בחשבון שיבושים של הרגע האחרון, ביטולים ועיכובים ואבדן מסמכים או כספים.

ילידי השבוע – משתייכים לשליש הראשון של מזל סרטן. הם מהווים את הקבוצה הגבולית בין המזלות ונשלטים על ידי כוכב חמה והירח. בני קבוצה זו ניחונים בכישורים רבים ובנטיה ליצירתיות אך גם נוטים לחוסר בטחון בעצמם. הצלחתם מותנית בדרך כלל ברמת האידיאליזם האישי שלהם.

אומרים ישנה ארץ

עדר עיזים בחורבת בק

מסלול טיול
שמורת הר־מירון:
מחורבת בק – לעין זבד

בית ג'אן במרומי ההר

המים שבגת (במקום היין)

שיחי הלוטם השעיר

תצלומים: עזריה אלון, דנה מרון

לי כבר יש גיגו

אתמול קיבלתי גיגו והיום אני חכמה בריבוע.
גיגו הוא המשחק הכי חכם שקיבלתי עד היום.
(ותאמינו לי, קיבלתי כבר הרבה משחקים...)

למשל, רק את הקוביות של גיגו
אפשר לחבר זו לזו מ־4 כיוונים!
בגיגו אפשר לבנות דברים עם דמויות,
גלגלי שיניים וקוביות בעלות פינות מעוגלות. פשוט, אפשר לבנות הכל.

לי יש גיגו עם שלט רחוק המפעיל חלקים במשחק ומשמיע מוסיקה (וזה המשחק שאני משחקת בו עכשיו).
ישנם גם "גיגואים" פחות מורכבים ואני בטוחה שכל ילד יכול למצוא את הגיגו שלו.
כל משחקי גיגו חכמים, או כמו שאבא אומר: "גיגו עוזר לילדים להתפתח".

— אם תגשו לחנויות הצעצועים המובחרות, תוכלו גם אתם לקנות גיגו. שיהיה לכם משחק חכם.

גיגו gigo BLOCKS
משחק חכם יותר

בגליל, בו ינוע המטייל לשוטט בחיק הטבע יום תמים, מבלי לחצות כבישים או קווי חשמל וטלפון ומבלי לראות בתים גבוהים. שמורת הר־מירון, פנינת הטבע והנוף של צפון הארץ, מוכרת על־ידי הארגון הבינלאומי לשמורות טבע (IUCN). יש כאן צירוף ייחודי של אקלים (מישקעים וביום), מיסלע וגובה מעל פני הים, שיצרו בשמורה זו בתי גידול נדירים ויפים, האופייניים לה בלבד.

הפסגות הגבוהות של השמורה הן נקודות תצפית מרהיבות, מהן נשקפים חלקים גדולים של צפון הארץ ודרום לבנון.

שמורת הר־מירון משתרעת על כ־100.000 דונם. היא הגדולה בשמורות צפון הארץ ומרכזה, וגם העשירה מכולן בצומח ובחי. אך חשיבותה העיקרית טמונה דווקא בשיטחה הגדול, שאם נדע לשומרו מדרכים, כבישים, ביוב, רעלים, רעשים וכלים מכניים כבדים תמשיך ותהיה שמורת טבע אמיתית ויחידה בארץ־ישראל ואולי במזרח התיכון כולו.

בלב השמורה שוכן הכפר הדרוזי בית ג'אן, בו חיים כ־6500 תושבים. בעת ההכרזה על השמורה הוצא תחום הכפר (כ־2000 דונם) מתחום השמורה. באחרונה צורפו לתוכנית המיתאר של הכפר עוד כ־1300 דונם משטח השמורה, על מנת לפתור את בעיות הדיור של התושבים.

בשולי השמורה מצויים שבעה כפרים נוספים.

השבת נטייל במרומי ההר, נראה שרידים של נסיון ההתיישבות היהודית כאן במאה הקודמת ונכיר את האיזור שבו ירדו השנה כ־1300 מ"מ גשם ועשו את ההר ירוק, פורח ומעניין.

המסלול

ניסע בכביש העולה אל חניון הפיסגה של הר מירון (מס' 1 במפה), ושם נחנה את הרכב. מהחניון נלך דרומה, על הכביש המוביל לפסגת הר בר־יוחאי, אחרי כ־100 מ' נרד ימינה, בדרך עפר המסומנת בכחול.

לאחר הליכה של 10 דקות נגיע אל שטח תשוף, בו ניצבים מספר עצי אגוז בודדים, גלי אבנים ומיבנים הרוסים. **זוהי חורבת בק (2).** היא נקראת כך על שם ר' ישראל ב"ק, מצפת, שהקים כאן ישוב יהודי במאה ה־19, אך כבר קודם לכן התפרסם כשהקים בצפת את בית הדפוס הראשון בארץ. היה זה בימים שבהם שלט פה איברהים פחה (1840 – 1832) המצרי. בינו ובין ר' ישראל ב"ק נרקמו קשרי ידידות, בגלל יד המקרה: מחלה קשה תקפה את השליט. בכל האיזור לא נמצא רופא שיכול היה למצוא תרופה למחלתו. ר' ישראל ב"ק שהיה ידוע כרופא שעסק מעט ברפואה, נקרא בדחיפות אל אברהים פחה, הצליח לרפאו ובעקבות הצלחתו זכה בתואר „חכם באשי" – רופאו האישי של הפחה.

באותה תקופה היה כאן כפר דרוזי קטן – ג'רמק. תושביו סבלו קשות משכניהם, אנשי פקיעין, אשר גזלו מהם חלק גדול מיבוליהם והשתלטו על אדמותיהם. תושבי ג'רמק פנו אל ישראל ב"ק, ובקשו ממנו שישתדל בפני המושל לשחרר אותם מעול שכניהם. בתמורה הבטיחו לו חצי מאדמות הכפר. לפי תאורי נוסעים וחוקרים בני התקופה נראה, שבאותו הזמן כבר נטשו הדרוזים את ג'רמק בגלל הקשיים הרבים, אולם אדמות הכפר נשארו בבעלותם. העיסקה נחתמה; ישראל ב"ק השתדל אצל השליט והצליח. בעקבות זאת יצא ניסן ב"ק, בנו של ישראל ב"ק, עם כמה משפחות לג'רמק והתיישבו שם. הם בנו בתים, נטעו עצי אגוז וזרעו שדות וגינות. כך הם נעשו לחלק מן היהודים הבודדים שעסקו אז בעבודה חקלאית בא"י. באותה עת, ב־1837, התרחשה בצפת רעידת האדמה והחריבה את העיר. גם בית הדפוס נהרס וישראל ב"ק ובני־ביתו עברו אל גם בג'רמק. כעבור שנתיים ביקר בצפת השר מונטיפיורי ואשתו היהודית, והם הוזמנו לג'רמק לקחת חלק בטקס ברית המילה לבנו של ניסן ב"ק.

השלטון המצרי בארץ היה מתקדם ומסודר יותר מהשלטון התורכי, ועל כן כששבו התורכים לשלוט בארץ, שוב לא היה בטוח לחיות במקומות המרוחקים מהמרכזים העירוניים. בני משפחת ב"ק, נאלצו לעזוב את ג'רמק, ורק עצי האגוז עדיין מתנשאים כיום מעל גלי האבנים, לזכר אותם ימים.

למרגלות עצי האגוז נבחין בבאר מכוסה בחצי חבית. לפעמים אפשר לראות לידה רועה המשקה את עדרו ממימיה. בקירבת הבאר נבחין בבור, שמדרגות אליו, בתוכו נובע מעיין קטן, שבחורף ממלאים מימיו את הבור.

שתי אבנים גדולות הנראות כאן הן שריד לבית־הבד, שהפיק שמן זית. ליד באר המים מוטלת אבן עגולה המשמשת כיום שוקת לעיזים. זוהי אבן ה„ים", המהווה חלק ממיתקן הכתישה של בית־הבד.

אם נרד לצידה הדרום־מערבי של החורבה נמצא שם מישטח אבן, בו חצובה תעלה. כאן נסחט השמן. בחלק העליון של החורבה, מעל האגוזים, ישנו בור חצוב, שבקירותיו כוכים צפופים – קולומבריום, מיתקן שייעודו העתיק בא"י נתון לוויכוח בין חוקרים.

על ראש ההר שמעל החורבה עומד בית בודד. זהו בית היערן (3). במג'דל שמס, שלמרגלות החרמון, הקימו דרוזים בני משפחת ספאדי, לפני 35 שנה רשת ריגול לטובת ישראל. בתחילת שנות החמישים נחשפה הרשת. כמה מבני המשפחה נתפשו על ידי הסורים ואחרים הצליחו להימלט לישראל. ביניהם היה יוסוף סאפאדי, שהתפרסם במימדיו הגדולים ובכוחו הפיזי. הוא קיבל מהקרן הקיימת לישראל עבודה בשמירת היערות בהרי מירון. ספאדי גר בבית הבודד עם משפחתו, עד שבאחד הלילות פרצה אל הבית חוליית מחבלים, הרגה אותו והסתלקה.

לפני שנמשיך ללכת, נצפה מכאן על גוש הרי מירון, המשתרע מדרום וממערב לנו. אלו הן הפסגות הגבוהות בגליל. לכן נקרא האיזור מרום הגליל. עם קצת דמיון נוכל להבחין שלגוש הרים זה צורה של פרסה, שפיתחה פונה מערבה. פרסה זאת מהווה את קו פרשת המים של הגליל העליון. בפתח הפרסה עובר נחל כזיב, שתחילתו למרגלות הר הילל. הנחל זורם תחילה צפונה ואחר כך פונה מערבה ומנקז את כל המורדות המערביים של גוש הרי מירון, אל הים־התיכון.

מדרום־מערב משתרע מולנו כפר גדול, תבוני בין ההרים. זהו הכפר הדרוזי בית ג'אן. רדיפות המוסלמים הביאו את הדרוזים לייסד כפרים במקומות מרוחקים וחבויים, שהגישה אליהם קשה וההגנה עליהם קלה.

מחורבת בק נחזור מזרחה, בשביל עיזים כלשהו, על צלעו הצפונית של נחל זבד. כעבור מספר דקות נעלה על דרך עפר (סימון שבילים ירוק), נפנה

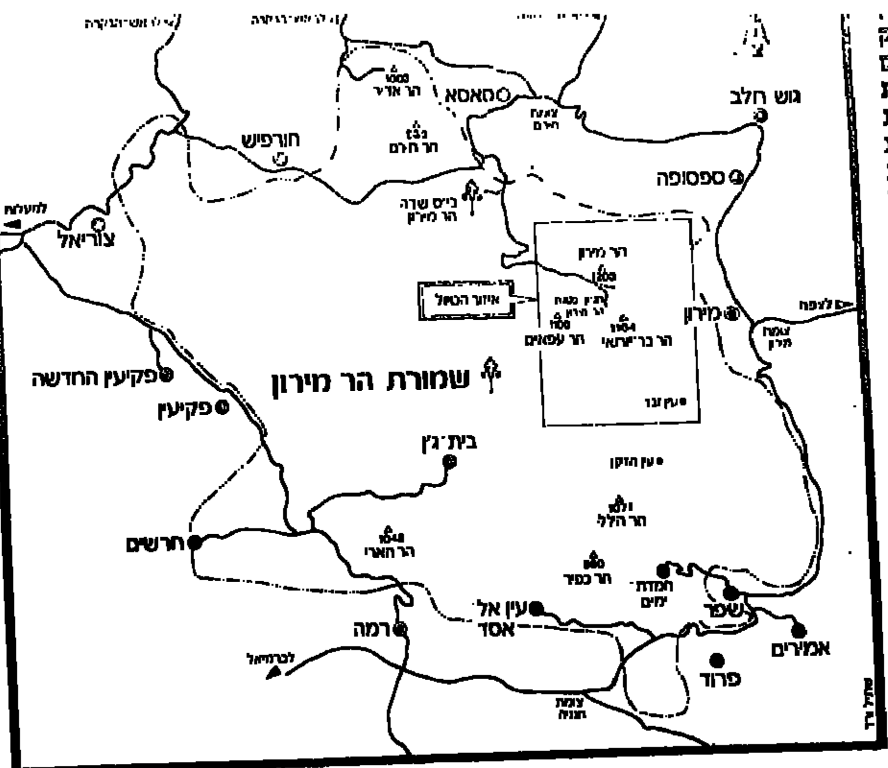

בה ימינה (דרומה) ונרד במורד הר בר־יוחאי. דרך זו, המתפתלת בין ההרים, מובילה מהר מירון לבית ג'אן, והיא לובשת צבעים שונים, בהתאם לעונות השנה. בסתיו בולטים כאן בין העשבים היבשים זרי סתוונית וכרכומים – חלקם בלבן וחלקם בוורוד עז. בחורף פורחות כאן כלניות בשלל צבעים, ולצידן יקינתונים בצבע לילך, שריחם נפלא. באביב מתכסים צידי הדרך במרבדים ורודים של סחלבים. השכיחים יותר מבין הסחלבים שפורחים כאן הם הסחלב הפרפרני והסחלב האנטולי.

לאחר הליכה של כ–15 דקות נבחין בצד ימין של הדרך בבור קטן, שאת פתחו מסתיר שיח פטל. זוהי ההוטה (קמין) „הקטנה" (4) – בור טבעי, שעומקו 11 מ'. בגלל הגשם הרב היורד כאן בחורף (מעל 1000 מ"מ ממוצע בשנה) וריבוי סלעי הגיר הקשים והסדוקים, שכיחה כאן תופעת הקארסט – המסת סלעי הגיר על־ידי מי־הגשמים. ה„הוטה" היא חלק מתופעה זאת: אחת הגירסאות אומרת, שהיא נוצרה בעקבות חדירת מים לסדק אנכי ארוך, שאליו מתחברים סדקים אופקיים קטנים יותר. סביב הסדק חלה המסה מוגברת, שבעקבותיה נוצרה מחילה גדולה שתיקרתה התמוטטה והיא נחשפה לאור השמש.

לאחר מנוחה קצרה נמשיך ללכת לאורך הדרך, העוברת בין שדות מעובדים, השייכים לתושבי בית־ג'אן, המגדלים כאן בעיקר חיטה, קצת בצל לזרעים וגפנים. בהרים הגבוהים מרובים סלעים וטרשים, וקשה מאוד למצוא שטחים טובים לעיבוד. בגלל התנאים הקשים, משקיעים החקלאים מאמץ רב כדי לקבל יבולים. אנו נקפיד, משום כך, ללכת רק על הדרך, ולא לפגוע בשטחים הזרועים.

לאחר הליכה של כ־30 דקות, פונה הדרך שמאלה, אל בריכה קטנה, הנקראת דולינה (5). זהו עמק קטן, ללא ניקוז, שנוצר כתוצאה מהתמוטטות סלעים אל תוך מערת המסה קארסטית. במשך החורף מלאה הדולינה במי־גשמים. בקיץ היא מתייבשת ואז מנצלים תושבי בית־ג'אן את השטח לדיש, במורג הנגרר על ידי בהמה. בסיום הדיש מפרידים בין המוץ והבר ע"י זריית התבואה באוויר, באמצעות מיזרה (קילשון־עץ). הבר, הכבד יותר, נופל בקרבת הזורה, והמוץ מתעופף ברוח.

כאן נראה רק את זקני הכפר שעדיין נאמנים לדיש המסורתי. הצעירים כבר נטשו את המסורת ודשים בשיטות מתקדמות יותר.

נחצה את הדולינה ונצעד לעבר עץ אלון בודד. כל יתר העצים בצד הדולינה נכרתו או נאכלו על ידי העיזים, ורק העץ האחד הזה נשמר על ידי הדרוזים, למען יוכלו להינפש בצילו, בימי הקיץ החמים.

נעזוב את הדרך המסומנת בירוק, ומהעץ הבודד נלך מזרחה (לכיוון צפת). פה מתחיל הערוץ של נחל מירון. אנו נפנה שמאלה (לכיוון צפון־מזרח) ונלך בשביל עיזים אל מחשוף סלע לבן, על הגדה הצפונית של הנחל. לאחר הליכה קצרה לצידם של שדות מעובדים, נגיע למישור סלע, בו חצובה גת (6), בדיוק במחצית בין נחל מירון לוואדי קטן שבא מצפון.

גתות עתיקות רבות מצויות בגוש הגליל. הן מעידות, כי גידול הגפנים היה מקובל כאן מאוד.

מעל הבורות החצובים בסלע וכו' במישטח מרובע, תחום באבני גדולות. זהו מישטח הדריכה. נאי דרכו את הענבים ברגליים יחפות, תוך כדי קריאות הידד, כמתואר בספר ירמיהו (כ"ה ל"): „...שאג ישאג על נוהו הידד כדורכים יענה אל כל יושבי הארץ". מיץ הענבים – התירוש – זרם אל בור הסינון הקטן, שבו שקעו הקליפות והחרצנים. משנתמלא בור הסינון, עבר התירוש דרך נקב אל הבור הגדול, הוא היקב, ומשם נאסף בכלי קיבול לאיחסון. גתות גדולות נועדו בדרך כלל ליישוב שלם או לבתי־אב גדולים, ולא השתייכו ליחידים.

מהגת נחצה את הערוץ היורד מצפון, ולאחר הליכה של כשלוש דקות נגיע לפתח ההוטה של נחל מירון (7).

אזהרה חמורה:

מסוכן מאוד להתקרב לפתח ההוטה. לכן נלך לאט ונסתכל היטב על הדרך. עומקה של ההוטה מגיע ל־43 מ' והיא אחת מההוטות העמוקות באזור.

מההוטה נרד אל תוך הערוץ של נחל מירון, נחצה אותו ונעלה אל הגדה הדרומית של הנחל (בקטע זה של הנחל הערוץ סבוך ולא נוח להליכה). השביל מטפס גבוה מעל הערוץ. נלך בו כ־15 דקות, עד שנגיע למישטח דשא ירוק (יבש בקיץ), במרכזו בנויה בריכת מים, שמעליה מתנשא עץ אלון. זוהי עין־זבד (8) – מעיין הנובע רק בחורף ובאביב, ומשמש כמקור מים לעדרי העיזים של בית ג'אן. עין־זבד הוא מעיין „חתום". בקיץ אפשר להיכנס עם פנסים למחילה בנויה בתחתית הבריכה. אורך המחילה כ־10 מ'. בתחילתה היא בנויה מאבנים ואילו בהמשך היא חצובה בסלע עד מקום הנביעה.

מכאן נחזור דרך חורבת בית הבק למכוניתנו, מי שיש לו רכב בחניון מירון, יוכל לרדת בערוץ של נחל מירון עפ"י הסימון הכחול.

□ **כתבה: עינת בר־יוסף**

עורכת: דפנה מרוז'

ידיעות אחרונות

החברה להגנת הטבע

מידע כללי

[illegible]

סיורים בשמורת הר־מירון

[illegible]

האוטו הזה יכול להיות שלך

ב־75 שקל בלבד!

שניהם כבר זכו:
אלי לוי מאשקלון – בפיז'ו GTi (22.6.86)
רוני ירון מרעננה – ב־ב.מ.וו. K76 (22.10.86)

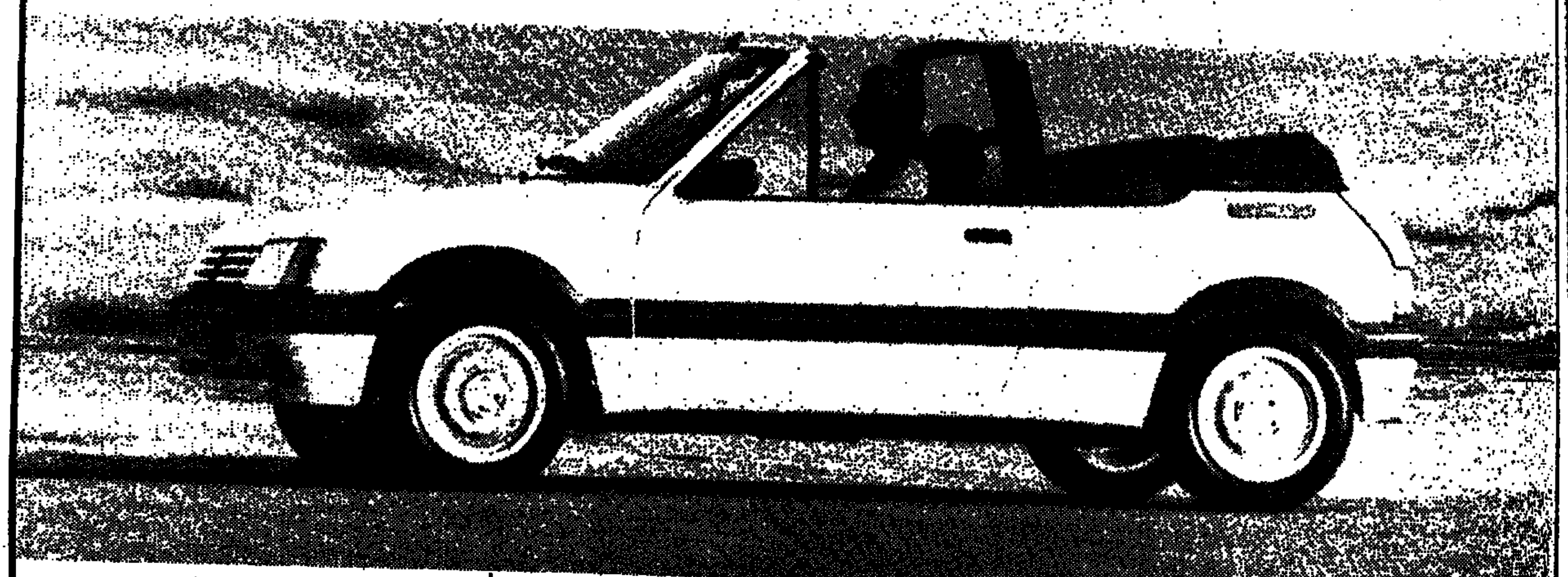

פיז'ו 205 קבריולה

(בשווי 50,000 שקל – כולל כל המסים!)

תוגרל בין מנויי המגזין

1580 סמ"ק, הזרקה, 115 כ"ס
0–100 קמ"ש ב־9.7 שניות
מהירות מירבית 190 קמ"ש
צבע אדום, דגם 88'

ההגרלה תיערך ביום 30.7.87
בפיקוח רוא"ח ונציגי ד. לובינסקי בע"מ

סיכוי כפול!
מנוי לשנתיים משתתף פעמיים בהגרלה
(שמו מופיע פעמיים ברשימת המשתתפים)

לכבוד
אוטו מגזין
ת.ד. 4278 ת"א 61042

כן, אני חצה להיות מנוי
ולהשתתף בהגרלת ה־205 GTI קבריולה
□ 12 גליונות עבור 75 ש"ח (במקום 90 ש"ח)
□ 24 גליונות עבור 120 ש"ח (במקום 180 ש"ח)
□ מנוי חדש □ מחדש (מס' מנוי______)

שם ______
רחוב ______ מספר ______
עיר ______ מיקוד ______
טלפון ______ (בית) ______ (עבודה)

ניתן לעשות מנוי טלפונית לבעלי כרטיס אשראי: 03-659880
(24 שעות ביממה)

אוטו

מגזין עם בנזין

קרא בגליון יוני 87':
איך לנצח את הודאר! ● מדריך לרכישת מכוניות חדשות
מי עדיפה – פיאט אונו או סיאט איביזה? ● מחירון משומשות מומלץ

תשקיף

מאת יונה ברטל

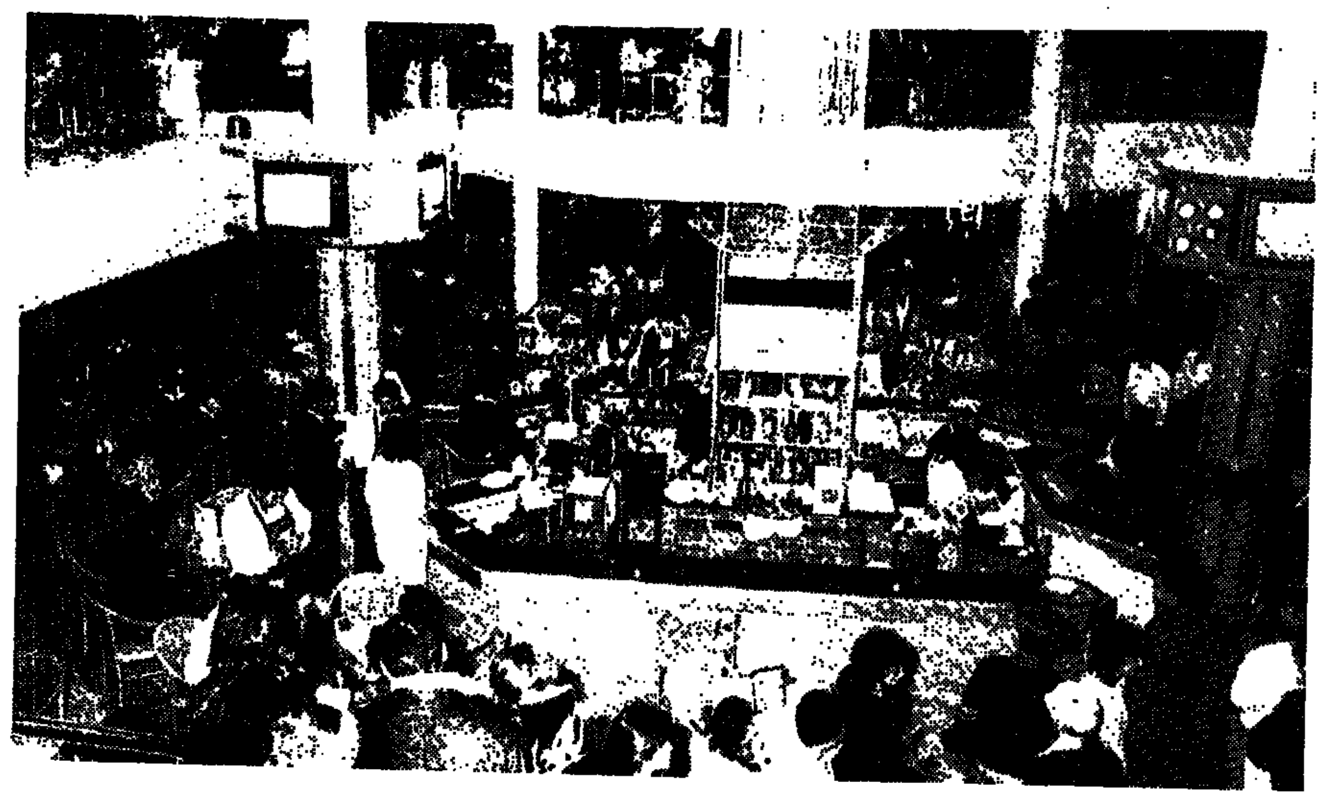

הירושלמים מגלים את „סנטר 1". מוקד קניות ובילוי בסגנון חו"ל

סנטר אחד בתנופה

לקח לירושלמים קצת זמן לעכל את „סנטר 1", מרכז קניות ובילוי חדיש בסגנון חו"ל. עכשיו זה קורה. היום הם מתחילים להגיע לשם במיוחד. בעיקר לאחר שמגלים את המחירים האטרקטיביים והמבצעים המיוחדים. הם מגיעים לחנויות המעוצבות, למפגשים ב„קפה סנטר", להתרחשויות נון־סטופ. קולטים ומאמצים את השינוי בהרגלי הקניה והבילוי. מבנה הכוורת הממוזג, בכניסה לירושלים, מושך עכשיו אורחים גם מחוץ לבירה. משלימים שם את בית המלון, בתי הקולנוע וכבר נערכים לבניית „סנטר 2"... צעד קדימה לסיפור הצלחה שבדרך.

זה היה רק עניין של זמן. מתי תקבל ירושלים את מה שמגיע לה, כעיר הגדולה בישראל: מרכז קניות ובילוי כמו בעולם הגדול. היום יש לה: „סנטר 1". ההרצה התחילה כבר בפורים האחרון. לקח לירושלמים קצת זמן לעכל את החידוש הזה. את השינוי העמוק בהרגלי הקניה והבילוי. כסגנון. היום הם מתחילים לעלות לשם. יותר ויותר מגלים את הסנטר.

זה היה טבעי שהסנטר הירושלמי יהיה שונה. לא כמו האחרים אצלנו. המרכז החדש מקבל את הבאים לירושלים מיד בכניסה לעיר. צמוד לבנייני האבן הגבוהים, בצד שמאל של רחוב יפו, מושך את העין מבנה הכוורת הממוזג, השובר את המראה הגיאומטרי הכללי. עיצוב חיצוני מיוחד שכזה יוצר תחושה גדולה של סקרנות ועם זאת מבחינים שהאופי הירושלמי של כל הקומפלקס נשמר היטב.

עיצובו הפנימי של הסנטר מזכיר מרכזי קניות יוקרתיים ואלגנטיים בחו"ל. הרבה שיש מבריק, תיקרת נחושת בוהקת ושתי קומות של חנויות המייצגות את אליטת היצרנים והמשווקים.

אפשר להתרשם שהסנטר הזה הביא לירושלמים את הרגלי הקנייה המודרניים של מרכזי קניות ממוזגים וסגורים. עד היום הולך משקל הכובד ומועתק לסנטר 1 הממוזג בקיץ הלוהט ומציע פעילות מסחרית ובידורית מהשעה 9 בבוקר וכמעט עד חצות.

„הופתענו מהתגובות היפות והמהירות יחסית", אומרים בהנהלת הסנטר, „למרות שידענו שלוקח זמן לעכל חידושים. לתל־אביבים לקח שנים רבות לגלות את דיזנגוף סנטר ואילו לירושלמים לקח הרבה פחות".

אחד היתרונות המרכזיים: משתלם לקנות בסנטר. רבות מהחנויות בסנטר הן חנויות מפעל, תחוסכות לצרכן הסופי את פער התיווך. לראשונה אפשר לפגוש בארץ בחנות של „ג'רוולם לד'ר" – בגדי העור היוקרתיים של תירבאווי – המעוצבים על־ידי טולוס ואני מורד והמיוצאים לרשתות המובילות כאנגליה וכצרפת. על רמת המחירים יכולה להעיד העובדה שאת מהלך החודש הראשון לפתיחה מסכמת מלי, מנהלת החנות: „בקושי עמדנו בקצב הייצור, חטפו מכל הבא ליד. חצאיות, מכנסים ואפילו מערכות עור. נשים יצאו עם שקיות בשתי הידיים".

מחירי הנחה ומבצעים

חנויות מפעל נוספות ב„סנטר 1": „אופנת כנען" מקיבוץ צרעה, מציעה את קולקציית הדגמים במחירי מפעל, בתוספת הנחה של 10 אחוז שניתנה עד כה רק במפעל בקיבוץ. היום זה בהישג יד, בכניסה לירושלים, בחנות יפהפיה בקומה השניה של סנטר 1.

יש גם חנות מפעל לאופנת „קומודור", שעלתה לירושלים, גם חנות ענקית של „נעלי אלכסנדר'ס" שהביא לראשונה לירושלמיות את כל קולקציית אלכסנדר'ס, המונה כ־800 דגמים. מציעים שם כ־3,000 זוגות נעלים, בחלקם בהנחות של 30 עד 50 אחוז. הסנטר מציע גם תשובות לירושלמיות המעריפות אופנת עילית מיובאת וקולקציות של מעצבות אקסקלוסיביות בבוטיקים.

בעקבות חנויות המפעל, מגיעות גם רשתות שיווק גדולות היודעות להעריך נכון סיפור הצלחה שבדרך. כך עלו לירושלים והתמקמו ב„סנטר 1", בחנויות מפוארות: שילב, חוויה, יצרני האופנה המובחרים ראש אינדיאני, סאבי, בלונדינו עם דן קאסידי, אבי מודל, וד.ר. גורדן בבגדי העור.

עיצובי החנויות נחשבים למלה האחרונה בתחום השיווק והעיצוב, רובן חנויות פתוחות לגמרי עם חלון ראווה מקיר לקיר.

כל מחירי הפריטים ברשתות המפעלים האלה אחידים בכל הארץ. יחד עם זאת אפשר להבין את אלה המעדיפים לקנות בסנטר 1. המקום היפהפה, האווירה – חוץ לארץ אמיתי, והמחירים נוחים. אם מוסיפים לזה את ההנחות לרגל הפתיחה, אפשר להבין את התנועה המתגברת לשם. לא רק ירושלמים, גם תיירים וגם „תל אביבים" המוזמנים לסנטר יכולים למצוא כאן גם מציאות שהיו סגורות עד היום בתוך החומות. המחשה: בזאר ערבי של מציאות העיר העתיקה. וזה כולל הכל: גלביות, קרמיקות ארמניות, זכוכית חברון, כלי נחושת וקש ואפילו תכשיטים ערביים ומוזרניים שאוהבים כל־כך לרכוש בשוק הערבי. יש שם גם חלבה, ממתקים ערביים וגם בקלוות וטורמוס. הכל מרוכז, מוגש נקי ומסודר. בדקנו אם גם המחיר „מסודר". חתפתעה גמורה. מחירי שוק „אשכרה". ניתן לשלם גם בהמחאות ובכרטיסי אשראי, שלא כמו בשוק, ואין צורך להוסיף שזה גם הרבה יותר בטוח...

התרחשויות בסנטר

„סנטר 1" הפך גם למרכז פעילות בידורית מסביב לשעון כמעט. ארועים שטרם נראו כמותם בירושלים, נון סטופ. כל זה בגיבוי מערכת הטלוויזיות והווידאו במעגל סגור המשוכללת ביותר בארץ. המערכת הזו כוללת אולפן שידורים, המנוהל על־ידי אסי אשטיין.

מדי יום שישי בצהרים מוקרנים המשחקים האחרונים של ה־N.B.A, עם בירה מחכית במחירים מצחיקים. השישי הזה הפך למפגש קבוע של אוהבי הספורט בבירה. פעמיים בשבוע נערכות שם תצוגות אופנה מפוארות עם מיטב הדוגמניות. 18 מרקעי הטלוויזיה הפזורים בסנטר מקרינים תוכניות בידור מהארץ ומהעולם.

עכשיו נערכים שם לקראת החופש הגדול. לגמי הסנטר זה אומר היערכות מיוחדת. מדי יום יפעל שם לונה־פארק, סנטר לילדים, ליצנים, תיאטרון בובות וגיבורי טלוויזיה אהובים יבדרו ויעשו שמח לכל מי שיגיע.

הימים והלילות של ירושלים גילו את הסנטר, בשבילם, מקום עם סטייל. „קפה סנטר" המרכזי, נחשב היום מאוד IN בבירה. אפשר לפגוש שם אנשי תקשורת, תרבות, ספורט ואומנות. דמויות בולטות בחברה הירושלמית. וגם אנשי עסקים. יושבים וחותמים על עסקאות. אפשר גם להבין מדוע. החניה נוחה: חניון תת־קרקעי מרווח בן 3 מפלסים עומד לרשותם. על כל קניית מוצר או מזון, מקבלים שם חניה חינם (תחום מאוד בעייתי בירושלים): עוזבים את המכונית, עולים במעלית היישר לבית הקפה. אפשר לדבר בשקט וליהנות גם מסלטים טובים. בכלל, בתחום המזון ניתן למצוא היום בסנטר כל אטרקציה אחרונה: עוגיות קוקימן, ארוחות בוקר של ביגל נאש, ההמבורגרים של מק דיוויד, גלידות משובחות ואפילו באגטים ירושלמים.

כמו בתל־אביב, גם הירושלמים גילו את מוצאי־השבת, כזמן מצויין לקניה ובילוי משפחתיים בסנטר. צריך לראות: המקום הומה אנשים גם במוצאי־שבתות. היום אפשר לומר שמדובר בסיפור הצלחה שבדרך. מוקד משיכה שגם התל־אביבים מתפעלים ממנו.

„הלכנו על מרכז קניות ירושלמי אמיתי ברמה בינלאומית", מסביר דוד בין, מנכ"ל הקומפלקס. „בחרנו בקפידה יצרנים מובילים מהליגה הלאומית. לא התפשרנו בהשקעה באתר. הקמנו את הסנטר כחוד החנית של הקומפלקס החדש בכניסה לירושלים. מלון ,שער ירושלים' בן 300 חדרים ייפתח בדצמבר השנה. עובדה שתביא תנופה ותיגבור לסנטר מן הצד התיירותי". לעסקים במקום צפוייה אז חגיגה.

בחודשים הקרובים ייפתחו 4 בתי הקולנוע החדישים שיוסיפו וישלימו את המימד הבידורי והקומה השלישית תפתח לקהל.

„במקביל", מוסיף בין, „אנו נכנסים בהילוך גבוה לקראת הקמת ,סנטר 2', קיימת התעניינות רבה מצד רוכשים פוטנציאליים בשטחי מסחר וחנויות ב,סנטר 2', המיועד להשלים את פרוייקט הכניסה לעיר כולו, גם הסנטר השני יהיה ברמה הגבוהה המוכרת של סנטר 1. ההתלהבות המתגברת מן הסנטר הראשון מחזקת את ידינו".

כדאי היום לרשום את „סנטר 1" על מפת הקניות והבילויים. מומלץ.

מבנה הכוורת הממוזג של סנטר 1 מושך אורחים גם מחוץ לבירה

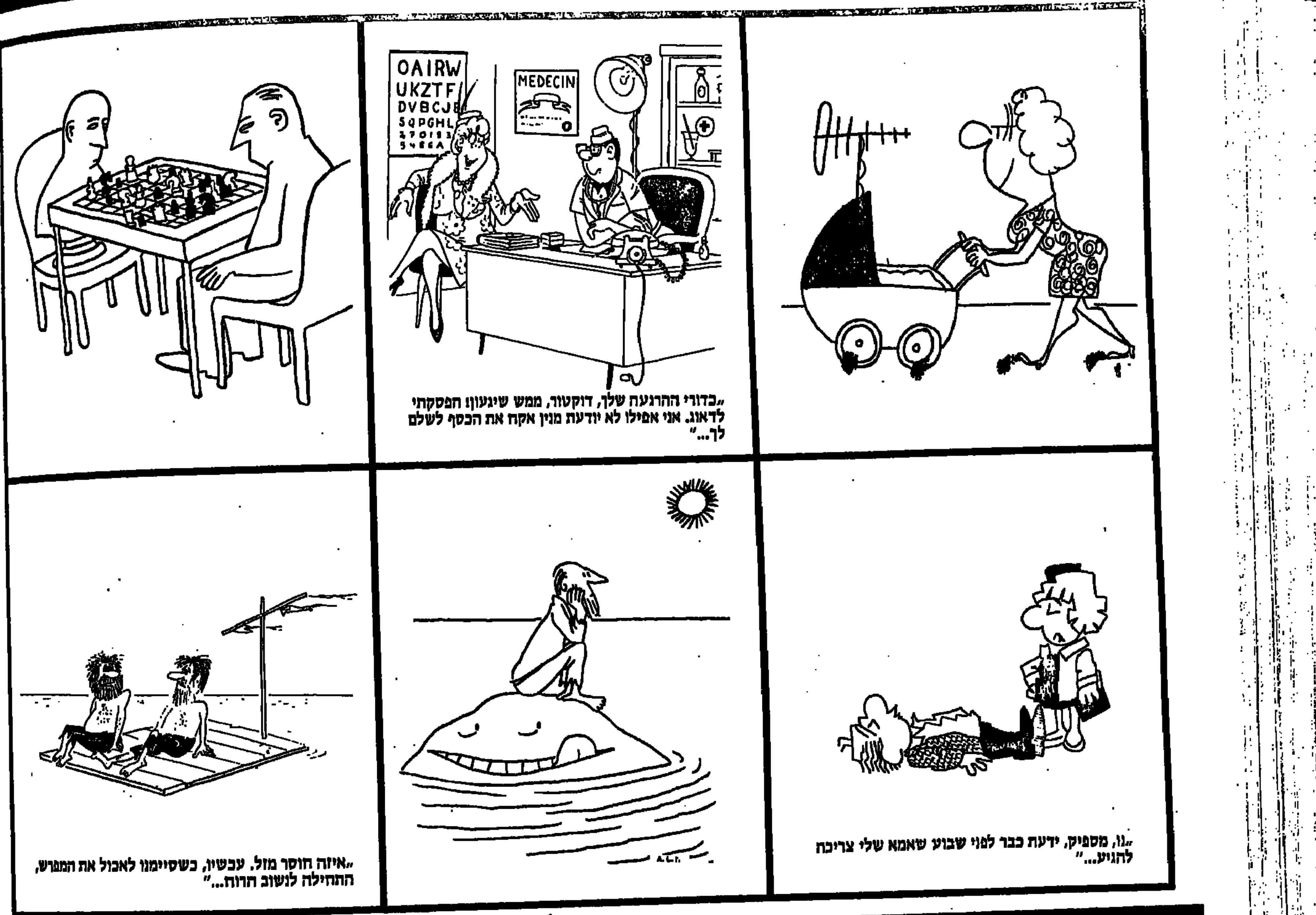

קמפינג 5 כוכבים.

השנה נראה אותם גם בישראל. פייף־נוע – קרוואנים חדישים ונוחים הגיעו אלינו. סוף סוף לא נהיה תלויים בבתי־מלון ונוכל לשהות בחיק הטבע עם כל הנוחות הביתית.

באירופה וארה"ב רואים אותם בלי הרף, בכל הדרכים: הקרוואנים. כמה פעמים רצינו לעצור על יד אגם כמו־אל בנורווגיה, אבל לא היה שם מלון. אנשי הקרוואנים הנו שם לקנאתנו הרבה.

תמוה הדבר שרווקא בארץ נשארו הקרוונות הנקים בגדר תופעה נדירה, מטייל אמריקאי צריך לנסוע ימים כדי להגיע לאתר הנופש. ישראל הקטנה והקומפקטית ממש מתבקשת לטייל בדרך זו. המרחקים ממקום למקום קצרים, אפילו עד קצווי הארץ אין צורך ביותר מכמה שעות נסיעה. מי שיש לו קרוואן יכול לבלות כל סופשבוע באתר אחר, בחיק הטבע. גם מזג האוויר הנוח שלנו מאפשר לעשות זאת כמעט בכל ימות השנה.

בעליה של חברת פייף־נוע כבר חרשו כל פינה בארץ. נסיונם הרב הורה להם שאם חסר משהו בנוף שלנו, הרי אלו הקרוואנים, והם החליטו לייבא אותם ארצה. הם בחרו בסדרת הקרוונות של חברת לאופרד הוותיקה מאיטליה.

אלו הם קרוואנים יפהפיים ונוחים המתאימים למשפחה הישראלית הממוצעת.

סלון בחיק הטבע

נכנסנו לסקור את הבתים הניידים האלו מבפנים, נדהמנו מרמת התכנון והביצוע. פינות ישיבה מכוסות בד אופנתי, וילונות נעימים על החלונות, יחידות תאורה. למרות המימון החיצוני קל לתת צביון אישי, המשקף את אישיות בעליו. באחד ראינו צמחיה מעוצבת, באחר גילינו בר משקאות מצוייד היטב.

קשה להאמין עד כמה דירה קומפקטית כזו יכולה להיות מרווחת.

גם בימות השבוע, כשיושבים בבית, עומד הפייף־נוע לשרות בעליו.

הוא יכול לשמש כחדר לנער המתבגר או וילה מהודרת לאורחים. והמחיר? להפתעתנו התברר שהמחירים בהחלט סבירים. וניתן להגיע להסדרי תשלומים נוחים.

פייף־נוע מציעה אפשרות לקרוואן זול במיוחד, לבעלי רכב מסחרי, היכולים להפוך את רכבם למלון נייד. יש מבחר גדול של כל האביזרים הנחוצים למטרה זו. לאחר ההסבה שעבר, יוכל הרכב להמשיך ולשרת את בעליו ככלי עבודה לכל דבר, ובסופי שבוע ישמש כקרוואן.

בעלי מפעלים יכולים לנצל הצעה זו לרווחת עובדיהם. לאחר שיהפכו מכונית מסחרית לקרוואן, יוכלו להשאיל לעובדיהם לצורכי נופש, להנאת שני הצדדים.

ל„שרופים" על אוהלים: פטנט חדש. אוהל על גג המכונית. בלי מזיקים וחול.

> **משפחת הקרוואניסטים**
>
> *„השרופים" על הקרוואנים הם אנשים מיוחדים. הנסיון הרב והידע הנוויות שאספו במהלך הטיולים מביאים אותם לחפש איש את חברת רעהו. בימים אלו מתקיימים "מגעים לחקמת" מועדון הקרוואניסטים הראשון בישראל. ההתארגנות נמצאת כבר בשלבים מתקדמים. פרטים נוספים ישמחו לתת למעוניינים בחברת פייף־נוע. לבקש את ... [illegible]*

3 שניות וזה עומד

לאחרונה גברה המודעות לאוהלים על גג המכונית. רבים מצאו בכך פתרון לבעיות שהציקו. בעבר הבעיה היתה שההנאה הצרופה נפגמה כתוצאה ממספר מטרדים: חול המשתלט על המזרונים והרגליים, חרקים פולשים לרצפת האוהל ושאר מזיקים שקשה להיפטר מהם.

לקראת עונת הטיולים הנוכחית פיתחה חברת פייף־נוע דגם מהפכני של אוהל אשר בא לענות על צרכיו המיוחדים של המטייל הישראלי. זהו אוהל הממוקם על גג המכונית. כשיוצאים לטיול, האוהל הינו דמוי גגון ואפשר להטעין עליו את כל המשא. הוא בנוי במיוחד לשאת את הצידנית, השולחן, הכסאות, ארגז הצעצועים ואפילו הסירה.

הגעת לאתר הנופש. אין צורך לפרוק את הציוד ולהכות לאוהל. אין צורך להתייאש ולחפש יתדות, יריעות, חבלים. האוהל של פייף־נוע מוקם ב־3 שניות. מושכים 2 חבלים ו... זהו. האוהל עומד. מהירות ההקמה מאפשרת ניידות גבוהה. אם רוצים גם באתר אחר – זה עניין של 3 שניות נוספות.

שתי נקודות ישראליות נוספות: המים והצל. בבסיס האוהל אשר שימש כגגון, יצוק מיכל מים ענק, המכיל 30 ליטר. בקצה המיכל ברז נוח לשימוש.

האוהל של פייף־נוע הופך לצלונית מעל לרכב. הצלונית מטילה צל רחב על משטח גדול לצד הרכב, וגם הרכב זוכה להימלט מקרני השמש. בדרך זו משיגים גם פרטיות. נוצרת מעין מרפסת בין ה„חדר" לבין הנוף.

האוהל מצוייד בחלון גדול לאיוורור וניתן להשגה עם מזרון שינה או מזרון ים, לפי בחירת הלקוח.

בעבר היו בארץ אוהלים רומים מתוצרת חוץ, שעלו ממון רב. שמחנו לגלות שהפיתוח הישראלי המשוכלל זול בהרבה, ועולה כמחצית המחיר, כלומר – 1150 ש"ח (ולא כולל מע"מ). ניתן להשיגו גם בתשלומים נוחים.

המטייל הישראלי ידוע כנופש מפונק. הוא אוהב לקחת אתו את כל הבית.

חברת פייף־נוע משווקת עגלות נגררות בהן אפשר להניח את כל הציוד הרב ולנסוע בצורה מאורגנת. חסל סדר בלגאן.

הוסבר לנו כי יש עגלות לכל מטרה: להובלת משאות, לקבלנים, לסירות ולאופנועים וכד'.

> *מאחר ושיווק במשגעים לדבר, ניתן להתקשר בשעות העבודה על מנת לקבוע פגישה אישית גם מחוץ לשעות הרגילות.*
>
> *מפעל ותצוגה: הדרנא 4 אזור התעשיה קרית ביאליק; 04-761444; 04-761987.*
>
> *תצוגה ומכירה: רח' אגרון 9 באר־שבע 057-29685.*

הרזייה בשיטה אמריקאית בהשגחה רפואית

★★★★★★★ בהשגחה רפואית ★★★★★★★★★

דיאטה אמריקאית – הרזיה בדרך הקלה, הטבעית, הבטוחה, הבריאה והמהירה.

מליוני אמריקאים כבר הפחיתו ממשקלם ושומרים על גזרתם לאורך זמן בזכות שיטת הקומפלקס המשולש (TRIPLE COMPLEX)

הקומפלקס המשולש – שילוב של 3 שיטות המסייעות להרזייה, העונות לצרכים האישיים הספציפיים של כל אדם ואדם. ללא מאמץ וללא הרעבה תוכל/י תוך זמן קצר להפחית ממשקלך באופן משמעותי ע"י שיטת *הקומפלקס המשולש* התוקפת את נושא הדיאטה מ־3 כיוונים.

יתרונות השיטה

גם אנשים שניסו להפחית ממשקלם בשיטות שונות ולא הצליחו או אלה שהצליחו להפחית ממשקלם אך חזרו למשקלם הקודם, יוכלו לרזות ולהשאר רזים יותר בזכות שיטת *הקומפלקס המשולש.*

דיאטות מיוחדות
- לנשים אחרי לידה
- לילדים בעלי עודף משקל
- שיטה להפחתת ריכוז שומן

מהי השיטה?

1. **דיקור סיני אוקופונקטורה –** קליפס קבוע לצמצום התיאבון.
2. **הומאופטיה, צמחים ותוספות מזון**
   - קפסולות צמחים ותוספות מזון לדיכוי והפחתת תיאבון, להסדרת פעילות המעיים ולשמירה כוללת על בריאות הגוף וחוסנו.
   - טיפות הומאופטיות להרזיה.
3. **תזונה אינדיבדואלית נכונה –** התאמת תזונה ודיאטה אישית הכוללת עד 6 ארוחות ביום, תוך שימת דגש על צרופי מזון מתאימים.

תוך 5 פגישות – התוצאות מרשימות

תוך 5 פגישות ובהשגחה רפואית תוכל/י גם את/ה להפחית ממשקלך באופן משמעותי ולסגל לעצמך הרגלי תזונה נכונים תוך שימוש בדיקור וצמחים מיוחדים.

מפעילי השיטה

משה אולשבסקי · אברהם אבן חן

משה אולשבסקי D.O.M, C.A. Ph.D מומחה עולמי לרפואה סינית וצמחי מרפא. מעביר לרופאים קורסים בדיקור סיני ועורך הירחון טבע־און.

אברהם אבן חן Ph.D – מומחה לתזונה ודיאטה, מנהל בית הספר לריפוי טבעי של תנועת הצמחונים בישראל.

יעוץ חינם!

הנך מוזמן לשיחת ייעוץ חינם ללא כל תשלום או התחייבות מצדך. פנה אישית או טלפן לסניפנו הקרוב אליך!

הסניפים פתוחים רצוף בין השעות 09.00־19.30

לכב' – המכון האמריקאי לשיפור הרגלי הבריאות ביאליק 77 רמת־גן מיקוד 52461
אבקשכם לשלוח אלי חינם, מדריך להרזייה בשיטת **הקומפלקס המשולש**
שם ______
כתובת ______
טל' ______
גזור ושלח

חינם! חיינן קלוריות לחישוב מספר הקלוריות. חיינן ויטמינים לאיתור ויטמינים במזון. גליון של הירחון טבע־און.

חינם 24 שעות ביממה!
חייג/י ברגע זה לטל. 03-722019, 03-660881, 067-78466, 04-644980, 02-228237
גם בלילות ובשבתות מסור/י שמך וכתובתך ומס' הטלפון שלך ותוזמן/י לשיחת "יעוץ חינם"

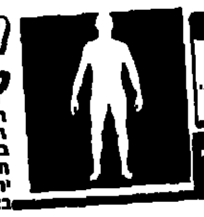

המכון האמריקאי לשיפור הרגלי הבריאות

רמת גן – ביאליק 77 (פינת ז'בוטינסקי), טל. 03-722019
תל־אביב – ככר מסריק 16, טל. 03-239682
בת ים – רוטשילד 32, טל. 03-593816
חיפה – הרצל 37, טל. 04-673860; 04-644980
ירושלים – הילל 5, טל. 02-240245; 02-228237
באר שבע – רמב"ם 12 (ליד שרות אמפא), טל. 057-76466; 057-32823

הקומפלקס המשולש-דיאטה אמריקאית מ-3 כיוונים

מדור לימודים

היכן תהיי/ה בעוד שנה שנתיים או שלוש?

מדריך להשתלמויות והכשרה בשעות הפנאי ללא תלות בגיל והשכלה. שלח לביתך חינם.

משוב למתחילים, למתחילים ומשתלמים.

אם הכיוון שלך קדימה, לעבודה מעניינת, הכנסה מכובדת, במקצוע מבוקש, המדריך יתן לך רעיונות לכיוונים מקצועיים חדשים, מתחילים ומשתלמים.

לכב' המכון להכשרה מקצועית בשיתוף המכון הישראלי למינהל ת.ד. 28124 (למס' 123) ת"א. מיקוד 61281
נא שילחו אלי חינם (ללא כל התחייבות מצידי) מדריך להשתלמות והכשרה מקצועית.
שם וכתובת ______
טל. ______

חינם! מדריך להנהלת חשבונות

חשוב למתחילים בלימודי הנהח"ש כולל תכניות לימודים ומערכי בחינות. פרטים על אפשרויות לימוד בכל הארץ.

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת.ד. 28124 (למס. 16) ת"א מיקוד 61281
אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימודי הנהח"ש
שם וכתובת ______
טל. ______

חינם – 24 שעות ביממה!
חייג/י כבר ברגע זה לטלפון 03-295628, 067-73714, 02-221933, 04-666601
גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך מדריך להנהח"ש – חינם.

אוניברסיטאות בארצות הברית

יעוץ ★ הכוונה ★ הרשמה

כל סוגי לימודים אקדמיים לקראת תואר ראשון, שני או דוקטורט

★ **הכנה לבחינת TOEFL**
- מבדקי אנגלית טופל
- תרגום נוטריוני של תעודות
- ניסוח מכתבים ומילוי טפסים

משרדינו פתוחים: בימים א', ד' 14:00-19:00 בימים ג', ה', 9:00-12:00

תל־אביב, בן יהודה 32 בנין אל על חדר 521 טל. 03-297324

Israel American Institute
COLLEGE ADVISORS

למד/י **תכנות מחשבים** בביתך בזמנך הפנוי

לכב' המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61281 (למס' 7)
שם וכתובת ______
טל. ______

קריאה מהירה והבנת הנקרא!

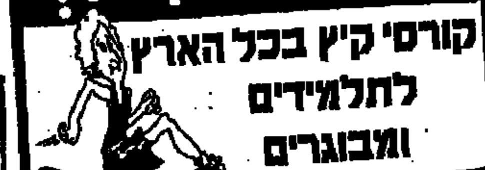

קורסי קיץ בכל הארץ לתלמידים ומבוגרים

נפתחים קורסי בוקר וערב

ילדים, נוער ומבוגרים, נצלו את הקיץ לשיפור מהירות הקריאה והבנתה. גם את/ה תוכל/י תוך 9 פגישות להכפיל ואף להגדיל פי 3, 4 או 5 את מהירות קריאתך ואף את יכולת הקליטה, הריכוז והבנת הנקרא.

מחיר מוזל מיוחד: 137 ש"ח בלבד (כולל מע"מ)

הינך מוזמן/נת לביקור בלתי מחייב בסניף הקרוב למקום מגוריך להדגמות השיטה.

משרדינו פתוחים בין השעות 19.30-9.00 רצוף	תל־אביב דיזנגוף 101 ליד סופר חול טל. 228646 243420	חיפה בלפור 5 פינת הרצל טל. 669041	ירושלים יפו 38 מול בית יואל טל. 221933	באר־שבע העצמאות 49 מכר ... טל. 73714	רמת־גן ביאליק 47 מול ... טל. 734181
הרצליה סוקולוב 35 ... טל. 87682	חולון סוקולוב 48 בנין הסופר טל. 860880	פתח־תקוה ... טל. 913665	ראשל"צ רוטשילד 35 ... טל. 968401	רחובות הרצל 130 טל. 453532	כפר־סבא ... טל. 444206
נתניה הרצל 24 ... טל. 22404	בת־ים ... טל. 668410	ק. חיים ... טל. 740410	אשדוד ... טל. 36624	אשקלון הרצל 38 ... טל. 26468	חולון ... טל. 242286

מכונים אמריקאים לשפות
מכון ישראלי למינהל

עיצוב פנים

כולל תכנון ועיצוב ריהוט

נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים, באר־שבע.

מתקבלים/ות בעלי/ות כישרון ונתונים לאחר מבחן התאמה.

מטרת הקורס: הקורס לעיצוב פנים מיועד לאנשים בעלי גישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל לחנויותיהם, לבעלי אולמות תצוגה וכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן וליהנות מהמרחב שלו ברווחה ובנוחות מירבית.

חינם – 24 שעות ביממה – חייג/י עכשיו לטל. 03-281858, 04-669041, 02-221933, 067-73714 גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00־19.00 רצוף

תל־אביב בן־יהודה 32 בנין אל־על ח. 510 טל. 295629	חיפה בלפור 5 טל. 669041 671571	ירושלים יפו 38 (מול בית יואל) טל. 221933	באר־שבע העצמאות 49 טל. 73714

מכון להכשרה מקצועית

עשו קריירה **עיצוב אופנה**

נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א ובחיפה

"הבגד עושה את האדם", אך מי עושה את הבגד? – מעצב אופנה.

אם את/ה מחפש/ת מקצוע מעניין, יצירתי ומקורי, עיצוב אופנה הוא האתגר בשבילך.

הקורס מיועד לבעלי/ות מודעות אופנתית, טעם מעולה, כשרון עיצובי וחוש אסתטי.

יתקבלו רק בעלי/ות כשרון ונתונים לאחר מבחן התאמה.

הינך מוזמן/ת לשיחת ייעוץ ומבחן התאמה ללא כל התחייבות מצידך

חינם 24 שעות ביממה!

טלפן/ני עכשיו לטל. 03-295629 04-669041, גם בלילות ובשבתות. מסור/י שמך, כתובתך ומס' הטלפון שלך ותוזמן/ני לראיון ומבחן התאמה – חינם.

ת"א – בן־יהודה 32 בנין אל־על ח. 510 טל. 295629.
חיפה – בלפור 5, טל. 671571, 04-669041

מכון להכשרה מקצועית

בגרות בקלות וחסוך $1.000

קורסים מותאמים למועדי יוני ... , לימוד בכתב, לימוד ערב ...

לכב' ת.ד. 28124 ת"א למס' 97 מיקוד 61281
אבקשכם לשלוח אלי חינם ...
שם וכתובת: ______
טל. ______

חינם – 24 שעות ביממה.

משרדינו פתוחים בין השעות 9:00־19:00 רצוף

תל־אביב בן יהודה 32 בנין אל־על חדר 510 טל. 201292	ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל. 223189	חיפה בלפור 5 טל. 669041 671571	באר־שבע העצמאות 49 ... טל. 73714
רמת־גן ביאליק 47 מול ... טל. 726112	בת־ים רוטשילד 18 ... טל. 404181	כפר־סבא ... טל. 444206	
הרצליה סוקולוב 35 ... טל. 87682	פתח־תקוה ... טל. 913665	ראשל"צ רוטשילד 35 ... טל. 968801	קרית־אתא ... טל. 716447	חולון סוקולוב 48 בנין הסופר טל. 860880
נתניה הרצל 24 ... טל. 22404	אשדוד ... טל. 53824	אשקלון הרצל 38 בית נור טל. 28468	רחובות הרצל 130 טל. 453532	חדרה הרצל 84 ... טל. 242286

מכללה אזורית אחווה

הטובים להוראה לומדים באחווה

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח
מסלול להכשרת עובדי הוראה*

מסלול 4 שנתי
למורה בכיר עם תואר BA של האוניברסיטה הפתוחה לחטיבת הביניים לביה"ס היסודי לגיל הרך.

מסלול תלת שנתי
למורה בכיר לביה"ס היסודי
מסלול ערבית - לימודים לחטיבת הביניים לבית הספר היסודי
מסלול אנגלית - לימודים לביה"ס היסודי

בהתמחויות: מדעים, הומנסטיקה, חינוך מיוחד, הגיל הרך
אפשרות להלואה לשכר הלימוד אשר יכולה להפוך למענק

מסלול להשתלמויות מורים* לתואר BA של האו"פ ולמורה בכיר
בהתמחויות:
לחטיבת הביניים: מתמטיקה, ספרות, הסטוריה
ליסודי: הומנסטיקה, לימודי א"י, מתמטיקה, אומנויות, רכוז מיחשוב
הלימודים מוכרים לצורך גמול השתלמות.

*** בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות, האגף להכשרה ולהשתלמות עובדי הוראה והאוניברסיטה הפתוחה**

מסלול לתואר אקדמי BA של האוניברסיטה הפתוחה
בהתמחויות: - מדעי הרוח והחברה, לימודי המחשב, מדעי הטבע.
- לימודי שפות במסגרת האו"פ ללא תואר אקדמי.

מסלול למכינות הקדם אקדמיות
בשיתוף האגודה לקידום וחינוך האוניברסיטה הפתוחה
במסלול חד שנתי, דו שנתי ותלת שנתי
להכנה לבגרות בתחומים
מדעי הרוח, מדעי החברה, מדעי הטבע לימודים פרגוגיים

מלגות ופטור משכר לימוד לזכאים.
מסלול מכינות לקדם טכנאים והנדסאים
בשיתוף משרד העבודה והרווחה

הסעות מאורגנות מהערים:
ראשל"צ, נס־ציונה, רחובות, יבנה, קרית גת, אשדוד, אשקלון והישובים השוכנים על צירי תחבורה אלה.
פרטים והרשמה: במזכירות המכללה בטלפונים:
051-98841 — 81970 — 84164 בין השעות 9.00-16.30 או בכתב: מכללת "אחווה" באר טוביה ד.נ. שקמים 79800

קרקע-אויר - צוות אחד

קח לידיך את המחר
ורכוש מקצוע טכני תעופתי בח"א

לבוגרי כתות י' ו-יא' (בגילאי 16½ עד 17½) -
"מסלול חד-שנתי" במקצועות אחזקת מטוסים בביה"ס הטכני בחיפה.

לבוגרי כתות ט', י', יא' -
"מסלול שוחרות" בכל המגמות -
כולל מסלולי בגרות, טכנאות/הנדסאות.
בביה"ס הטכני בחיפה ובבאר-שבע.

פרטים והרשמה: בכל לשכות הגיוס ובדואר צבאי 02348/א-ש
טלפונים: 03-234735 03-693800

י.פ.א'

המכון לשפה **הספרדית**

המוביל בלימוד ספרדית בארץ

נפתחות כיתות חדשות • 20 שנות נסיון • מורים בעלי נסיון רב
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי • קורס לשפה שוטפת
• ספריה בספרדית קלה • קסטות ללימוד

הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים

A.S.A. **לימודים בארה"ב**
יעוץ אישי וטיפול בהרשמה
בימים א' - ה' 16.00-19.00
שד' שאול המלך 35 תל־אביב
בית אמריקה חדר 1111
טל. 03-472707

שעה של פנאי

תשבץ מאת הלל הרשושנים

מספר 1425

2 פרסים יתולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר "לא זכיתי באור מן ההפקר" – מאת יצחק רפאל ועוד 20 פרסי ספרים שונים.

המען למשלוח פתרונות: "הלל", תשבץ השבוע, מס. 1425, ת.ד. 20227, ת"א, (61201).

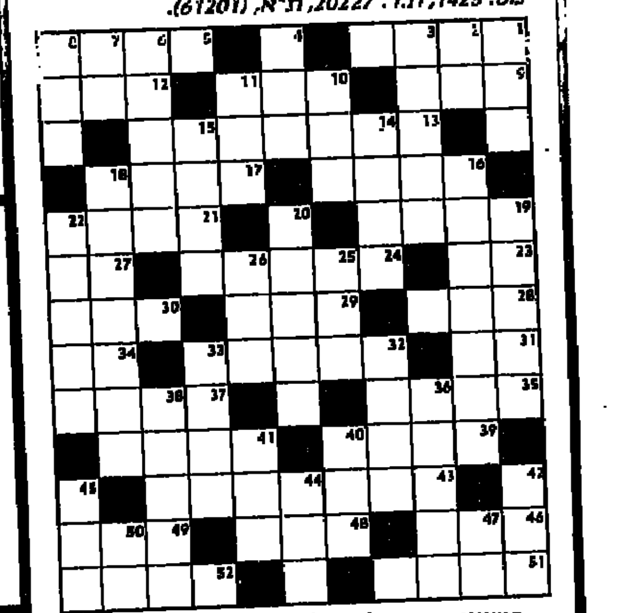

תשבץ תרתי־משמע מאת נריב אבידן ©

מספר 184

מאוזן:

1. מבחינתו זה בגלין (5)
4. בסיס ישר מעץ (5)
7. כן אדוניו בספרד שמו אפרים (5)
8. אל תאמינו לו שהבשר בבר (5)
9. איך אומרים באנגלית, אנשי יל"ג (7)
11. עם "13 אופקי" שטח לא מת וגם לא מצחיק מי יודע מה (4)
13. ראו "11 אופקי"
14. דב דורון מסורב עליה (7)
18. קתי כבר כוסית – לנו כבר היה (5)
19. חוזה "קטן" בין גב' יערי והרב – כך שמענו (5)
20. בתי מניחה שזה מעוין (;)
21. יען שמועה שלא נותנים לו לעבוד (מ) (5)

מאונך:

1. היא תמיד חוזרת הביתה בלי האלוף (מ) (4)
2. אין ספק שהוא בדואי (5)
3. סוחר ושר (3)
4. באיזה חודש מראים בטלוויזיה זריקת אבנים? (7)
5. הבריקו את העור מלמטה (4)
6. עושים עינים גם לארנון צדוק (6)
10. קרב עם זמרתו ממש מצחיקו (7)
12. בגלל קשיי שמיעה הן משתתפות בהפיכה (6)
15. בקש שתתנו נשיקה, אבל זה לא רציני (5)
16. קורפו לא מספיק וגם לא מסוגל להוציא מילה (מ) (4)
17. שמענו שהכניס לה בגלל הפרשה בעבודה (4)
19. שוב חושב על צבע (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

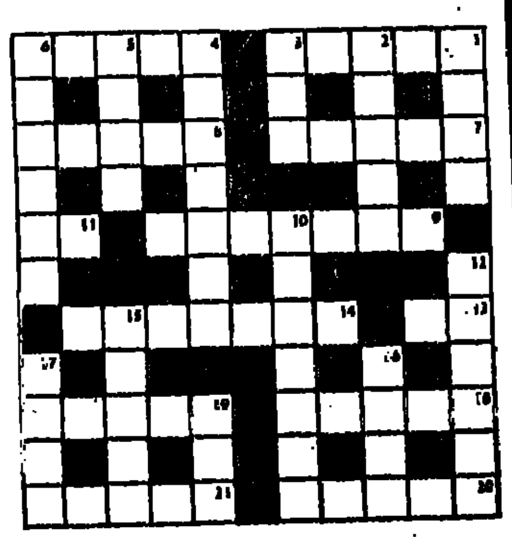

החידה הבלשית

מאת גדי טאוב

התאבדות ביריה

המפקח רוילי נשען על אדן החלון היחיד בחדר 311, במלון לא יקר בפרבריה־העיר, והתבונן באקדח בעל משתיק־קול שהיה אחוז בידו הרפויה של המנוח, וקצה קנהו נוגע בשטיח העבה. שתי ידיו של הנפטר היו תלויות משני צידי כורסא כבדה וגרמו לכתפיו להתרומם במעין מחווה של כפירה באשמה. הכורסא עמדה באמצע החדר כשהחלון משמאלה והדלת מימינה, וניכר על פי הסימנים על השטיח, שאין זה מקומה הקבוע. על המיטה היתה מונחת מזוודת־עור כהה, פתוחה לרווחה ובה בגדים וסרבל עבודה מלוכלך בשחור, לצד תיק כלי־רחצה ומערכת מוזרה של מברגים ופינצטות. על השידה עמדה מנורת קריאה מנופצת. מנורה זו לא נראתה שייכת למקום זה, כיוון שלא היה שקע בטווח הכבל החשמלי.

רוילי ביקש מן השוטר שניצב שותק ליד הדלת להדליק את האור, אך זה הוסיף אך מעט לאור הבוקר הקלוש. המפקח הרים מכתב שהיה מונח על כיסוי המיטה לצד המזוודה ועיין בו קצרות. היה זה מכתב פרידה רגיל למדי והוא לא התעמק בו. אחר־כך ניגש למשקוף החלון ובחן את חור הקליע שעבר דרך שתי רקותיו של המנוח לפני שננעץ בעץ, כעשרים ס"מ מעל גובה ראשו של המפקח.

"אני מבין שאיש לא שמע את היריה", אמר רוילי לשוטר.

"אף אחד", אישר השוטר, "איש אינו יודע דבר על העניין ואיש אינו מכיר את הדייר. ידוע לנו רק, כי זהו לילו השלישי במלון וכי מסכמת שלוש לפנות בוקר הזמין שירות חדרים. הוא אכל את שהזמין והוציא את המגש לפרוזדור לפני ארבע בבקר. נער המעלית האחראי להורדת הכלים למטבח, סיפר שלקח מכאן את המגש בארבע. מכאן, שהאיש התאבד במהלך שלוש השעות האחרונות".

"נרצח", תיקן המפקח.

כיצד הגיע המפקח למסקנה זו?

בין הפותרים יוגרל הספר שירי משה ארגוב, השירים עם התווים.

עושים חושבים

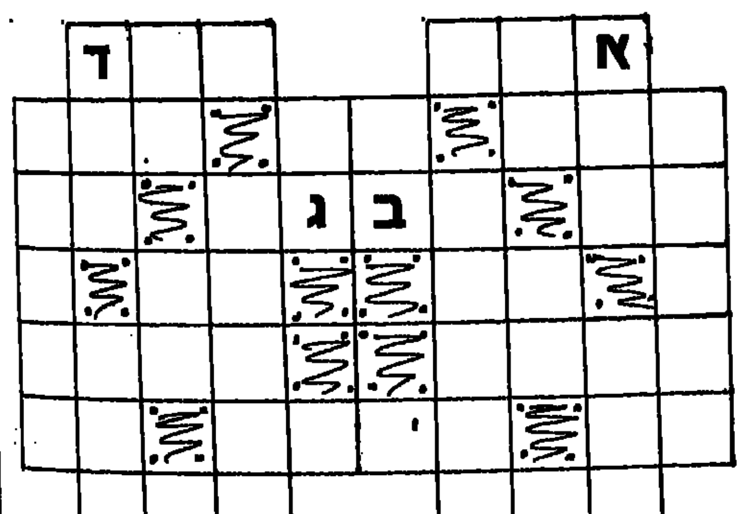

את המספרים הרשומים מטה יש לשבץ בתבנית. המספרים כתובים משמאל לימין ומלמעלה כלפי מטה. 26, 69, 22974, 6104, 781, 246, 36, 28, 5436, 50863, 95, 13, 715, 927, 744, 7079, 90, 24, 33495, 7188, 54, 20, 15, 152, 683, 66749, 58, 83, 213, 738, 905.

בפתרון יש לשלוח את הספרות הניצבות מאחורי האותיות.

בין הפותרים יוגרל ספר הפזמונים מאת חיים חפר.

הפתרונות והזוכים

פתרון גליון 1216

• חשבון קטן: מ–7, ע–2, ש–3, ה–1, ח–7, ו–6, ש–4, ב–2.

אותיות ותיספרים

מספר 1160

הציור השבועי לילד

לאן נעלם איצ'ה?

כניעתו של לוי

"זו הפעם הראשונה שאתה נורה בכפלונך", ציין כהן.
לא פלא, הרישום הריץ הראה שכולם, לא רק כהן, ביצעו את החוזה חוץ מלוי.
המישחק בו מדובר:

	צפון ♠ 2 ♡ K 9 8 6 5 ♢ A 9 7 ♣ K Q J 2	
מזרח ♠ K 5 4 3 ♡ Q J 4 3 ♢ 2 ♣ A 10 9 8		**מערב** ♠ Q J 10 9 ♡ 10 7 ♢ 6 5 4 3 ♣ 7 6 5
	דרום ♠ A 8 7 6 ♡ A 2 ♢ K Q J 10 8 ♣ 4 3	

חילק דרום – כולם פגיעים.

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 דיאמונד	פאס	1 הארט	פאס
1 ספייד	פאס	2 קלאב	פאס
3 דיאמונד	פאס	4 דיאמונד	פאס
4 כלי שליט	פאס	5 דיאמונד	פאס
6 דיאמונד	פאס	פאס	פאס

החוזה סביר וכולם ביצעו ששה דיאמונד, גם כאלה שלא הכריזו. אולם לוי בחר בדרך הכושלת.

היציאה במלכה ספייד היתה אוטומטית ולוי זכה באלוף ספייד ביד, חתך ספייד ברומס, נכנס ליד באלוף הארט וחתך ספייד שני ברומס, משך את המלך הארט, חתך הארט ביד והצליח לחתוך את הספייד האחרון ברומס.

בינתיים זרק מערב קלאב אחד. עכשיו שיחק לוי את המלך קלאב בו זכה מזרח באלוף קלאב והחזיר הארט בכדי להכריח את חכרוז לחתוך ביד. במצב זה, למרות למרות ארבעת השליטים הקטנים שבידו, הצליח מערב להכשיל את החוזה בשליט קטן שהפך לגדול. כמו שנאמר "זה הקטן גדול יהיה".

"אשמח מאוד אם תסביר לי איך שיחקת אתה והיכן טעיתי אני", אמר לוי בהכנעה. הסברו של כהן:

"לאחר הזכיה באלוף ספייד שיחקתי מיד קלאב גבוה ומסרתי את היד למזרח. הוא החזיר דיאמונד, אולם גם החור אחר לא היה מכשיל את החוזה. במקרה שלי, לאחר שזכיתי בדיאמונד ביד, משכתי שני קלאבים גבוהים ועל אחד מהם

זרקתי ספייד. משכתי את האלוף הארט וחתכתי ספייד ברומס, משכתי את המלך הארט וחתכתי הארט ביד. חתכתי את הספייד האחרון ברומס והארט ביד. לבסוף נשארו בידי שני דיאמונדים גבוהים לביצוע החוזה".

"אין מלים בפי", אמר לוי, "אני נכנע".

אלוף צה"ל

בצפוי, שמר האמן הבינלאומי נרי רכליס, על תוארו – אלוף צה"ל בשחמט.

בתחרות, בבית יד לבנים, בנתניה, השתתפו 85 מתחרים ומתחרה אחת.

רכליס צבר 8 נקודות בתשעה משחקים, בהקדימו את עופר ברוק, רונן לב ודני ברש – 7 נ"א, רמי אברהמי וגיל שפרירי – 6.5 נ"א. הפתעת התחרות, הישגו של משה מוסקוביץ, מבאר־שבע, שנימנה עם אלה שסיימו עם 6 נקודות נ"א. רויטל לביאדי סיימה עם 3 נקודות.

באליפות צה"ל לקבוצות הפתיעה נבחרת אמ"ן בזכותה במקום הראשון עם 20.5 נקודות. בהרכב המנצח שיחקו יצחק בן מנחם ליד הלוח הראשון ורמי אברהמי ליד הלוח השני. שנייה – פיקוד הדרום (עם רכליס וברוק) – 19. שלישית – חיל האוויר, אלופת אשתקד – 18 נקודות. התחרויות נוהלו על ידי ישראל גלפר ואהרן איסרס.

הישג לואגניאן

רב האמן הארמני, רפיק ואגניאן, מבריה"מ כשל אשתקד בדרוג המועמדים, נגד אנדריי סוקולוב.

לאחרונה שוב חזר ואגניאן לכושר בנצחו בתחרות בינלאומית, בה השתתפו 13 רבי אמנים נודעים, שנערכה בלנינגראד.

ואגניאן צבר 8 נקודות, ...

בשלושה מהמשחקים הקריב קספארוב כלים. להלן ניצחונו הנאה על שחקן הלוח השלישי, טרפ (2405 נקודות במד הכושר הבינלאומי).

הגנה הודית

לבן: קספארוב שחור: טרפ

ציריך 1987

1.ד4, פ"ו6; 2.פ"ו3, ד6; 3.ג4, פב"ד7; 4.פ"ג3, ג6; 5.ה4, ה5; 6.ר"ה2, ר"ה7; 7.0־0, 0־0; 8.צ"ה1, א6; 9.ר"ו1, ב5; 10.א3, ר"ב7; 11.ר"ו5, ח6; 12.ר"ח4, צ־ה8; 13.צ"ג1, מה"א5? (בזבוז זמן. המסע הנכון: 13...מה"ג7) 14.ג5! (ללא שהיות מקריב, אלוף העולם, רגלי. גם המרכז נפתח להתקפה וגם הרץ ב7 משותק) 14...ה:ד4; 15.פ:ד4, מה"ג7; 16.פ"ו5! פ:ג5; (על 16...ר:ג5; בא 17.ה5! פ:ה5; 18.פ:ה7+ צ:ה7; 19.ר:ו6, ז:ו6; 20.מה"ח5, ולשחור אמנם יתרון חומרי אבל הוא בצרות) 17.ר:ו6, ר:ו6; 18.ב4, פ"ד7; (18...פ"ה6? 19.פ"ד5, 19.פ"ד5; מה"ב8; 20.פ:ו6+ פ:ו6;

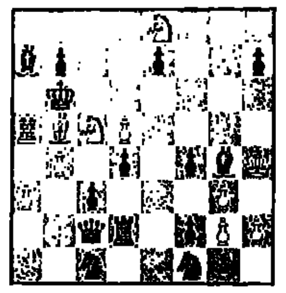

הלבן מתחיל וכופה מט בארבעה מסעים

את הפתרון נביא במדורנו הקרוב. בינתיים מי שמוכן "להסתכן" ינסה לפתור את הבעיה הקשה.

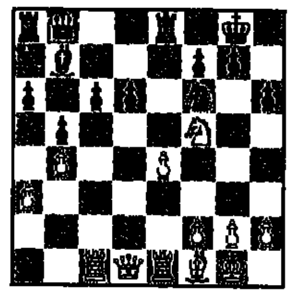

21.מה:ד6, צ"ה6; (לא 21...מה:ד6; שכן לאחר 22.פ:ד6, ...)

הישגים לבאר־שבע

אלופת ישראל, באר שבע א', זכתה בגביע המדינה בשחמט. בגמר גברה האלופה על הפועל פתח תקוה/הוד השרון מליגה א' 4.5:0.5.

נערי מועדון באר שבע זכו בבכורה באליפות הארץ לקבוצות נערים, עד גיל 14, שנערכה בהוד השרון. המנצחים צברו 20.5 נקודות וזכו בגביע ע"ש אביעד (עדי) יפה ז"ל. במקום השני סיימו נערי הפועל כפר סבא 20, בהקדימם את הפועל קרית מוצקין 18.5. 32 קבוצות השתתפו בתחרות. ניהל: משה שלו.

מאוצר התחבולות

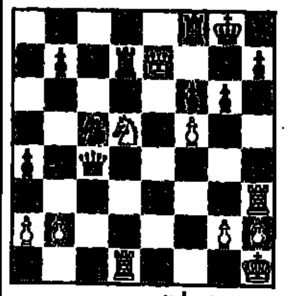

על בולים ובולאים מאת חיים לנגלבן

חובבי הרדיו, ישראל נקיה ותערוכת כלבים

ביום ראשון, י"ז בסיון ה'תשמ"ז – 14 ביוני 1987, יופיעו למכירה שלוש סדרות בולים בנושאים הבאים: בול חובבי הרדיו בישראל, בול ישראל נקייה ובולי תערוכת הכלבים העולמית 1987.

הסדרה הראשונה מורכבת מבול אחד בערך של 2.5 שקלים חדשים. הוא מוקדש לחובבות הרדיו בארץ ובעולם. משרד התקשורת עוסק בעידוד חובבות רדיו, בוחן חובבים ומסווג אותם למספר דרגות לפי ...

מותירה הפעילות האנושית עקבות של פסולת מסוגים שונים: פסולת ביתית, חקלאית, בניין, גרוטאות, אריזות ומיכלים לשימוש ומיכלים לשימוש ...

האופיינית היא ריצה בקצב אחיד. מבוקש ככלב שמירה וליווי.

הכול השני בסדרה בערך של 60 אגורות, מוקדש לכלב ...

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

מטבעות בעובי כפול

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות, נאמנה למסורת, מציעה גם השנה – לציון יום העצמאות ה־39 של המדינה סדרה חדשה ומיוחדת: מטבעות השקל החדש מוטבעים על אסימונים בעובי כפול ובמשקל כפול מן הרגיל.

הסדרה החדשה המכונה PIEFORT מכילה חמישה מטבעות בערכים של 1 אגורה, 5 אגורות, 10 אגורות, ½ שקל חדש ו־1 שקל חדש. המטבעות הוטבעו באיכות מעולה תוך ביקורת ייצור קפדנית ובכולם סימן טביעה מיוחד של מגן דוד זעיר ושנת הטבעה – ה'תשמ"ז.

הדגמים המופיעים על המטבעות לקוחים ממטבעות עבריים קדומים. כך, למשל, על המטבע בן אגורה אחת מארד, בקוטר 17 מ"מ, משקלו 4.4 גרם, בעובי 2.7 מ"מ, מופיעה ספינה מסוגננת של מטבע מתקופת הורדוס ארכילאוס; על המטבע בן 5 אגורות מארד, בקוטר 19.5 מ"מ, במשקל 6.6 גרם, בעובי 3 מ"מ, מופיע העתק של מטבע עתיק עם לולב ושני אתרוגים מתקופת מלחמת היהודים

ברומאים; על המטבע בן 10 אגורות מארד, בקוטר 22 מ"מ במשקל 8.8 גרם בעובי 3.2 מ"מ, מופיע העתק המטבע העתיק שעליו מנורת שבעת הקנים, מתקופת מתתיהו אנטיגונוס; על המטבע בערך של ½ שקל חדש מארד, בקוטר 26 מ"מ, במשקל 14.5 גרם, בעובי 3.8 מ"מ, מופיע חותם עברי של מעדנה בת המלך (ממלכת יהודיה); ואילו על המטבע האחרון בסדרה זו בעובי כפול בערך של 1 שקל חדש מנחושת־ניקל, בקוטר 18 מ"מ ומשקלו 8.5 גרם בעובי של 4 מ"מ, מופיע מטבע עתיק מחבל יהודה בתקופת השלטון הפרסי,

בצורת פרח השושן והכתובת "יהד" בכתב עברי עתיק.

הסדרה כולה ארוזה במעמד נאה וצבעוני בעל חלון שקוף, השומר על המטבעות והמשמש גם לתצוגה. סדרת מטבעות בעובי כפול לציון ל"ט למדינת ישראל, הונפקה במהדורה כוללת של 18,000 סדרות שלמות, הן נמכרות למנויי החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות במחיר של 20 שקלים חדשים. כל מנוי יכול לרכוש שלוש סדרות עד התאריך של 19 ביוני 1987; לאחר מכן תימשך המכירה גם לציבור הרחב במחירים גבוהים יותר במידה שהמלאי יאפשר זאת. המכירה היא בדרך כלל בשיטת "כל הקודם זוכה" והמכירה תיפסק לפני התאריך הנ"ל, אם יתברר לחברה כי המלאי אזל.

בדרך כלל מצליחה החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות למכור את המטבעות מסוג זה בתאריך הנקוב. הנפקת מטבעות בעובי כפול, נהוגה במדינות רבות במתכות מגוונות גם מזהב מפלטינה וגם מכסף.

כרטיסי כניסה

השנה של אביה

הקיץ של אביה ● ספר ומחזה: גילה אלמגור ● בימוי: איציק ויינגרטן ● תפאורה: רוני תורן ● מוסיקה: יוסי מרחיים ● לכל המשפחה ● כשעה ורבע.

גילה אלמגור היא אביה. ילדה בת 10, בת לפרטיזונכע (פרטיזנית). אביה של הילדה נהרג בידי פורעים לפני שהיא נולדה והיא נקראת על שמו – אביה. הילדה חיה במוסד, כי אמה היא ניצולת־שואה שגורלה מוסיף להציק לה ויש לה בשל כך בעיות נפשיות והיא אינה מסוגלת לגדל את בתה. גילה אלמגור כתבה את הסיפור, שמעורבים בו אמת ודמיון, מתוך זכרונותיה: קיץ אחד בחברת אמה, במושבה פתח־תקוה.

קיץ אחר של צער, יסורים והיפרדות עם העולם שמחוץ למוסד. פקיחת עיניים לאושר שאיננו כהישג יד וזכרון כואב על הישוב של אז שלא ידע לקבל את ניצולי השואה: לעגו לחולשותיהם.

הספר היה לרב־מכר וכעת גילה, עם זכרונותיה עולה על הבמה, שעליה ניצבים שולחן, כסא וספסל־ארון. הסיפור מתרחש לפני כארבעים שנה. זהו סיפורם הקולקטיבי של ילדים רבים בשנים, ששנות ילדותם ונעוריהם עברו עליהם בצל השואה במוסדות. היו אלה חיים שעוצבו על־ידי מורים ומדריכים, כמעט בלי הורים ומשפחה.

השחקנית גילה, מגישה את הסיפור של הסופרת גילה, בפשטות מרגשת ובלי התחכמויות. ילדה בת 7 שראתה את ההצגה, התנחמה בדמעות בעיניה: „איזה מזל שצמחו לה השערות, איזה מזל!" זהו סיפורה של בת 10, ולכן לא ברור, מדוע מיועדת ההצגה על־ידי מפיקיה רק לנוער ולמבוגרים.

הצגה מעולה ומרגשת!

★

מי יציל את הממלכה?

תמוז מן הבאר ★ חני אירועים בע"מ ★ מחזה ובימוי: שי שוריץ ★ מוסיקה: שי אור ★ עיצוב תפאורה ותלבושות: הודי ★ ביצוע תלבושות: ליזה אבוטבול ★ שחקנים: טל תייקי, דורון ליניק, ליאור השין, דווי בחן ★ לבני 8 – 11 ★ משך ההצגה: שעה.

זהו סיפורה של ממלכה קטנה השוכנת בלב מדבר, שחייה מתנהלים על מי מנוחות. עד ש... זקן אחד תמהוני מופיע מאיישם ומקלקל את השלווה. הסדר הטוב שנהג שם מופר, והחיים הופכים לג'ונגל פרוע. רק הזקן ובנו של המלך, הנסיך הקטן, הם היחידים החשים בסכנה המתרחשת מול עיניהם. הם מתאחדים ומצילים, בדיקה האחרונה ממש, את הממלכה מאבדון. האם מנסים לרמוז לנו משהו?

ארבעה שחקנים ממלאים, תוך שעה

אחת, את כל התפקידים. הם נעזרים בכלי־נגינה – הקשה וחלילים, הנמצאים על הבמה; בשינוי קולותיהם; בשינוי של פריטים המשנים את צורתם וכהזווה ושינוי בלתי פוסקים של אבזרי התפאורה על הבמה. וכל זאת בסיגנון תיאטרון־סיפור.

עשרות החילופים המהירים הללו מתפקיד לתפקיד, מעייפים ומייגעים מאוד את הצופים. גם הגודש בפרטים משעמם. לרגעים היה נרמה כאילו זה תרגיל במשחק.

השחקנים השתדלו לעמוד במבחן המעברים הרצופים משחוק לדמע, מנגינה לריצה. הם הצליחו להרשים את שופטי פסטיבל חיפה להצגות ילדים, שהתקיים בחול המועד פסח, והם זיפו את „תמוז מן הבאר" במקום הראשון. עלי הם הילכו שעמום.

ילדה שישבה לידי בשעת ההצגה אמרה, לאחר ששמעה על הזכייה במקום הראשון: „השופטים בטח התרשמו מהעובדה, שלא היה פס־קול, שהשחקנים עשו את המוסיקה בעצמם ושהבגדים שלהם היו פשוטים, כמו שלבשו בני ישראל במדבר..."

אני מקווה מאד שהיו לשופטים שיקולים טובים מאלה.

שרה ארנון

בשלו קביק־צ'ק

מְלַקְקִים בָּצָל

אִם גַּם אַתֶּם רָבִים תָּמִיד עִם הָאַחִים שֶׁלָּכֶם, מִי יֹאכַל אֶת הַבָּצָל הַמְּבֻשָּׁל מִתּוֹךְ הַמָּרָק, הִנֵּה יֵשׁ לִי עֲבוּרְכֶם תּוֹסֶפֶת נֶהְדֶּרֶת לִמְנַת בָּשָׂר.

הַחֳמָרִים הַדְּרוּשִׁים: 4 בְּצָלִים בֵּינוֹנִיִּים מְקֻלָּפִים, מֶלַח, פִּלְפֵּל, פַּפְּרִיקָה אֲדֻמָּה וְחֶמְאָה.

אֹפֶן הַהֲכָנָה: מְקַלְּפִים כָּל בָּצָל וְעוֹשִׂים לוֹ חֲתָךְ בַּחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לַעֲמֹד יָפֶה עַל תַּבְנִית הָאֲפִיָּה. כָּךְ מַעֲמִידִים אֶת כָּל הַבְּצָלִים. שׁוֹפְכִים לְתוֹךְ הַתַּבְנִית רֶבַע כּוֹס מַיִם וּמַכְנִיסִים אֶת הַכֹּל לְתוֹךְ הַטּוֹסְטֶר אוֹבֶן לְ־20 דַּקּוֹת בְּעֵרֶךְ.

בֵּינְתַיִם מְעַרְבְּבִים חֲצִי חֲבִילָה חֶמְאָה עִם הַתַּבְלִינִים. כְּשֶׁהַבָּצָל כְּבָר אָפוּי, מַעֲמִידִים אוֹתוֹ בְּצַלַּחַת וְעַל כָּל בָּצָל שָׂמִים כַּפִּית שֶׁל תַּעֲרֹבֶת הַחֶמְאָה. זוֹלְלִים וּמְלַקְקִים אֶת הָאֶצְבָּעוֹת. מֻתָּר.

דניאלה שמי

מדף הצעצועים

הולך קלף

הולך לו קלף, למשחק חדש בשם „הלך לי קלף" מבית „אמהר אמקורי". אין זה משחק קלפים אופייני, כי אם משחק קופסה תחרותי, מיועד לשניים עד ארבעה משתתפים מגיל חמש ומעלה.

שני לוחות עם מחוגים נעים, הקרויים רולטות. כל רולטה כזו מעוטרת בששה ציורים של עצמים שונים. ארבעה לוחות משובצים ו– 36 כרטיסים, עליהם מצויירים שני עצמים על כל כרטיס, אחד מכל רולטה. המנצח הוא זה שממלא ראשון את לוח המשבצות שבידו בכרטיסי הציורים. כדי לעמוד במשימה זו, מבצעים אפילו „חטיפות" כרטיסים מלוח היריב, אם אינו זריז דיו לבלום את המזימה. התוצאה – שמחה וששון. הילדים ביקשו לשחק עוד ועוד. המחיר בסדר – 18 ש"ח, נכון לחודש מאי.

הוצאת „מסדה" הוציאה לאור את „ספר המשחקים הגדול" ונפלה במילכוד של „תפסת מרובה לא תפסת".

הרעיון ביסודו מוכר ומוצלח. למה לרכוש הרבה משחקי־לוח שמתפזרים על פני החדר, אם אפשר לשבץ שלש־עשרה לוחות משחק על דפי כרומו גדולים של ספר אחד, ולצרף בשקית נפרדת כלי משחק וקוביות שיתאימו לכולם? רעיון מבורך. גם המשחקים בלקט של „מסדה" נחמדים, אם לא היו כאן שתי שגיאות יסודיות:

לוח משחק, ולא משנה היכן יודפס, צריך להיות לוח ממש – מקומות ברורים ומרווחים להצבת כלי המשחק, שכל משתתף יוכל להבחין בקלות מנין בא ולאן עליו ללכת. בספר שלפנינו מורגשת השקעה רבה בעיצוב הגראפי. המעצבים כמעט „טבעו" באסתטיקה. התוצאה (בחלק מהלוחות) – אי בהירות, אבל מושלמת: משבצות מיניאטוריות, שנדחסות לחלק קטן של הדף,

מסלולים בלתי ברורים וכיוצא באלה. צרה דומה נפלה בחלקן של ההוראות – יוצרי הספר ניסו להתחכם והגישו הוראות מתחנחנות ובלתי ברורות בחלק מהמשחקים. ילדים וגם מבוגרים לא הבינו את ההנחיות.

כדאי לתקן את אריזת הפלסטיק של הערכה, היא ממש לא נוחה.

שושנה חן

מדף הספרים

חשבון קלה שפה

חשוב וחשב ★ ד"ר אבינוחי רוזנטולר ואפריים מולר ★ הוצאת כיתוש ★ 101 עמודים.

המתימטיקה היא אחד מאותם מיקצועות שרבים כל־כך מאיתנו אוהבים לשנוא. כמו אנשים שאתם מכירים מעידים על עצמם בגאווה לא מוסתרת כי "אני ומתימטיקה לא הולכים יחד"? ואולי אתם בין המצהירים. אם תחשבו על זה מעט, תיאלצו להודות ששינאה זו היא תופעה מוזרה למדי, בהתחשב בעובדה שרבים מן המכשירים האהובים עלינו כל־כך לא היו פועלים, כלי יישומים של עקרונות מתמטיים: תנור מיקרוגל, לוויני תיקשורת ומחשבים אישיים, אינם פועלים על־פי עקרונות של היסטוריה או סיפרות.

הספר שלפנינו נועד לשבור את הקרח בינינו לבין המתימטיקה. הוא נועד לסייע לבני־נוער ולמבוגרים לפתח חשיבה מתימטית. אלה מכם המעקמים ברגע זה את אפם או מחליטים לעבור לקרוא טור אחר, הם אלה שלמענם נכתב הספר הזה.

מחברי הספר, שניהם מורים ביחידה לפעולות נוער במכון ויצמן למדע, סבורים כי הדרך הנכונה ללימוד מתימטיקה, אינה עוברת בשדות התירגול הניצחיים. במקום לשנן נוסחאות על־פה, הם מציעים לנו להרים לרגע את מבטנו מן הנייר, ולנסות להבין את ההיגיון שמאחורי החישובים. חידוש מרענן כשלעצמו, לכל מי שנושא איתו טראומות חשבוניות מבית־הספר התיכון.

המחברים טוענים, כי שיטת לימוד המתימטיקה בישראל מטפחת בינוניות שקרנית ומעדיפה שינון על הבנה. הספר שלפנינו, מלמד עקרונות מתימטיים שונים בדרך של שעשוע. הדגש הוא כאמור, על הבנה ולא על תירגול. רוב התרגילים ניתנים לפיתרון באמצעות ארבע פעולות החשבון הבסיסיות (חיבור חיסור כפל וחילוק), אבל בניגוד למקובל במקומותינו, נדרש הקורא המתרגל להפעיל את מוחו לפני שישלח ידו אל העיפרון והנייר. מילת המפתח כאן היא חשיבה תחילה. למי שילך בדרך זו, מבטיחים המחברים, כי יגלה את היופי וההיגיון שבמתימטיקה.

בסוף הספר מובאות כל התשובות (לשם בדיקה עצמית) בדרך בהירה והדרגתית. מומלץ גם למי שפוחדים. זה הסיכוי לגלות, כי השד אינו שד, או לפחות – אינו נורא כל־כך.

יבשם עוגר

מדור לימודים
הרשמו עכשיו! נצלו את שנות הלימוד המעולות!

מזכירות רפואית

גם מזכירה רפואית
וגם מזכירה בכירה
בקורס אחד

עיין במדור הדרושים בעיתונים. מראה על 2 מקצועות נדרשים ביותר – מזכירה רפואית ומזכירה בכירה. הקורסים למזכירות רפואית של מ.י.ל. מעניקים תעודה המוכרת על ידי בתי חולים וכן מכינים אותך לתואר – מזכירה בכירה.
פעמיים בשבוע, בזמנך הפנוי בשעות הערב או הבוקר תוכלי לסיים קורס להכשרת מזכירות רפואיות. הקורסים כוללים לימוד כל הנושאים הקשורים למזכירות כללית ורפואית. הלומדות תעבורנה השתלמויות ועבודה מעשית בבתי חולים, כך שעם סיום הקורס תרכושנה נסיון ממשי ותוכלנה להשתלב באופן מיידי בשוק העבודה.

חינם 24 שעות ביממה
לכבוד המכון הישראלי למינהל ת.ד. 28124 (למס' 99) ת"א מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם עלון הסבר
שם וכתובת
טל.

מכון ישראלי למינהל

קורסי קיץ בכל הארץ
לתלמידי יסודי חטיבות ביניים ותיכון
בונוס! לנרשמים הראשונים תיק גב מטריף! הורים ואחים לתלמידי קורסי הקיץ מקבלים 10% הנחה בקורסי אנגלית למבוגרים. לכל נרשם חינם: מילון עברי־אנגלי. קסטה לתרגול.

אנגלית לתלמיד לכל כיתה ורמה
בשנה הבאה יהיה ילדך בין הטובים בכיתה באנגלית.
מחזור א' 1.7.87 • מחזור ב' 5.7.87 • מחזור ג' 2.8.87

שנה של אנגלית בחודש אחד.
כיתות קטנות ברמה אחידה
שעורים פרטיים קבוצתיים
3000 תלמידים למדו בקיץ שעבר ושיפרו את רמתם באנגלית במסגרת 200 קורסי קיץ שהתקיימו על ידינו בכל הארץ.

מתמטיקה לתלמיד
לתלמידי יסודי, חטיבות ובתי־הספר התיכוניים לתלמידים הרוצים לחזק ולשפר את רמת ידיעותיהם במתמטיקה. לימודים בקבוצות קטנות. הקניית הרגלי חשיבה מתמטיים ע"י פתרון בעיות ותרגול רב של החומר. ההשתתפות בקורס נותנת לתלמיד אפשרות לעבור להקבצה מתקדמת במסגרת בית ספרו.
חינם! 20 שעות עזר נוספות במתמטיקה ובאנגלית בשנת הלימודים הבאה!

אנגלית למבוגרים לכל רמה ומטרה
קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים

אנגלית לגילאים הצעירים

מכונים אמריקאים לשפות

תמלילנות קלדנות

גם את יכולה להרוויח 1,200 ש"ח בחודש כתמלילנית או קלדנית
הכוונה תעסוקתית – לבוגרות, הכוונה תעסוקתית למשרדים, מוסדות ומפעלים ברחבי הארץ.
מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

תיכנות מחשבים
תכנות מחשבים
קורסי בוקר וערב בפיקוח משרד העבודה לקראת התואר תוכניתן סוג 1
מכון להכשרה מקצועית

הנהלת חשבונות
הנהלת חשבונות
השבוע נפתחים קורסים סוג 1 + 2; 3
מכון ישראלי למינהל

טכנאות
מחסור בטכנאים לטלויזיות הצבע

מקצוע נדרש • הכנסה גבוהה
עבודה מעניינת
המכון להכשרה מקצועית

גרפיקה
גרפיקה

השכלה בכתב
הנהלת חשבונות בביתך בזמנך הפנוי
למד/י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

ייעוץ מס
יעוץ מס
המקצוע המבוקש היום
נפתחים קורסי בוקר וערב
דרישה ליועצי מס בארץ
יועצי המס זוכים למעמד ולשכר מכובד
אפשרויות תעסוקה מגוונות
מטרת הקורס
מכון ישראלי למינהל